

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ,
İZİN ve DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ÇEVRE ENVANTERİ VE BİLGİ YÖNETİMİ
DAİRESİ BAŞKANLIĞI

TÜRKİYE ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ DEĞERLENDİRME RAPORU

(2017 yılı verileriyle)

ANKARA-2019

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞI**

TÜRKİYE ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ DEĞERLENDİRME RAPORU

(2017 yılı verileriyle)

Düzenleyen

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN ve DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Çevre Envanteri ve Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığı
Veri Değerlendirme Şube Müdürlüğü

Kaynak

**İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince hazırlanan İl Çevre Durum Raporlarının
İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları**

Yayın No: 43

ANKARA-2019

Diğer Yayınlar:

YAYIN NO	YAYININ ADI	BASIM YILI
Yayın No 1	: Ankara İli Çevre Durum Raporu	1994
Yayın No 2	: İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu	1996
Yayın No 3	: Çevreyi Öncelikle Etkileyen Bazı Sanayiler ve Temel Sektör Faaliyetleri	1996
Yayın No 4	: Türkiye Çevre Atlası 96	1997
Yayın No 5	: Türkiye Çevre Durum Raporu	2007
Yayın No 6	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu (2005- 2006)	2008
Yayın No 7	: Çevresel Göstergeler 2008	2009
Yayın No 7	: Environmental Indicators 2008	2009
Yayın No 8	: Çevresel Göstergeler Kitapçığı 2009	2010
Yayın No 8	: Environmental Indicators 2009	2010
Yayın No 9	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu 2007-2008	2010
Yayın No 10	: Çevresel Göstergeler 2010	2011
Yayın No 10	: Environmental Indicators 2010	2011
Yayın No 11	: 2011 Yılı Türkiye Çevre Durum Raporu	2012
Yayın No 12	: Çevresel Göstergeler 2011	2012
Yayın No 12	: Environmental Indicators 2011	2012
Yayın No 13-1	: Çevre Denetimi Raporu: 2011 Yılı	2012
Yayın No 13-2	: Environmental Inspection Report of Türkiye in 2011	2012
Yayın No 14	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu	2012
Yayın No 15	: Çevre Durum Raporu: 2012 Yılı Özeti - İller	2013
Yayın No 16	: Çevre Denetimi Raporu: 2012 Yılı	2013
Yayın No 16-2	: Environmental Inspection Report: 2012	2013
Yayın No 17	: Çevresel Göstergeler 2012	2013
Yayın No 17	: Environmental Indicators 2012	2013
Yayın No 18	: Çevresel Etki Değerlendirmesi: Etkiler - Önlemler	2013
Yayın No 19	: Çevre İzin ve Lisansları	2013
Yayın No 20	: Çevre Denetiminin Temelleri ve Türkiye’de Çevre Denetimi	2013
Yayın No 21	: Uluslararası ÇED Kongresi Bildiri Kitabı	2013
Yayın No 22-1	: Çevre Denetimi Raporu: 2013 Yılı	2014
Yayın No 22-2	: Environmental Inspection Report of Turkey in 2013	2014
Yayın No 23	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu	2014
Yayın No 24	: Çevresel Göstergeler 2013	2014
Yayın No 24	: Environmental Indicators 2013	2014
Yayın No 25-1	: Çevre Denetimi Raporu: 2014 Yılı	2015
Yayın No 25-2	: Environmental Inspection Report of Turkey in 2014	2015
Yayın No 26	: Çevre Durum Raporu: 2013 Yılı Özeti - İller	2015
Yayın No 27	: Çevresel Göstergeler 2014	2016
Yayın No 27	: Environmental Indicators 2014	2016
Yayın No 28-1	: Çevre Denetimi Raporu: 2015 Yılı	2016
Yayın No 28-2	: Environmental Inspection Report of Turkey in 2015	2016
Yayın No 29	: Çevre Durum Raporu: 2014 Yılı Özeti - İller	2016
Yayın No 30-1	: Türkiye Çevre Durum Raporu	2016
Yayın No 30-2	: State of the Environment Report for Republic of Turkey	2016
Yayın No 31	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2013	2015
Yayın No 32	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2014	2016
Yayın No 33-1	: Çevresel Göstergeler Kitapçığı 2015	2017
Yayın No 33-2	: Environmental Indicators 2015	2017
Yayın No 34	: Çevre Durum Raporu: 2015 Yılı Özeti - İller	2017
Yayın No 35	: Çevre Denetimi Raporu: 2016 Yılı	2017
Yayın No 36	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2015	2017
Yayın No 37	: Çevre Durum Raporu: 2016 Yılı Özeti – İller	2017

Yayın No 38-1	:	Çevresel Göstergeler 2016	2018
Yayın No 38-2	:	Environmental Indicators 2016	2018
Yayın No 39	:	Çevre Denetimi Raporu: 2017 Yılı	2018
Yayın No 40	:	Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2016	2018
Yayın No 41-1	:	Çevresel Göstergeler 2017	2019
Yayın No 41-2	:	Environmental Indicators 2017	2019
Yayın No 42	:	Çevre Durum Raporu: 2017 Yılı Özeti – İller	2019

ISBN: 978-605-80613-2-3

Ankara – 2019

Yapım:

Görüş ve Önerileriniz için;
cebyd@csb.gov.tr

**ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ,
İZİN ve DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ÇEVRE ENVANTERİ VE BİLGİ YÖNETİMİ
DAİRESİ BAŞKANLIĞI**

Mustafa Kemal Mahallesi Eskişehir Devlet Yolu (Dumlupınar Bulvarı) 9. km. No: 278 Çankaya / Ankara
<https://ced.csb.gov.tr/>

Bu değerlendirme raporuna temel oluşturan tüm bilgileri sağlayan İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerimize ve bilgileri ile destek olan kamu kurum ve kuruluşlarına katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

Bu kitabın tümünün çoğaltılması ve dağıtılması hakkı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na aittir. Kaynak gösterilmesi şartıyla kısmen alıntılar yapılabilir.

Eğer vatan denilen şey kuykuru dağlardan taşlardan ekilmemiş sahalardan çıplak ovalardan şehirlerden ve köylerden ibaret olsaydı, onun zindandan hiçbir farkı olmazdı.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
İÇİNDEKİLER	II
TABLolar DİZİNİ	II
GRAFİKLER DİZİNİ	III
HARİTALAR DİZİNİ	V
YÖNETİCİ ÖZETİ	1
GİRİŞ-METODOJİ	7
I. BÖLÜM: ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	8
I.1. 2017 YILI İTİBARIYLA İLLERİN ÇEVRE SORUNLARININ ÖNCELİK SIRASI	8
I.2. 2017 YILINDA İLLERİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARI	10
I.3. HAVA KİRLİLİĞİ	13
I.3.1. HAVA KİRLİLİĞİ ÖNCELİKLENDİRMESİ	13
I.3.2. HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRMA	17
I.4. SU KİRLİLİĞİ	28
I.5. ATIKLAR	33
I.6. GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ	38
I.7. EROZYON	39
I.8. BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARIN DÖNEMLER İTİBARIYLA KARŞILAŞTIRILMASI	40
II. BÖLÜM: ÇEVRE SORUNLARININ NEDENLERİ, ÇÖZÜMÜNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER VE ÖNLENMESİ İÇİN ALINAN TEDBİRLER	42
II.1. HAVA KİRLİLİĞİ	42
II.2. SU KİRLİLİĞİ	61
II.3. TOPRAK KİRLİLİĞİ	134

	TABLolar DİZİNİ	Sayfa No
	I. BÖLÜM	
I.1.	İllerin Çevre Sorunlarının Öncelik Sırası	8
I.2.	İllerin Birinci Öncelikli Sorunları	10
I.3.	Hava Kirliliği	13
I.4.	Hava Kirliliğinin Birinci Öncelikli Sorun Olduğu İllerde Kirlenmenin Başlıca Nedenleri	15
I.5.	Kış Sezonu Ortalama (2016 Yılı Ekim- 2017 Mart Arası 6 Aylık Ortalama) ve Yaz Sezonu Ortalama (2017 Yılı Nisan-Eylül Arası 6 Aylık Ortalama) Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	18
I.6.	2017 Yılı İçindeki Aylık Ortalama Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine* Göre Sınıflandırılması	22
I.7.	Su Kirliliği	28
I.8.	Havza Bazında Su Kirliliğinin Birinci Öncelikli Sorun Olduğu İllerde Kirlenmenin Başlıca Nedenleri	30
I.9.	Atıklar	33
I.10.	Atıkların Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Sorunun Nedenleri	34
I.11.	Gürültü Kirliliği	38
	II. BÖLÜM	
II.1.	Hava Kirliliğine Neden Olan Kaynaklar (Önem Sırasına Göre)	42
II.2.	Hava Kirliliğinin Giderilmesinde Karşılaşılan Güçlükler (Önem Sırasına Göre)	47
II.3.	Hava Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Yıl İçinde İl/ İlçelerde Alınan Tedbirler	52

II.4.	İl Sınırlarında Bulunan Yerüstü Sularının “Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği” Hükümleri Çerçevesinde Kalite Sınıfları ve Muhtemel Kirlenme Nedenleri	61
II.5.	İl Sınırlarında Bulunan Yeraltı Sularının “Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik” Çerçevesinde Kalite Sınıfları ve Muhtemel Kirlenme Nedenleri	73
II.6.	İl Sınırlarında Bulunan Yüzme Sularının Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği Çerçevesinde Kalite Sınıfları ve Muhtemel Kirlenme Nedenleri	81
II.7.	İl Sınırları İçindeki İl Merkezi/İlçelerde Atıksuların Yol Açtığı Kirlenmenin Nedenleri	100
II.8.	Su Kirliliğinin Giderilmesinde/Önlenmesinde İl Sınırları İçerisinde Karşılaşılan Güçlükler	112
II.9.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Ortamlarda Alınan Tedbirler	116
II.10.	Toprak Kirliliğine Neden Olan Kaynaklar	134
II.11.	Toprak Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla İl Sınırları İçerisinde Alınan Tedbirler	138

	GRAFİKLER DİZİNİ	Sayfa No
	I. BÖLÜM	
I.1.	2017 Yılında İllerin Birinci Öncelikli Sorunları	11
I.2.	Birinci Öncelikli Sorunların Dönemler İtibariyle Karşılaştırılması	41
	II. BÖLÜM	
II.1.	İllerde Hava Kirliliğine Neden Olan En Önemli Kaynaklar	44
II.2.	Yıllar İtibariyle İllerde Hava Kirliliğine Neden Olan En Önemli Kaynakların Yüzde (%) Olarak Payları	46
II.3.	Hava Kirliliğinin Giderilmesinde Karşılaşılan En Önemli Güçlükler	49
II.4.	Yıllar İtibariyle Hava Kirliliğinin Giderilmesinde Karşılaşılan En Önemli Güçlüklerin Yüzde (%) Olarak Payları	51
II.5.	İl Merkezlerinde Hava Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	59
II.6.	İlçelerde Hava Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	59
II.7.	İl Merkezlerinde ve İlçelerde Hava Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirlerin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	60
II.8.	İl Sınırlarında Bulunan Yerüstü Sularının “Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği” Hükümleri Çerçevesinde Kalite Sınıfları	70
II.9.	İl Sınırlarında Bulunan Yerüstü Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	71
II.10.	Yıllar itibariyle İl Sınırlarında Bulunan Yerüstü Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	72
II.11.	İl Sınırları İçerisinde Yer Alan Yeraltı Sularının “Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik” Çerçevesinde Kalite Sınıfları	78
II.12.	İl Sınırlarında Bulunan Yeraltı Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	79
II.13.	Yıllar İtibariyle İl Sınırlarında Bulunan Yeraltı Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	80
II.14.	İl Sınırlarında Bulunan Yüzme Sularının Mavi Bayrak Durumu	90
II.15.	İl Sınırlarında Bulunan Yüzme Sularının Denizlere Göre Mavi Bayrak Durumu	90
II.16.	İl Sınırlarında Bulunan Yüzme Sularının “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” Çerçevesinde Kalite Sınıfları	91
II.17.	Akdeniz için Antalya ve Hatay Sınırlarında Bulunan “Yüzme Sularının Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” Çerçevesinde Kalite Sınıfları	91
II.18.	Ege Deniz’inde Yüzme Sularının “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” Çerçevesinde Kalite Sınıfları	92
II.19.	Karadeniz’de Yüzme Sularının “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” Çerçevesinde Kalite Sınıfları	92
II.20.	Marmara Denizi’nde Yüzme Sularının “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” Çerçevesinde Kalite Sınıfları	93
II.21.	Bazı Göllerde Yüzme Sularının “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” Çerçevesinde Kalite Sınıfları	93

II.22.	Denizlerde “Yüzme Sularının Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” Çerçevesinde Kalite Sınıflarının Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	94
II.23.	İl Sınırlarında Bulunan Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	95
II.24.	Akdeniz’de (Antalya ve Hatay) Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	95
II.25.	Ege Denizi’nde Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	96
II.26.	Karadeniz’ de Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	96
II.27.	Marmara Denizi’nde Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	97
II.28.	Van Gölü ve Beyşehir Gölü’ündeki Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	97
II.29.	Denizlerde Muhtemel Kirlenme Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	98
II.30.	Yıllar İtibariyle İl Sınırlarında Bulunan Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	99
II.31.	İl Merkezlerinde Atıksuların Yol Açtığı Kirlenmenin Nedenleri	108
II.32.	İlçelerde Atıksuların Yol Açtığı Kirlenmenin Nedenleri	108
II.33.	İl Merkezlerinde ve İlçelerde Atıksuların Yol Açtığı Kirlenmenin Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	109
II.34.	Yıllar İtibariyle İl Merkezlerinde Atıksuların Yol Açtığı Kirlenmenin Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	110
II.35.	Yıllar İtibariyle İlçelerde Atıksuların Yol Açtığı Kirlenmenin Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	111
II.36.	Su Kirliliğinin Giderilmesinde/Önlenmesinde İl Sınırları İçerisinde Karşılaşılan En Önemli Güçlükler	114
II.37.	Yıllar İtibariyle Su Kirliliğinin Giderilmesinde/Önlenmesinde İl Sınırları İçerisinde Karşılaşılan En Önemli Güçlüklerin Yüzde (%) Olarak Payları	114
II.38.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Denizler İçin Alınan Tedbirler	130
II.39.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Göller İçin Alınan Tedbirler	130
II.40.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Akarsular İçin Alınan Tedbirler	131
II.41.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Havzalar İçin Alınan Tedbirler	131
II.42.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Yeraltı Suları İçin Alınan Tedbirler	132
II.43.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Jeotermal Kaynaklar İçin Alınan Tedbirler	132
II.44.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Tablo:II.9.’da Diğer Olarak Belirtilen Alıcı Su Ortamları İçin Alınan Tedbirler	133
II.45.	İl Sınırları İçerisinde Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Ortamlarda Alınan Tedbirlerin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	133
II.46.	İl Sınırları İçerisinde Toprak Kirliliğine Neden Olan En Önemli Kaynaklar	136
II.47.	Yıllar İtibariyle Toprak Kirliliğine Neden Olan En Önemli Kaynakların Yüzde (%) Olarak Payları	136
II.48.	Toprak Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla İl Sınırları İçerisinde Alınan En Önemli Tedbirler	140
II.49.	Yıllar İtibariyle Toprak Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla İl Sınırları İçerisinde Alınan En Önemli Tedbirlerin Yüzde (%) Olarak Payları	140

	HARİTALAR DİZİNİ	Sayfa No
	I. BÖLÜM	
I.1.	İllerin Birinci Öncelikli Çevre Sorunları Haritası	12
I.2.	Hava Kirliliği Öncelikleri Haritası	14
I.3.	Kış Sezonu Ortalama (2016 Yılı Ekim- 2017Mart Arası 6 Aylık Ortalama) SO ₂ Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	20
I.4.	Kış Sezonu Ortalama (2016 yılı Ekim- 2017 Mart arası 6 aylık ortalama) PM ₁₀ Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	21
I.5.	2017 Yılı Ocak Ayı Ortalama SO ₂ Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	24
I.6.	2017 Yılı Ocak Ayı Ortalama PM ₁₀ Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	25
I.7.	Yaz Sezonu Ortalama (2017 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) SO ₂ Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	26
I.8	Yaz Sezonu Ortalama (2017 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) PM ₁₀ Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	27
I.9.	Su Kirliliği Öncelikleri Haritası	29
I.10.	Nehir ve Göller İle Su Kirliliğinin Öncelikli Sorun Olduğu İller	30
I.11.	Atık Kirliliği Öncelikleri Haritası	37
I.12.	Gürültü Kirliliği Öncelikleri Haritası	38
I.13.	Erozyon Öncelikleri Haritası	39
	II. BÖLÜM	
II.1.	İllerde Hava Kirliliğine Neden Olan En Önemli Kaynaklar	45
II.2.	Hava Kirliliğinin Giderilmesinde Karşılaşılan En Önemli Güçlükler	50
II.3.	Su Kirliliğinin Giderilmesinde/ Önlenmesinde İl Sınırları İçerisinde Karşılaşılan En Önemli Güçlükler	115
II.4.	İl Sınırları İçerisinde Toprak Kirliliğine Neden Olan En Önemli Kaynaklar	137
II.5.	Toprak Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla İl Sınırları İçerisinde Alınan En Önemli Tedbirler	141

YÖNETİCİ ÖZETİ

Çevre sorunlarına öncelikli yaklaşım

Ülkemizde farklı konularda uzun yıllardır yapılan münferit çalışmalar olmakla birlikte, bu konuların birlikte ele alınarak ülke genelinde çevresel durumu ortaya koyacak ve karar vericilerin çalışmalarına altlık teşkil edecek bir rapora ihtiyaç duyulmuştur. Bu amaçla 2002 yılından bu yana hazırlanmakta olan **Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu**, İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerimizin katkıları ile hazırlanmaktadır.

Rapor ile karar vericilere destek olunması ve özellikle halkın bilinç düzeyinin artırılması amaçlanmaktadır. Bütüncül bir yaklaşımdan ziyade yerel çevre sorunlarına halkın gösterdiği tepkiler kamuoyunu oluşturmaktadır.

Çevre konusunda politika üreten ve çalışan kurum olarak, hazırlanan bu çalışma ile çevresel sorunların önceliklerinin belirlenmesine yönelik olarak, yerel düzeyde bilgilerin alındığı bir anket çalışması yapılmış ve başta karar vericiler olmak üzere, bu konuda çalışan bilimsel kuruluşlar ile halkın bilgisine sunulmuştur.

81 ilimizin değerlendirildiği bu raporda aynı öncelikli sorun grubunda yer alan illerde, öncelikli sorun büyüklük derecesi her ilde aynı derecede olmayabilir. Örneğin hava kirliliğinin öncelikli sorun olduğu bir ilde; hava kalitesi ölçüm sonuçları mutlaka “kötü” denecek seviyede olmayabilir. Rapordaki çevre sorunlarının öncelik sıralaması ilin kendi içindeki diğer sorunlara göre önceliğini göstermektedir. Dolayısıyla rapordan bütün illerimizde ağır çevre sorunları bulunduğu anlamı çıkarılmamalıdır. Başka bir deyişle, bu çalışmada, ilin içindeki sorunların ele alınmaya ve çözülmeye başlanma sıralaması belirlenmeye çalışılmaktadır. Ayrıca, ankette bu sorunların neden ve sonuçlarına dair maddelerin de önceliklendirilmesi veya işaretlenmesi istenmiştir.

Bu göstergeler, hem yerel hem ulusal düzeyde izlenmekte ve çevre sorunlarının yapısı takip edilmektedir. Bu takip çalışmaları ile sorunlara tepki niteliğinde olan yeni hedeflerin ve bu hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik eylem planlarının geliştirilmesine, girdi sağlaması açısından sorunların önceliklerinin bilinmesi de bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çevre sorunlarının önceliklendirilmesi

Çevre sorunlarının tespiti ve değerlendirilmesini takiben bu sorunların çözümünü için bir öncelik sırası belirlenmesi çalışmaları Bakanlığımızca devam ettirilmekte ve periyodik olarak kamuoyuna bu değerlendirmeler aktarılmaktadır.

Türkiye’de son olarak 2017 yılına ait, Bakanlığımız taşra teşkilatından elde edilen bilgilere göre, çevre sorunlarının neler olduğuna genel olarak baktığımızda, 27 ilde su kirliliğinin, 26 ilde hava kirliliğinin, 24 ilde atıkların, 3 ilde gürültü kirliliğinin, 1 ilde erozyonun öncelikli çevre sorunları olduğu görülmektedir. Ülkemizin en önemli üç öncelikli çevre sorunu olan hava kirliliği, su kirliliği ve atıkların sorun olduğu il sayısı birbirine çok yakın olup hemen hemen eşitlenmiştir.

2017 yılında 2016 yılına göre değişim incelendiğinde; 2017 yılında önceki yıla göre; hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu il sayısı aynı kalmış, su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu il sayısı azalmış, atıkların birinci öncelikli sorun olduğu il sayısı artmıştır. Gürültünün ve erozyonun birinci öncelikli sorun olduğu illerin sayısı ise aynı olmuştur. 2016 yılında hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerden Adıyaman, Ardahan ve Erzincan illeri, 2017 yılında atıkların birinci öncelikli sorun olduğu iller arasına girmiştir. Bunda doğalgaz kullanımının artması rol oynamıştır. 2016 yılında su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerden Amasya, Suluova ilçesinin hayvancılık atıklarından dolayı atıkların birinci öncelikli sorun olduğu iller arasına, Niğde ve Tekirdağ ise hava kirliliği ölçümlerinin yüksek çıkması nedeniyle hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu iller arasına girmiştir. 2016 yılında atıkların birinci öncelikli sorun olduğu illerden Kayseri hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu iller arasına girmiştir.

Çevre sorunlarının önceliklendirilmesi çalışmaları yıllara göre karşılaştırıldığında; önceki raporlarda da bahsedildiği üzere, 1999-2008 yılları arasında hava kirliliğinin azalan bir eğilim göstermesine karşın, 2009-2010 döneminde tekrar en çok karşılaşılan öncelikli sorun olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. Daha sonraki yıllarda ise azalma eğilimine girdiği görülmektedir. Su kirliliği ile ilgili önceliğe baktığımızda ise 1999-2008 yılları arasında artan

bir eğilim göstermesine karşın, 2009-2010 döneminde azaldığı, 2012 yılından sonra tekrar artma eğilimine girdiği görülmektedir. 2015-2017 döneminde kentsel atıksu arıtma tesislerinin artışına bağlı olarak su kirliliği sorunlarının bir kısmı çözülmüş olup hava kirliliği ve atıklarla ilgili sorunlar daha ön plana çıkmıştır. Atıklarla ilgili önceliğe baktığımızda ise 1999-2008 yılları arasında artan bir eğilim göstermesine karşın, 2009-2012 döneminde azaldığı, 2013 sonrası dönemde fazla değişmediği görülmektedir.

Uzun yıllar boyunca (1999-2017) genel eğilim değerlendirilecek olursa, hava kirliliğinin ve atıkların öncelikli sorun olduğu illerin azalma eğiliminde olmasında doğalgaz kullanımının ve atık bertaraf/geri dönüşümü konusundaki gelişmelerin etkisi olduğu düşünülmektedir.

Çevre sorunlarında sebep-sonuç-önlem analizi

2017 yılı verileriyle 27 ilde birinci öncelikli sorunu olan su kirliliği Türkiye'nin hidrolojik havzaları dikkate alınarak değerlendirildiğinde, su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerin Meriç-Ergene, Susurluk-Gediz, Büyük Menderes-Batı Akdeniz, Kızılırmak-Yeşilirmak, Doğu Karadeniz-Çoruh, Van Gölü ve Asi Havzalarında yoğunlaştığı söylenebilir.

2017 yılı verileriyle ülkemizin birinci öncelikli sorunu olan su kirliliği için önce mevcut duruma bakılacak olursa;

1. Yerüstü Suları;

Raporda, 26 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne, kendi sınırları içerisindeki, toplamda 143 adet yerüstü suyu veya izleme noktası için kalite sınıfları belirtilmiş olup bunların 34 adedi (%24'ü) 1. sınıfa (yüksek kaliteli su), 26 adedi (%18'i) 2. sınıfa (az kirlenmiş su), 33 adedi (%23'ü) 3. sınıfa (kirlenmiş su), 50 adedi (%35'i) 4. sınıfa (çok kirlenmiş su) dahildir. Yerüstü sularımızın muhtemel kirlenme nedenlerinin başında evsel atıksular ve zirai ilaç-gübre kullanımı gelmektedir. Bunu evsel katı atıklar takip etmektedir.

Yıllar itibarıyla (2002-2017 arası) il sınırlarında bulunan yerüstü sularının muhtemel kirlenme nedenlerinin değişiminin eğilimine bakıldığında evsel atıksuların payının (% oran) bir miktar azaldığı, evsel katı atıkların ve zirai faaliyetlerin payının ise arttığı görülmektedir.

2. Yeraltı Suları;

Raporda, 16 adet İl Müdürlüğüne kendi il sınırları içerisindeki, toplam 70 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için kalite sınıfları belirtilmiş

olup, bunların 50 adedinin (%71'inin) iyi kalitede, 20 adedinin (%29'unun) ise zayıf kalitede olduğu belirlenmiştir. Yeraltı sularının muhtemel kirlenme nedeni olarak en çok zirai ilaç-gübre kullanımı belirtilmiş olup, bunu hayvan yetiştiriciliği ve evsel atıksular takip etmiştir.

3. Yüzme Suları;

Raporda, 23 il müdürlüğümüzce toplam 559 adet yüzme suyu bölgesi/ plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir. %71'i A (çok iyi), %25'i B (iyi), %3'ü C (kötü) ve %1'i D (çok kötü) sınıfıdır. Yüzme sularının en çok belirtilen muhtemel kirlenme nedeni evsel atıksulardır. Zirai ilaç-gübre kullanımı ve evsel katı atıklar bunu takip etmekte olan diğer faktörlerdir.

Denizlere göre ayrı ayrı değerlendirme yapılırsa; Akdeniz'de (Antalya ve Hatay İli verilerine göre) yüzme sularının "çok iyi" kalite sınıfında (A sınıfı) olduğu, bunu Ege Denizi'nin (Aydın, Balıkesir ve Edirne İli verileriyle), daha sonra da Karadeniz'in takip ettiği görülmektedir. Marmara Denizi'nin (Balıkesir, Bursa, Kocaeli ve Yalova'da) yüzme sularının ise çoğunlukla "iyi" kalite sınıfında (B sınıfı) olduğu görülmektedir. Ancak, Marmara Denizi'nde "kötü" sınıfa (C sınıfı) giren yüzme sularının oranının diğerler denizlerden fazla olması dikkat çekicidir. Van Gölü yüzme suyu alanlarının ise %43'ü "çok iyi", %29'u "iyi", %21'i "kötü" ve %11'i "çok kötü" sınıfındadır.

Bütün denizlerimizde evsel atıksuların en çok belirtilen muhtemel kirlilik nedeni olduğu görülmektedir. Zirai ilaç ve gübre kullanımı özellikle Akdeniz'de (Antalya ve Hatay) olmak üzere bütün denizlerde önemli bir muhtemel kirlilik etkeni olmuştur. Ege Denizi ve Marmara Denizi'nde deniz taşımacılığının da başlıca muhtemel kirlilik nedenlerinden biri olması dikkat çekicidir. Sanayi kaynaklı kirlilik ise en çok Marmara Denizi'nde etkilidir. Karadeniz'de diğer denizlerde kirlilik nedeni olarak belirtilmeyen yağış ve sel suları, küçük bir oranda da olsa, muhtemel kirlilik nedenlerinden biri olarak belirtilmiştir.

Kapalı bir havza olan Van Gölü Havzası'nda evsel ve endüstriyel atıksular tam arıtılmadan alıcı ortama deşarj edilmekte olup bu durum kirliliğe sebebiyet vermektedir. Evsel katı atıklar, zirai ilaç-gübre kullanımı, göl taşımacılığı Van Gölü'ndeki muhtemel diğer kirlilik nedenleridir. Konya-Beyşehir Gölü'nde ise hemen her türlü kirlilik etkeni söz konusudur.

Atıksulardan kaynaklanan su kirliliğinde ön planda olan evsel atıksulardan kaynaklanan

kirliliğin başlıca nedeni; yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmaması olurken bunu kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olması takip etmektedir. Atıksulardan kaynaklanan kirliliğin nedeni olarak en çok işaretlenen üçüncü neden il merkezlerinde küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmamasıyken, ilçelerde zirai mücadele ilacı kullanımı olmuştur. İl merkezlerinde ve ilçelerde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerinin yüzde (%) olarak oransal dağılımı yan yana getirildiğinde; su kirliliğine karşı il merkezlerinde, ilçelere göre daha çok tedbir alındığı (altyapı yatırımları vb.) görülmektedir.

Yıllar itibariyle (2005-2017 arası) atıksulardan kaynaklı kirlilik nedenlerine bakıldığında; il merkezlerinde yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmamasından ve büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtmaması gibi nedenlerin payı giderek azalırken, küçük sanayilerde toplu arıtma olmaması ve zirai ilaç-gübre kullanımı nedenlerinin payının arttığı görülmektedir. İlçelerde ise kirlilik nedenlerinde fazla bir değişim görülmemektedir.

Su kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan en önemli güçlük ise; 46 ilde mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması, 18 ilde toplumda bilinç eksikliği olarak belirlenmiştir.

Su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alıcı ortamlarda alınan tedbirlerin yüzde (%) olarak oransal dağılımı yan yana getirildiğinde, yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılmasının başlıca alınan tedbir olduğu, bunu arıtma tesisi/deniz deşarjı/depolama alanları yapılmasının takip ettiği görülmektedir.

4. Hava Kirliliği;

Ülkemizde hava kirliliğinin başlıca kaynağı 81 ilimizden 64 ilde evsel ısınma, 7 ilde imalat sanayi işletmeleri, 4 ilde karayolu trafik, 2 ilde termik santraller, 2 ilde maden işletmeleri, 1 ilde diğer sanayi faaliyetleri ve 1 ilde de diğer kaynaklar olarak sıralanmaktadır.

Hava kirliliğinin birincil kaynağının imalat sanayi olduğu illerin Marmara Bölgesinde (İstanbul, Kocaeli, Bilecik, Bursa) yoğunlaşması dikkat çekicidir. Bunun yanında Uşak, Mersin ve Gaziantep’de hava kirliliğinin birincil kaynağı imalat sanayi olarak belirtilmiştir. Batı Karadeniz illerinden Karabük’te ise diğer sanayi ön plana çıkmaktadır. Çanakkale ve Kütahya’da termik santraller, Burdur ve Karaman’da ise maden işletmeleri birincil hava kirliliği kaynakları olmuştur. Karayolu trafiği, Sakarya, Eskişehir, Malatya ve Şanlıurfa illerinde hava kirliliğinin

birinci öncelikli kaynağı olmuştur. Batman’da ise; anız yangınları, kış mevsiminde hayvan dışkılarının yakacak olarak kullanılması, lastiklerin yakılması hava kirliliğinin en başta gelen nedenleri olmuştur.

Yıllar itibariyle değişimin eğilimine bakıldığında evsel ısınmanın payı 2002-2004 döneminde %88 iken, 2017 yılında %79’a düşmüştür. Buna karşın sanayinin payı bir miktar artmıştır. Hava kirliliğine karşı önlem alınmasında başlıca zorluk; halkın alım gücünün yetersiz olması nedeniyle ısınmada kalitesiz yakıt kullanımı, hatta bazı atıkların yakılmasıdır. Özellikle kış sezonunun kısa olduğu illerde ısınmada kalitesiz kömür kullanımı ve atıkların yakılarak, kısa olan kış sezonunun atlatılmaya çalışılması durumu söz konusudur. Bir diğer neden ise topografik yapı nedeniyle zaten çukurda ve düzlükte olan yerleşim yerlerinde, rüzgar hattı ve hava akımlarının önünün binalarla kapatılmış olması sonucu oluşan kirliliğin dağılamaması durumudur. Sanayiden kaynaklı kirlilik ise genelede şehir içinde kalmış sanayi tesisleri ve/veya belli bir bölgede yoğun sanayileşme sonucu kümülatif etki oluşması sonucu olmaktadır.

Hava kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan en önemli güçlükler; 29 ilde halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması, 14 ilde topografik faktörler, 9 ilde toplumda bilinç eksikliği, 9 ilde meteorolojik faktörler, 7 ilde ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması, 5 ilde kaliteli yakıt temininde zorluklar, 4 ilde yeterli denetim yapılamaması, 2 ilde kurumsal ve yasal eksiklikler ve 1 ilde diğer güçlükler (Mersin’de naylon, poşet, ayakkabı vs. gibi bir takım atıkların evsel ısınma amaçlı yakılması) olmuştur.

Hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla en çok alınan önlemler; İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince denetim yapılması, kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı, motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri ve sanayi kuruluşlarının emisyon izni almalarıdır. İl merkezlerinde ilçelere oranla genelde daha fazla tedbir alınmaktadır. İlçelerde doğalgaz kullanımı il merkezlerine göre daha azdır.

PM₁₀ Değerlendirmesi;

2013-2017 yılları arasındaki son beş yıllık döneme bakıldığında, yıllık PM₁₀ ortalamalarının en yüksek olduğu ilk 10 istasyon arasına Bursa, Iğdır ve Siirt istasyonunun 4 kez, Kayseri (Hürriyet) istasyonunun ise 3 kez girdiği görülmektedir.

Hava kirliliği konusu, il merkezlerindeki istasyonların ölçüm sonuçları esas alınarak da

değerlendirilmiştir. Buna göre; kış sezonu ortalama (2016 Ekim- 2017 Mart arası 6 aylık ortalama) PM_{10} değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıflandırılması sonuçlarına göre (ortalama PM_{10} değerlerine göre büyükten küçüğe doğru sırasıyla); Iğdır, Muş, Afyonkarahisar, Düzce, Kayseri (Hürriyet), Karaman, Bursa, Hatay (Antakya), Erzincan olmak üzere 9 ilin “hassas” sınıfında olduğu görülmektedir. Toplam 46 ilimiz “orta” sınıfında yer alırken, 24 ilimiz “iyi” sınıfında yer almıştır. Şırnak ve Uşak illerinden ise yeterli ölçüm değeri alınamamıştır.

Kış ortası olarak kabul edilebilecek 2017 yılı Ocak ayı ortalama değerleri, kış sezonu ortalamalarına göre daha yüksek çıkmaktadır. 2017 yılı Ocak ayı ortalama PM_{10} değerlerine göre en yüksek indeks değerleri (büyükten küçüğe doğru ölçüm değeri sırasıyla), Iğdır, Hakkari, Konya (Meram), Muş, Hatay (Antakya), Ağrı, Afyonkarahisar, Burdur, Şanlıurfa, Kayseri (Hürriyet), Osmaniye olmak üzere 11 ilde “hassas” olarak gerçekleşmiştir. Büyükten küçüğe doğru ölçüm değeri sırasıyla; Siirt, Bursa, Düzce, Kahramanmaraş, Zonguldak, Denizli (Bayramyeri), Erzurum, Muğla (Musluhittin), Manisa, Bartın, Erzincan, Gaziantep, Uşak, Karaman, Kırklareli, Mardin, Sivas (Başöğretmen), Isparta, Çankırı, Kastamonu, İzmir (Şirinyer), Samsun (İlkadım Has.), Ankara (Sihhiye), Ordu (Stadyum), Çorum, Tekirdağ, Batman, Antalya, Elazığ, Yalova, Adıyaman, Aydın, Niğde, Adana (Valilik), Edirne, Sinop, Ardahan, İstanbul (MTHM Esenyurt), Aksaray olmak üzere 39 il “orta” index diliminde yer almıştır. 4 ilden 2017 yılı Ocak ayı için yeterli ölçüm sonucu alınamamış olup, 27 ilimiz “iyi” sınıfında yer almıştır.

Yaz sezonu ortalama (2017 Nisan- Eylül arası 6 aylık ortalama) PM_{10} değerlerinin hava kalitesi indeksine göre “hassas” ile en yüksek olduğu istasyon Iğdır olmuştur. Büyükten küçüğe doğru ölçüm değeri sırasıyla; Bursa, Hakkari, Niğde, Ankara (Sihhiye), Aksaray, Mardin, İstanbul (Mhtm Esenyurt), Karaman, Mersin, Manisa, Hatay (Antakya), Yalova, Denizli (Bayramyeri), Erzincan, Kütahya, Muğla (Musluhittin), Sakarya, Tekirdağ, Kocaeli (Dilovası), Elazığ, Kırklareli, Batman, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Kayseri-Hürriyet, Burdur ve Osmaniye olmak üzere 28 ildeki istasyonlar ise “orta” sınıfında yer almıştır.

SO₂ Değerlendirmesi;

Edirne (Keşan) son dört yıldır (2014-2017) dönemi boyunca en yüksek yıllık SO₂ ortalamasını vermektedir.

2013-2017 yılları arasındaki son beş yıllık döneme bakıldığında, yıllık SO₂ ortalamalarının en yüksek olduğu ilk 10 istasyon arasına Edirne (Keşan) ve Çanakkale (Çan) 5 kez, Amasya (Suluova) ve Tekirdağ (Merkez MTHM) istasyonlarının 3 kez girdiği görülmektedir.

Kış sezonu ortalama (2016 Ekim- 2017 Mart arası 6 aylık ortalama) SO₂ ölçüm değerlerinin hava kalitesi indeksine tüm illerde “iyi” sınıfında olduğu görülmektedir.

2017 yılı Ocak ayı ortalama SO₂ değerlerine göre, Tekirdağ “orta” sınıfında yer alarak en yüksek aylık ortalamaya sahip il olmuştur. 6 ilden Ocak 2017 için yeterli ölçüm sonucu alınamamış olup diğer 74 illin ise “iyi” sınıfında olduğu görülmektedir.

Yaz sezonunda evsel ısınma kaynaklı emisyonlar ortadan kalkmaktadır. Yaz sezonu (2017 Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) SO₂ ölçüm değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıflandırılması sonucu tüm illerin “iyi” sınıfında oldukları görülmektedir.

5. Atıklar;

Atık sorununun başlıca kaynağı, evsel atıkların vahşi (düzensiz) depolanmasıdır. Bazı illerimizde düzenli depolama tesisi bulunmamaktadır. Bazılarında ise düzenli depolama tesisi olmakla birlikte uzaklık, aktarma istasyonlarının eksikliği vb. sebeplerle ilçelerde düzenli depolama yapılamamaktadır. Bunun dışında bir kısım illerimizde hayvancılık kaynaklı atıklar, mermer ocakları atıkları ve hafriyat atıkları sorun oluşturmaktadır.

Atıkların en önemli sorun olduğu illerden; İzmir, Sakarya, Uşak'ta atık sorunun nedeni sanayi kaynaklı atıklardır. İzmir'de, tehlikeli atıklar için mevcut bertaraf/geri kazanım tesisi kapasiteleri yetersiz kalmaktadır. Sakarya'da zaman zaman boş arazilerde bulunan atıkların yeraltı sularına sızmasının önlenmesi amacıyla, bulunduğu alandan kaldırılarak geçici olarak bekletilmesi için uygun bir saha ihtiyacı bulunmaktadır. Uşak'ta organize sanayilerden kaynaklanan atıkların düzensiz depolanması sorunu bulunmaktadır. Afyonkarahisar, Bilecik ve Burdur'da ise atık sorunu mermer ocakları ve mermer atıklarından kaynaklanmaktadır. Bazı illerimizde, hayvancılık kaynaklı atıklar sorun oluşturmaktadır. Afyonkarahisar'da kanatlı hayvan atıkları ve arıtma çamurları, Amasya'da özellikle Suluova İlçesinde hayvansal atıklar, Ardahan'da evsel ve hayvansal atıkların (gübre) düzensiz depolanması, Bolu'da kanatlı hayvan

atıkları ve ilçe belediyelerde düzensiz depolama yapılması, Düzce'de evsel atıkların düzensiz depolaması ve hayvancılık atıkları, Karaman'da bir kısım evsel atıkların düzensiz depolanması ve hayvancılık atıkları sorun oluşturmaktadır. Ayrıca, Yalova ve Karaman'da inşaat-hafriyat ve yıkıntı atıkları bertarafında sorun yaşanmaktadır.

Ülkemizde atıklarla ilgili, mali yetersizliklere bağlı yerel yönetim uygulama eksiklikleri ve toplumsal bilinç sorunları da söz konusudur. Atıkların birinci öncelikli sorun olduğu Ağrı, Muş ve Tokat'ta evsel atıklarla ilgili yerel yönetim uygulama eksiklikleri ile toplumda bilinç eksikliği söz konusudur.

Toprak kirliliğinin başlıca kaynağı; 40 ilimizde vahşi (düzensiz) depolanan evsel katı atıklar, 12 ilimizde ise sanayi kaynaklı atık boşaltımıdır.

6. Gürültü Kirliliği;

Gürültü kirliliğinin 1. öncelikli sorun olduğu Adana, Antalya ve Eskişehir'de yerleşim yerleri içindeki eğlence yerlerinden kaynaklanan müzik gürültüsü şikayetlere neden olmaktadır.

Gürültü kirliliğinin 2. öncelikli sorun olduğu Sivas'ta gürültü düzeyi yüksek makinelerinin kullanıldığı işyerlerinin apartmanların alt katlarında veya yakınlarında faaliyet göstermesi ve müzik yayını yapılan eğlence yerleri nedeniyle sorun yaşanmaktadır. Tunceli'de özellikle yaz aylarında açık alanda yapılan canlı müzik yayınlarından kaynaklı gürültü kirliliği söz konusudur.

7. Erozyon;

Erozyon, ülkemiz genelinde sorun olmakla birlikte kentsel alanlardaki diğer çevresel sorunların gölgesinde kalmaktadır. Bununla birlikte erozyon, Sivas'ta birinci, Kırşehir'de üçüncü öncelikli çevre sorunudur.

Rüzgar erozyonu kimi zaman, tozuma kaynaklı partikül madde değerinin yükselmesine sebep olarak hava kirliliğine de neden olmaktadır. Niğde ilimizde Akkaya Barajı civarında böyle bir durum söz konusudur.

Bölgelere Göre Çevre Sorunları

2017 yılında, ülkemizdeki çevre sorunlarını coğrafi bölgeler açısından değerlendirip, önceki yıl (2016) ile karşılaştırdığımızda;

✓ Akdeniz Bölgesinde toplam 8 il bulunmakta olup, bunlardan 3'ünde (Isparta, Kahramanmaraş, Osmaniye) hava kirliliği birinci öncelikli çevre sorunudur. Hatay ve Mersin'de su kirliliği, Burdur'da atıklar,

Adana ve Antalya'da ise gürültü kirliliği birinci öncelikli sorundur. Bölgede 2016 yılına göre, illerin birinci öncelikli çevre sorunlarında değişim olmamış olup hava kirliliği bölgenin baskın sorunu olmaya devam etmektedir.

✓ Doğu Anadolu Bölgesinde 14 il bulunmakta olup bunlardan 6'sında (Ağrı, Ardahan, Elazığ, Erzincan, Muş, Tunceli) atıklar, 4'ünde (Bingöl, Erzurum, Hakkari, Iğdır) hava kirliliği, 4'ünde (Bitlis, Kars, Malatya, Van) su kirliliği birinci öncelikli çevre sorunudur. 2016 yılında bölgenin baskın sorunu hava kirliliği iken, doğalgaz kullanımında artışa bağlı olarak, 2017 yılında atıklar olmuştur.

✓ Ege Bölgesinde 8 il bulunmakta olup bunlardan 4'ünde (Aydın, Kütahya, Manisa, Muğla) su kirliliği birinci öncelikli çevre sorunudur. 3 ilde (Afyonkarahisar, İzmir ve Uşak) atıklar, Denizli'de ise hava kirliliği birinci öncelikli çevre sorunudur. Bölgede 2016 yılına göre, illerin birinci öncelikli çevre sorunlarında değişim olmamış olup baskın olan öncelikli sorun su kirliliğidir.

✓ Güneydoğu Anadolu Bölgesinde toplam 9 il bulunmakta olup bunlardan 6'sında (Batman, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şırnak) hava kirliliği, 1'inde (Şanlıurfa) su kirliliği, 2'sinde (Adıyaman ve Diyarbakır) atıklar birinci öncelikli çevre sorunudur. Bölgede 2016 yılında hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerden Adıyaman'da 2017 yılında doğalgaz kullanımında artışa bağlı olarak atık sorunu ön plana geçmiş, ancak bölgenin öncelikli sorunu hava kirliliği olamaya devam etmiştir.

✓ İç Anadolu Bölgesinde toplam 13 il bulunmakta olup bunlardan 6'sında (Aksaray, Ankara, Çankırı, Kırşehir, Nevşehir, Yozgat) su kirliliği birinci öncelikli çevre sorunudur. Kayseri, Kırıkkale, Konya ve Niğde'de hava kirliliği, Karaman'da atıklar, Eskişehir'de gürültü kirliliği, Sivas'ta erozyon birinci öncelikli çevre sorunudur. 2017 yılında, baskın birinci öncelikli sorunu önceki yılda olduğu gibi su kirliliğidir. 2016 yılında su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu Niğde'de PM₁₀ değerlerindeki artışa bağlı olarak bu kez hava kirliliği birinci öncelikli sorun olmuştur.

✓ Karadeniz Bölgesinde 18 il bulunmakta olup bunlardan 8'inde (Amasya, Bolu, Düzce, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Sinop, Tokat) atıklar birinci öncelikli çevre sorunudur. 6 ilde

(Artvin, Bartın, Bayburt, Rize, Samsun, Trabzon) su kirliliği, 4 ilde ise (Çorum, Karabük, Kastamonu, Zonguldak) hava kirliliği birinci öncelikli çevre sorunu olmuştur. 2016 yılında su kirliliği ve atıkların birinci öncelikli sorun olduğu iller eşit olmuştur. 2017 yılında ise Amasya'da Suluova ilçesinin hayvancılık atıkları nedeniyle atıkların birinci öncelikli sorun olarak belirtilmesiyle, bölgenin baskın öncelikli çevre sorunu atıklar olmuştur.

- ✓ Marmara Bölgesinde toplam 11 il bulunmakta olup bunlardan 4'ünde (Bursa, Çanakkale, Kocaeli, Tekirdağ) hava kirliliği, yine 4'ünde (Balıkesir, Edirne, İstanbul, Kırklareli) su kirliliği birinci öncelikli çevre sorunudur. Bilecik, Sakarya ve Yalova'da ise atıklar, birinci öncelikli çevre sorunudur. Tekirdağ'da hava kirliliği şikayetlerinde artışa bağlı olarak, 2016 yılında su kirliliği birinci öncelikli sorunken, 2017 yılında hava kirliliği birinci öncelikli sorun olarak belirtilmiştir.

Değerlendirme raporu sonucu

Çevresel sorunların önceliklerinin bilinmesi; ulusal politikaların oluşturulmasında, illerin geleceğe yönelik kalkınma hedeflerinin planlanmasında, doğal kaynaklarımızın optimum kullanımının sağlanmasında, diğer paydaş kurumların uygulama planlarını hazırlamalarında ve çevre kirliliği ile mücadelede önem arz etmektedir.

2017 yılı raporu sonucuna göre ülkenin en öncelikli sorunu olarak nitelendirebileceğimiz **su kirliliğinin** önüne geçmek için en başta;

- Arıtılmadan alıcı ortamlara deşarj edilen evsel ve sanayi kaynaklı atıksular entegre çözümlerle kontrol altına alınmalı ve uygun arıtma teknolojileri kullanılarak çevreye zararsız hale getirilmelidir.
- İlçe belediyelerinde daha yaygın olan atıksu altyapısı sorunlarının önüne geçilmelidir.
- Zirai faaliyetlerde kullanılan ilaç ve gübrelerin doğru zaman ve miktarda kullanılması sağlanmalı, kullanılmış tarımsal ilaç ambalajlarının uygun bertarafı sağlanarak doğaya yayılması önlenmeli, tarımda uygun sulama teknikleri kullanılarak ilaç ve gübrelerin drenaj suları ile su kaynaklarımıza bulaşma riskinin önüne geçilmelidir.

İkinci öncelik olan **hava kirliliği** ile ilgili olarak;

- Özellikle kış sezonunun kısa olduğu güney ve batı illerimizde ısınmada kalitesiz kömür, hatta bazı atıkların yakılmasının önüne geçilmesi, bu konuda toplumun bilinç düzeyinin artırılması, çevre dostu yakıtların ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının özendirilmesi gibi tedbirlerin alınması gerekmektedir.
- Ayrıca, yerleşim bölgelerindeki kirliliği uzaklaştırmada etkili olan hava dolaşımının binalarla engellenmesinin önüne geçilmelidir.
- Rüzgar erozyonu kimi zaman, tozuma kaynaklı partikül madde değerinin yükselmesine sebep olarak hava kirliliğine de neden olmaktadır. 2015 yılı itibariye Türkiye'nin toplam orman alan miktarı, ülke genel alan toplamının %28,6'sı kadardır. Bu oran dünya orman alanlarının yüzölçümüne oranı olan %30,8'in altındadır. Ayrıca orman alanı oranımız olan %28,6'nın da %43'ü seyrek örtülü veya örtüsüz alanlardan oluşmakta olup ağaç varlığı yetersizdir. Erozyonla ve iklim değişikliğiyle mücadele için ağaçlandırma çalışmalarına ihtiyaç vardır.

Üçüncü öncelik olan **evsel katı atıkların** düzensiz döküm sahalarına atılmasının önüne geçilerek, geri kazanım ve uygun bertarafı sağlanmalıdır. Atık yönetimi genel ilkeleri doğrultusunda atıkların öncelikli olarak kaynağında azaltılması, geri kazanımı, enerji geri kazanımı ve son olarak bertaraf yöntemlerine yöneltilmesi gerekmektedir.

- Atıklarla ilgili olarak, mali kaynaklar sağlanarak, geri dönüşüm ve yeniden kullanım uygulamalarının artırılması ve uygun bertarafının sağlanması gerekmektedir.
- Aynı zamanda belediyelerin farkındalığının artırılması ve bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda ülke genelinde yürütülen "Sıfır Atık Projesi" ve plastik poşetlerin ücretlendirilmesi ile atık azaltımı, geri dönüşüm ve yeniden kullanım uygulamalarının artırılması konusunda önemli mesafe alınması hedeflenmektedir.
- Ülkemizde hayvancılık faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı yerlerde hayvan dışkılarının biriktirildiği yerlerin zeminin sızdırmazlığının sağlanması ve aslında değerli olan bu ürünün kısa zamanda ekonomiye kazandırılması gerekmektedir.

GİRİŞ

“İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formu”, İl Müdürlüklerimizce her yıl hazırlanan “İl Çevre Durum Raporları”nın son kısmında yer alan, illerimizin çevre sorunlarının ve önceliklerinin neler olduğunu ortaya koyan, aynı zamanda bu sorunların çözümü için ne tür tedbirler alındığı ya da alınması gerektiğini belirten önemli bir anket çalışmasıdır.

İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formu, çevre konusunda karar vericilere ve halka çevresel bilgi sağlamakta, böylece karar verme sürecini desteklemekte ve halkın çevresel konularda bilincini artırmaktadır. Söz konusu çalışma Hava Kirliliği, Su Kirliliği, Toprak Kirliliği ve Öncelikli Çevre Sorunları ana konu başlıklarından oluşmaktadır.

METODOLOJİ

Bakanlığımız merkez ve taşra birimlerinin görüş ve önerileri ile oluşturulan “İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formu”, İl Çevre Durum Raporlarının bir kısmını teşkil etmekte olup her yıl Bakanlığımız İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince doldurulmaktadır. Form esas olarak anket niteliğinde bir çalışma olup, İl Müdürlüklerimizin deneyimleri yanı sıra İl genelindeki diğer kurum-kuruluşlarla yapılan yazışmalar doğrultusunda doldurulmaktadır.

2017 yılında, çevre sorunları (hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği, atıklar, gürültü kirliliği, erozyon, doğal çevrenin tahribatı) dikkate alınarak, İl Müdürlüklerimizce, il sınırları içerisinde görülen bu sorunların önem ve önceliklerine göre, en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,5.... şeklinde numaralandırılması istenmiştir. Bu yapılırken, tüm sorunların numaralandırılmasının zorunlu olmadığı belirtilmiş olup, il için geçerli olan sorunlar dikkate alınmak suretiyle, bu sorunların öncelik sırasına göre numaralandırılması istenmiştir.

81 ilimizin değerlendirildiği bu raporda, aynı öncelikli sorun grubunda yer alan illerde, öncelikli sorunun büyüklük derecesi her ilde aynı olmayabilir. Örneğin hava kirliliğinin öncelikli sorun olduğu bir ilde; hava kalitesi ölçüm sonuçları mutlaka “kötü” denecek seviyede olmayabilir. Rapordaki çevre sorunlarının öncelik sıralaması ilin kendi içindeki diğer sorunlara göre önceliğini göstermektedir. Dolayısıyla rapordan bütün illerimizde ağır çevre sorunları bulunduğu anlamı çıkarılmamalıdır. Başka bir deyişle, bu çalışmada, ilin içindeki sorunların ele alınmaya ve çözülmeye başlanma sıralaması belirlenmeye çalışılmaktadır. Ayrıca, ankette bu sorunların neden ve sonuçlarına dair maddelerin de önceliklendirilmesi veya işaretlenmesi istenmiştir.

2017 yılı veri ve bilgilerini içeren söz konusu çalışma İl Müdürlüklerimiz tarafından tamamlanarak Genel Müdürlüğümüz Çevre Envanteri ve Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığına gönderilmiştir. Genel Müdürlüğümüzce gerçekleştirilen inceleme ve değerlendirme çalışmasını takiben “Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu” oluşturulmuştur.

Raporun birinci bölümünde illerimizin çevre sorunlarının öncelik sıralaması değerlendirilmiş olup, bu sorunlar tablo, grafik ve harita ile anlamlandırılmıştır. Raporun ikinci bölümünde ise hava, su ve toprak kirliliklerinin nedenleri, giderilmelerinde karşılaşılan problemler ve alınan tedbirler konu başlıkları tablo ve grafiklerle anlamlandırılmıştır. Konu ile ilgili daha detaylı bilgilere İl Çevre Durum Raporlarının son bölümünde yer alan “İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları” bölümlerinden ulaşılabilmektedir.

I. BÖLÜM

ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümünde illerimizin çevre sorunlarının öncelik sıralaması değerlendirilmiş olup, bu sorunlar tablo ve harita ile anlamlandırılmıştır.

I.1. 2017 YILI İTİBARIYLA İLLERİN ÇEVRE SORUNLARININ ÖNCELİK SIRASI

Tablo: I.1.'de 2017 yılında, çevre sorunları (hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği, atıklar, gürültü kirliliği, erozyon, doğal çevrenin tahribatı) dikkate alınarak, İl Müdürlüklerimizce, il sınırları içerisinde görülen bu sorunların önem ve önceliklerine göre, en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,5,6,7 rakamları kullanılarak numaralandırılması istenmiştir. Bu yapılırken, tüm sorunların numaralandırılmasının zorunlu olmadığı belirtilmiş olup, il için geçerli olan sorunlar dikkate alınmak suretiyle bu sorunların öncelik sırasına göre numaralandırılması istenmiştir.

TABLO:I.1. 2017 YILI İLLERİN ÇEVRE SORUNLARININ ÖNCELİK SIRASI

Sıra No	İLLER	Hava Kirliliği	Su Kirliliği	Toprak Kirliliği	Atıklar	Gürültü Kirliliği	Erozyon	Doğal Çevrenin Tahribatı (*)
1	ADANA	2	3		4	1		
2	ADİYAMAN	2	3		1	4		
3	AFYONKARAHİSAR	2	3	4	1			
4	AĞRI	3	2	4	1			
5	AMASYA	2	3	5	1	4	6	7
6	ANKARA	2	1	5	3	4	6	7
7	ANTALYA	2				1		
8	ARTVİN	3	1		2			
9	AYDIN	2	1	4	3	5		
10	BALIKESİR	2	1		3			
11	BİLECİK		2		1			
12	BİNGÖL	1	2	5	3	4		6
13	BİTLİS	3	1	4	2	5		
14	BOLU	3	2		1			
15	BURDUR	4	3	2	1	6		5
16	BURSA	1	2	4	3	5	6	7
17	ÇANAKKALE	1	2	5	3	4	7	6
18	ÇANKIRI	3	1	2	4	6		5
19	ÇORUM	1	2	4	5	3	7	6
20	DENİZLİ	1	2	3	6	4	7	5
21	DİYARBAKIR	4	2	3	1	5		
22	EDİRNE	2	1		3			
23	ELAZIĞ	3	2	4	1			
24	ERZİNCAN	3	2		1	4		
25	ERZURUM	1	2	6	3	5	4	
26	ESKİŞEHİR					1		
27	GAZİANTEP	1	2		3	4		
28	GİRESUN	3	2	6	1	4	5	
29	GÜMÜŞHANE	3	2	4	1	6	5	7
30	HAKKARİ	1	2	4	3	5		
31	HATAY	2	1		3	4		
32	ISPARTA	1	2	5	3	4		6
33	MERSİN	2	1	3	4			
34	İSTANBUL	3	1	6	2	4	7	5
35	İZMİR	3	2		1			
36	KARS	3	1		2			

TABLO:I.1. 2017 YILI İLLERİN ÇEVRE SORUNLARININ ÖNCELİK SIRASI (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Hava Kirliliği	Su Kirliliği	Toprak Kirliliği	Atıklar	Gürültü Kirliliği	Erozyon	Doğal Çevrenin Tahribatı (*)
37	KASTAMONU	1	2					
38	KAYSERİ	1	3	5	2	4	6	
39	KIRKLARELİ	4	1	3	2	5		
40	KIRŞEHİR	4	1	5	2		3	
41	KOCAELİ	1	2	5	3	4		
42	KONYA	1	3	4	2	5	6	
43	KÜTAHYA	2	1	5	3	4	6	
44	MALATYA	3	1		2			
45	MANİSA	2	1		3			
46	KAHRAMANMARAŞ	1	2	5	4	3	7	6
47	MARDİN	1	4	5	2	3	7	6
48	MUĞLA	3	1	5	2	4		6
49	MUŞ	2	3		1			
50	NEVŞEHİR	3	1		2			4
51	NİĞDE	1	2					
52	ORDU	3	2		1			
53	RİZE	3	1		2			
54	SAKARYA		2		1	3		
55	SAMSUN	2	1	4	3	5		
56	SİİRT	1	3		2			
57	SİNOP	3	2	5	1	4		
58	SİVAS				3	2	1	
59	TEKİRDAĞ	1	2	4	3	5		
60	TOKAT	2	3		1			
61	TRABZON	2	1					
62	TUNCELİ		3		1	2		
63	ŞANLIURFA	3	1	2	4			5
64	UŞAK	2	3	4	1	5	6	7
65	VAN	4	1	3	2			
66	YOZGAT	2	1	6	3	4	7	5
67	ZONGULDAK	1	2	4	3	5	7	6
68	AKSARAY		1		2			
69	BAYBURT	3	1	4	2	7	6	5
70	KARAMAN	4	5	2	1	3		
71	KIRIKKALE	1	2	5	3	4		
72	BATMAN	1	2	3	5	4		
73	ŞIRNAK	1	2	5	3	4	7	6
74	BARTIN	2	1		3	4		
75	ARDAHAN	3	2		1			
76	İĞDIR	1	4	5	2	3	6	
77	YALOVA		2		1			
78	KARABÜK	1	2	5	3	4		
79	KİLİS	1	2		3			
80	OSMANİYE	1	3		2			
81	DÜZCE	2	3	4	1	5	7	6

* Orman, mera, sulak alan, kıyı, biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı

Not: Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

I.2. 2017 YILINDA İLLERİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARI

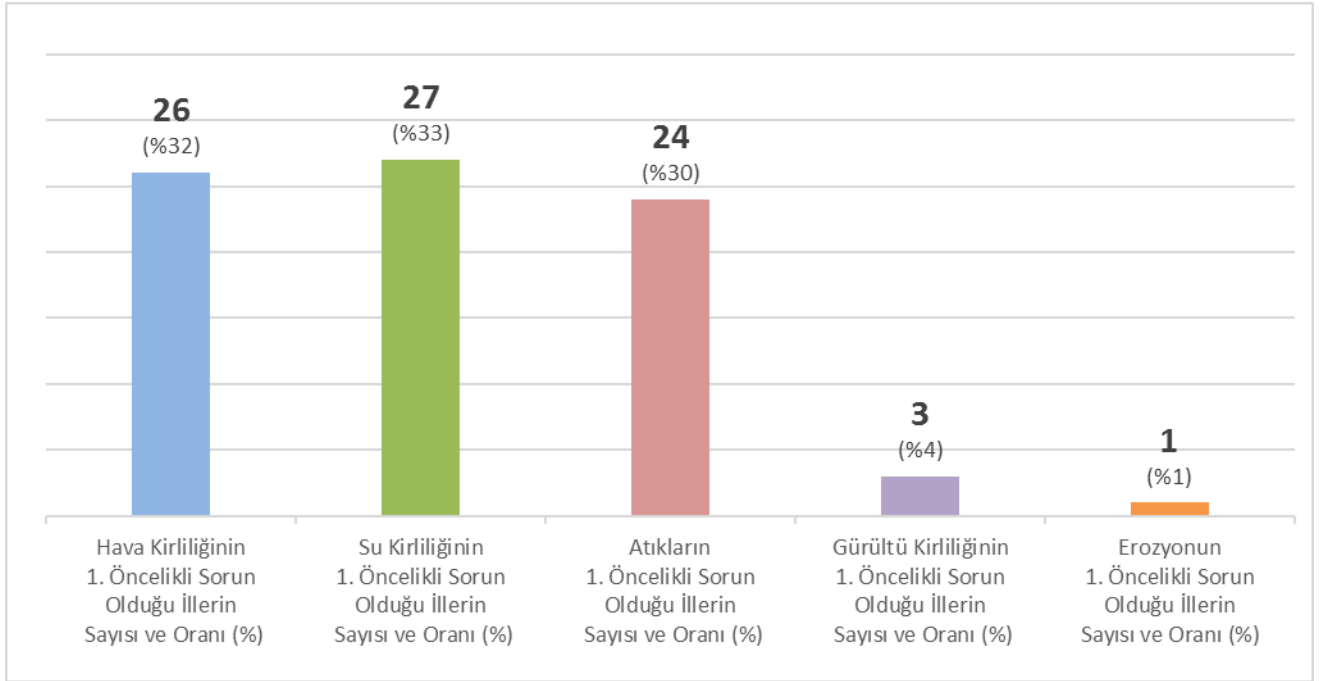
Tablo:I.1.'in değerlendirilmesi doğrultusunda, **Tablo:I.2'**de iller, birinci öncelikli çevre sorunlarına (hava kirliliği, su kirliliği, atıklar, gürültü kirliliği, erozyon) göre alfabetik olarak sıralanmıştır. **Tablo:I.2'**deki bilgiler, **Grafik:I.1** ve **Harita:I.1.**'de görsel hale getirilmiştir. Konu ile ilgili daha detaylı bilgilere İl Çevre Durum Raporlarının “İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları” bölümlerinden ulaşılabilmektedir.

TABLO:I.2. 2017 YILINDA İLLERİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARI

Hava Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Su Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Atıkların 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Gürültü Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Erozyonun 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller
BATMAN BİNGÖL BURSA ÇANAKKALE ÇORUM DENİZLİ ERZURUM GAZİANTEP HAKKARİ IĞDIR ISPARTA KAHRAMANMARAŞ KARABÜK KASTAMONU KAYSERİ KIRIKKALE KİLİS KOCAELİ KONYA MARDİN NİĞDE OSMANİYE SİİRT ŞIRNAK TEKİRDAĞ ZONGULDAK	AKSARAY ANKARA ARTVİN AYDIN BALIKESİR BARTIN BAYBURT BİTLİS ÇANKIRI EDİRNE HATAY İSTANBUL KARS KIRKLARELİ KIRŞEHİR KÜTAHYA MALATYA MANİSA MERSİN MUĞLA NEVŞEHİR RİZE SAMSUN ŞANLIURFA TRABZON VAN YOZGAT	ADIYAMAN AFYONKARAHİSAR AĞRI AMASYA ARDAHAN BİLECİK BOLU BURDUR DİYARBAKIR DÜZCE ELAZIĞ ERZİNCAN GİRESUN GÜMÜŞHANE İZMİR KARAMAN MUŞ ORDU SAKARYA SİNOP TOKAT TUNCELİ UŞAK YALOVA	ADANA ANTALYA ESKİŞEHİR	SİVAS
26	27	24	3	1
(%32)	(%33)	(%30)	(%4)	(%1)

Notlar Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.
Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

GRAFİK:İ.1. 2017 YILINDA İLLERİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARI

Tablo:İ.2. ve Harita:İ.1.'de görüldüğü üzere, 2017 yılında 26 adet ilde hava kirliliği birinci öncelikli çevre sorunu olup bu iller (alfabetik sırayla); Batman, Bingöl, Bursa, Çanakkale, Çorum, Denizli, Erzurum, Gaziantep, Hakkari, Iğdır, Isparta, Kahramanmaraş, Karabük, Kastamonu, Kayseri, Kırıkkale, Kilis, Kocaeli, Konya, Mardin, Niğde, Osmaniye, Siirt, Şırnak, Tekirdağ ve Zonguldak illeridir. 27 adet ilde su kirliliği birinci öncelikli çevre sorunu olup, bu iller (alfabetik sırayla); Aksaray, Ankara, Artvin, Aydın, Balıkesir, Bartın, Bayburt, Bitlis, Çankırı, Edirne, Hatay, İstanbul, Kars, Kırklareli, Kırşehir, Kütahya, Malatya, Manisa, Mersin, Muğla, Nevşehir, Rize, Samsun, Şanlıurfa, Trabzon, Van ve Yozgat illeridir. Atıkların birinci öncelikli sorun olduğu iller (alfabetik sırayla); Adıyaman, Afyonkarahisar, Ağrı, Amasya, Ardahan, Bilecik, Bolu, Burdur, Diyarbakır, Düzce, Elazığ, Erzincan, Giresun, Gümüşhane, İzmir, Karaman, Muş, Ordu, Sakarya, Sinop, Tokat, Tunceli, Uşak ve Yalova olmak üzere toplam 24 ildir. Gürültü kirliliğinin Adana, Antalya ve Eskişehir'de, erozyonun ise Sivas' da birinci öncelikli sorun olduğu görülmektedir. **Tablo:İ.1.**'de toprak kirliliği ve doğal çevrenin tahribatının hiçbir ilimizde birinci öncelikli sorun olmadığı görülmektedir. Ancak, toprak kirliliğinin Burdur, Çankırı, Karaman ve Şanlıurfa'da ikinci öncelikli sorun olması dikkat çekicidir.

2017 yılı verileri ile önceki yılın (2016 yılı) verilerine göre karşılaştırma yapıldığında; 2016 yılında hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerden Adıyaman, Ardahan ve Erzincan illeri 2017 yılında atıkların birinci öncelikli sorun olduğu iller arasına girmiştir. Bunda doğalgaz kullanımının artması rol oynamıştır. 2016 yılında su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerden Amasya, Suluova ilçesinin hayvancılık atıklarından dolayı atıkların birinci öncelikli sorun olduğu illerin arasına, Niğde ve Tekirdağ ise hava kirliliği ölçümlerinin yüksek çıkması nedeniyle hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu iller arasına girmiştir. 2016 yılında atıkların birinci öncelikli sorun olduğu illerden Kayseri hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu iller arasına girmiştir.

I.3. HAVA KİRLİLİĞİ

I.3.1. HAVA KİRLİLİĞİ ÖNCELİKLENDİRMESİ

Tablo:I.3.'de hava kirliliğinin 1., 2. ve 3. öncelikli sorun olduğu iller alfabetik sırayla gösterilmiştir. Tabloda hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu il sayısı 26 (İllerin %32'si), ikinci öncelikli sorun olduğu il sayısı 20 (illerin %25'i), üçüncü öncelikli sorun olduğu il sayısı da 21 (illerin %26'sı) olarak görülmektedir. Yani, toplam 67 ilimizde hava kirliliği birinci, ikinci ya da üçüncü öncelikli sorun olarak kendini göstermektedir. Hava kirliliği öncelikleri haritası ise **Harita I.2.**'de gösterilmektedir.

TABLO:I.3. HAVA KİRLİLİĞİ

Hava Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Hava Kirliliğinin 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Hava Kirliliğinin 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller
BATMAN	ADANA	AĞRI
BİNGÖL	ADIYAMAN	ARDAHAN
BURSA	AFYONKARAHİSAR	ARTVİN
ÇANAKKALE	AMASYA	BAYBURT
ÇORUM	ANKARA	BİTLİS
DENİZLİ	ANTALYA	BOLU
ERZURUM	AYDIN	ÇANKIRI
GAZİANTEP	BALIKESİR	ELAZIĞ
HAKKARİ	BARTIN	ERZİNCAN
IĞDIR	DÜZCE	GİRESUN
ISPARTA	EDİRNE	GÜMÜŞHANE
KAHRAMANMARAŞ	HATAY	İSTANBUL
KARABÜK	KÜTAHYA	İZMİR
KASTAMONU	MANİSA	KARS
KAYSERİ	MERSİN	MALATYA
KIRIKKALE	MUŞ	MUĞLA
KİLİS	SAMSUN	NEVŞEHİR
KOCAELİ	TOKAT	ORDU
KONYA	TRABZON	RİZE
MARDİN	UŞAK	SİNOP
NİĞDE	YOZGAT	ŞANLIURFA
OSMANİYE		
SİİRT		
ŞIRNAK		
TEKİRDAĞ		
ZONGULDAK		
26	20	21
(%32)	(%25)	(%26)

Not: Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.

Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

Tablo.I.4.'de hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerde kirlenmenin başlıca nedenleri özetlenerek belirtilmiştir. Konu ile ilgili daha detaylı bilgilere İl Çevre Durum Raporlarının son bölümünde yer alan “İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları”nın “Bölüm IV. Öncelikli Çevre Sorunları” başlıklarının açıklamalar kısmından ulaşılabilmektedir

TABLO:I.4. HAVA KİRLİLİĞİNİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUN OLDUĞU İLLERDE KİRLENMENİN BAŞLICA NEDENLERİ;

İller	Hava Kirliliğinin Nedenleri
Batman	Batman ilinde hava kirliliğine neden olan etmenler; kış sezonunda ısınma amaçlı kullanılan yakıtlar, petrol sanayi, asfalt plantleri, asfalt üretim ve depolama tesisleri, akaryakıt depolama ve dolum tesisleri ve alçı üretim tesislerin şehir içinde kalması (endüstride kullanılan yakıtların baca gazları, üretim sonucu havaya atılan artık maddeler), meteorolojik faktörler (şehrin çanak şeklinde olması, inverziyonlu günlerin çok olması (durgun gün sayısının 200 gün ve hava karışım yüksekliğinin 4m olması), motorlu taşıtlar, anızlarının bilinçsiz bir şekilde yakılmasıdır. Ayrıca, kenar mahalleler denilen ve gelir düzeyleri oldukça düşük olan insanların kış mevsiminde yakacak olarak tezek, petrol, Şırnak kömürü, araba lastiği, yanık yağ vs. kullanmalarından kaynaklanan emisyonlar ilin hava kalitesini oldukça bozmakta, hatta insanların bu yüzden çeşitli hastalıklara yakalanmasına sebep olmaktadır.
Bingöl	İlde ısınmadan ve motorlu taşıtlardan kaynaklı hava kirliliği söz konusudur. Uzun ve soğuk kış mevsiminin yaşandığı şehirde, özellikle Kasım-Mart ayları arasında, ısınmak amacıyla fazla ve genellikle kalitesiz yakıt kullanımı beraberinde hava kirliliğini getirmektedir.
Bursa	Fiyatının ucuz olması nedeniyle, ısınma ve sanayi amaçlı olarak, doğalgaz yerine fosil yakıtların yaygın kullanılması, konutlarda yakma sistemleriyle ilgili karşılaşılan sorunlar, sanayi tesisleri için alınması gerekli tedbirlerin (filtre vb.) maliyeti, üretim atıklarının (mobilya, tekstil v.s) ısınma amaçlı ve/veya açık alanlarda yakılarak bertaraf edilmeleri.
Çanakkale	Büyük yakma tesislerinin sayısında artış olması nedeniyle sorun yaşanmaktadır.
Çorum	İl merkezi düz bir topografik yapıda olup, çevresi tepelerle çevrilidir. Hava kirliliğinde hem bu durum, hem de sanayi bakımından lokal bölgelerde toprak sanayii (tuğla, kiremit vb.) ile çimento ve şeker fabrikaları yerleşim alanı yanında bulunması etkili olmaktadır. Bunun yanında doğalgaz gelmesine rağmen apartmanların ısınmada kömürü kullanmaları hava kirlileti etkenlerin başında yer almaktadır. Ateşleyici belgesi olanların da birçok apartmanın yakma sistemlerine bakması ile yakma sistemi ile ilgilenilememesi söz konusudur. Ayrıca, taş ocaklarında indirme bindirme sistemlerinin tozdan ari olmaması hava kirliliği nedenlerindendir.
Denizli	Evsel ısınma amaçlı kalitesiz yakıt kullanımının yaygın olması, sanayide kullanılan yakıtlar, yakılması uygun olmayan maddelerin izinsiz yakılması, bu konuda halkın alım gücü yersizliği ve bilinçsiz olması, maden faaliyetleri sırasında oluşan toz kirliliği, trafikten kaynaklı oluşan emisyonlar (egzoz) hava kirliliğine neden olmaktadır. Bunu önlemek için, personel eksikliği nedeniyle yeterli denetim yapılamamaktadır.
Erzurum	Erzurum'da hava kirliliği, kış mevsiminin uzun ve soğuk geçmesi nedeniyle ısınma amacıyla yakılan yakıtlardan kaynaklanmaktadır. Ayrıca şehrin topoğrafik (etrafının dağlarla çevrili olması) ve meteorolojik yapısı bu kirlileticilerin seyrelmesini güçleştirmektedir. Ayrıca 1980'li yıllardan itibaren şehirde açılan yeni yerleşim bölgelerinin hakim rüzgar yönünde olması kirlileticilerin şehir merkezine taşınarak hava kirliliğinin artmasına sebep olmuştur.
Gaziantep	İlde hava kirliliğine neden olan kaynaklar arasında sırasıyla evsel ısınma, trafik, sanayi işletmeleri sıralanabilir. Hava Kirliliğinin önlenmesi amacıyla katı/sıvı yakıt kullanımı, doğal gaz kullanımı yaygınlaştırılmalı, motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri düzenli olarak yaptırılmalıdır.
Hakkari	Doğalgazın olmamasından dolayı yoğun kömür kullanımı, halkın alım gücünün yetersiz olmasından kalitesiz kömür kullanımı, Hakkari il merkezinin dağların arasında olmasından hava sirkülasyonunun olmamasından dolayı kışın ciddi hava kirliliğinin yaşanması.
Iğdır	İlde hava kirliliğinin başlıca sebebi ilimizin topografik yapısıdır. İlin etrafının yüksek dağlarla çevrili olması, ilde rüzgarın çok düşük seviyede olması, ilin mikro klima özelliği nedeni ile hava tabakasının bir sera gibi şehrin üzerine kapatması, ısınma döneminde düşük kalorili ve yüksek kükürt oranlı kömürlerin kullanılması, kış şartlarının ağır geçmesi, kış dönemi öncesi baca temizlik ve bakımlarının yaptırılmaması, kalorifer kazanlarının temizlik ve bakımlarının yaptırılmaması, kalorifer kazanının usulüne uygun olarak yakılmaması, kalorifer kazanlarının ehliyetsiz kişiler tarafından yakılması gibi nedenler hava kirliliğine sebep olmaktadır. 2017 yılında il merkezinin yaklaşık %54'ünün doğalgaza geçmesi ile beraber hava kalitesinde kısmen iyileşme görülmüştür.
Isparta	Her tarafı dağlarla çevrili ve çanak görünümde bir topoğrafik yapıya sahip olan İlde ısınma sonucu oluşan hava kirliliği birinci derecede önem arz etmektedir. Bu nedendir ki yerleşim yerleri planlanırken hava koridorları oluşturulmalıdır. Özellikle kış dönemi içerisinde durgun meteorolojik şartların yaşandığı günlerde kirlilik daha yoğun olarak gözlenmektedir. Kömür çeşitlerinin yakma sonrası oluşan kirlilikte büyük bir etken olduğu görülmektedir.
Kahramanmaraş	Son yıllarda kirliliğin artmasında, İldeki sanayi faaliyetlerinin gelişmesi kadar, kentin yerleşim konumunun da etkili olduğu açıktır. Zira İl Merkezi Ahır Dağının eteklerinde kurulu olup hava akımı bakımından da kuzey kısmının kapalı olması, şehrin rüzgara açık yerlerinde de plansız bir biçimde bazı binaların yapılmış olması, bu binaların arasında hava akımını sağlayacak aralıkların olmaması hava kirliliğini artırıcı etkindir. Ayrıca, İlde hava kirliliğine yol açan bir başka etken de, konutların ısıtılmasından (yakma sistemi ve yakıtlardan) ve motorlu taşıt trafiğinden kaynaklanmaktadır.

TABLO:İ.4. HAVA KİRLİLİĞİNİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUN OLDUĞU İLLERDE KİRLİLENMENİN BAŞLICA NEDENLERİ (DEVAMI)

İller	Hava Kirliliğinin Nedenleri
Karabük	Şehir içinde kalmış sanayi tesisleri hava kirliliğinde en önemli etkilere sahiptir. Geçmiş yıllara nazaran daha az olmakla birlikte kış aylarında ısınma amaçlı kömür kullanımı nedeniyle de hava kirliliği yaşanmıştır.
Kastamonu	Isınmada fosil yakıt kullanan binalar, orman ürünleri sanayiinin şehrin her iki ucunda yer alması, meteorolojik olarak rüzgar yönünün her iki tesisin emisyonlarını şehrin merkezine taşıması ve şehir planlamasındaki hatalar, yerleşim bölgelerindeki kirliliği uzaklaştırmada etkili olan hava kanallarının binalar nedeniyle kapatılması, sanayi tesislerinin şehir dışına taşınma güçlüğü, topoğrafik engel, maddi yetersizlikler.
Kayseri	Özellikle, Hürriyet hava ölçüm istasyonunun çevresinde bulunan yerleşim yerlerinde genel olarak düşük katlı binaların yoğun olması, bina baca yüksekliklerinin atmosfer dağılımını sağlayamayacak şekilde düşük olması, doğalgaz kullanım verilerinden de anlaşılacağı üzere bu bölgede katı yakıt kullanımının çok fazla olması, katı yakıt haricinde yakıt dışı maddelerin de ısınmada kullanılması bölgede hava kirliliğinin artmasını sağlamaktadır. Bölgede kış döneminde yoğun hava kirliliğinin ana nedenlerinden birisi ise bölgenin topoğrafik yapısıdır.
Kırıkkale	İldeki hava kirliliğinin başlıca sebeplerini; evsel ve endüstriyel emisyonlar, motorlu taşıtların egzoz gazları ve ilimizin topografik yapısı (4 tarafı tepelerle çevrili) olarak sıralanabilir. İlde özellikle kış aylarında yoğunlaşan hava kirliliğinin en önemli sebebi ısınma kaynaklı emisyonlardır. İl konum itibarıyla şehirlerarası yolların kesişim noktasında olup motorlu taşıtlardan kaynaklanan egzoz emisyonu kirliliği de söz konusudur.
Kilis	İldeki hava kirliliğine neden olan en büyük etken ısınmadır. Maddi yetersizliklerden dolayı kalitesiz yakıt kullanımı bunun en büyük nedenidir. Kalorifer kullanan konutlarda ateşçilerin bilinçsiz yakması da bu kirliliği artırmaktadır.
Kocaeli	Özellikle kış aylarında ısınma amacıyla konutlarda kalitesiz kömür kullanımı nedeniyle, bazı ilçelerde/mahallelerde konutlardan kaynaklı hava kirliliği meydana gelmektedir. Ayrıca TEM ve E5 ana karayolunun ilimiz sınırları içerisinde geçiyor olması nedeniyle egzoz kaynaklı hava kirliliği de meydana gelmektedir. Ayrıca sanayi kuruluşlarının bacalarından salınan emisyon değerlerinin yönetmelikte belirtilen sınır değerinin altında olmasına karşın yoğun sanayileşmenin olduğu İlde kümülatif etki de diğer bir hava kirlileti kaynağıdır.
Konya	İlin topografik yapısı, kalitesiz yakıt kullanımı, çok sayıda küçük ve orta ölçekli sanayi tesisinin bulunması hava kirliliğini etkileyen faktörlerdendir.
Mardin	Konutlarda henüz doğal kullanımına geçilmemesinden kaynaklı özellikle kış aylarında hava kirliliği oluşmaktadır. Yaz aylarında hava kirliliğine neden olan en önemli etken çöl tozlarıdır. Hava koşulları ile birlikte çöl tozlarının ilimize girişi hayat kalitesini etkilemektedir.
Niğde	Rüzgar hızının yüksek olduğu dönemde arazide yapılan çalışmalarda açık ceza evi ile Akkaya Barajının arasında kalan araziden yüksek derecede toz taşınımının olması, trafikten kaynaklanan tozuma.
Osmaniye	Nüfus artışı, kış aylarında sosyo-ekonomik şartlardan dolayı ucuz fakat düşük kalorili yakıt kullanımının arttığı kentte, üç tarafın dağlarla çevrili olmasının da etkisiyle uzun süre dağılmayan hava kirliliği sağlık sorunlarına neden olmaktadır. Ayrıca, D-400 karayolunun şehrin merkezinden geçmesi de trafikten kaynaklı hava kirliliğinde artışa neden olmaktadır.
Siirt	Siirt ili, topografik (arazi yapısı) olarak; etrafının dağlar ve tepeler ile çevrili olmasından dolayı çukur şeklinde ve engebeli bir araziye kurulu durumdadır. Bu doğal yapısına bağlı olarak il merkezinde; rüzgar oranının düşük olması, hava sirkülasyonunun tam olarak gerçekleşmemesi ve yağış oranının az olması gibi nedenlerle inversiyon olayı meydana gelmektedir. İlde kentsel yapılaşmadaki çarpıklıklar ve ısınma amaçlı kaliteli kömür kullanımı konusunda bilinç eksikliği yanında kalorifer ateşleyicilerinin kalitesi konusunda da sıkıntılar bulunmaktadır.
Şırnak	İlde hava kirliliği, kalitesiz yakıtların ısıtmada kullanılmasından, Arabistan çölleri üzerinden rüzgarla taşınan toz bulutları ve motorlu araçlardan kaynaklanmaktadır. Kırsal kesimde tüketilen ısınma amaçlı yakıtların yerine tezek, deri ve paçavraların yakılması bu sorunu daha ciddi bir hale getirmektedir.
Tekirdağ	İlde hava kirliliğinin sebebinde özellikle kalitesiz yakıt kullanımı ön plana çıkmaktadır. Malkara, Süleymanpaşa ,Hayrabolu ve Şarköy İlçelerinde bulunan linyit kömürü ocakların olması ve hala evsel ısınma ve sanayi üretiminde yoğun olarak kömür kullanılması hava kirliliği oluşturmaktadır. Özellikle Süleymanpaşa ilçesindeki topografik yapı ile Meteorolojik sebepler kirliliğin artmasında önemli rol oynamaktadır.
Zonguldak	Isınmada kalitesiz kömür kullanımı hava kirliliğine neden olmaktadır. Yerli kömür kullanımının teşvik edildiği ilimizde tüm evler, işyerleri, kamu kurum ve kuruluşlarının kaloriferlerinde daha çok taşkömürü kullanılmaktadır. Üretilen kömürlerin büyük çoğunluğunun hiçbir işleme tabi tutulmadan (eleme, yıkama, zenginleştirme vb.) ocaktan çıkartıldığı gibi kullanılması kirliliğin artmasına neden olmaktadır. İlimizde yakıt olarak kullanılan Zonguldak kömüründe kükürt oranı yok denecek kadar az olduğu için kükürt dioksit kirliliği çok yaşanmamaktadır. Buna karşın uçucu maddesinin yüksek olması ve bu yakıtın yakılması için özel bir yakma sisteminin oluşturulmamış olması nedeniyle duman ve partikül madde kirliliği yoğun şekilde yaşanmaktadır. Çarpık kentleşme sonucu oluşan yoğun yapılaşma kentin nefes alacak açık kapılarını neredeyse yok etmiştir. Dağların denize paralel uzanması, oluşan kirliliğin havanın kentin üzerinde sıkışıp kalmasına sebep olmaktadır. Sanayi tesislerinin şehir merkezine ve yerleşim yerlerine yakın olması karşılaşılan en önemli sorunlardandır.

Not: Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.

Kaynaklar: 2017 yılı İl Çevre Durum Raporları, İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları

I.3.2. HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRMA

İl Müdürlüklerimizce, anket doğrultusunda belirlenen hava kirliliği öncelikleri ile hava kirliliği ölçüm değerlerinin karşılaştırmasını yapabilmek amacıyla **Tablo:I.5.** ve **Tablo:I.6.** oluşturulmuştur.

Öncelikle “Hava Kalitesi İndeksi” nin ne olduğuna bakılacak olursa;

Hava kalitesi indeksinin temeli; bilgilerin halka kolay ve anlaşılır olarak ulaştırılmasıdır. Hava Kalitesi İndeksi (HKİ), hava kalitesinin günlük olarak rapor edilmesi için kullanılmakta ve yaşadığımız bölgenin havasının ne kadar temiz veya kirli olduğu ve ne tür sağlık etkilerinin oluşabileceği konusunda bilgiler içermektedir. Hava kalitesi indeksi, farklı hava kalitesi ile birlikte genel halk sağlığı üzerine etkisini, hava kirliliği seviyesini, sağlıksız seviyeye yükseldiğinde alınması gereken önlemleri de belirler.

5 temel kirlenici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava Kalitesi İndeksi, 6 kategoriden oluşmaktadır. 1 (iyi) - 6 (tehlikeli) arasında sınıflandırılır ve aşağıdaki tablodaki renklerle sembolize edilir. Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırmada matematiksel hesaplama yoktur, yalnızca sınıflandırmadır.

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi Kesme Noktaları;

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM ₁₀ [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
1 (İyi)	0 – 50	0-100	0-100	0-5500	0-120 ^L	0-50
2 (Orta)	51 – 100	101-250	101-200	5501-10000	121-160	51-100 ^L
3 (Hassas)	101 – 150	251-500 ^L	201-500	10001-16000 ^L	161-180 ^B	101-260 ^U
4 (Sağlıksız)	151 – 200	501-850 ^U	501-1000	16001-24000	181-240 ^U	261-400 ^U
5 (Kötü)	201 – 300	851-1100 ^U	1001-2000	24001-32000	241-700	401-520 ^U
6 (Tehlikeli)	301 – 500	>1101	>2001	>32001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Kirlenici parametrelerin ana kaynağı ve sağlığa etkileri aşağıdaki gibi özetlenebilir;

Kirlenici	Ana Kaynağı	Sağlık Etkisi
Kükürtdioksit	Fosil yakıt yanması	Solunum yolu hastalıkları
Azotoksitler	Taşıt emisyonları, Yüksek sıcaklıkta yakma prosesleri	Göz ve solunum yolu hastalıkları, asit yağmurları
Partikül Madde	Sanayi, yakıt yanması, tarım ve ikincil kimyasal reaksiyonlar	Kanser, kalp problemleri, solunum yolu hastalıkları, bebek ölüm oranlarında artış
Karbonmonoksit	Eksik yanma ürünü, taşıt emisyonları	Kandaki hemoglobin ile birleşerek oksijen taşınma kapasitesinde azalma, ölüm
Ozon	Trafikten kaynaklanan azot oksitler ve uçucu organik bileşiklerin(VOC) güneş ışığıyla değişimi	Solunum sistemi problemleri, göz ve burunda iritasyon, astım, vücut direncinde azalma

Tablo:İ.5. illere ait kış sezonu ortalama (2016 yılı Ekim- 2017 Mart arası 6 aylık ortalama) ve yaz sezonu ortalama (2017 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) ölçüm değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıflandırılması ile oluşturulmuştur. Tabloda, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.

TABLO:İ.5. KIŞ SEZONU ORTALAMA (2016 yılı Ekim- 2017 Mart arası 6 aylık ortalama) ve YAZ SEZONU ORTALAMA (2017 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Sıra No	İLLER	Kış Sezonu (2016 Ekim-2017 Mart) 6 Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma					Yaz Sezonu (2017 Nisan- Eylül) 6 Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma				
		SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	PM ₁₀	SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	PM ₁₀
1	ADANA (Valilik)	20	26	752	22	61	5	21	230	53	46
2	ADİYAMAN	15				57	2				34
3	AFYONKARAHİSAR	35				121	5				33
4	AGRI	40	10		18	88	7	4		26	36
5	AMASYA	15				42	5				30
6	ANKARA (Sihhiye)	11	76	1457		80	7	50	718		80
7	ANTALYA	6				63	3				41
8	ARTVİN	10	11		50	24	5	4		62	22
9	AYDIN	11				58	5				40
10	BALIKESİR	33				49	27				38
11	BİLECİK	27				44	17				41
12	BİNGÖL	13				25	6				45
13	BITLİS	35				28	23				27
14	BOLU	21				33	8				27
15	BURDUR	11				82	4				52
16	BURSA	10				112	5				85
17	ÇANAKKALE	23				22	20				21
18	ÇANKIRI	9				70	6				42
19	ÇORUM	13				68	4				47
20	DENİZLİ (Bayramyeri)	33				98	10				62
21	DIYARBAKIR	10				52	7				44
22	EDİRNE	33				52	16				34
23	ELAZIĞ	9				54	3				57
24	ERZİNCAN	17	30		25	102	5	19		44	62
25	ERZURUM	35	68		20	61		40		35	31
26	ESKİŞEHİR	4				27	4				27
27	GAZİANTEP	15				79	5				34
28	GİRESUN	12				51	4				41
29	GÜMÜŞHANE	11	31		19	50	3	18		34	41
30	HAKKARİ	77				58	19				84
31	HATAY (Antakya)	19				106	4				65
32	ISPARTA	18				80	11				50
33	MERSİN	6				29	5				69
34	İSTANBUL (MHTM Esenyurt)	8	12		27	71	13	21		51	69
35	İZMİR (Şirinyer)	10				64	9				36
36	KARS (İstasyon Mah.)	32	39	946	21	79		14	332	43	38
37	KASTAMONU	3				62	3				42
38	KAYSERİ-Hürriyet	19	131	1374		118	6	89	568		53
39	KIRKLARELİ	75				71	17				57
40	KİRSEHİR	10				21	4				20
41	KOCAELİ (Dilovası)	28	30	677	24	30	13	21	425	49	58
42	KONYA (Meram)	46				100	5				38
43	KÜTAHYA	9				72	12				59
44	MALATYA	7				45	6				38
45	MANİSA	9				88	8				68
46	KAHRAMANMARAŞ	28				67	8				43
47	MARDİN	22				65	5				69
48	MUĞLA (Musluhittin)	15				92	11				59
49	MUŞ	43				140	5				56
50	NEVŞEHİR	35				52	5				48
51	NİĞDE	11				78	4				82
52	ORDU (Stadyum)	11				57	3				43
53	RİZE	5	11		48	27	3	8		57	24
54	SAKARYA	34				56	19				58
55	SAMSUN (İlkadım Has.)	9				70	6				46
56	SİİRT	63				89	12				55
57	SİNOP	14				51	6				45
58	SİVAS (Başöğretmen)	46	61			86	7	32			49
59	TEKİRDAĞ	47				81	9				58
60	TOKAT	10				49	3				35
61	TRABZON (Meydan)	27	42			76	7				27

TABLO:1.5.'İN DEVAMI

Sıra No	İLLER	Kış Sezonu (2016 Ekim-2017 Mart) 6 Aylık Ortama ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma					Yaz Sezonu (2017 Nisan- Eylül) 6 Aylık Ortama ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma				
		SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	PM ₁₀	SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	PM ₁₀
62	TUNCELİ	12				20	5				25
63	ŞANLIURFA	44				51	6				53
64	UŞAK	5									
65	VAN	29				46	6				32
66	YOZGAT	32				50	4				31
67	ZONGULDAK	24				66	7				16
68	AKSARAY	12				62	4				71
69	BAYBURT	8	33		37	41	3	19			29
70	KARAMAN	35				115	4				69
71	KIRIKKALE	36				29	7				22
72	BATMAN	9				69	4				57
73	ŞIRNAK	71									
74	BARTIN	16				71	4				36
75	ARDAHAN	24	38		25	36	5	22			15
76	İĞDIR	19				142	6	17		49	101
77	YALOVA	23				70	4				63
78	KARABÜK	16				28	12				29
79	KİLİS	23				47	8				32
80	OSMANIYE	27				86	3				52
81	DÜZCE	12				119	5				49

* Hava Kalitesi İndeksi: yeşil: iyi, sarı: orta, turuncu: hassas, Kırmızı: sağlıksız, mor: kötü, bordo: tehlikeli

Kaynak: <https://sim.csb.gov.tr/>

Tablo:1.5. ve Harita:1.3.'e göre; kış sezonu ortalama (2016 Ekim- 2017 Mart arası 6 aylık ortalama) SO₂ ölçüm değerlerinin hava kalitesi indeksine tüm illerde "iyi" sınıfında olduğu görülmektedir.

Tablo:1.5. ve Harita:1.4.'de, kış sezonu ortalama (2016 Ekim- 2017 Mart arası 6 aylık ortalama) PM₁₀ değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıflandırılması sonuçlarına göre (ortalama PM₁₀ değerlerine göre büyükten küçüğe doğru sırasıyla); Iğdır, Muş, Afyonkarahisar, Düzce, Kayseri (Hürriyet), Karaman, Bursa, Hatay (Antakya), Erzincan olmak üzere 9 ilin "hassas" sınıfında olduğu görülmektedir. Toplam 46 ilimiz "orta" sınıfında yer alırken, 24 ilimiz "iyi" sınıfında yer almıştır. Şırnak ve Uşak illerinden ise yeterli ölçüm değeri alınamamıştır.

Kış ortası olarak kabul edilebilecek **Tablo:1.6.**'daki 2017 yılı Ocak ayı ortalama SO₂ ve PM₁₀ rakamları esas alınarak **Harita:1.5. ve 1.6.** hazırlanmıştır. Buna göre, indeks değerleri kış sezonu ortalamalarına göre daha yüksek çıkmaktadır.

Harita:1.5.'de 2017 yılı Ocak ayı ortalama SO₂ değerlerine göre, Tekirdağ "orta" sınıfında yer alarak en yüksek aylık ortalamaya sahip il olmuştur. 6 ilden Ocak 2017 için yeterli ölçüm sonucu alınamamış olup diğer 74 illin ise "iyi" sınıfında olduğu görülmektedir.

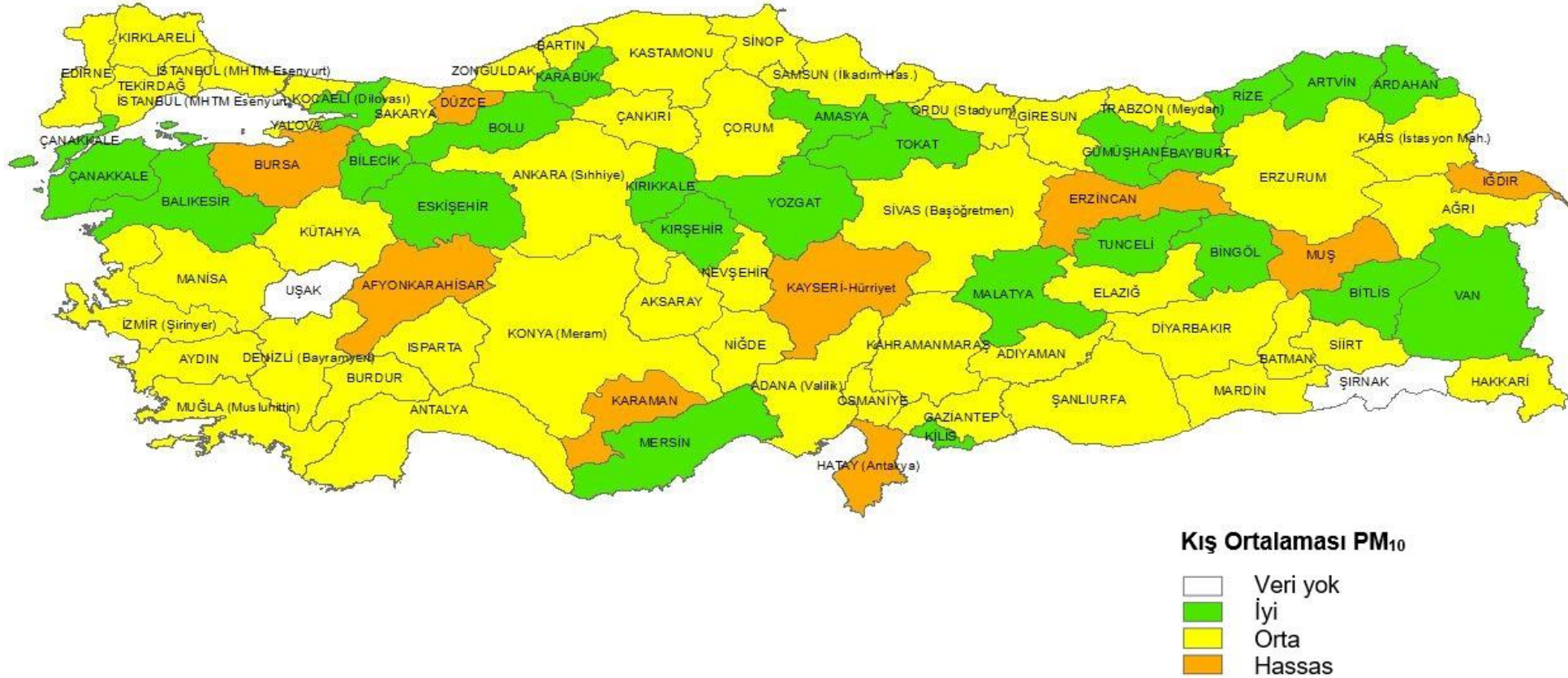
Harita:1.6.'da 2017 yılı Ocak ayı ortalama PM₁₀ değerlerine göre en yüksek indeks değerleri (büyükten küçüğe doğru ölçüm değeri sırasıyla), Iğdır, Hakkari, Konya (Meram), Muş, Hatay (Antakya), Ağrı, Afyonkarahisar, Burdur, Şanlıurfa, Kayseri (Hürriyet), Osmaniye olmak üzere 11 ilde "hassas" olarak gerçekleşmiştir. Büyükten küçüğe doğru ölçüm değeri sırasıyla; Siirt, Bursa, Düzce, Kahramanmaraş, Zonguldak, Denizli (Bayramyeri), Erzurum, Muğla (Musluhittin), Manisa, Bartın, Erzincan, Gaziantep, Uşak, Karaman, Kırklareli, Mardin, Sivas (Başöğretmen), Isparta, Çankırı, Kastamonu, İzmir (Şirinyer), Samsun (İlkadım Has.), Ankara (Sihhiye), Ordu (Stadyum), Çorum, Tekirdağ, Batman, Antalya, Elazığ, Yalova, Adıyaman, Aydın, Niğde, Adana (Valilik), Edirne, Sinop, Ardahan, İstanbul (MTHM Esenyurt), Aksaray olmak üzere 39 il "orta" index diliminde yer almıştır. 4 ilden 2017 yılı Ocak ayı için yeterli ölçüm sonucu alınamamış olup, 27 ilimiz "iyi" sınıfında yer almıştır.

HARİTA:İ.3. KIŞ SEZONU ORTALAMA (2016 yılı Ekim- 2017 Mart arası 6 aylık ortalama) SO₂ ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Not: Haritada, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.
Kaynak: <https://sim.csb.gov.tr/>

HARİTA:İ.4. KIŞ SEZONU ORTALAMA (2016 yılı Ekim- 2017 Mart arası 6 aylık ortalama) PM₁₀ ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Not: Haritada, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.
Kaynak: <https://sim.csb.gov.tr/>

Tablo:I.6.'de 2017 yılı içindeki aylık ortalama SO₂ ve PM₁₀ ölçüm değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıfları gösterilmektedir. Tabloda, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.

TABLO:I.6. 2017 YILI İÇİNDEKİ AYLIK ORTALAMA SO₂ VE PM₁₀ ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE* GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Sıra No	İLLER	SO ₂												PM ₁₀											
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
1	ADANA (Valilik)	1	2	3	6	5					5	3	4	56	64	61	52	52	52	57			56	74	99
2	ADIYAMAN	7		3	1	1	2	3	7	3	3	3	6	58	59	39	31	30	22	29	42	52	48	79	123
3	AFYONKARAHİSAR	49	50	18	12	3	3	4	12	6	19	53	61	115	132	81	61	36	13	33	18	51	89	194	156
4	AGRI	66	49	36	21	6	3	3	11	3	11	20	33	118	88	69	28	26	24	36	50	53	48	61	108
5	AMASYA	21	19	7	5	6	5	5	6	5	9	12	22	36	39	36	26	24	15	17	30		30	34	33
6	ANKARA (Sıhhiye)	12	9	8	8	8		9	22	7	6	7	7	64	79	59	74	79		76	75	116	101	128	106
7	ANTALYA	8	11	4	2	2	3	3	7	1	2	4	9	59	77	49	38	38	36	45	44	48	38	64	78
8	ARTVİN	13	13	8	4	2	3	4	7	5	7	17	22	26	23	27	20	18	19	23	22	28	25	31	30
9	AYDIN	13	13	10	8	5		5	7	5	6	25	29	57	55		36	32		47	47	42	36	56	51
10	BALIKESİR	24	16	10	8	5	2	2	5	2			17	45	52	48	41	37	32	33	35	46	79		98
11	BİLECİK	21	14	8	7	4	2	2	10	4	7	6	23	36	43	31	12	8	18	44	45	58	58	64	
12	BİNGÖL	11	14	16	4	4	5		13	2	4	12	20	30	30	18	15	47	31	56	58	64	49	58	54
13	BİTLİS	44	37	42			11	14			33	78	90	32	29	23	18	24	19	33	35	37	22	26	24
14	BOLU	21	22	18	17	9	5	4	9	6	8	15	12	29	21	35	31	25	24	27	28	26		40	44
15	BURDUR	8	11	9	5	2	2	3	11	3	6	20	32	111	119	74	61	59	45	52	45	63	44	70	87
16	BURSA	7			10	3		3		2	3	3	12	95	103	114	107	82		78	71	85	103	155	120
17	ÇANAKKALE	12	10	15	19	13	14	16	8	10	7	4	4	16	23	24	17	15	19	23	28	23	42	55	
18	ÇANKIRI	7	6	15	14	4	4		11	3	9	13	11	69	76	66	52	38	31	40	40	55	49	75	59
19	ÇORUM	11	18	9	7	4	3		16	8		25	29	62	62	56	41	40	38	45	47	69	74	99	95
20	DENİZLİ (Bayramyeri)	32	49	21	12	10	7	7	10	16	14	31	31	87	103	70	57	56	57	64	68	80	76	104	87
21	DIYARBAKIR	13	15		23	2	3	3	7	4	5	8	16	49	62	30	27	37	35	49	55	64	56	67	63
22	EDİRNE	34	44	33	27	9	11	10	11	13	28	51	65	54	57	47		31	38	35	36	38	63	59	50
23	ELAZIĞ	10	9	6	2	1	2	5	19	6	6	7	10	59	54	43	46	55	41	62	72	83		73	81
24	ERZİNCAN	17	16	10	5	2	4	2	14	3	7	20	30	77	78	62	59	56	44	55	69	90	82	127	133
25	ERZURUM		71						7	3	10	20	37	84	73	39	26	23	23	33	35	44	33	44	79
26	ESKİŞEHİR		4		6	5	3	2	6	4	4	6	8	21	30	23	26	22	22	27	25	45	31	34	24
27	GAZİANTEP	22	22	10	6	3	5		7	6	8	13	9	77	74	63	37	29	24		40	42	59	67	94
28	GİRESUN	15	18	7	6	3	2	2	9	3	5	10	15	43		63	49	36	31	34	40	47	49	59	48
29	GÜMÜŞHANE	11	12	6	4	2	1	1	10	2	4	9	18	42	45	44	46	37	34	38	40	52	54	75	70
30	HAKKARI	61	43	90				7			12	60	123	128			51	70	77	123	119	62	44	38	43
31	HATAY (Antakya)	32	33	7	3	3	3	3	7	4	3	8	21	121	124	85	66	65	51	67	72	66	45	50	67
32	ISPARTA	17	22	12	12	4		11	12	10		27		71	103	63	50	46	37	48	42				33
33	MERSİN	8	8	4	5	5	3	3	7	3	3	4	8			38	71	68	63	69	69	74		86	120
34	İSTANBUL (MTHM Esenyurt)	15	10	10	11	6	5	4	4	6	7	9	6	51	80	99	96	74	71	62	58	63	98	112	51
35	İZMİR (Şirinyer)	10	9	7		8	8	31	6			18	15	65	51	48	38	28	30	33	36	37	37	57	40
36	KARS (İstasyon Mah.)	49		18			19		14	21	20	26	54			60	40	30	27		50	61	54	59	95
37	KASTAMONU			3	3	2	2	3	12	4	6	7	6	66	66	60	47	42	33	40	41	53	44	53	57
38	KAYSERİ (Hürriyet)	15	13	11	9	6	7	6	13	7	9	16	14	106	109	63	52	48	37	48	51	83	81	122	160
39	KIRKLARELİ	61	26	15	16	6	4	4	15	4	15	28	24	72	74	68	59	57	50	60	65	60		49	52

Sıra No	İLLER	SO ₂												PM ₁₀											
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
40	KIRŞEHİR	6	15	11		1	2	3	5	4	5	7	11	16	21	24	26	21	13	19	18	24	21	38	41
41	KOCAELİ (Dilovası)	32	35	37	28	18	11	9	15	11	17	22	27	25	40		39		70	73	47	62	70	83	60
42	KONYA (Meram)	73	91	16	6	5	4	4	7	4	5	7	10	126	170	52	44	42	34	38	35	34	25	73	144
43	KÜTAHYA	2	4	9	20	16	8	6	10	16	22	41	39	50	74	73	61	56	57	57	59	68	69	91	74
44	MALATYA	13	12	5	5	4	2	13	12	6	6	3	7	40	45	32	33	26	20	31	40	74	55	101	134
45	MANİSA	9	7	10	10	7	8	8	6	12	10	16	16	78	75	84	72	72	62	61	64	71	70	118	
46	KAHRAMANMARAŞ	44	33	13	12	8	5	9		9	8	29	59	88	72	46	38	36	32	41		54	56	73	133
47	MARDİN	25	20	11	5	2	3	6	29	7	7	7	17	72	25	40	42	85	99	115	40	22	18	88	84
48	MUĞLA (Musluhittin)	12	9	13	12	5	9	11	15	18	16	34	25	82	91	76	58	49	48	68	62	69	53	86	68
49	MUŞ	56		33		2	2			3	4	37		124			53	42	36			89		102	
50	NEVŞEHİR	34	26	8	8	4	2	2	12	4	8	17	23	45	48	44	44	42	36	50	46	67	58	56	44
51	NİĞDE	12	11	6	3	3	2	2	18	5	5	9	12	57	72	74	67	74	66	91	85	111	100	89	84
52	ORDU (Stadyum)			3	2	1	1	1	11	5	4	10	18	64	53	73	60	49	46		48		50	62	60
53	RİZE	6	8	4	2	2	2	3	8	3	4	5	6	23	28	47	36	23	15	22	23	28	23	34	49
54	SAKARYA	41	42	30	14	7	4	3	15	6	9	15	19	44	50	34	56	56	48	41	65	85	88	114	67
55	SAMSUN (İlkadım Has.)	13	12	3	13	7	4	4	16	3	4	9	9	65	71	92	72	57	31	17	47	55	64	84	55
56	SİİRT	57	44	24	9	7	6	5	12	5	7	20	51	99	98	59	46	55	41	57	60	71	68	52	76
57	SİNOP	18	21	15	8	4	3	5	10		29	56	61	53	65	52	48	40	40	50	46	49	44	56	65
58	SİVAS (Başöğretmen)	54	49			6	5	5		8	13	19	27	72	95	75	66	45	35	42	46	60	76	88	93
59	TEKİRDAĞ	112	68	35	36	7	3	2	15	2	7	12	18	62	64	77	71	51	64	51	52	51	58	56	37
60	TOKAT	13	10	4	3	2	2	2	10	3	5	13	17	43	45	37	29	31	27	37	38	46	60	71	71
61	TRABZON (Meydan)	36	38	22		6	9	6	9	5	8	13	16		109	96	65	41	26	27	32	37	45	78	100
62	TUNCELI	17	20	7	4	2	3		6	5	6	11	45	19	22		16	17	19	29	36	36		30	
63	ŞANLIURFA	63	61	13	5	4			11	12	6	7	29	107			51	49	34	48	68	81	74	74	151
64	UŞAK	7	7	5										75											
65	VAN	37	23	21	9	5	4	5	10	6	13	25	29	46	50	44	24	24	22	31	42	53	43	47	
66	YOZGAT	33	47	19	13	3	2	2	11	3	17	46		17	24	29	27	25	24	35	28	27	24	29	26
67	ZONGULDAK	34	33	27	23	6	3	3	5	4	10	26	45	88	51	36	28	17	12	14	15	13	20	33	
68	AKSARAY	13	18	10	4	3	3	3	32	3	3	12	17	51	65	55	56	56	58	80	87	102	75	85	51
69	BAYBURT	9	9	8	6	3		3	8	3	5	8	10	37	46	48	44	42		40	43		38	55	36
70	KARAMAN	24	27	12	8			3	16	4	8	23	30	74	130	94	75			77	60	78	62	82	58
71	KIRIKKALE	23	54	26	11	6	4	3	6	4	6	50	29	28		22	19	16	15	26	24	34	29	44	
72	BATMAN		20	5	3	3	3	4	10	6	5	7	14	62	69	50	37	40	43	64	64	94	82	70	76
73	ŞIRNAK									2	2												11		
74	BARTIN	22	19	11	7	3		2	8	4	8	15	21	78	79	65	47	37		32	34	37	46	62	67
75	ARDAHAN	42	33	17	9	7	3	3	6	4	6	13	33	53	42	20	12	12	12	18	22		18	21	45
76	İĞDIR	15	15		7	6	5	5	37	4	7	18	23	145	181	108	75	57	66	109	135	154		175	
77	YALOVA	5	4	5	3	3	3	3	9	2	2	2	2	59	74	89	82	66	50	56	62	66	77	94	53
78	KARABÜK	16	17	13	14	11	14	8	10		32	37	30	25	29	22	20	17	13	28	44	50	53	77	89
79	KİLİS	28	33	17	12	6	11	11	6	6	5	7	8	43	49	45	28	28	26	32	36	38	50	56	72
80	OSMANİYE	42	41	15	4	4	3	2	10	2		14	47	105	89	62	47	44	47	54	57	63		95	141
81	DÜZCE	15	18	10	5	5	2	3	13		6	6	10	91	128	105	63	39	44	44	44	62	66	138	128

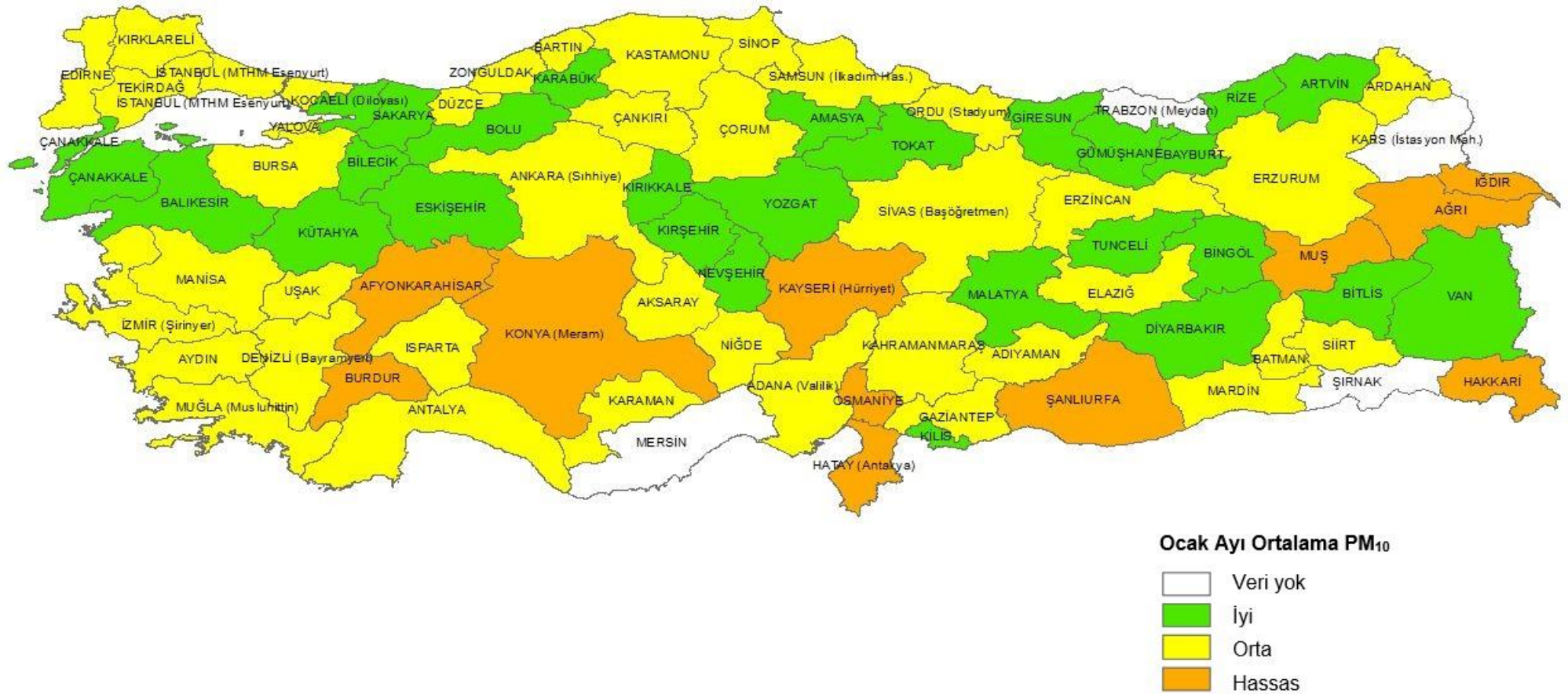
* Hava Kalitesi İndeksi: yeşil: iyi, sarı: orta, turuncu: hassas, Kırmızı: sağlıklı, mor: kötü, bordo: tehlikeli
Kaynak: <https://sim.csb.gov.tr/>

HARİTA:I.5. 2017 YILI OCAK AYI ORTALAMA SO₂ ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Not: Haritada, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.
Kaynak: <https://sim.csb.gov.tr/>

HARİTA:İ.6. 2017 YILI OCAK AYI ORTALAMA PM₁₀ ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

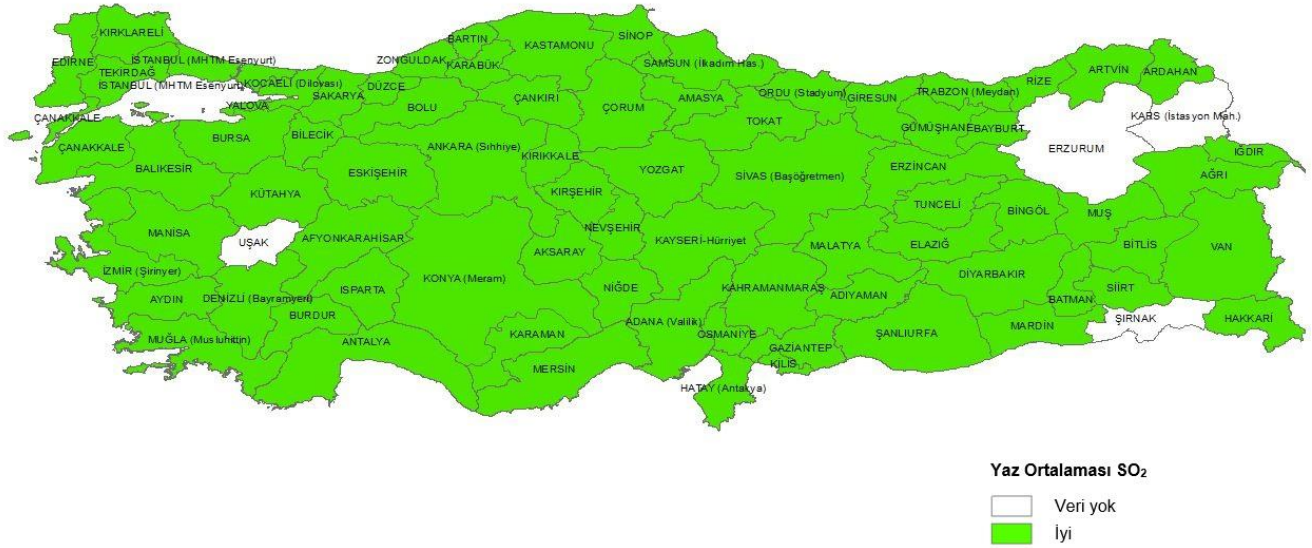

Not: Haritada, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.
Kaynak: <https://sim.csb.gov.tr/>

Yaz sezonunda evsel ısınma kaynaklı emisyonlar ortadan kalkmaktadır. Yaz sezonu (2017 Nisan- Eylül arası 6 aylık ortalama) SO₂ ölçüm değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıflandırılması sonucu (**Tablo:I.5.** ve **Harita:I.7.**'e göre) tüm illerin “iyi” sınıfında oldukları görülmektedir.

Tablo:I.5. ve **Harita:I.8.**'da, yaz sezonu ortalama (2017 Nisan- Eylül arası 6 aylık ortalama) PM₁₀ değerlerinin hava kalitesi indeksine göre “hassas” ile en yüksek olduğu istasyon lğdır olmuştur. Büyükten küçüğe doğru ölçüm değeri sırasıyla; Bursa, Hakkari, Niğde, Ankara (Sıhhiye), Aksaray, Mardin, İstanbul (MHTM Esenyurt), Karaman, Mersin, Manisa, Hatay (Antakya), Yalova, Denizli (Bayramyeri), Erzincan, Kütahya, Muğla (Musluhittin), Sakarya, Tekirdağ, Kocaeli (Dilovası), Elazığ, Kırklareli, Batman, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Kayseri-Hürriyet, Burdur ve Osmaniye olmak üzere 28 ildeki istasyonlar ise “orta” sınıfında yer almıştır.

HARİTA:I.7. YAZ SEZONU ORTALAMA (2017 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) SO₂ ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Not: Haritada, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.

Kaynak: <https://sim.csb.gov.tr/>

HARİTA:İ.8. YAZ SEZONU ORTALAMA (2017 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) PM₁₀ ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Not: Haritada, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.
Kaynak: <https://sim.csb.gov.tr/>

I.4. SU KİRLİLİĞİ

Tablo:I.7.'da su kirliliğinin 1., 2., ve 3. öncelikli sorun olduğu iller alfabetik sırayla gösterilmiştir. Tabloda su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu il sayısı 27 (illerin %33'ü), ikinci öncelikli sorun olduğu il sayısı 34 (illerin %42'si), üçüncü öncelikli sorun olduğu il sayısı 14 (illerin %17'si) olarak görülmektedir. Yani, toplam 75 ilimizde su kirliliği birinci, ikinci ya da üçüncü öncelikli sorun olarak kendini göstermektedir. Su kirliliği öncelikleri haritası **Harita:I.9.**'da gösterilmektedir. Konu ile ilgili daha detaylı bilgilere İl Çevre Durum Raporlarının ilgili kısımlarından ve İl Çevre Durum Raporlarının son bölümünde yer alan "İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları" bölümlerinden ulaşılabilmektedir.

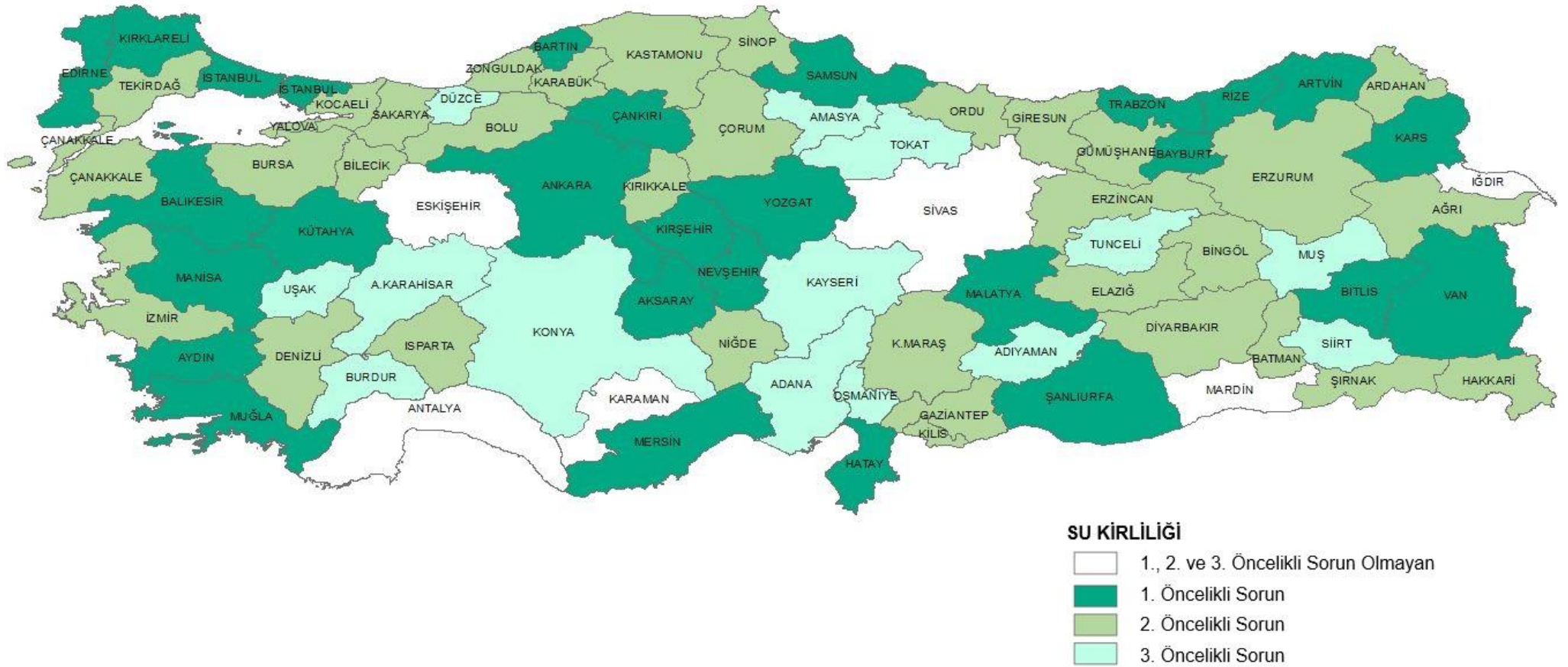
TABLO:I.7. SU KİRLİLİĞİ

Su Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Su Kirliliğinin 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Su Kirliliğinin 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller
AKSARAY ANKARA ARTVİN AYDIN BALIKESİR BARTIN BAYBURT BİTLİS ÇANKIRI EDİRNE HATAY İSTANBUL KARS KIRKLARELİ KIRŞEHİR KÜTAHYA MALATYA MANİSA MERSİN MUĞLA NEVŞEHİR RİZE SAMSUN ŞANLIURFA TRABZON VAN YOZGAT	AĞRI ARDAHAN BATMAN BİLECİK BİNGÖL BOLU BURSA ÇANAKKALE ÇORUM DENİZLİ DİYARBAKIR ELAZIĞ ERZİNCAN ERZURUM GAZİANTEP GİRESUN GÜMÜŞHANE HAKKARİ ISPARTA İZMİR KAHRAMANMARAŞ KARABÜK KASTAMONU KIRIKKALE KİLİS KOCAELİ NİĞDE ORDU SAKARYA SİNOP ŞIRNAK TEKİRDAĞ YALOVA ZONGULDAK	ADANA ADIYAMAN AFYONKARAHİSAR AMASYA BURDUR DÜZCE KAYSERİ KONYA MUŞ OSMANİYE SİİRT TOKAT TUNCELİ UŞAK
27	34	14
(%33)	(%42)	(%17)

Not: Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.

Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

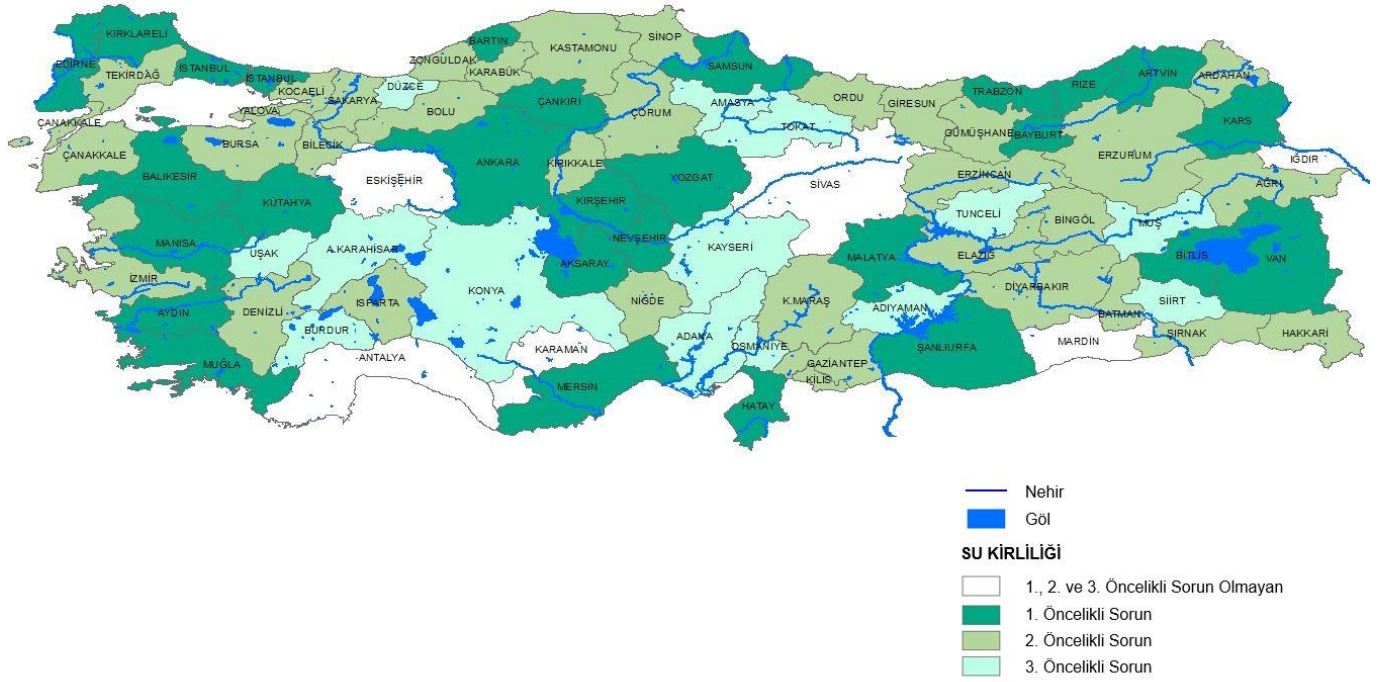
HARİTA:1.9. SU KİRLİLİĞİ ÖNCELİKLERİ HARİTASI

Türkiye'nin 25 hidrolojik havzaya bölünmüş olduğu göz önüne alınırsa, **Harita:1.9.**'da su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerin Meriç-Ergene, Susurluk-Gediz, Büyük Menderes-Batı Akdeniz, Kızılırmak-Yeşilırmak, Doğu Karadeniz-Çoruh, Van Gölü ve Asî Havzalarında yoğunlaştığı söylenebilir.

Harita.1.10. 'da, **Harita.1.9.** Su Kirliliği Öncelikleri Haritası ile ülkemizin nehir ve göl haritasının birleşimi gösterilmektedir.

HARİTA:1.10. NEHİR VE GÖLLER İLE SU KİRLİLİĞİNİN ÖNCELİKLİ SORUN OLDUĞU İLLER

Tablo.1.8.'de havza bazında su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerde kirlenmenin başlıca nedenleri özetlenerek belirtilmiştir. Konu ile ilgili daha detaylı bilgilere İl Çevre Durum Raporlarının son bölümünde yer alan "İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları" nın "Bölüm IV. Öncelikli Çevre Sorunları" başlıklarının açıklamalar kısmından ulaşılabilmektedir.

TABLO:1.8. HAVZA BAZINDA SU KİRLİLİĞİNİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUN OLDUĞU İLLERDE KİRLENMENİN BAŞLIKA NEDENLERİ;

Havza Adı	İller	Su Kirliliğinin Nedenleri
Meriç-Ergene ve Marmara Havzası	Kırklareli	Tekirdağ'dan doğan Ergene Deresi, büyük çoğunluğu yine aynı ildeki yoğun sanayileşme ve ilimizdeki sanayileşme sebebiyle IV. sınıf su kalitesindedir. Bununla birlikte; hayvancılık tesisleri, maden ocakları, yeterli seviyede olmayan belediye kanalizasyon ve atıksu arıtma tesisleri de su kirliliğine sebebiyet vermektedir.
	Edirne	Meriç Nehri Bulgaristan'dan, Ergene Nehri de Tekirdağ ve Kırklareli illerinden büyük ölçüde kirlilik taşıyarak il sınırlarımıza girmektedir. Meriç Nehrimiz Bulgaristan'ın demir çelik sektöründen kaynaklanan atıksular ile kirlenmekte olup, ilimizde de özellikle sanayi ve yerleşim bölgelerinden kaynaklanan evsel nitelikli atık suların dolaylı kirlilik taşımaktadır. Ergene Nehri ilimiz sınırlarında III. ve IV. sınıf kirlilik taşımaktadır.
	İstanbul	İlimizdeki su kirliliği etkenleri daha çok sanayi, maden, gemi inşası, gemilerden atık toplamanın yetersiz olması, evsel atıksuların arıtılmasının yetersiz olmasından kaynaklanmaktadır.
Susurluk ve Gediz Havzası	Balıkesir	İlimizin kuzeyinde yer alan Marmara Denizine sınırı olan ilçelerimiz Bandırma, Gönen, Erdek ve Marmara olup ilin üretime dayalı sanayi tesisi potansiyeli yoğunluklu olarak bu ilçelerde faaliyet göstermektedir. Bu ilçelerdeki üretime dayalı sanayi tesislerinden ve yerleşimlerden kaynaklanan evsel ve endüstriyel nitelikli atıksular direkt veya dolaylı olarak Marmara Denizini etkilemektedir. Yaz aylarında turizme bağlı olarak artan nüfustan kaynaklanan evsel atıksular, kış aylarında ise zeytinyağı üretiminden kaynaklanan zeytin karasuyu en önemli çevresel sorunları oluşturmaktadır.

	Kütahya	Sanayi tesislerinin atık su arıtma sistemlerinin yetersiz olması. Bir kısım evsel atıksuların arıtılmadan deşarj edilmesi.
	Manisa	İlimizde su kirliliğinin en fazla hissedildiği, yapılan denetim, inceleme ve tespitlerinde bunu doğruladığı yer Gediz Nehri ve bu Nehrin suladığı Gediz Havzasıdır. Bakırçay'da Kömür üretim ve işleme tesisleri, yerleşim bölgesi atıksuları ve zeytinyağı üretim ve zeytin işleme tesislerince kirlenmektedir.
Büyük Menderes ve Batı Akdeniz Havzaları	Aydın	Dokuzsele Deresi (Uşak), Banaz Çayı (Uşak), Çürüksu Çayı (Denizli), Büyük Menderes Ovası (Aydın), Bafa Gölü (Aydın) kirliliğin yoğun olduğu sıcak noktalar. Endüstriyel kirliliğe sebep olan sektörlerden tekstil ve deri sanayi Denizli ve Uşak'ta yoğunlaşmıştır. Bu illerden geçen Büyükmenderes Nehri ilimiz sınırlarına, İnorganik kirlleticiler bakımından 3. sınıf, organik kirleticiler bakımından ise 4. sınıf (çok kirli su-tarımsal sulamada kullanılamaz) su kalitesinde girmektedir. Denizli ilinde birçok endüstri tesisinin arıtması mevcut olmasına rağmen bu atıksu arıtma tesislerinin asgari sulama suyu deşarj kriterlerini sağlayacak şekilde yenilenmelerine ihtiyaç bulunmaktadır. Havzada yer alan illerde faaliyet gösteren diğer küçük sanayi tesislerinin arıtma tesisleri ya bulunmamakta ya da bulunanlar verimli olarak çalıştırılmamaktadır. İlimiz için su kirliliğine sebep olan en önemli sektör zeytinyağı işleme tesisleridir. Tesislerin çok sayıda ve dağınık vaziyette olmaları çözümü zorlaştırmaktadır. Organize sanayi bölgelerindeki arıtma tesislerinin yetersizliği de söz konusudur. Havza boyunca mevcut yerleşim yerlerinin çoğunda atıksu arıtma tesisi mevcut olmaması sorunu mevcuttur. Jeotermal sularla yüksek oranda bulunan bor elementi, Büyükmenderes Nehri'nde kirlilik yaratan önemli kaynaklardan birisini oluşturmaktadır.
	Muğla	Turizm potansiyelinin yüksek olması ile birlikte gerek otel sayılarında gerekse yazlık site sayılarında her geçen gün artış gözükmektedir. Özellikle Bodrum'da yaşanan plansız kentleşme kanalizasyon sisteminin yetersiz olmasına yol açmıştır. Merkezi atıksu arıtma tesislerinin gerek sayısının gerekse kapasitelerinin yetersiz olması nedeniyle ilimiz turizmini ve günlük yaşantıyı olumsuz yönde etkilemektedir.
Kızılırmak ve Yeşilirmak Havzası	Samsun	İlimizde Karadeniz'in genel yapısına uygun olarak dağlık arazi yapısı ve Kızılırmak, Yeşilirmak gibi akarsu havzaları nedeniyle gerek il dışından, gerekse ilimizden kaynaklanan atıklar- atıksular havzalardan akarsularda toplanarak denize taşınmaktadır. Çoğu yerleşim yerleri atıksu arıtma tesislerini henüz hizmete almamış olup, bunların atıksularının yanında tarımsal kaynaklı pestisitlerin de yüzey akışları ile akarsularda toplanması sonucu akarsularımızda ve denizlerde hem fekal kirlilik, hem de endüstriyel kirlilik oluşmaktadır.
	Çankırı	Çankırı Merkez İlçemizde alt yapı tesislerinin yetersizdir ve atıksu arıtma tesisinin henüz inşa edilmemiştir. Su kirliliği, evsel atık suların, sanayi tesislerinin atık sularının haricinde en çok tarımsal ve hayvancılık faaliyetlerinden kaynaklanmaktadır. Tarım ve Hayvancılık konusundaki ilgili kurum ve kuruluşların, hayvancılık tesislerinden kaynaklanan gübre vb. gibi atıkların nasıl bertaraf edileceği ile tarımsal ilaçlama ve tarımsal gübreleme konularında su kirliliği yaratan işletme sahipleri hakkında uygulanacak olan yaptırımlar konusunda mevzuatlarını yenilemeleri, revize etmeleri gerekmektedir.
	Ankara	İlimizde nüfus artışına bağlı olarak hem yerleşim alanlarının genişlemesi, hem mevcut yerleşim alanlarında yapılan yapı yenileme işlemleri, hem de yeni sanayi alanları açılması konusunda hızlı ilerleme devam etmektedir. Buna bağlı olarak kanalizasyon ağı genişletilmekte ve bu alanlardan toplanan atıksular başta Tatlar Merkezi Atıksu Arıtma Tesisleri olmak üzere yakın bölgelerdeki atıksu arıtma tesislerine aktarılmaktadır. Özellikle Tatlar Merkezi Atıksu Arıtma Tesisine gelen atıksu yükü arıtma kapasitesinin üzerine çıkmaya başlamış ve yaşanan arıtma ile ilgili sorunlar ciddi oranda artmıştır. Ayrıca ilimizde yaşanan yapılaşma sorunları neticesinde yerleşim alanlarındaki yağmur suyu hatlarına kayda değer oranda atıksu karışması söz konusudur.
	Kırşehir	Kırşehir ilçe ve belde belediyelerinin kanalizasyon şebekelerinin derelere verilmesi, sularımızı kirlüten en temel kirleticilerdir. İlçe ve belde belediyelerinin kanalizasyon şebekelerinin sonu arıtmayla sonlanmamaktadır. Bazı belde belediye sınırlarında kanalizasyon şebekesi olmayıp, konutlar atık sularını fosseptik çukurlarına deşarj etmektedirler. İlimizde tarımsal faaliyetlerde kullanılan kimyasallar ve tarımsal ilaçlar özellikle yeraltı su rezervlerini kirlüten kirleticilerdir. Ayrıca, hayvanlardan kaynaklanan atıkların da denetim ve kontrol altına alınması gerekmektedir.
	Yozgat	İlimizde merkez belediye ve Şefaati İlçe Belediyesi hariç hiçbir ilçe belediyenin atık su arıtma tesisi bulunmamaktadır. Aynı zamanda organize sanayi bölgesine ait bir arıtma tesisi de yoktur.
	Nevşehir	İlimiz Boğaz Köyü İlfat Mevkiinde bulunan İslah Organize Sanayi Bölgesinde atıksu arıtma tesisi bulunmamaktadır. Atıksu arıtmatesisinin ihale süreci devam etmektedir. Ayrıca ilçe Belediyelerimizde Acıgöl, Gülşehir'in atıksu arıtma tesisi inşaatları tamamlanmış ancak tip projedeki eksiklikler nedeni ile işletmeye alınmıştır. Belde Belediyeleri ise mali imkansızlık nedeniyle AAT için sıkıntılar bulunmaktadır. Ayrıca doğal arıtma tesisi için yardım alan ve kapanan belediyelerin tesisleri çalışmamaktadır.
	Bartın	İlimizde organize sanayi bölgesine ait atıksu arıtma tesisi faaliyete geçmiş olup, ayrıca firmalara ait münferit atıksu arıtma tesisleri bulunmaktadır. Ancak belediyelere ait atıksu arıtma tesisleri henüz faaliyete geçmemiştir. Kurucaşile ve Amasra İlçelerimizin atıksuları denize, Ulus İlçemiz ve beldelerinin atıksuları mevcut akarsu ve derelere, İlimiz merkezinin atıksuları ise Bartın Irmağı'na deşarj edilmektedir.
Konya Havzası	Aksaray	İlimizde Çevre Kirliliği açısından en önemli sorun İl genelinde atık su arıtma tesislerinin yaygın olmayışından kaynaklı alıcı ortama atık su deşarjıdır. Bu bağlamda arıtılmadan alıcı ortama verilen atık sular sulama suyuna karışmakta ve vatandaşlarımızca söz konusu atık sular hayvan sulamada, sebze ve meyvelerini sulamada kullanması olarak gösterilebilir. Bu kapsamda ilimizde hastalıklar meydana gelmekte ve Aksaray ilinin doğal güzelliği yok olmaktadır. Bu meyanda sorunun çözümü için hızlı bir şekilde atık su arıtma tesisleri kurulmalı, kanalizasyon alt yapısı güçlendirilmeli ve vatandaş atık su karışmış suları kullanmaması konusunda eğitilmelidir.

Doğu Karadeniz ve Çoruh Havzası	Trabzon	İlimizin bulunduğu coğrafya yapısı ve oldukça dağınık biçimde yer alan yerleşimlerden kaynaklanan atıklar, bu alanlarda kanalizasyon sisteminin olmayışı ve çevre bilincinin henüz istenilen düzeyde olmaması gibi nedenlerden ötürü söz konusu yüzeysel su kaynakları kirliliğe maruz kalmaktadır. İlimizde evsel ve endüstriyel atıksu oluşturan işletmelerin birçoğunun arıtma sisteminin bulunmaması nedeniyle, bu tesislerden çıkan atık suların alıcı ortama ve genellikle akarsulara verilmektedir. Mevcut Derin Deniz Deşarj Sistemlerinde, yüzey sularıyla evsel atıksuların tamamı ayırık sistemle toplanamaması nedeniyle, kanalizasyon sistemi ve derin deniz deşarj kolektörü, aşırı yağışlarla artan debiye cevap verememekte kolektörlerde sorunlar meydana gelmektedir. Bu durumun ortadan kaldırılması için yüzey sularıyla evsel atıksuların ayrı ayrı sistemlerle karıştırılmadan toplanması gerekmektedir.
	Rize	İlimiz genelinde yerel yönetimlerin büyük bir çoğunluğu atıksu sorununu çözmemiştir. Belediyelik alanlarda yerleşim yerlerinin kanalizasyona bağlanma durumları her geçen gün artmasına rağmen yine de istenen seviyeye ulaşmamıştır. İlimiz köylerinde atıksular münferit yapılan fosseptikler bertaraf edilmeye çalışılmaktadır. Ancak yapılan fosseptikler sızdırmalı yapılmaktadır. İlimiz coğrafya yapısı da dikkate alındığında yerleşim yerlerinin dağınık olmasından dolayı atıksuların bir merkezde toplanarak bertaraf edilmesi güçtür. Fosseptik konulu şikayetlerin çokluğu göz önüne alındığında İlimizde en acil olarak çözüme kavuşturulması gereken konudur.
	Artvin	İlimiz genelinde evsel kaynaklı atıksuların arıtma sistemi ve atıksuların bertarafını sağlayacak tesisler bulunmamaktadır. Oluşan atıksular herhangi bir işlemten geçmeden alıcı ortama deşarj edilmektedir. Ayrıca Madencilik ve Enerji Sanayisi kuruluşlarının atıksularını arıtmadan deşarj etmesi alıcı ortamda kirliliğe neden olmaktadır.
	Bayburt	Belediye atıksularının %17'si arıtılmadan deşarj edilmektedir.
Aras Havzası	Kars	İlimizde genel nüfusa hizmet eden arıtma tesisi mevcut değildir. Yaşanan bu kirliliğin sebebi evsel nitelikli atıksular ve sanayi bölgesinde yer alan mandıralardır.
Van Gölü Havzası	Bitlis	İlimiz merkezinde atıksu arıtma tesisi bulunmaması ve evsel kaynaklı atıksuların doğrudan dereye deşarj edilmesi önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Şehir merkezinde bulunan esnafın katı ve sıvı atıklarını doğrudan dereye bırakmaları Bitlis Deresi üzerindeki kirlilik yükünü artırmaktadır. Ayrıca Dere kenarında faaliyet gösteren işletmelerden ve karayolu projelerinden açığa çıkan hafriyat atıklarının dereye dökülmesi dere yatağının daralması ve taşkın riskini ortaya çıkarmaktadır. Van Gölü' nün kapalı havza olması sebebiyle verimli bir arıtım yapılmadan deşarj edilecek atıksular hiçbir şekilde seyrilmeyecek ve göl ekosisteminde telafisi mümkün olmayan sonuçlar doğuracaktır. Tatvan İlçesinde Kanalizasyon şebekesinin bir kısmı Atıksu Arıtma Tesisi' ne bağlı olmadığından afet kotu altında yer alan yerleşimlerin atık suları arıtılmadan göle deşarj edilmektedir.
	Van	İlde yeterince atıksu arıtma tesisinin bulunmaması ve mevcut az sayıdaki atıksu arıtma tesisleri ise tam kapasiteli olarak, verimli bir şekilde faaliyet göstermemektedir. Sanayi tesislerine ait atıksu arıtma tesisleri de yeterli sayıda değildir. Organize Sanayi bölgesinde arıtma tesisi bulunmaktadır. Dolayısı ile oluşan evsel ve endüstriyel atıksular tam arıtılmadan alıcı ortama (Van Gölü Havzası) deşarj edilmekte ve ciddi şekilde kirliliğe sebebiyet vermektedir.
Dicle-Fırat Havzası	Malatya	Malatya merkez, Darende ve Hekimhan ilçeri dışındaki ilçeler ve belde belediyelerinin atıksularının arıtılmadan derelere verilmesi, sularımızı kirlüten en temel kirleticilerdir. İlçe ve belde belediyelerinin kanalizasyon şebekelerinin hiç birinde arıtma tesisi bulunmamaktadır. Bazı belde ve ilçe belediye sınırlarında kanalizasyon şebekesi olmayıp, konutlar atık sularını fosseptik çukurlarına deşarj etmektedirler. İlimizde tarımsal faaliyetlerde kullanılan kimyasallar ve tarımsal ilaçlar özellikle yeraltı su rezervlerinde kirlenmeye neden olmaktadır.
	Şanlıurfa	Son yıllarda Suriye'de yaşanan iç karışıklık nedeniyle Şanlıurfa yoğun dış göç almış bulunmaktadır. Kentimizde misafir konumunda yer alan Suriyeli kentin az gelişmiş bölgelerinde iskân edilmiş ve il ve ilçe merkezlerinde beklenmedik aşırı nüfus artışına neden olmuştur. Bunun yanında ilde makinalı tarıma geçişle beraber köyden kente göç olmaktadır. Bu kadar yüksek nüfuslu bir kentte atık su arıtma tesislerinin az sayıda nüfusa hizmet verecek şekilde bulunması ve katı atık depolama/ bertaraf tesislerinin bulunmaması Şanlıurfa İli için önem arz eden sorunların başında gelmektedir.
Doğu Akdeniz ve Asi Havzası	Mersin	Su kirliliğinin en önemli sebebi Mersin ilinin kanalizasyon şebekesinin yetersiz olmasıdır. Sadece şehrin doğusunda atık su arıtma tesisinin bulunması, batı tarafında bulunan yazlık bölgelerde her sitenin kendisine ait atık su arıtma tesisinin bulunması ve bunların takip ve denetimlerinin dönemsel olarak gerçekleştirilse bile yetersiz kalması, yağmur suyu drenaj hatlarına karışan kirliliklerin bu hatlarla birlikte yüzeysel su kaynaklarına kadar ulaşması Mersin'de su kirliliğine sebep olan faktörlerin başında gelmektedir.
	Hatay	Eski belde ve Büyükşehir Belediyesi ile mahalle olan beldelerde kanalizasyon atıkları direkt Asi Nehrine veya Asi Nehrine bağlı yan derelere deşarj edilmektedir. Tüm ilçeler atıksu arıtma tesisine bağlı değildir, Mevcut arıtma tesislerinde verim yetersizliği söz konusudur. Zeytinyağı fabrikaları deşarjları nedeniyle kirlilik yaşanmaktadır. Gelişigüzel dere kenarına yapılan ahırların neden olduğu kirliliğe neden olmaktadır.

Kaynaklar: 2017 yılı İl Çevre Durum Raporları, İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları

I.5. ATIKLAR

Tablo:I.9.'de atıkların 1., 2. ve 3. öncelikli sorun olduğu iller alfabetik sırayla gösterilmiştir. Tabloda atıkların birinci öncelikli sorun olduğu il sayısı 24 (illerin %30'u), ikinci öncelikli sorun olduğu il sayısı yine 19 (illerin %23'ü), üçüncü öncelikli sorun olduğu illerin sayısı ise 25 (illerin %31'i) olarak görülmektedir. Tablo incelendiğinde toplam 68 ilimizde atıkların birinci, ikinci ya da üçüncü öncelikli sorun olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Tablo ile ilgili bilgiler **Harita:I.11.**'de gösterilmektedir. **Tablo:I.10.**'da ise illerde (alfabetik sırayla) atık sorunun nedenleri özet olarak verilmiştir. Konu ile ilgili daha detaylı bilgilere İl Çevre Durum Raporlarının son bölümünde yer alan "İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları" nın "Bölüm IV. Öncelikli Çevre Sorunları" başlıklarının açıklamalar kısmından ulaşılabilmektedir.

TABLO:I.9. ATIKLAR

Atıkların 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Atıkların 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Atıkların 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller
ADİYAMAN AFYONKARAHİSAR AĞRI AMASYA ARDAHAN BİLECİK BOLU BURDUR DİYARBAKIR DÜZCE ELAZIĞ ERZİNCAN GİRESUN GÜMÜŞHANE İZMİR KARAMAN MUŞ ORDU SAKARYA SİNOP TOKAT TUNCELİ UŞAK YALOVA	AKSARAY ARTVİN BAYBURT BİTLİS İĞDIR İSTANBUL KARS KAYSERİ KIRKLARELİ KIRŞEHİR KONYA MALATYA MARDİN MUĞLA NEVŞEHİR OSMANİYE RİZE SİİRT VAN	ANKARA AYDIN BALIKESİR BARTIN BİNGÖL BURSA ÇANAKKALE EDİRNE ERZURUM GAZİANTEP HAKKARİ HATAY ISPARTA KARABÜK KIRIKKALE KİLİS KOCAELİ KÜTAHYA MANİSA SAMSUN SİVAS ŞIRNAK TEKİRDAĞ YOZGAT ZONGULDAK
24	19	25
(%30)	(%23)	(%31)

Not: Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.

Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

TABLO:I.10. ATIKLARIN ÖNCELİKLİ SORUN OLDUĞU İLLERDE SORUNUN NEDENLERİ

Atıkların 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri		Atıkların 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri		Atıkların 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri	
ADİYAMAN	Düzensiz depolama yapılması, Düzensiz depolama alanındaki çöplerden sızıntı sularının İncesu Deresini kirletmesi.	AKSARAY	Atıkların kaynağında ayırım yapılması sağlanmalıdır.	ANKARA	İlimizde Rehabilite edilmekte olan Mamak Katı Atık Alanı, Sincan Çadırtepe Düzenli Depolama Alanı ve Şereflikoçhisar Düzenli Depolama Alanı dışındaki yerlerde evsel katı atıklar düzensiz depolama yapılmaktadır. Düzensiz çöp depolama alanlarının en kısa zamanda rehabilite edilmesi gerekmektedir.
A.KARAHİSAR	İlimizde birinci öncelik çevre sorunu kanatlı hayvan atıkları ile mermer atıklarıdır. Atık kaynaklı diğer bir sorun ise arıtma tesislerinden kaynaklı arıtma çamurlarıdır.	ARTVİN	Düzensiz depolama yapılması,	AYDIN	Katı atık transfer istasyonlarının yetersizliği, düzenli katı atık depolama sahalarına uzaklık nedeniyle bazı ilçelerde düzensiz depolama yapılması.
AĞRI	Düzensiz depolama yapılması, yerel yönetimlerin uygulama eksiklikleri, toplumda bilinç eksikliği, personel eksikliği.	BAYBURT		BALIKESİR	Balıkesir'de hayvancılık faaliyetlerinin yaygın olması nedeniyle, hayvansal atık miktarı da artmaktadır. İlimizde hayvansal faaliyetlerden kaynaklanan gübrelerinin bertarafı konusunda iki adet işletme faaliyet göstermektedir. Ancak yetersiz kalmaktadır.
AMASYA	Özellikle Suluova İlçesinde büyük bir hayvansal atık sorunu yaşanmaktadır. Suluova bölgesi Amasya'nın hayvancılık faaliyetinin en yoğun yaşandığı bölge konumundadır.	BİTLİS	Bazı ilçelerimizde hiç düzenli depolama yapılmamakta olup, bazı ilçelerimizde ise düzenli depolama olmasına karşın mevcut katı atık düzenli depolama tesisinin uzaklığı nedeniyle düzensiz depolamaya devam etmesi.	BARTIN	Düzensiz depolama yapılması, hafriyat sahası bulunmaması.
ARDAHAN	Düzensiz depolama yapılması ve hayvansal atıkların (gübre) düzensiz depolanması.	İĞDIR	Bir kısım atıkların düzensiz depolanması	BİNGÖL	İlçelerde evsel atıkların düzenli depolama tesisine taşınmasında sorunlar yaşanması.
BİLECİK	Madencilik (mermer) faaliyetlerinden kaynaklanan atıkların bertarafı konusunda ciddi sıkıntılar yaşanmakta, Pasa atıklarının gelişi güzel bir biçimde doğaya bırakılması sonucu çevrede büyük boyutlarda kirlilik oluşmaktadır.	İSTANBUL	Geri dönüşüm/ kullanımdaki yetersizlik	BURSA	Mermer maden atıkları için uygun depolama yeri bulunamaması, Hayvancılık tesisleri atıklarının oluşturduğu kirlilik ve geri kazanımındaki yetersizlikler
BOLU	Bolu ilinde kanatlı hayvan sektörünün ön planda olmasından kaynaklanan kanatlı dışkı (gübre) atıkları önemli çevre sorunlarından biridir. Diğer bir sorun ilçe belediyelerinde atıkların düzensiz depolanmasıdır.	KARS	Düzensiz depolama yapılması. Hafriyat atıkları ile ilgili yönetim planı eksikliği Hayvancılık faaliyetlerinin meskun mahallere yakın yerlerde yapılması.	ÇANAKKALE	Bir kısım belediyelerde düzensiz depolama yapılması
BURDUR	Mermer ocaklarından kaynaklanan pasalar, İşletmeciler tarafından bu atıkların gelişi güzel bir biçimde doğaya bırakılması.	KAYSERİ	Bir kısım ilçelerde düzensiz depolama yapılması.	EDİRNE	Bir kısım ilçelerde düzensiz depolama yapılması.
DIYARBAKIR	Düzensiz depolama yapılması	KIRKLARELİ	Mahkeme süreci devam eden KIRKAB-2 Birliğine üye Lüleburgaz ve civarındaki Belediyelerin çöpleri eski depolama alanlarında düzensiz olarak depolanmaktadır.	ERZURUM	Bir kısım atıkların düzensiz depolanması

Atıkların 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri		Atıkların 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri		Atıkların 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri	
DÜZCE	Merkez ilçe ve civarında toplanan katı atıklar düzensiz depolanmaktadır. İlçelerdeki ve beldelerdeki çöp döküm alanları rehabilite edilmemiştir. Çoğu yerde katı atık döküm alanlarının yerleşim merkezlerine uzaklıkları olması gerekenden daha kısadır. Ayrıca köy ve kırsal kesimlerde hayvansal atıkların düzensiz bir şekilde depolanması çevre rahatsızlığına neden olmaktadır.	KIRŞEHİR	İlçelerde düzenli depolama alanına uzaklık nedeniyle düzensiz depolama yapılması.	GAZİANTEP	Bir kısım atıkların düzensiz depolanması.
ELAZIĞ	İlçelerde düzensiz depolama yapılması.	KONYA	Atık üreticilerinin çevre mevzuatları kapsamında yükümlülüklerinin tam olarak bilincinde olmaması, atıkların uygun yöntemlerle geri kazanım ve/veya bertafında aksaklıklara neden olmaktadır.	HAKKARİ	Düzensiz depolama yapılması.
ERZİNCAN	İlçelerde düzensiz depolama yapılması ve katı atık aktarma istasyonlarının oluşturulmamış olması.	MALATYA	Düzensiz depolama yapılması.	HATAY	İlimizde Antakya hariç inşaat yıkıntıları ve hafriyat toprağı için belirlenmiş düzenli bir saha bulunmamaktadır.
GİRESUN	Bazı ilçelerde düzensiz depolama yapılması.	MARDİN	Yapımı tamamlanan Katı Atık Düzenli Depolama Tesisine atık girişi istenilen düzeye ulaşamamıştır. Bazı ilçelerde toplanan atıklar yerleşim alanlarına yakın mesafelerde ve yol kenarlarında düzensiz olarak depolanmaktadır.	ISPARTA	İlimizde ikinci katı atık birliği GE-YA-ŞA depolama tesisi ile ilgili mülkiyeti probleminden dolayı henüz kurulamamıştır.
GÜMÜŞHANE	Evsel katı atıkların düzensiz depolanması, Katı atık aktarma istasyonunun bazı ilçelerde tamamlanmamış olması.	MUĞLA	Turistik merkez olan Bodrum İlçesinde düzensiz depolama yapılması ve mevcut vahşi depolama alanı artık neredeyse şehir merkezi ortasında kalması.	KARABÜK	Düzensiz depolama yapılması
İZMİR	Bakanlığımızdan lisans almış ve tehlikeli atık geri kazanımı konusunda faaliyet gösteren, işletme, tehlikeli atık bertaraf tesisi ve atıkları ek yakıt olarak kullanan 4 adet çimento fabrikası mevcuttur. Ancak söz konusu tesisler ilimizin tehlikeli atık kapasitesini karşılayamamaktadır.	NEVŞEHİR	Düzensiz depolama alanlarının rehabilitasyonu konularında beldelerde sıkıntı bulunması, Hayvan gübreleriyle ilgili yoğun şikayetler.	KIRIKKALE	İl merkezinde ve ilçelerimizde oluşan hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları şehrin muhtelif yerlerine (dere yataklarına, tarım arazilerine, vadilere, vb.) gelişigüzel dökülmektedir.
KARAMAN	Bir kısım evsel atıkların düzensiz depolanması, Hayvansal atıkların bertarafıyla ilgili sorunlar, Hafriyat atıklarının düzensiz depolanması sorunu, Atıkların kaynağında toplanarak ayrılmasında yaşanan eksiklikler, Atıklarla ilgili lisanslı firmaların yetersiz olması.	OSMANİYE	Belediye atıklarının yaklaşık yarısı düzensiz depolanmaktadır.	KİLİS	
MUŞ	Düzensiz depolama yapılması, Yerel yönetimlerin uygulama eksiklikleri, Bilinç eksikliğinden dolayı uygulamalarda ve yapılan denetimlerde güçlüklerle karşılaşılması, Personel eksikliği	RİZE	Bazı ilçelerde düzensiz depolama yapılması	KOCAELİ	Küçük sanayi siteleri ve diğer küçük ölçekli işletmelerden kaynaklanan atıkların yönetimi konusunda personel yetersizliği ve işletme sayısının fazlalığı nedeniyle zaman zaman sıkıntılar yaşanmaktadır.
ORDU	Düzensiz depolama yapılması.	SİİRT	Düzensiz depolama yapılması	KÜTAHYA	

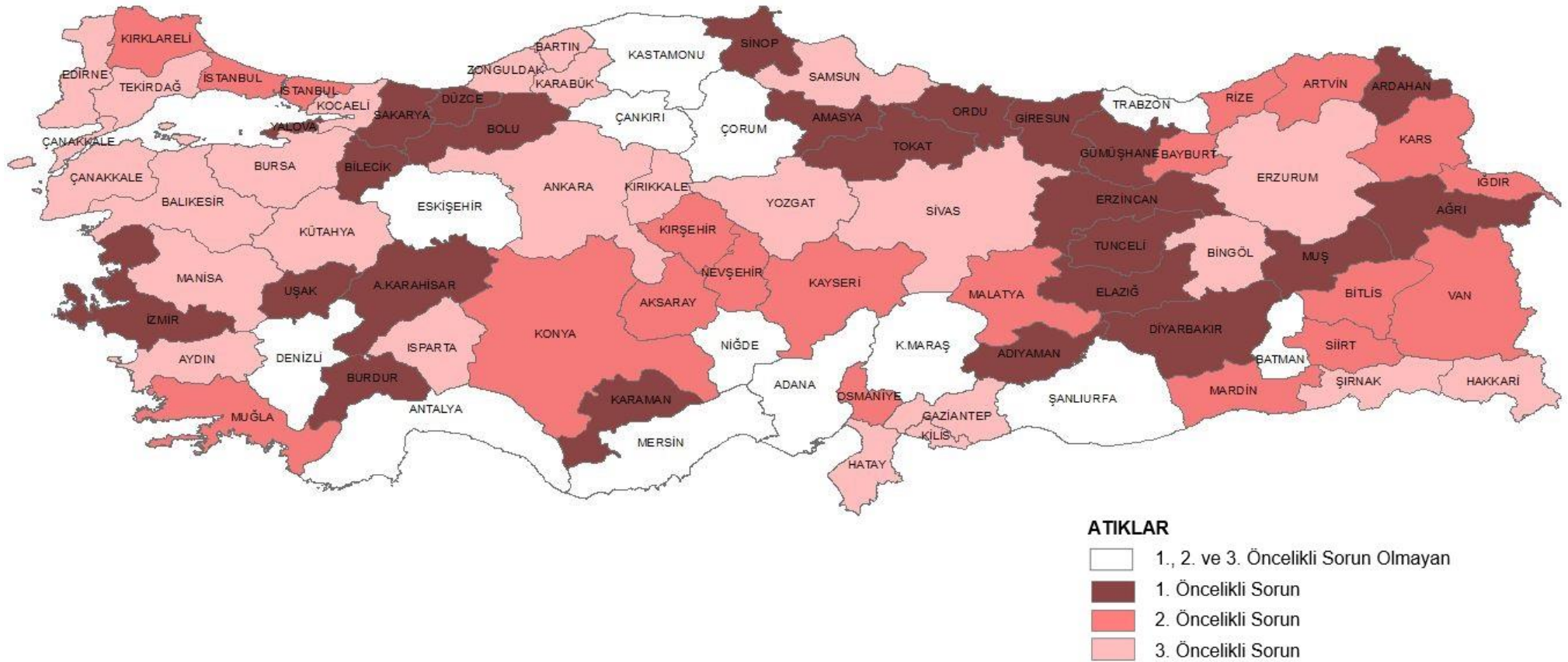
Atıkların 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri		Atıkların 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri		Atıkların 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri	
SAKARYA	Zaman zaman boş arazilere atılmış atıklar bulunmaktadır. Bu kapsamda atıkların sızmasının önlenmesi amacıyla geçici bekletilmesi için uygun bir sahada muhafaza edilmesi ihtiyacı bulunmaktadır. Sahibine ulaşılamadığı durumlarda da atıkların bertarafı için ödenek tahsis edilmesi önem arz etmektedir.	VAN	Düzensiz depolama yapılması, Sanayi tesislerinin faaliyetlerinden kaynaklanan atıklar ve bu atıkların geri dönüşümünü ya da bertarafını sağlayacak tesislerin olmaması, düzensiz depolanması.	MANİSA	Kanatlı hayvan ve diğer hayvancılık işletmelerinden kaynaklanan gübre, atık ve koku emisyonlarına karşı yeterli tedbir alınmamaktadır. İlimiz genelinde hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıklarını geri kazanan tesis bulunmamaktadır.
SINOP	Düzenli depolama sahasının sadece bir ilçede yer alması ve ilgili sahaya diğer ilçelerin erişe bilirliliğinin az olması, geridönüşüm, geri kazanım tesisi olmaması, İletitbbi atık sterilizasyon tesisinin bulunmaması			SAMSUN	
TOKAT	Belediyelerin Atık Yönetim Planlarını tam olarak hazırlayamamaları, Maddi imkansızlıklar, Yeterli personellerinin olmayışı, Toplumsal bilincin az olması, Köylerde atık toplanmaması ve düzensiz depolanması sorunu,			SİVAS	Bir kısım atıkların düzensiz depolanması.
TUNCELI	Düzensiz depolama yapılması, depolama yapılan alanların yerleşim yerlerine ve su kaynaklarına yakın olması			ŞIRNAK	Düzensiz depolama yapılması
UŞAK	İldeki organize sanayilerden kaynaklanan atıkların (özellikle deri ve tekstil sektöründen kaynaklanan atıklar) düzensiz depolanması.			TEKİRDAĞ	Sanayi tesislerinden kaynaklanan endüstriyel atıkların zaman zaman mevzuata uygun bertarafının sağlanmaması nedeniyle çevre kirliliği yaşanmaktadır.
YALOVA	Hafriyat toprağı depolanma sahası yetersizdir. İnşaat yıkıntı atıkları için depolama alanı bulunmamaktadır.			YOZGAT	İlçelerde ve beldelerde düzensiz depolama yapılmaktadır.
				ZONGULDAK	Kömür üretiminden kaynaklanan maden atıkları, inşaat hafriyat atıkları

Not: Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.

Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

Kaynaklar: 2017 yılı İl Çevre Durum Raporları, İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları

HARİTA:İ.11. ATIK KİRLİLİĞİ ÖNCELİKLERİ HARİTASI

I.6. GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ

Tablo:I.11.'da gürültü kirliliğinin 1., 2. ve 3. öncelikli sorun olduğu iller alfabetik sırayla gösterilmiştir. Gürültü kirliliği Adana, Antalya ve Eskişehir için birinci öncelikli sorun, Sivas ve Tunceli için ikinci öncelikli sorun, Çorum, Iğdır, Kahramanmaraş, Karaman, Mardin ve Sakarya, için üçüncü öncelikli sorun olarak belirtilmiştir. Tablo incelendiğinde toplam 11 ilimizde gürültü kirliliğinin birinci, ikinci ya da üçüncü öncelikli sorun olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Tablo ile ilgili gürültü öncelikleri haritası **Harita:I.12.**'de verilmektedir. Gürültü kirliliğinin 1. öncelikli sorun olduğu Adana, Antalya ve Eskişehir'de yerleşim yerleri içindeki eğlence yerlerinden kaynaklanan müzik gürültüsü şikayetlere neden olmaktadır. Gürültü kirliliğinin 2. öncelikli sorun olduğu Sivas'ta gürültü düzeyi yüksek makinelerinin kullanıldığı işyerlerinin apartmanların alt katlarında veya yakınlarında faaliyet göstermesi ve müzik yayını yapılan eğlence yerleri nedeniyle sorun yaşanmaktadır. Tunceli'de özellikle yaz aylarında açık alanda yapılan canlı müzik yayınlarından kaynaklı gürültü kirliliği söz konusudur.

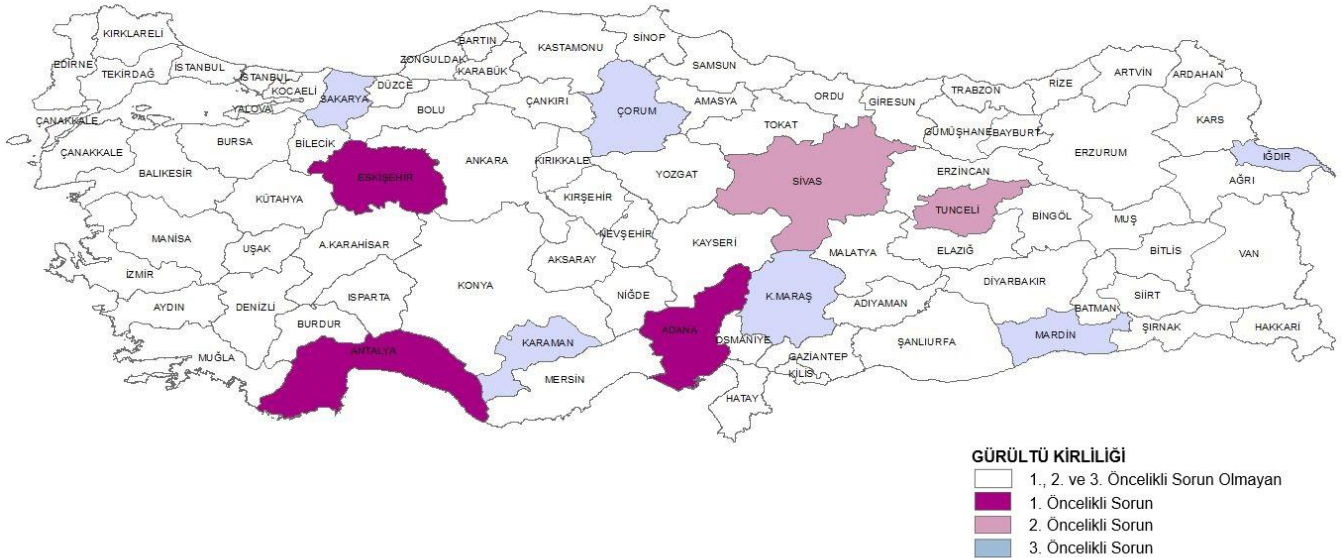
TABLO:I.11. GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ

Gürültü Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Gürültü Kirliliğinin 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Gürültü Kirliliğinin 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller
ADANA ANTALYA ESKİŞEHİR	SİVAS TUNCELİ	ÇORUM IĞDIR KAHRAMANMARAŞ KARAMAN MARDİN SAKARYA
3	2	6
(%4)	(%2)	(%7)

Not: Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.

Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

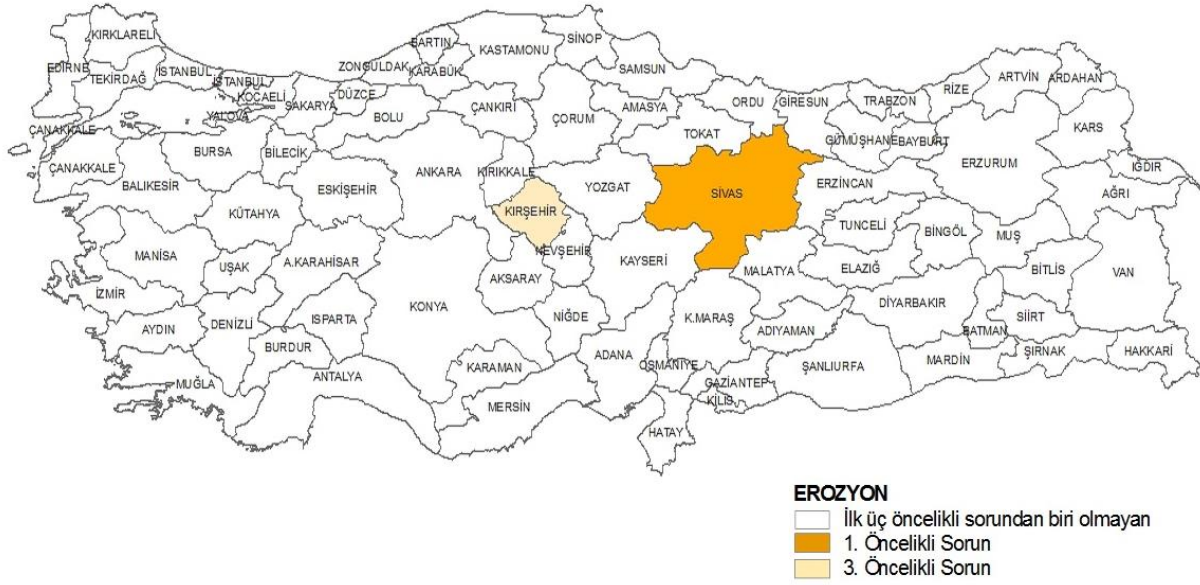
HARİTA:I.12. GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ ÖNCELİKLERİ HARİTASI

I.7. EROZYON

Harita:I.13.'de, 2017 yılında, erozyonun 1. ve 3. öncelikli sorun olduğu iller gösterilmiş olup erozyonun 2. öncelikli sorun olduğu il bulunmamaktadır. Erozyon, ülkemiz genelinde yaşanan bir sorun olmakla birlikte kentsel alanlardaki diğer çevresel sorunların gölgesinde kalmaktadır. Bununla birlikte 2017 yılında erozyon, Sivas'ta birinci, Kırşehir'de üçüncü öncelikli çevre sorunu olarak belirtilmiştir.

HARİTA:I.13. EROZYON ÖNCELİKLERİ HARİTASI

Not: Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

I.8. BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARIN DÖNEMLER İTİBARIYLA KARŞILAŞTIRILMASI

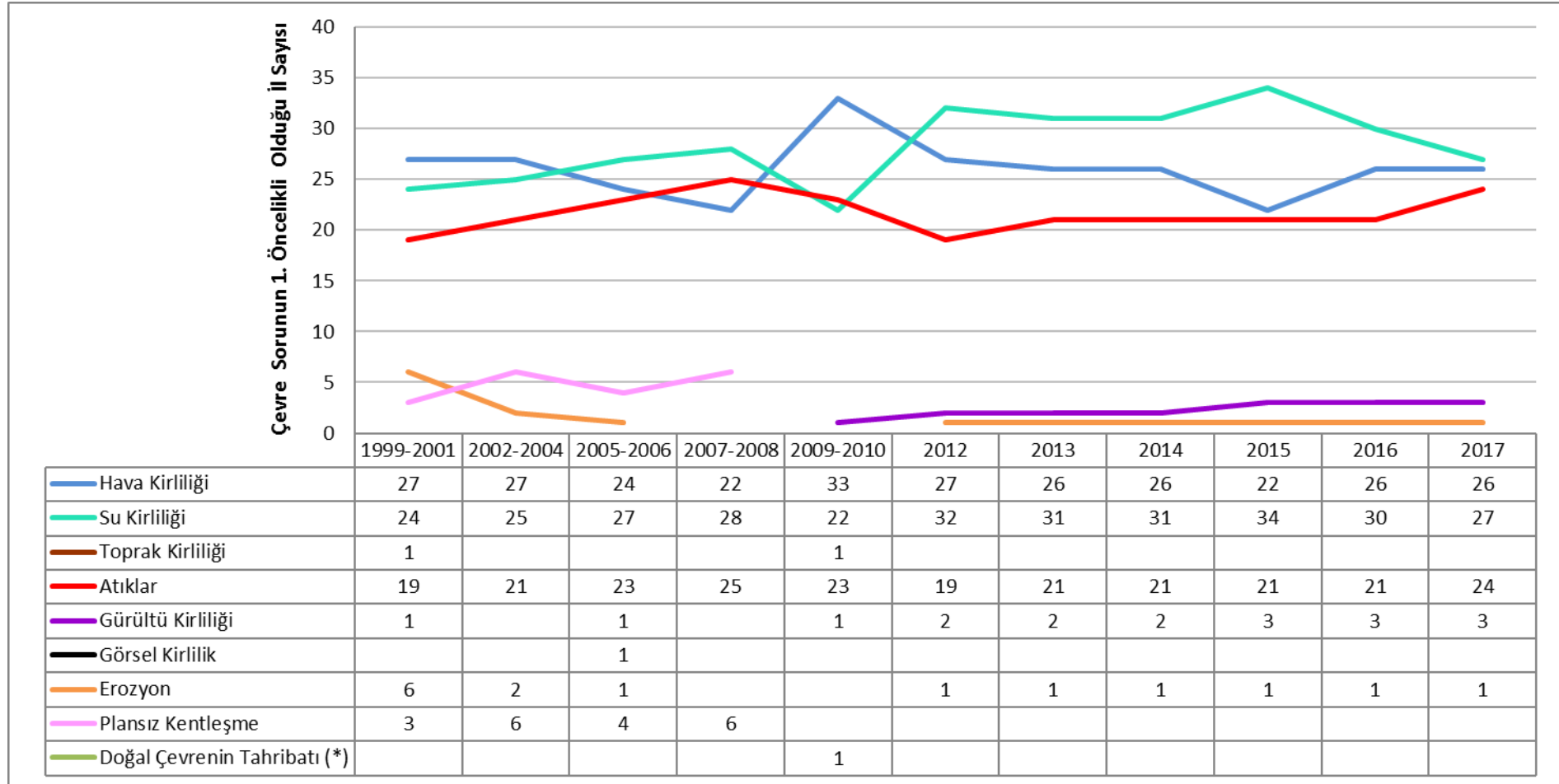
ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, Çevre Envanteri ve Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığınca yıllar itibariyle öncelikli çevre sorunları **Grafik I.2.**'de verilmektedir. Söz konusu birinci çalışma 1999-2001 dönemine, ikinci çalışma 2002-2004 dönemine, üçüncü çalışma 2005-2006 dönemine, dördüncü çalışma 2007-2008 dönemine, beşinci çalışma 2009-2010 dönemine aittir. 2012 yılından başlayarak çalışma yıllık hale getirilmiştir.

2009-2010 dönemi ve sonrasında, İl Müdürlüklerince sıralanması istenen öncelikli sorun maddeleri arasından “Görsel kirlilik”, “Orman tahribatı”, “Asit yağmurları”, “Plansız kentleşme”, “Kıyı tahribatı”, “Mera tahribatı”, “Koku problemi”, “Biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı”, “Sulak alan kayıpları” ve “Diğer” maddeleri çıkarılarak yerine “Doğal çevrenin tahribatı” maddesi konmuştur. Bu bakımdan 2009-2010 dönemi ve sonrasında değerlendirilmede önceki dönemlere göre bir miktar değişiklik olmuştur. Buna rağmen, genel bir değerlendirme yapılacak olursa; hava kirliliği, su kirliliği ve atıkların tüm çalışmalarda öncelikli sorunlar sıralamasında başta olduğu görülmektedir.

Çevre sorunlarının önceliklendirilmesi çalışmaları yıllara göre karşılaştırıldığında; önceki raporlarda da bahsedildiği üzere, 1999-2008 yılları arasında hava kirliliğinin azalan bir eğilim göstermesine karşın, 2009-2010 döneminde tekrar en çok karşılaşılan öncelikli sorun olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. Daha sonraki yıllarda ise azalma eğilimine girdiği görülmektedir. Su kirliliği ile ilgili önceliğe baktığımızda ise 1999-2008 yılları arasında artan bir eğilim göstermesine karşın, 2009-2010 döneminde azaldığı, 2012 yılından sonra tekrar artma eğilimine girdiği görülmektedir. 2015-2017 döneminde kentsel atıksu arıtma tesislerinin artışına bağlı olarak su kirliliği sorunlarının bir kısmı çözülmüş olup hava kirliliği ve atıklarla ilgili sorunlar daha ön plana çıkmıştır. Atıklarla ilgili önceliğe baktığımızda ise 1999-2008 yılları arasında artan bir eğilim göstermesine karşın, 2009-2012 döneminde azaldığı, 2013 sonrası dönemde fazla değişmediği görülmektedir.

Uzun yıllar boyunca (1999-2017) genel eğilim değerlendirilecek olursa, hava kirliliğinin ve atıkların öncelikli sorun olduğu illerin azalma eğiliminde olmasında doğalgaz kullanımının ve atık bertaraf/geri dönüşümü konusundaki gelişmelerin etkisi olduğu düşünülmektedir.

GRAFİK:İ.2. BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARIN YILLAR İTİBARIYLA KARŞILAŞTIRILMASI

(*) 2009-2010 Dönemi ve sonrasında, İl Müdürlüklerinden sıralanması istenen öncelikli sorun maddeleri arasında "Görsel kirlilik", "Orman tahribatı", "Asit yağmurları", "Plansız kentleşme", "Kıyı tahribatı", "Mera tahribatı", "Koku problemi", "Biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı", "Sulak alan kayıpları" ve "Diğer" maddeleri çıkarılarak yerine "Doğal çevrenin tahribatı" maddesi konmuştur.

Not: Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

II. BÖLÜM

ÇEVRE SORUNLARININ NEDENLERİ, ÇÖZÜMÜNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER VE ÖNLENMESİ İÇİN ALINAN TEDBİRLER

Bu bölümde, hava kirliliği, su kirliliği ve toprak kirliliğinin nedenleri, giderilmesinde karşılaşılan problemler, alınan tedbirler konuları tablo ve grafik ile anlamlandırılmıştır.

II.1. HAVA KİRLİLİĞİ

Tablo:II.1.'de hava kirliliğine neden olan kaynaklar önem sırasına göre (en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7 şeklinde) numaralandırılmıştır. Hava kirliliği kaynakları; evsel ısınma, imalat sanayi işletmeleri, maden işletmeleri, termik santraller, diğer sanayi faaliyetleri, karayolu trafik ve diğer kaynaklar olarak tabloda yer almıştır. Numaralandırma yapılırken bütün kaynakların numaralandırılması zorunlu tutulmayıp, sadece o il için uygun kaynakların numaralandırılması istenmiştir.

TABLO:II.1. HAVA KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN KAYNAKLAR (Önem Sırasına Göre)

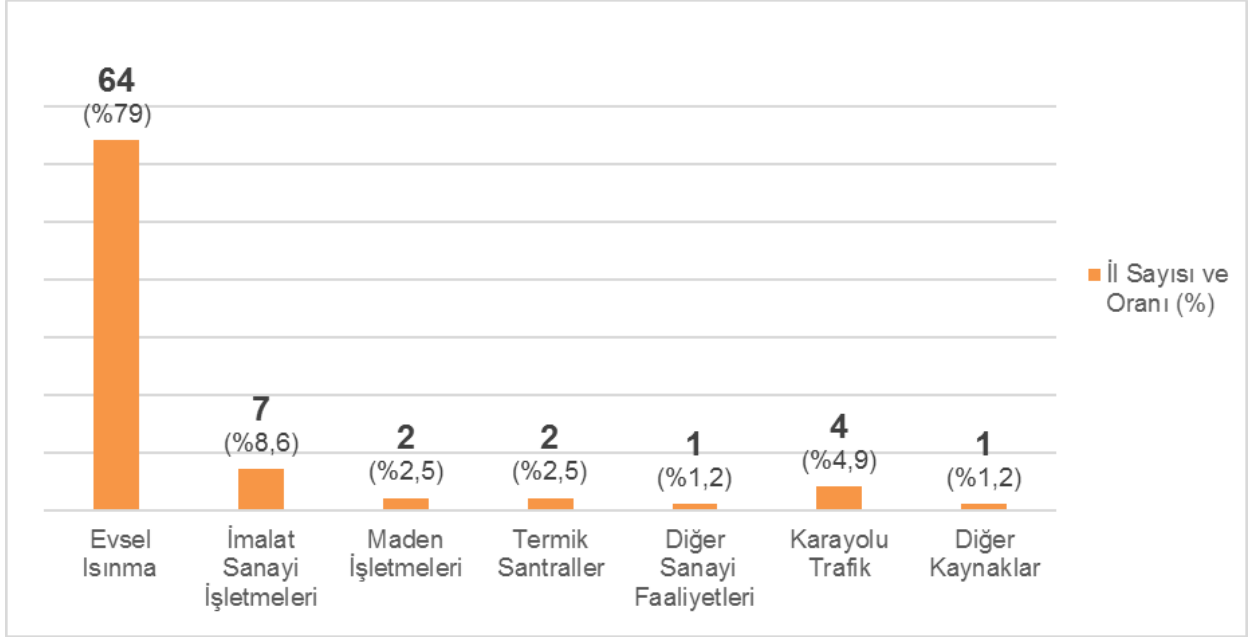
Sıra No	İLLER	Evsel Isınma	İmalat Sanayi İşletmeleri	Maden İşletmeleri	Termik Santraller	Diğer Sanayi Faaliyetleri	Karayolu Trafik	Diğer Kaynaklar
1	ADANA	1	4				2	3 (Anız Yangınları)
2	ADİYAMAN	1	2	5			3	4 (Meteorolojik Şartlar)
3	A.KARAHİSAR	1	2	3		5 (Tuğla işletmeleri)	4	6
4	AĞRI	1				2 (Kırma- Eleme Tesisleri)	3	
5	AMASYA	1	5	3		4 (Gıda Sanayi)	2	
6	ANKARA	1	3	4	5		2	
7	ANTALYA	1	4	3			2	
8	ARTVİN	1	3				2	
9	AYDIN	1	3	4			2	
10	BALIKESİR	1	4	3	6	5 (Oteller, lokantalar, hamamlar vb.)	2	
11	BİLECİK	4	1	3		2 (Seramik vs.)	5	
12	BİNGÖL	1		2		4	3	
13	BİTLİS	1		2			3	
14	BOLU	1	3				2	
15	BURDUR	2	4	1		3 (Katı yakıt kullanan işletmeler)	5	
16	BURSA	3	1	5	4		2	
17	ÇANAKKALE	2	6	5	1	4	3	
18	ÇANKIRI	1	3			2 (Asfalt plant tesisleri, Hazır beton tesisleri, Beton parke ve hazır harç tesisleri)	4	
19	ÇORUM	1	2	3		5	4	
20	DENİZLİ	1	2	6		5 (Küçük sanayi işletmeleri)	3	4 (Yol, köprü, altyapı çalışmaları)
21	DİYARBAKIR	1	4	5		3	2	6
22	EDİRNE	1		3			2	
23	ELAZIĞ	1	3	4			2	
24	ERZİNCAN	1	2	4			3	
25	ERZURUM	1				3	2	
26	ESKİŞEHİR	3	2	4			1	

TABLO:II.1. HAVA KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN KAYNAKLAR (Önem Sırasına Göre) DEVAMI

Sıra No	İLLER	Evsel Isınma	İmalat Sanayi İşletmeleri	Maden İşletmeleri	Termik Santraller	Diğer Sanayi Faaliyetleri	Karayolu Trafik	Diğer Kaynaklar
27	GAZİANTEP	2	1				3	
28	GİRESUN	1	3	4			2	
29	GÜMÜŞHANE	1					2	
30	HAKKARİ	1	4	3			2	
31	HATAY	1	2	3	6	5	4	
32	ISPARTA	1	2	4		5	3	
33	MERSİN	2	1				3	4
34	İSTANBUL	3	1	4			2	
35	İZMİR	1	2	5	3		4	
36	KARS	1						
37	KASTAMONU	1	2				3	
38	KAYSERİ	1	3				2	
39	KIRKLARELİ	1	2	5		3	4	
40	KIRŞEHİR	1		2			3	
41	KOCAELİ	2	1	5	4		3	
42	KONYA	1	2				3	
43	KÜTAHYA	2	3	5	1		4	
44	MALATYA	2	3	4 (Taş ocakları)			1	
45	MANİSA	1	3				2	
46	K.MARAŞ	1	2		3		4	
47	MARDİN	1	6	5		3	4	2 (Çöl tozları)
48	MUĞLA	1			2		3	
49	MUŞ	1	4	3			2	
50	NEVŞEHİR	1	3	2 (Öncelikle Pomza Ocaklarında tozuma olmakta)			4	
51	NİĞDE	1	4	3			2	
52	ORDU	1	2	4			3	
53	RİZE	1	2				3	
54	SAKARYA	3	2	4			1	
55	SAMSUN	1	2				3	
56	SİİRT	1	4				2	3 (Anız ve çöp yakılması)
57	SİNOP	1	3	4		5	2	
58	SİVAS	1	3				2	
59	TEKİRDAĞ	1	2	5		4	3	
60	TOKAT	1	3	4		5	2	
61	TRABZON	1	3	4		5	2	
62	TUNCELİ	1		2			3	
63	ŞANLIURFA	2	4	3		5	1	
64	UŞAK	3	1	5		2	4	6
65	VAN	1	4	3			2	
66	YOZGAT	1	2	3			4	5 (Anız yangınları)
67	ZONGULDAK	1	5	4	3		2	
68	AKSARAY	1	2	3			4	
69	BAYBURT	1	2				4	3 (Yol yapım çalışmaları)
70	KARAMAN	2	3	1			4	
71	KIRIKKALE	1	2				3	
72	BATMAN	3				2	4	1 (Anız yangınları, Kış mevsiminde hayvan dışkılarının yakacak olarak kullanılması, Lastiklerin yakılması)
73	ŞIRNAK	1		2				
74	BARTIN	1	3	4			2	
75	ARDAHAN	1	3	4			2	
76	İĞDIR	1					2	
77	YALOVA	1	3				2	
78	KARABÜK	2				1	4	3 (Çöp deponi alanı, anız yangınları vb)
79	KİLİS	1	3				2	4 (Meteorolojik faktörler)
80	OSMANİYE	1	4			3	2	
81	DÜZCE	1				2 (Madencilik, Orman Ürünleri Sanayi)	3	

Grafik:II.1.'de illerde hava kirliliğine neden olan en önemli kaynaklar (**Tablo:II.1**'de 1 ile numaralandırılan) gösterilmektedir. Grafikten ülkemizde, hava kirliliğine neden olan en önemli kaynağın; 64 ilde evsel ısınma, 7 ilde imalat sanayi işletmeleri, 4 ilde karayolu trafiği, 2 ilde maden işletmeleri, 2 ilde termik santraller, 1 ilde diğer sanayi faaliyetleri, 1 ilde diğer kaynaklar olduğu anlaşılmaktadır.

GRAFİK:II.1. İLLERDE HAVA KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN EN ÖNEMLİ KAYNAKLAR

Harita:II.1.'de, illerde hava kirliliğine neden olan en önemli kaynağın dağılımı gösterilmektedir. Haritadan görüldüğü gibi, 81 ilimizden 64'ünde evsel ısınma hava kirliliğinin birinci öncelikli kaynağıdır. Haritada, hava kirliliğinin birincil kaynağının imalat sanayi olduğu illerin Marmara Bölgesinde (İstanbul, Kocaeli, Bilecik, Bursa) yoğunlaşması dikkat çekicidir. Bunun yanında Uşak, Mersin ve Gaziantep'de hava kirliliğinin birincil kaynağı imalat sanayi olarak belirtilmiştir. Batı Karadeniz illerinden Karabük'te ise diğer sanayi ön plana çıkmaktadır. Çanakkale ve Kütahya'da termik santraller, Burdur ve Karaman'da ise maden işletmeleri birincil hava kirliliği kaynakları olmuştur. Karayolu trafiği, Sakarya, Eskişehir, Malatya ve Şanlıurfa illerinde hava kirliliğinin birinci öncelikli kaynağı olmuştur. Batman'da ise; anız yangınları, kış mevsiminde hayvan dışkılarının yakacak olarak kullanılması, lastiklerin yakılması hava kirliliğinin en başta gelen nedenleri olmuştur.

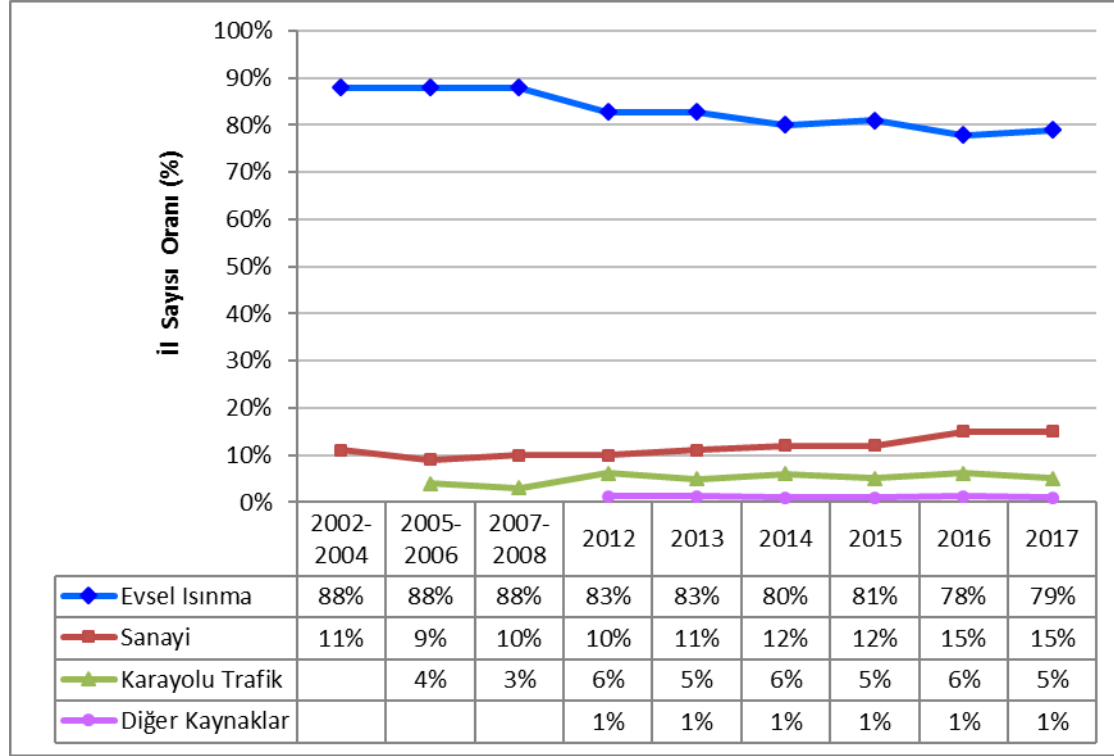
HARİTA:II.1. İLLERDE HAVA KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN EN ÖNEMLİ KAYNAKLAR

HAVA KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ KAYNAKLAR

- Evsel Isınma
- İmalat Sanayi İşletmeleri
- Maden İşletmeleri
- Termik Santraller
- Diğer Sanayi Faaliyetleri
- Karayolu Trafik
- Diğer Kaynaklar

GRAFİK:II.2. YILLAR İTİBARIYLA İLLERDE HAVA KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN EN ÖNEMLİ KAYNAKLARIN YÜZDE (%) OLARAK PAYLARI

Not: 2002-2004 Döneminde İstanbul'dan bilgi alınamamış olup değerlendirme 80 il üzerinden yapılmıştır. 2007-2008 Döneminde Şırnak'tan bilgi alınamamış olup değerlendirme 80 il üzerinden yapılmıştır.

Grafik:II.2.'de, yıllar itibariyle hava kirliliğine neden olan en önemli kaynakların (1 ile numaralandırılan) durumuna bakıldığında evsel ısınma %80-88'lerle hava kirliliğinin başlıca kaynağı olmuştur. Bunu %10-15 civarında sanayi, %4-6 ile trafik izlemiştir.

Yıllar itibariyle değişimin eğilimine bakıldığında evsel ısınmanın payı 2002-2004 döneminde %88 iken, 2017 yılında %79'a düşmüş, buna karşın sanayinin payı bir miktar artmıştır.

Tablo:II.2.'de hava kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan güçlükler önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4.... şeklinde numaralandırılmıştır. Numaralandırma yapılırken bütün maddelerin numaralandırılması zorunlu tutulmayıp, sadece o il için geçerli olan güçlüklerin numaralandırılması istenmiştir.

TABLO:II.2. YIL İÇERİSİNDE HAVA KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER (Önem Sırasına Göre)

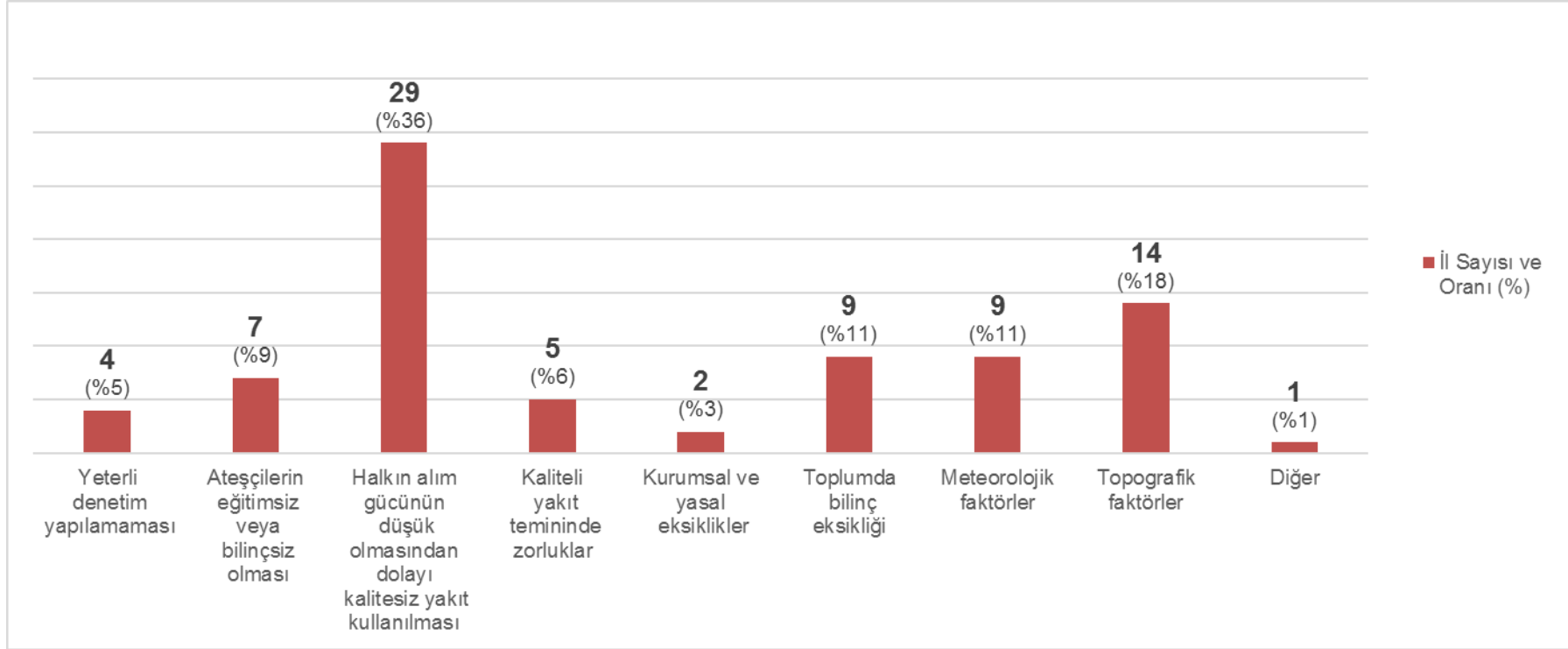
Sıra No	İLLER	Yeterli denetim yapılamaması	Ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması	Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması	Kaliteli yakıt temininde zorluklar	Kurumsal ve yasal eksiklikler	Toplumda bilinç eksikliği	Meteorolojik faktörler	Topografik faktörler	Diğer
1	ADANA			1	2		3		4	
2	ADİYAMAN	5	8	1	7	6	2	4	3	
3	AFYONKARAHİSAR	6	3	2	7	5	8	1	4	
4	AĞRI	4		1			2		3	
5	AMASYA	6	7	1	2	8	3	5	4	
6	ANKARA	8	7	6	4	5	3	1	2	
7	ANTALYA			1	2		3			
8	ARTVİN	4	2			5	3		1	
9	AYDIN	6	2	4	3	5	1	7		
10	BALIKESİR		4	3			5	1	2	
11	BİLECİK	4	2	3	5		1	6	7	
12	BİNGÖL	4	1	2	7	6	8	5	3	
13	BITLİS	4	6	2	7		5	1	3	
14	BOLU			2	3		1			
15	BURDUR	4	3	1	5	6	2	7	8	
16	BURSA	3		1	7	8	4	5	6	2 (Motorlu Taşıtlardan kaynaklanan kirlilik)
17	ÇANAKKALE	4	2	1	3		6	5	7	
18	ÇANKIRI	1	4	6	5	3	2			
19	ÇORUM	8	3	5	9	7	6	2	1	4 (Doğalgazın pahalılığı)
20	DENİZLİ	3	6	1	8	2	4	7	5	
21	DİYARBAKIR	1		3	4			2		
22	EDİRNE			2	1			4	3	
23	ELAZIĞ		2				3		1	
24	ERZİNCAN	6	2	1	3		4		5	
25	ERZURUM	7	4	1		5	6	2	3	
26	ESKİŞEHİR	3		2		1	4			
27	GAZİANTEP	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.								
28	GİRESUN		4	5				2	1	3 (Çarpık yapılaşma, çok katlı binalar)
29	GÜMÜŞHANE		1				2	4	3	
30	HAKKARİ	7	6	1	3		4	5	2	
31	HATAY	7	4	1	3	5	2	6	8	
32	ISPARTA	7	3	5	8	6	2	1	4	
33	MERSİN	3	2				4	5	6	1 (Bir takım atıkların (naylon, poşet, ayakkabı vs.) evsel ısınma amaçlı yakılması)
34	İSTANBUL	3		1			2			
35	İZMİR			4	6	3	5	1	2	
36	KARS			1				2		

TABLO:II.2. YIL İÇERİSİNDE HAVA KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER (Önem Sırasına Göre) DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yeterli denetim yapılamaması	Ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması	Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması	Kaliteli yakıt temininde zorluklar	Kurumsal ve yasal eksiklikler	Toplumda bilinç eksikliği	Meteorolojik faktörler	Topografik faktörler	Diğer
37	KASTAMONU	6	3	1	7	8	2	4	5	
38	KAYSERİ	6	7	4	8	9	3	2	1	5 (Trafik)
39	KIRKLARELİ	6	3	2	1	4	5			
40	KIRŞEHİR		2	1		3				
41	KOCAELİ	8	6	7	1	2	5	3	4	
42	KONYA			1			4	3	2	
43	KÜTAHYA	5	2	1	4	6	3	7	8	
44	MALATYA			3			4	2	1	
45	MANİSA	3				1	2	4	5	
46	KAHRAMANMARAŞ		2	1			4	3	5	
47	MARDİN	6	1	4	3	7	5	2	8	
48	MUĞLA	7	4	6	5		3	2	1	
49	MUŞ	5	3	1	4	8	2	6	7	
50	NEVŞEHİR	2	4	3			1			
51	NİĞDE		2	1			4	3		
52	ORDU	6	3	2	7	8	1	5	4	
53	RİZE	6	5	4		3	2	1		
54	SAKARYA	3	2	6	1	5	4	7	8	
55	SAMSUN	5	3	4			6	1	2	
56	SİRT		4	5			3	2	1	
57	SİNOP	5	1	2	3	6	7	4	8	
58	SİVAS	7	1	2	3		5	4	6	
59	TEKİRDAĞ	8	4	1	6	7	5	2	3	
60	TOKAT		3	4		2	1			
61	TRABZON	7	2		5	6	4	3	1	
62	TUNCELİ	3	2	1	8	7	6	5	4	
63	ŞANLIURFA		4	1	2		3			
64	UŞAK	8	5	3	1	6	2	4	7	
65	VAN	4	3				1	2		
66	YOZGAT	1		3	2	4	5			
67	ZONGULDAK	6	1	2	8	7	4	5	3	
68	AKSARAY	1	6	4	5	2	3			
69	BAYBURT	4	5	2	3	8	1	7	6	
70	KARAMAN	6	1	2	3	5	4			
71	KIRIKKALE	6	5	3			4	2	1	
72	BATMAN		5	4			3	2	1	
73	ŞIRNAK		6	1	4		2	5	3	
74	BARTIN		5	3			4	2	1	
75	ARDAHAN	3	6	2			5	1	4	
76	İĞDIR		3	5			4	2	1	
77	YALOVA			1			2			
78	KARABÜK	5	4				1	2	3	
79	KİLİS	5	4	1	3	6	2	7		
80	OSMANİYE			1		3	4	5	2	
81	DÜZCE	7	5	3	4		6	2	1	

Grafik:II.3.'de hava kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan en önemli güçlükler (**Tablo:II.2.**'de 1 ile numaralandırılan) il sayısı ve oranı (%) olarak gösterilmektedir. Grafikten anlaşılacağı üzere ülkemizde, 29 ilde halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması, 14 ilde topografik faktörler, 9 ilde toplumda bilinç eksikliği, 9 ilde meteorolojik faktörler, 7 ilde ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması, 5 ilde kaliteli yakıt temininde zorluklar, 4 ilde yeterli denetim yapılamaması, 2 ilde kurumsal ve yasal eksiklikler ve 1 ilde diğer güçlükler (naylon, poşet, ayakkabı vs. gibi bir takım atıkların evsel ısınma amaçlı yakılması) hava kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan en önemli güçlükler olmuştur. **Harita:II.2.**'de **Tablo:II.2.**'de 1 ile numaralandırılan güçlüklerin illere dağılımı görülmektedir.

GRAFİK:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ GÜÇLÜKLER

Not: Gaziantep'ten konu ile ilgili bilgi edinilemediğinden yüzde oran 80 il üzerinden hesaplanmıştır.

HARİTA:II.2. HAVA KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ GÜÇLÜKLER

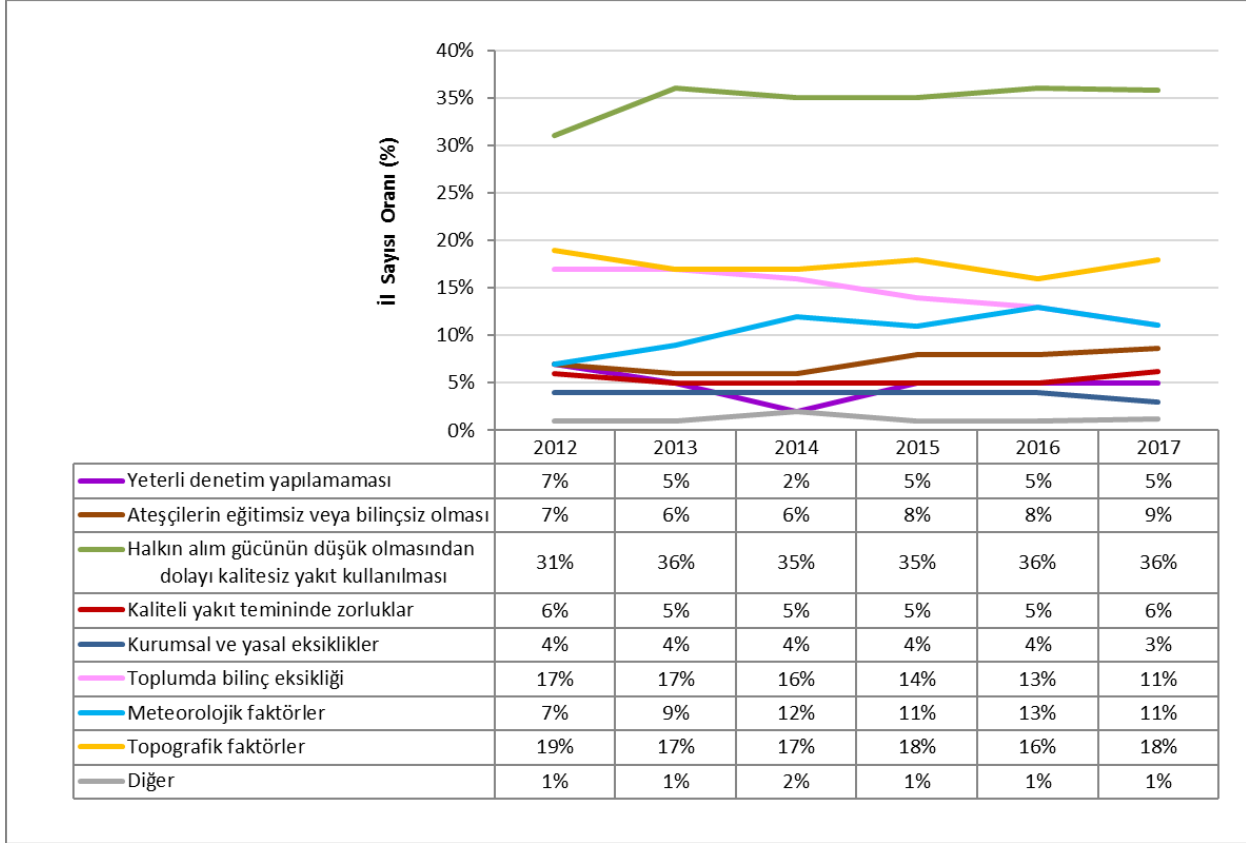

Hava Kirliliğinin Önlenmesinde Birinci Öncelikle Karşılaşılan Güçlükler

- Veri yok
- Yeterli denetim yapılamaması
- Ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması
- Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması
- Kaliteli yakıt temininde zorluklar
- Kurumsal ve yasal eksiklikler
- Toplumda bilinç eksikliği
- Meteorolojik faktörler
- Topografik faktörler
- Diğer

Grafik:II.4.'de yıllar itibariyle hava kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan en önemli güçlükler il sayısı oranı (%) olarak gösterilmektedir.

GRAFİK:II.4. YILLAR İTİBARIYLA HAVA KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ GÜÇLÜKLERİN YÜZDE (%) OLARAK PAYLARI

Not: 2015, 2016 ve 2017 yılında Gaziantep'ten konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.

Tablo:II.3.'de il sınırları içerisinde il merkezi ve ilçelerde hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla ne tür tedbirlerin alındığı (X) konulmak suretiyle işaretlenmiştir. **Grafik:II.5.**'de il merkezlerinde ve **Grafik:II.6.**'de ise ilçelerde hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla alınan tedbirler yerleşim birimi sayısı olarak gösterilmiştir.

Tablo II.3'de alınan tedbirler:

- Kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı
- Doğalgaz kullanımı
- Bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları
- Ağaçlandırma çalışmaları/orman alanlarının, yeşil alanların artırılması
- Motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri
- Sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları
- Sanayi tesislerinin yerleşim yeri dışına çıkarılmaları
- Denetim
- Diğer (Tablo altında belirtilmiştir)

TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler									İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler								
			a	b	c	d	e	f	g	h	i		a	b	c	d	e	f	g	h	i
1	ADANA	1.Çukurova	X	X	X	X	X	X		X		1.Ceyhan		X		X	X	X		X	
		2.Seyhan	X	X	X	X	X	X	X	X		2.İmamoğlu				X	X	X		X	
		3.Sarıçam	X			X	X	X	X	X		3.Kozan				X	X	X	X	X	
		4.Yüreğir	X	X	X	X	X	X	X	X		4.Karaisali				X	X	X		X	
												5.Feke				X	X	X		X	
												6.Saimbeyli				X	X	X		X	
												7.Tufanbeyli				X	X	X		X	
												8. Aladağ				X	X	X		X	
												9. Pozantı				X	X	X		X	
												10.Yumurtalık				X	X	X	X	X	
												11.Karataş				X	X	X		X	
2	ADIYAMAN	1.Merkez	X	X	X	X	X	X	X	X		1.Gölbaşı	X	X	X	X	X	X		X	
												2.Kahta	X	X	X	X	X	X	X	X	
												3.Besni	X	X	X	X	X	X	X	X	
												4.Samsat	X		X	X	X	X		X	
												5.Çelikhhan	X		X	X	X	X		X	
												6.Gerger	X		X	X	X	X		X	
												7.Sincik	X		X	X	X	X		X	
												8.Tut	X		X	X	X	X		X	
3	A.KARAHİSAR	1.Merkez	X	X	X	X	X	X	X	X		1.Dinar		X							
												2.Bolvadin	X	X							
												3.Çay		X							
												5. Diğer tüm İlçeler (14 İlçe)	X				X	X		X	
												1.Taşlıçay	X		X		X	X		X	
4	AĞRI	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		2.Diyadin	X		X		X	X		X	
												3.Doğubayazıt	X	X	X		X	X		X	
												4.Hamur	X		X		X	X		X	
												5.Tutak	X		X		X	X		X	
												6.Patnos	X		X		X	X		X	
												7.Eleşkirt	X		X		X	X		X	
												1.Merzifon	X	X	X	X	X	X		X	
5	AMASYA	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X		2.Suluova	X	X	X	X	X	X		X	
												3.Gümüşhacıkoy	X		X	X	X	X		X	
												4.Taşova	X		X	X	X	X		X	
												5.Göynücek	X		X	X	X	X		X	
												6.Hamamözü	X		X	X	X	X		X	
6	ANKARA	1.İl Merkezi (25 ilçe)									X										
7	ANTALYA	1.Aksu	X		X		X	X		X		Diğer İlçeler (14 ilçe)					X	X			
		2.Döşemealtı	X		X		X	X		X											
		3.Kepez	X	X	X		X	X		X											
		4.Konyaaltı	X	X	X		X	X		X											
		5.Muratpaşa	X	X	X		X	X		X											
8	ARTVİN	1.Merkez	X		X	X	X	X		X		1.Ardanuç	X		X	X		X		X	
												2.Arhavi	X		X	X	X	X		X	
												3.Borçka	X		X	X	X	X		X	
												4.Hopa	X		X	X	X	X		X	
												5.Murgul	X		X	X		X		X	
												6.Şavşat	X		X	X		X		X	
												7.Yusufeli	X		X	X		X		X	
9	AYDIN	1.Aydın Efeler	X	X	X	X	X	X		X		1.Bozdoğan	X				X	X		X	X
												2.Buharkent	X				X	X		X	X
												3.Çine	X				X	X		X	
												4.Didim	X				X	X		X	
												5.Germencik	X				X	X		X	X
												6.İncirliova	X				X	X		X	X
												7.Karacasu	X				X	X		X	
												8.Karpuzlu	X				X	X		X	

TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler									İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler								
			a	b	c	d	e	f	g	h	i		a	b	c	d	e	f	g	h	i
	AYDIN (DEVAMI)											9.Koçarlı	X				X	X		X	X
												10.Kışk	X				X	X			X
												11.Kuşadası	X				X	X		X	X
												12.Kuyucak	X				X	X			X
												13.Nazilli	X	X	X	X	X	X		X	X
10	BALIKESİR	1.Karesi	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Tüm İlçeler (17 ilçe)	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		2.Altıeylül	X	X	X	X	X	X	X	X	X										
		3.Bandırma	X	X	X	X	X	X	X	X	X										
11	BİLECİK	1.Merkez	X	X	X	X	X	X	X	X	X	1. Bozüyük	X	X	X		X	X			X
												2. Gölpaazarı	X	X		X					X
												3. İnhisar	X	X							X
												4. Osmaneli	X		X	X	X				X
												5. Pazaryeri	X		X	X	X				X
												6. Söğüt	X	X	X		X				X
												7. Yenipazar	X		X	X					X
12	BİNGÖL	1.Merkez	X	X	X	X	X	X			X	1.Karlıova	X		X	X	X	X			X
												2.Genç	X		X	X	X	X			X
												3.Yedisu	X		X	X	X				X
												4.Solhan	X		X	X	X	X			X
												5.Yayladere	X		X	X	X				X
												6.Kiğı	X		X	X	X	X			X
												7.Adaklı	X		X	X	X				X
13	BİTLİS	1.Bitlis	X		X	X	X				X	1.Adilcevaz	X			X	X				
												2.Ahlat	X		X		X				X
												3.Güroyamak	X		X		X				
												4.Hizan	X				X				X
												5.Mutki	X			X	X				
												6.Tatvan	X		X	X	X				X
14	BOLU	1. Bolu Belediyesi		X	X		X	X			X	1.Taşkesti	X			X					
		2. Karacasu	X									2.Mengen	X								
												3.Gerede	X	X			X	X			
												4.Seben	X								
												5.Kıbrıscık	X		X	X					
												6.Göynük	X		X						X
												7.Gökçesu	X			X					
												8.Yeniçağa	X		X	X					X
												9.Dörtdivan	X		X	X					X
												10.Mudurnu	X		X	X			X	X	
15	BURDUR	1.Merkez	X	X	X		X	X			X	Tüm İlçeler (10 ilçe)	X								
16	BURSA	1.Osmangazi	X	X		X	X	X			X	1.Büyükorhan	X								
		2.Yıldırım	X	X		X	X	X			X	2.Gemlik	X			X	X	X			X
		3.Nilüfer	X	X		X	X	X			X	3.Gürsu	X	X		X	X	X			X
												4.Harmancık	X								
												5.İnegöl	X	X	X	X	X	X			X
												6.İznik	X				X				
												7.Karacabey	X	X		X	X	X			X
												8.Keles	X								
												9.Kestel	X	X		X	X	X			X
												10.Mudanya	X	X			X				X
												11.Mustafakemalpaşa	X	X		X	X	X			X
												12.Orhaneli	X								
17	ÇANAKKALE	1.Çanakkale	X	X	X	X	X	X	X	X	X	13.Orhangazi	X	X		X	X	X			X
		2.Kepez	X	X	X	X	X	X	X	X	X	1.Ayvacık	X		X	X	X	X			X
		3.Erenköy (İntepe)	X	X	X	X	X	X			X	2.Bayramiç	X	X	X	X	X	X			X
												3.Biga	X	X	X	X	X	X	X		X
												4.Bozcaada	X		X		X	X			X
												5.Çan	X	X	X	X	X	X	X		X
												6.Eceabat	X		X	X	X	X			X
												7.Ezine	X	X	X	X	X	X			X
												8.Gelibolu	X	X	X	X	X	X			X
												9.Gökçeada	X		X	X	X	X			X
												10.Lapseki	X	X	X	X	X	X			X
18	ÇANKIRI	1.Merkez	X	X	X	X	X	X			X	11.Yenice	X	X	X	X	X	X	X		X
19	ÇORUM	1.Merkez	X	X	X	X	X	X			X	Tüm İlçeler (11 ilçe)	X	X	X	X	X	X			X
												1.Sungurlu	X	X							
												2.Osmancık	X								
												3.Alaca	X								
												4.İskilip	X								
												5.Kargı	X								
												6.Mecitözü	X								
												7.Bayat	X								
												8.Ortaköy	X								
												9.Laçın	X								
												10.Uğurludağ	X								
												11.Dodurga	X								
20	DENİZLİ	1.Merkezefendi	X	X	X	X	X	X			X	12.Oğuzlar	X								
		2.Pamukkale	X	X	X	X	X	X			X	Tüm İlçeler (17 ilçe)	X		X	X		X			X
21	DİYARBAKIR	1.Kayapınar	X	X				X				1.Bismil	X				X				X
		2.Yenişehir	X					X	X	X		2.Çermik	X								

TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler									İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler									
			a	b	c	d	e	f	g	h	i		a	b	c	d	e	f	g	h	i	
	DİYARBAKIR (DEVAMI)	3.Bağlar		X				X				3.Çınar	X									
		4.Sur				X		X				4.Çüngüş	X									
												5.Dicle	X									
												6.Eğil	X									
												7.Ergani	X			X			X			
												8.Hani	X									
												9.Hazro	X									
												10.Silvan	X			X			X			
												11.Kocaköy	X									
												12.Lice	X									
22	EDİRNE										13.Kulp	X										
		1.Merkez	X	X			X	X		X		1.Lalapaşa	X			X	X		X			
												2.Keşan	X			X	X		X			
												3.Uzunköprü	X			X	X		X			
												4.Ipsala	X			X	X		X			
												5.Süloğlu	X			X	X		X			
												6.Havsa	X			X	X		X			
												7.Merç	X			X			X			
23	ELAZIĞ										8.Enez	X			X			X				
		1.Merkez	X	X	X		X	X		X		Tüm ilçeler (10 ilçe)	X						X			
24	ERZİNCAN	1. Merkez İlçe	X	X	X		X	X		X		Tüm ilçeler (8 ilçe)	X			X	X		X			
25	ERZURUM	1.Büyükşehir	X	X	X	X	X	X	X	X												
		2.Yakutiye	X	X	X	X	X	X	X	X												
		3.Palandöken	X	X	X	X	X	X	X	X												
		4.Aziye	X	X	X	X	X	X	X	X												
26	ESKİŞEHİR	1.Odunpazarı	X	X	X		X	X		X												
		2.Tepebaşı	X	X	X		X	X		X												
27	GAZİANTEP	1.Gaziantep	X	X	X		X	X		X		Tüm ilçeler (9 ilçe)	X	X	X			X		X		
28	GİRESUN	1.Giresun Merkez	X	X	X		X	X		X		1.Alucra	X	X	X	X	X	X		X		
		2.Organize Sanayi Bölgesi	X		X		X	X		X		2.Bulancak	X		X		X	X		X		
		3.Batlama Deresi Vadisi	X		X		X	X		X		3.Çamoluk	X		X	X	X	X		X		
												4.Çanakçı	X		X		X	X		X		
												5.Dereli	X		X		X	X		X		
												6.Doğankent	X		X		X	X		X		
												7.Espiye	X		X		X	X		X		
												8.Eynesil	X		X		X	X		X		
												9.Görele	X		X		X	X		X		
												10.Güce	X		X		X	X		X		
												11.Keşap	X		X		X	X		X		
												12.Piraziz	X		X		X	X		X		
												13.Şebinkarahisar	X		X	X	X	X		X		
												14.Tirebolu	X		X		X	X		X		
												15.Yağlıdere	X		X		X	X		X		
29	GÜMÜŞHANE	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X		Tüm ilçeler (5 ilçe)	X	X	X	X	X	X		X		
30	HAKKARİ	1.Merkez	X		X		X	X		X		1.Yüksekova	X		X		X	X		X		
												2.Şemdinli	X		X		X	X		X		
												3.Çukurca	X		X		X	X		X		
31	HATAY	1.Antakya	X	X	X	X	X	X		X		Tüm ilçeler (13 ilçe)	X	X	X		X	X		X		
		2.Defne	X	X	X	X	X	X		X												
32	ISPARTA	1.Isparta	X	X	X	X	X	X		X		Tüm ilçeler (12 ilçe)			X					X		
33	MERSİN	1.Akdeniz	X	X	X	X	X	X		X		1.Mezitli	X	X	X	X	X					
		2.Toroslar	X	X	X	X						2.Erdemli	X		X	X	X					
		3.Yenişehir	X	X	X	X						3.Silifke	X		X	X	X	X		X		
												4.Anamur	X		X	X	X					
												5.Bozyazı	X		X	X						
												6.Aydıncık	X		X							
												7.Çamyayla	X		X							
												8.Gülnar	X		X							
												9.Tarsus	X	X	X	X	X	X		X		
												10.Mut	X		X		X					
34	İSTANBUL	Tüm ilçeler (39 ilçe)	X	X			X	X	X	X												
35	İZMİR	Tüm ilçeler (11 ilçe)	X		X					X		Tüm ilçeler (19 ilçe)	X		X					X		
36	KARS	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X		Tüm ilçeler (7 ilçe)	X		X	X	X	X		X		
37	KASTAMONU	1.Merkez	X	X	X	X	X	X	X	X		1.Abana	X		X	X	X	X	X	X	X	
												2.Ağlı	X		X	X	X	X	X	X	X	
												3.Araç	X		X	X	X	X	X	X	X	
												4.Azdavay	X		X	X	X	X	X	X	X	
												5.Bozkurt	X		X	X	X	X	X	X	X	
												6.Cide	X		X	X	X	X	X	X	X	
												7.Çatalzeytin	X		X	X	X	X	X	X	X	
												8.Daday	X		X	X	X	X	X	X	X	
												9.Devrekani	X		X	X	X	X	X	X	X	
												10.Doğanyurt	X		X	X	X	X	X	X	X	
												11.Hanönü	X		X	X	X	X	X	X	X	
												12.İhsangazi	X		X	X	X	X	X	X	X	
												13.İnebolu	X		X	X	X	X	X	X	X	
												14.Küre	X		X	X	X	X	X	X	X	
												15.Pınarbaşı	X		X	X	X	X	X	X	X	
												16.Seydiler	X		X	X	X	X	X	X	X	
												17.Şenpazar	X		X	X	X	X	X	X	X	

TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler									İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler								
			a	b	c	d	e	f	g	h	i		a	b	c	d	e	f	g	h	i
	KASTAMONU (DEVAMI)											18.Taşköprü	X		X	X	X	X	X	X	X
												19.Tosya	X	X	X	X	X	X	X	X	X
38	KAYSERİ	1.Hacılar	X	X	X	X	X	X	X	X	X	1.Akkışla	X		X	X	X	X	X	X	X
		2.İncesu	X	X	X	X	X	X	X	X	X	2.Bünyan	X		X	X	X	X	X	X	X
		3.Kocasinan	X	X	X	X	X	X	X	X	X	3.Develi	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		4.Melikgazi	X	X	X	X	X	X	X	X	X	4.Felahiye	X		X	X	X	X	X	X	X
		5.Talas	X	X	X	X	X	X		X		5.Özvatan	X		X	X	X	X	X	X	X
												6.Pınarbaşı	X		X	X	X	X	X	X	X
												7.Sarıoğlu	X		X	X	X	X	X	X	X
												8.Sarız	X		X	X	X	X	X	X	X
												9.Tomarza	X		X	X	X	X	X	X	X
												10.Yahyalı	X		X	X	X	X	X	X	X
												11.Yeşilhisar	X	X	X	X	X	X	X	X	X
39	KIRKLARELİ	1.Merkez	X	X			X	X		X		1.Lüleburgaz	X	X			X	X	X	X	X
												2.Babaeski	X				X	X	X	X	X
												3.Vize	X				X	X	X	X	X
												4.Pınarhisar	X			X		X	X	X	X
												5.Demirköy	X							X	X
												6.Pehlivan köy	X					X	X	X	X
												7.Kofçaz	X								
40	KIRŞEHİR	1.Merkez	X	X		X	X	X		X		Tüm İlçeler (6 ilçe)	X					X	X		
41	KOCAELİ	1.Çayırova	X	X			X	X	X	X											
		2.Gebze	X	X			X	X	X	X											
		3.Darica	X	X			X	X		X											
		4.Dilovası	X	X			X	X	X	X											
		5.Körfez	X	X			X	X		X											
		6.Derince	X	X			X	X		X											
		7.İzmit	X	X			X	X		X											
		8.Kartepe	X	X			X	X		X											
		9.Gölcük	X	X			X	X		X											
		10.Karamürse	X	X			X	X		X											
		11.Kandıra	X	X			X	X		X											
		12.Başiskele	X	X			X	X		X											
42	KONYA	1.Selçuklu	X	X	X					X		1.Ereğli	X								X
		2.Karatay	X	X	X					X		2.Karapınar	X								X
		3.Meram	X	X	X					X		3.İlgın	X								X
												4.Akşehir	X								X
												5.Seydişehir	X								X
												6.Beyşehir	X								X
43	KÜTAHYA	1.Merkez	X	X	X		X	X	X	X		1.Altıntaş	X		X			X	X		
												2.Çavdarhisar	X								
												3.Simav				X					
												4.Tavşanlı								X	
												5.Emet	X		X						
44	MALATYA	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		Tüm ilçeler (12 ilçe)			X	X		X		X	
45	MANİSA	1.Yunusemre	X	X		X	X	X	X	X		Tüm ilçeler (15 ilçe)	X	X		X	X	X	X	X	X
		2.Şehzadeler	X	X		X	X	X	X	X											
46	K.MARAŞ	1.Dulkadiroğlu	X	X	X		X	X		X		1.Elbistan	X		X		X	X	X	X	X
		2.Onikişubat	X	X	X		X	X		X		2.Afşin	X		X		X			X	X
												3.Turkoğlu	X		X		X	X	X	X	X
												4.Andırın	X		X		X			X	X
												5.Göksun	X		X		X			X	X
												6.Pazarcık	X		X		X	X	X	X	X
												7.Çağlayancerit	X		X		X			X	X
												8.Nurhak	X		X		X			X	X
												9.Ekinözü	X		X		X			X	X
47	MARDİN	1.Yenişehir	X	X	X	X	X	X		X		1.Dargeçit	X		X	X	X	X	X	X	X
		2.Ravza Mahallesi	X	X	X		X	X		X		2.Derik	X		X	X	X	X	X	X	X
		3.Eski Mardin	X		X		X	X	X	X		3.Kızıltepe	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		4.13 Mart Mah.	X	X	X	X	X	X		X		4.Midyat	X		X	X	X	X	X	X	X
		5.Zinnar Bağları	X		X	X	X	X		X		5.Nusaybin	X		X	X	X	X	X	X	X
		6.OSB	X		X	X	X	X		X		6.Ömerli	X		X	X	X	X	X	X	X
												7.Yeşilli	X		X	X	X	X	X	X	X
												8.Mazıdağı	X		X	X	X	X	X	X	X
												9.Savur	X		X	X	X	X	X	X	X
48	MUĞLA	1.Muğla	X		X	X	X	X		X		1.Bodrum	X		X		X			X	X
												2.Dalaman	X		X	X	X			X	X
												3.Ortaca	X		X	X	X			X	X
												4.Fethiye	X		X	X	X			X	X
												5.Marmaris	X		X		X			X	X
												6.Ula	X		X		X			X	X
												7.Datça	X		X		X			X	X
												8.Kavaklıdere	X		X	X	X			X	X
												9.Köyceğiz	X		X		X			X	X
												10.Seydikemer	X		X		X			X	X
												11.Milas	X		X	X	X	X	X	X	X
												12.Yatağan	X	X	X		X	X		X	X
												13.Menteşe	X	X	X		X	X		X	X
49	MUŞ	1.Merkez	X	X	X		X	X				Tüm İlçeler (5 ilçe)	X				X	X			

TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler									İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler								
			a	b	c	d	e	f	g	h	i		a	b	c	d	e	f	g	h	i
50	NEVŞEHİR	1.Merkez	X	X	X	X	X	X	X	X	X	1.Acıgöl	X			X	X	X		X	
												2.Derinkuyu	X			X	X	X		X	
												3.Gülşehir	X			X	X	X		X	
												4.Hacıbektaş	X				X	X		X	
												5.Avanos	X	X		X	X	X		X	
												6.Kozaklı	X			X	X	X		X	
												7.Ürgüp	X	X		X	X	X		X	
51	NİĞDE	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		1.Altınhisar	X				X		X		
												2.Bor	X	X				X		X	
												3.Çamardı	X					X		X	
												4.Çiftlik	X					X		X	
												5.Ulukışla	X					X		X	
52	ORDU	1.Altınordu	X	X	X	X	X	X	X	X	X	1.Akkuş	X		X		X	X		X	
												2.Aybastı	X		X		X	X		X	
												3.Catalpınar	X		X		X	X	X	X	
												4.Çamaş	X		X		X	X		X	
												5.Çaybaşı	X		X		X	X		X	
												6.Fatsa	X	X	X		X	X	X	X	
												7.Gölköy	X		X		X	X		X	
												8.Gürgentepe	X		X		X	X		X	
												9.Gülyalı	X		X		X	X		X	
												10.Kabadüz	X		X		X	X		X	
												11.Kabataş	X		X		X	X		X	
												12.Korgan	X		X		X	X		X	
												13.Kumru	X		X		X	X		X	
												14.Mesudiye	X		X		X	X		X	
												15.Perşembe	X		X		X	X		X	
												16.Ünye	X	X	X		X	X	X	X	
												17.İkizce	X		X		X	X		X	
												18.Çaybaşı	X		X		X	X		X	
53	RİZE	1.Merkez	X	X			X			X		1.Ardeşen	X				X	X		X	
												2.Fındıklı	X				X	X		X	
												3.Pazar	X				X	X		X	
												4.Çayeli	X				X	X		X	
												5.Çamlıhemşin	X				X			X	
												6.Hemşin	X				X			X	
												7.Güneysu	X				X	X		X	
												8.Derepazarı	X				X	X		X	
												9.İyidere	X				X	X		X	
												10.Kalkandere	X				X	X		X	
												11.İkizdere	X								
54	SAKARYA	1.Adapazarı	X	X		X	X			X		1.Sapanca	X							X	
		2.Erenler	X	X		X	X			X		2.Söğütü	X							X	
		3.Serdivan	X	X						X		3.Ferizli	X							X	
		4.Arifiye	X	X		X	X			X		4.Karasu	X			X				X	
												5.Kocaali	X							X	
												6.Kaynarca	X			X				X	
												7.Geyve	X			X	X			X	
												8.Taraklı	X			X				X	
												9.Pamukova	X							X	
												10.Hendek	X			X	X			X	
												11.Akyazı	X			X	X			X	
55	SAMSUN	1.İlkadım	X	X			X	X	X	X		12.Karapürçek	X				X			X	
		2.Atakum	X	X			X	X	X	X		1.Bafra	X	X			X	X		X	
		3.Canik	X	X			X	X		X		2.Çarşamba	X	X			X	X		X	
		4.Tekkeköy	X	X			X	X		X		3.Terme	X	X			X	X		X	
												4.Vezirköprü	X	X			X	X		X	
												5.Havza	X	X			X	X		X	
												6.Ladik	X	X			X	X		X	
												7.Kavak	X				X	X		X	
												8.Alaçam	X				X	X		X	
												9.Yakakent	X				X	X		X	
												10.Ondokuzmayıs	X	X			X	X		X	
												11.Salıpazarı	X				X	X		X	
												12.Asarcık	X				X	X		X	
												13.Ayvacık	X				X	X		X	
56	SİİRT	1.Bahçelievler Mah.	X	X	X		X	X				1.Tillo	X		X		X	X			
		2.Yeni Mahalle	X	X	X		X	X				2.Baykan	X		X		X	X			
		3.Kooperatif Mah.	X	X	X		X	X				3.Eruh	X		X		X	X			
		4.Diğer	X	X	X		X	X				4.Kurtalan	X		X		X	X			
												5.Pervari	X		X		X	X			
												6.Şirvan	X		X		X	X			
57	SİNOP	1. Merkez	X		X	X	X	X	X	X	X	Tüm ilçeler (9 ilçe)	X		X	X	X	X	X	X	X
58	SİVAS	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		1.Akıncılar	X					X		X	
												2.Altınyayla	X				X	X		X	
												3.Divriği	X	X				X		X	
												4.Doğanşar	X					X		X	
												5.Gemerek	X	X			X	X		X	
												6.Gölova	X					X		X	
												7.Gürün	X				X	X		X	
												8.Hafik	X				X	X		X	

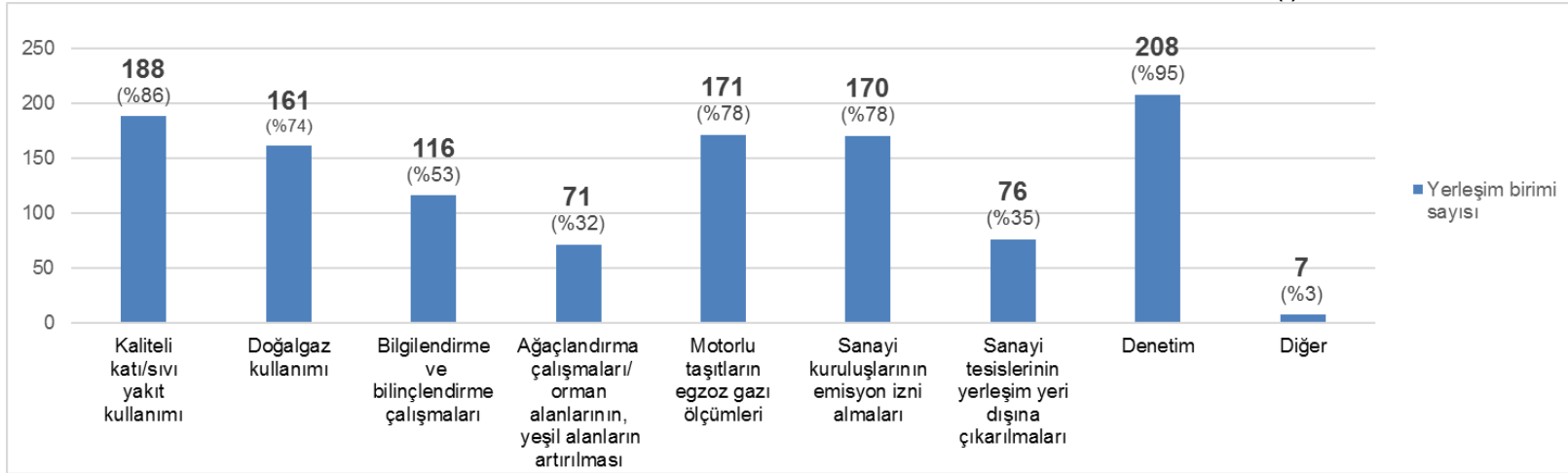
TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler									İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler								
			a	b	c	d	e	f	g	h	i		a	b	c	d	e	f	g	h	i
75	ARDAHAN	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		Tüm ilçeler (5 ilçe)	X		X			X		X	
76	IGDIR	1.Merkez	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Tüm ilçeler (3 ilçe)	X		X	X	X	X		X	
77	YALOVA	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		1.Armutlu	X	X	X		X			X	
												2.Çiftlikköy	X	X	X		X	X		X	
												3.Çınarcık	X	X	X		X			X	
												4.Termal	X	X	X		X			X	
												5.Altınova	X	X	X		X	X		X	
78	KARABÜK	1.Karabük		X			X	X	X	X		Tüm ilçeler (5 ilçe)	X	X			X				
79	KİLİS	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X		1.Elbeyli	X		X	X					X
												2.Musabeyli									X
												3.Polateli	X		X	X					X
80	OSMANİYE	1.İl Merkezi		X	X		X	X		X		Tüm ilçeler (6 ilçe)			X		X	X		X	
81	DÜZCE	1.Merkez	X				X	X		X		1.Akçakoca	X				X	X		X	
												2.Cumayeri	X				X	X		X	
												3.Çilimli	X				X	X		X	
												4.Gölkaya	X				X	X		X	
												5.Gümüşova	X				X	X		X	
												6.Kaynaşlı	X				X	X		X	
												7.Yığılca	X				X			X	

“i) Diğer”;

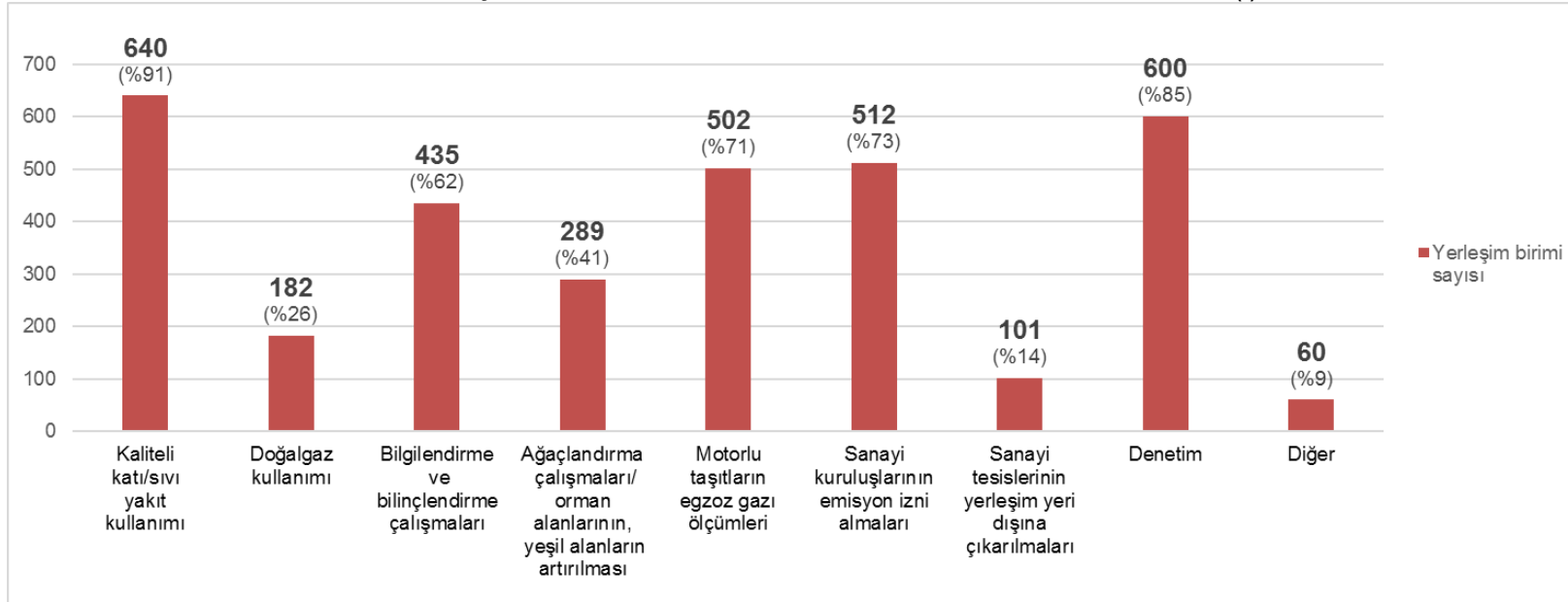
Zonguldak için “i) Diğer; Atık ısı” dır. 1.İlimizde faaliyet gösteren Termik santrallerin atık ısı potansiyellerini en etkili şekilde değerlendirerek enerji üretiminde verimliliğin sağlanması ve buradan kaynaklanan atık ısıları faydaya dönüştürme yöntemlerinin araştırılması, geliştirilmesi ve binalarda ısıtma sistemi olarak kullanılmasının sağlanması,
2. Binalarda ısı yalıtımının yapılmasının sağlanması" dır.

GRAFİK:II.5. İL MERKEZLERİNDE HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALINAN TEDBİRLER (*)

(*) İl merkezi olarak, 81 İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce toplam 219 yerleşim birimi değerlendirilmeye alınmıştır.

GRAFİK:II.6. İLÇELERDE HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALINAN TEDBİRLER (*)

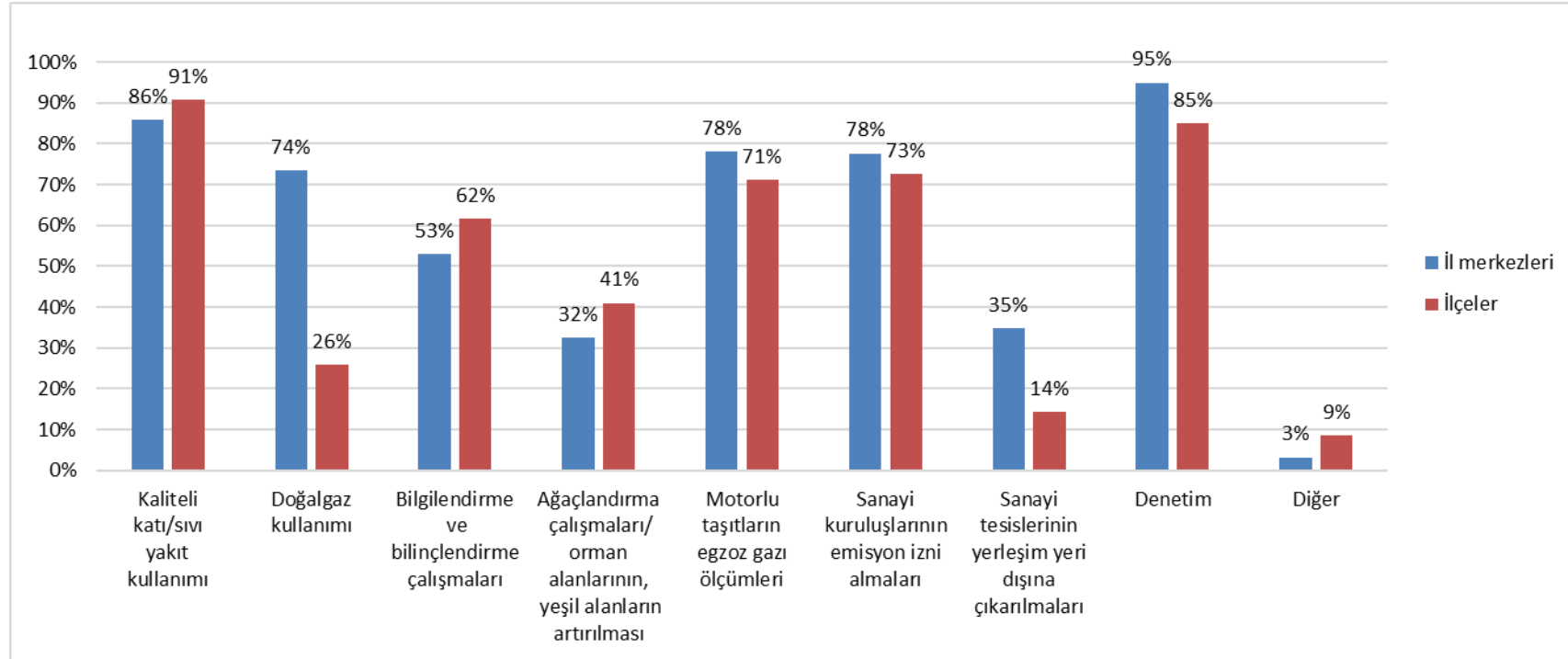

(*) İlçeler olarak, 75 İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce toplam 705 yerleşim birimi için işaretleme yapılmıştır.

Tablo:II.3' den hareketle hazırlanan **Grafik:II.5.**'e göre; 219 adet il merkezinin %95'inde denetim yapılması, %86'sında kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı, %78'inde motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri, yine %78'inde sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları en çok alınan tedbirler olarak işaretlenmiştir. **Grafik:II.6.**'ya göre ise; İlçelerde 705 adet ilçeden %91'inde kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı, %85'inde denetim yapılması, %73'ünde sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları, %71'inde motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri yine en çok alınan tedbirler olarak işaretlenmiştir.

Grafik:II.7.'de **Grafik:II.5.** ve **II.6.**'den hareketle, İl merkezlerinde ve ilçelerde hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla alınan tedbirlerin yüzde (%) olarak oransal dağılımı yan yana getirilmiştir. Tedbir olarak doğalgaz kullanımı, 219 adet il merkezinin %74'ünde işaretlenmişken, 705 adet ilçenin %26'sında işaretlenmiştir.

GRAFİK:II.7. İL MERKEZLERİNDE VE İLÇELERDE HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALINAN TEDBİRLERİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI (*)

(*) İl merkezi olarak toplam 219 yerleşim birimi, İlçeler olarak toplam 705 yerleşim birimi için işaretleme yapılmıştır.

II.2. SU KİRLİLİĞİ

Tablo:II.4.’ de her bir ilimizin kendi sınırları içerisinde yer alan yüzey sularının, 30/11/2012 tarih ve 28483 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan “Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği” hükümleri çerçevesinde kalite sınıfları ve muhtemel kirlenme nedenleri (X) ile işaretlenmiştir.

TABLO:II.4. İL SINIRLARINDA BULUNAN YERÜSTÜ SULARININ YERÜSTÜ SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ

Sıra No	İLLER	Yerüstü Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri									
			1	2	3	4	Evsel Atıklar	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıklar	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer	
1	ADANA	Ceyhan Nehri Alt Havza			X		X	X	X	X	X	X	X			
		YD3 Drenaj Kanalı				X	X	X	X		X					
		TD0 Drenaj Kanalı				X	X	X	X							
		TD11 Drenaj Kanalı				X										
		Seyhan Nehri Üst Havza	X					X			X		X			
		Seyhan Nehri Orta Havza	X										X			
		Seyhan Nehri Alt Havza				X	X	X	X	X	X	X	X			
		Çatalan Barajı	X								X		X			
		Seyhan Barajı		X			X	X			X		X			
		Akyatan Lagünü				X	X	X	X	X	X	X	X			
				X					X							
2	ADIYAMAN	Yerüstü suları						X	X	X	X	X	X			
3	A.KARAHİSAR	Akarçay				X	X	X	X	X	X	X	X			
		Eber Gölü				X	X		X							
		Karakuyu Gölü		X			X									
		Karamık Gölü				X										
		Acıgöl				X		X								
4	AĞRI	Toprakkale Deresi (Kavak)										X	X			
		Hanoba Çayı (Dönerdere)										X	X			
		Altınçayır Deresi (Ağrı Yazıcı Barajı Girişi)										X	X			
		Cumaçay Deresi (Ağrı Yazıcı Barajı Girişi)										X	X			
		Murat Nehri- Murat Köyü Köprüsü										X	X			
		Murat Nehri-Tutak Çıkışı										X	X			
		Murat Nehri- Ağrı Çıkışı					X					X	X			
		Sarısu- Gülveren (Ülke Sınırı)					X					X	X			
		Ağrı- Doğubayazıt Balık Gölü Regülatör Çıkışı					X					X				
5	AMASYA	Yeşilirmak					X	X	X		X	X				
		Tersakan					X	X	X		X	X				
		Çekerek					X	X	X		X	X				
		Deliçay					X	X	X		X	X				
6	ANKARA	Ankara Çayı				X	X									
		Ova Çayı				X	X			X		X				
		Hatip Çayı				X	X					X				
		Çubuk Çayı				X	X									
7	ANTALYA	Eşen-Karaçay										X	X			
		Demre Deresi					X	X								
		Finike –Karasu					X	X			X					
		Finike- Başgöz Çayı					X	X								
		Finike-Tekke Pınarı					X				X					
		Finike-Alakır Çayı					X	X			X					
		Finike-Salur Çayı					X	X			X					
		Kırgözler Çayı					X	X			X					
		Düden Çayı					X	X			X					
		Aksu Çayı					X	X			X		X			
		Köprüçay					X	X			X	X	X			
		Manavgat Çayı					X	X			X	X	X	X		Tekne gezileri
		Karpuz Çayı					X	X			X	X	X	X		
		Alara Çayı					X	X			X	X	X	X		

TABLO: II.4. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yerüstü Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri									
			1	2	3	4	Eysel Atıklar	Eysel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıklar	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer	
	ANTALYA (DEVAMI)	Kargı Çayı					X	X			X		X			
		Dim Çayı					X	X			X	X				
		Sedre Çayı					X	X			X					
		Bıçkıcı Çayı					X	X			X					
8	ARTVIN	Çoruh Nehri					X	X					X			
		Şavşat Çayı					X	X					X			
		Kapısre Deresi					X	X					X			
9	AYDIN	B.Menderes Nehri ve Yan Kolları			X		X	X	X	X	X					Jeotermal Sular
10	BALIKESİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.														
11	BİLECİK	Sakarya Nehri					X	X	X		X		X			
		Karasu Çayı					X		X							
		Söğüt Deresi					X		X							
		Sorgun Deresi					X									
		Karapınar Deresi														
		Değirmen Deresi														
		Göksu Çayı					X									
		Kıralbağı Deresi														
		Akçay Deresi														
12	BİNGÖL	Murat Nehri			X			X					X			
		Peri Çayı			X			X					X			
		Göynük Çayı			X			X					X			
13	BİTLİS	Bitlis Deresi					X	X	X							
14	BOLU	Abant Gölü						X								
		Yeniçağa Gölü					X	X			X					
		Büyük Su						X	X	X	X	X				
		Gerede Ulusu Deresi					X	X		X	X					
		Dörtdivan Ulusu Deresi					X	X		X	X					
		Gerede Dayıoğlu Deresi					X	X								
		Mudurnu Deresi		X			X	X			X	X				
15	BURDUR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.														
16	BURSA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.														
17	ÇANAKKALE	Bayramdere					X	X			X	X				
		Büyükdere					X	X			X	X				
		Çınardere					X	X	X	X	X	X	X			
		Karamenderes					X	X	X	X	X	X	X			
		Kavak Çayı					X	X			X					
		Kocaçay					X	X	X	X	X	X	X			
		Agonya					X	X			X	X	X			
		Sarıçay					X	X	X	X	X			X		
		Tayfur Dere					X	X			X					
		Tuzla Çayı					X	X			X	X	X			
		Umurbey Çayı					X	X	X		X		X			
18	ÇANKIRI	Ulu Çay (Çerkeş Çayı)					X	X		X	X	X				
		Acı Çay					X	X		X	X					
		Tatlı Çay					X	X		X	X					
		Kızılırmak					X	X		X	X					
		Devrez Çayı					X	X		X	X					
		Terme Çayı					X	X		X	X					
		Melen Çayı					X	X		X	X					
		Kürt Gölü									X					
		Güldürcek Barajı									X					
		Mart Göleti									X					
		Yapraklı Göleti									X					
		Maruf Göleti									X					
19	ÇORUM	Konu hakkında yeterli bilgi bulunmamaktadır.														
20	DENİZLİ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.														
21	DİYARBAKIR	Dicle Baraj Gölü	X				X				X	X				
		Maden Çayı			X								X			
		Dicle Nehri/ Bismil			X		X				X		X			
		Sarge Deresi		X							X					
		Salat Deresi		X							X					
		Devegeçidi Deresi			X					X						
22	EDİRNE	Pamuk Çayı			X		X									
		Meriç		X	X	X	X	X	X		X					
		Tunca		X	X			X			X					
		Arda		X	X			X			X					
23	ELAZIĞ	Ergene				X	X		X		X					
24	ERZİNCAN	Konu hakkında yeterli bilgi bulunmamaktadır.														
25	ERZURUM	Konu hakkında yeterli bilgi bulunmamaktadır.														

TABLO: II.4. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yerüstü Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri									
			1	2	3	4	Evsel Atıklar	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıklar	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer	
26	ESKİŞEHİR	Porsuk Çayı Baraj Çıkışı				X	X	X	X		X	X				
		Porsuk Çayı Benzinlik				X	X	X	X		X	X				
		Porsuk Çayı Eşenkara				X	X	X	X		X	X				
		Porsuk Çayı Eskişehir Pissu Arıtma Öncesi				X	X	X	X		X	X				
		Porsuk Çayı Şekerçiftliği				X	X	X	X		X	X				
		Porsuk Çayı Alpu				X	X	X	X		X	X				
		Porsuk Çayı Beylikova				X	X	X	X		X	X				
		Porsuk Çayı Yunusemre				X	X	X	X		X	X				
		Porsuk Çayı Sazılar (İlören)				X	X	X	X		X	X				
		Eşenkara Deresi				X	X	X	X		X	X				
		Sabuncupınar Deresi			X		X	X	X		X	X				
		Uluçayır Deresi			X		X	X	X		X	X				
		Porsuk Çayı Sağ Sahil Sulaması				X	X	X	X		X	X				
		Porsuk Çayı Sol Sahil Sulaması				X	X	X	X		X	X				
27	GAZİANTEP	Sacır Deresi					X		X		X					
		Samözü Deresi					X		X		X					
28	GİRESUN	Karadeniz					X	X	X		X				X	
		Pazar Suyu					X	X			X		X			
		Aksu Deresi					X	X		X	X		X			
		Yağlıdere					X	X			X		X			
		Gelevera Deresi					X	X			X					
		Harşit Çayı					X	X			X		X			
		Görel Deresi					X	X			X					
		Ketkit Çayı					X	X			X		X			
		Avutmuş Çayı					X	X			X					
		Kılıçkaya Barajı					X	X			X		X			
29	GÜMÜŞHANE	Batlama Deresi					X	X		X	X	X				
		Harşit		X			X	X								
30	HAKKARİ	Kelkit		X			X	X			X					
		Zap Nehri	X				X	X								
31	HATAY	Pesan Çayı	X				X	X								
		Nehil Çayı	X				X	X								
32	HATAY	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.														
32	ISPARTA	Eğirdir Gölü	X				X									
		Gelendost Çayı				X	X									
		Pupa Çayı				X	X									
		Yeşil Köy Deresi				X	X									
		Sarıdris Deresi				X	X									
		Aksu Çayı					X									
33	MERSİN	Berdan Nehri Mansap			X		X	X	X	X	X	X				
		Berdan Baraj Gölü		X									X			
		Berdan Nehri Muhat Köprüsü	X													
		Pamukluk Çayı	X													
		Deliçay Memba		X									X			
		Deliçay Mansap			X		X	X	X	X	X	X	X			
		Efrenk Deresi		X												
		Erçel Deresi		X												
		Sorgun Çayı	X													
		Lamas Çayı			X						X	X	X			
		Aksıfat Deresi		X												
		Göksu Nehri Mansap		X			X	X			X					
		Göksu Nehri Orta		X			X	X			X					
		Göksu Nehri Memba		X			X	X			X					
		Ermenek Çayı	X													
		Küre Deresi		X												
		Bozyazı Deresi	X													
		Alaköprü Baraj Gölü	X													
34	İSTANBUL	Anamur Çayı Mansap			X						X					
		Akgöl			X						X					
		Dipsiz Göl				X	X	X	X	X	X	X				
		Karasu Deresi İzzettin Köyü Çatalca		X							X					
		Örcünlü Deresi				X					X					
34	İSTANBUL	Örcünlü Köyü Çatalca									X					
		Taşlıtarla Deresi	X								X					
		Karacaköy Çatalca														

TABLO: II.4. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yerüstü Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri									
			1	2	3	4	Eysel Atıklar	Eysel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıklar	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer	
	İSTANBUL (DEVAMI)	Kabakça Deresi Kabakçaköy Çatalca			X						X					
		Değirmen Deresi Değirmen köyü Silivri	X								X					
		Sulama Göleti Değirmenköy Silivri	X								X					
		Çatal Dere-Büyükçavuslu Silivri	X								X					
		Beyciler Deresi Beyciler Köyü Silivri		X							X					
		Yolçatı Deresi Yolçatı Köyü Silivri		X							X					
		Pot Deresi İmrendere Köyü Şile	X								X					
		Kabakoz Deresi Kabakoz Köyü Şile	X								X					
		Göksu Deresi Şile-Ağva Arası Şile	X								X					
		Sungurlu Deresi Ağva-Kandıra Arası Şile	X								X					
		Elbasan Köyü Dere Elbasan Köyü Çatalca				X					X					
		Sazlıdere Barajı Başlangıç Noktası Dursunköy Arnavutköy	X								X					
		Sazlıdere Barajı Bitiş Noktası Sazlı Bosna Köyü Arnavutköy	X								X					
		Büyükçekmece Göletinin Denize Karıştığı Nokta Büyükçekmece	X								X					
		Büyükçekmece Göleti	X								X					
		Göçbeyli Köyü Dere Pendik			X						X					
		Kurnaköy Ömerli Barajı Çıkışı Pendik		X							X					
35	İZMİR	Bakırçay					X	X	X	X						
		Gediz					X	X	X	X						
		Küçükmenderes					X	X	X	X						
		Nif Çayı					X	X	X	X						
36	KARS	Kars Çayı					X									Yağmur sonucu yoğun kil ve mil
37	KASTAMONU	Daday Çayı					X	X	X	X	X	X				
		Germeçtepe Regülatör Çıkışı Sol Sahil					X	X			X	X				
		Karaçomak Deresi Hasköy					X	X	X	X	X	X				
		Karaçomak Deresi-Karaçomak Baraj Çıkışı														
		Karasu Çayı-Değirmenönü					X	X			X	X				
		Kırcalar Sulaması Drenaj Kanalı									X	X				
		Ezine Çayı					X	X	X	X	X	X				
		İrmak Çayı					X	X	X	X	X	X				
		Bük Deresi-Kulaksızlar Barajı					X	X			X	X				
		Eşek Çayı Gökçeadaç Göleti Aks Yeri					X	X			X	X				
		Gökçeadaç Deresi					X	X			X	X				
		Gökirmak Çayı Hanönü					X	X	X	X	X	X	X			
		İnebolu Çayı					X	X	X	X	X	X				
		Zarbana Çayı					X	X	X	X	X	X	X			
		Çatak Küre Barajı					X	X			X	X				
		Karadere Çayı Asar Göleti					X	X			X	X				
		Gökirmak Çayı Gölveren					X	X	X	X	X	X				
		İncegöz Deresi Hasanlı Göleti AKS Yeri					X	X			X	X				

TABLO: II.4. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yerüstü Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri										Diğer
			1	2	3	4	Eysel Atıklar	Eysel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıklar	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri			
	KASTAMONU (DEVAMI)	Karadere-Karadere Barajı Çıkışı					X	X			X	X					
		Akkaya Deresi-Obrucak Barajı					X	X			X	X					
		Devres Çayı-Çeltikbaşı					X	X	X	X	X	X					
		Deringöz Çayı Kayser Göleti Aks Yeri					X	X			X	X					
		Devres Çayı-Ortalıca					X	X	X	X	X	X					
		Karasu ÇATÖREN (Kırık Barajı Aks Yeri)					X	X			X	X					
		Karaçomak Barajı Girişi					X	X			X	X					
		Karaçomak Deresi Bahadır Köyü					X	X			X	X					
		Kızılkese Deresi													Organik Artıklar		
		Açlık Deresi (Çatak-Asa Suyu)													Organik Artıklar		
		Baldıran Deresi													Organik Artıklar		
		Gürleyik Su Kaynağı													Organik Artıklar		
		Karanlık Dere					X	X			X	X					
		Kuz Göleti					X	X			X	X					
		Bayat Göleti					X	X			X						
Sökü Göleti													Organik Artıklar				
38	KAYSERİ	Konu ile ilgili çalışma yapılmamıştır.															
39	KIRKLARELİ	Ergene Nehri					X	X	X	X	X	X					
		İnce Deresi					X	X		X	X	X					
		Şeytan Dere					X			X	X						
		Turgutbey Deresi					X			X	X	X					
		Lüleburgaz Deresi					X	X		X	X	X					
		Uğurlu Deresi								X	X						
		B.Karıştıran Deresi						X		X	X						
		Evrensekiz Deresi					X	X		X	X						
		Sazlı Deresi					X			X	X						
					X			X	X								
40	KIRŞEHİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
41	KOCAELİ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
42	KONYA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
43	KÜTAHYA	Porsuk Çayı					X	X	X	X	X						
		Koca Çay					X	X	X								
44	MALATYA	Karakaya Baraj Gölü	X				X		X								
45	MANİSA	Gediz Nehri ve kolları				X	X	X	X	X	X	X					
		Bakırçay ve kolları			X		X	X	X	X	X	X					
46	K.MARAŞ	Karaçay					X		X		X						
		Aksu Çayı					X		X		X						
47	MARDİN	Zergan Çayı					X	X	X	X	X	X					
		Beyazsu					X	X			X	X					
		Karasu					X	X			X						
		Savur Çayı					X	X			X	X					
		Şeyhan					X				X						
		Dara					X		X		X						
		Dumluca					X				X						
		Cırcıp Suyu					X				X						
48	MUĞLA	Eşen Çayı- Ören					X				X	X			Balık Çiftliği		
		Yanıklar Çayı					X				X	X			Balık Çiftliği		
		Salih Adası Kuzeyi										X		X			
		Köyceğiz Gölü					X				X						
		Bafa Gölü					X		X		X	X					
		Yuvarlak Çay					X				X	X			Balık çiftliği		
		Sarıçay					X		X		X		X		Balık çiftliği		
49	MUŞ	Karasu					X	X			X	X					
		Murat					X	X			X	X					
50	NEVŞEHİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
51	NİĞDE	Akkaya Barajı				X	X		X		X						
52	ORDU	Altınordu –Topçam HES									X				Yabani hayvanlardan kaynaklanan kirlilik		
		Gölköy Kozören Yaylası+Ayı Kayası													Yabani hayvanlardan kaynaklanan kirlilik		

TABLO: II.4. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yerüstü Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri										Diğer
			1	2	3	4	Eysel Atıklar	Eysel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıklar	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri			
	ORDU (DEVAMI)	Güzelyurt –Erik Deresi Mevkii					X	X			X	X					
		Gürgentepe Kozören Yaylası													Yabani hayvanlardan kaynaklanan kirlilik		
		Gürgentepe-İşiktepe Kozören Yaylası													Yabani hayvanlardan kaynaklanan kirlilik		
		Kabadüz-Kelek Yatağı Mevkii													Yabani hayvanlardan kaynaklanan kirlilik		
		Perşembe Anaç+Kacalı Dere Terfi									X	X					
		Ulubey Sayaca+Konak+Kadıncık Terfi					X	X			X	X					
		Aybastı Kızılot Yaylası													Yabani hayvanlardan kaynaklanan kirlilik		
		Fatsa Aslancami-Eskiköy Cinderesi Mevkii													Yabani hayvanlardan kaynaklanan kirlilik		
		Fatsa Hatıplı-Kumru Ayıyalığı (Küçükgeriş Deresi)					X	X			X	X					
		Korgan Regülatör-Gölet (Asut Deresi)													Baraj çalışmalarından kaynaklanan kirlilik		
		Korgan Çiftlik													Yabani hayvanlardan kaynaklanan kirlilik		
		Kumru Çatılı Mah.(Yayla) Pösküden Terfi													Baraj çalışmalarından kaynaklanan kirlilik		
		Ünye Yeşilkent									X	X					
		Ünye Tekkiraz Çayıralan													Yabani hayvanlardan kaynaklanan kirlilik		
		Ünye Pelitli YatakKurtboğaz-Keltepe-Taz Yaylası 1-2													Yabani hayvanlardan kaynaklanan kirlilik		
		Akkuş Baraj Kepekli Deresi													Yabani hayvanlardan kaynaklanan kirlilik		
		Akkuş Salman Düzdağ													Yabani hayvanlardan kaynaklanan kirlilik		
		Çaybaşı İlküvez-İlküvez Askeri Hatıra Ormanı													Yabani hayvanlardan kaynaklanan kirlilik		
		İkizce Başönü Mah. Kurtluca Irmağı										X	X				
		İkizce Yoğunluk													Yabani hayvanlardan kaynaklanan kirlilik		
		İkizce Şenbolluk					X	X			X	X					
53	RİZE	Çağlayan Deresi					X	X		X	X						
		Arılı Deresi					X	X		X	X						
		Dolana Deresi					X	X		X	X						
		Fırtına Deresi					X	X		X	X		X				
		Hemşin Deresi					X	X		X	X						

TABLO: II.4. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yerüstü Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri										
			1	2	3	4	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer		
54	SAKARYA	Aşıklar Deresi					X	X		X	X						
		Şairler Deresi					X	X		X	X						
		Büyükdere					X	X		X	X		X				
		Sakarya Nehri			X		X	X	X		X	X	X				
		Mudurnu Çayı					X	X	X		X						
55	SAMSUN	Karadeniz					X	X	X		X	X	X	X			
		Sapanca Gölü									X						
		Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
		Botan					X	X	X		X	X	X				
		Kezer					X	X			X	X	X				
56	SİİRT	Başur					X	X			X	X	X				
		Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
		Kelkit			X		X	X				X	X				
		Yeşilirmak			X		X					X					
		Kızılırmak				X	X	X			X	X					
57	SİNOP	Yıldız Irmağı				X	X				X	X					
		Fadım				X	X			X	X						
		Tecer Irmağı				X	X			X	X						
		Tohma Çayı				X	X	X			X						
		Çaltı Irmağı				X	X	X					X				
58	SİVAS	Çorlu Deresi				X	X		X								
		Ergene Nehri				X	X		X								
		Şerefli Deresi				X	X				X						
		Hayrabolu Deresi			X		X	X		X	X						
		Beşiktepe			X		X				X	X					
59	TEKİRDAĞ	Yeşilirmak					X	X		X	X	X			Erozyon		
		Kelkit Çayı					X	X			X						
		Tozanlı Çayı					X	X			X				Erozyon		
		Karadeniz					X		X		X			X			
		Uzungöl					X										
60	TRABZON	Sera Gölü					X				X						
		Ağasar Deresi /Beşikdüzü					X		X		X						
		Foş Deresi / Vakfıkebir					X		X		X						
		İskefiye Deresi / Çarşıbaşı					X		X		X						
		Söğütlü Deresi /Akçaabat					X		X		X						
		Değirmendere Deresi /Merkez					X		X								
		Şana Deresi /Yomra					X		X		X						
		Yomra Deresi /Yomra					X		X		X						
		Yanbolu Deresi /Arsin					X		X		X						
		Karadere Deresi /Araklı					X		X		X						
		Küçükdere Deresi /Araklı					X		X		X						
		Manahoz Deresi/ Sürmene					X		X		X						
		Solaklı Deresi/ Of					X		X		X						
		Baltacı Deresi / Of					X		X		X						
		Beşirli Deresi /Ortahisar					X										
		Kisarna Deresi /Ortahisar					X										
		Balıca Deresi /Ortahisar					X										
		Zağnos Deresi /Ortahisar					X										
		Zaferli Deresi /Ortahisar					X										
		Ganita Deresi /Ortahisar					X										
		Hayali Deresi /Ortahisar					X										
		Kalkınma Deresi /Ortahisar					X										
		Konaklar-1 Deresi /Ortahisar					X										
		Konaklar-2 Deresi /Ortahisar					X										
		Çimenli Deresi /Ortahisar					X										
		62	TUNCELİ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													

TABLO: II.4. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yerüstü Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri									
			1	2	3	4	Eysel Atıksular	Eysel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer	
63	ŞANLIURFA	Diphisar Kaynağı/Şanlıurfa					X	X	X	X	X	X	X			
		Karatepe Kaynağı/Şanlıurfa					X	X	X	X	X	X	X			
		Sırrın Deresi /Şanlıurfa					X	X	X	X	X	X	X			
		Bahçecik Kaynağı/ Hilvan (Atatürk Barajı kuyruk suları altında kalmıştır)					X	X	X	X	X	X	X			
		Gürgür Kaynağı /Hilvan (Atatürk Barajı kuyruk suları altında kalmıştır)					X	X	X	X	X	X	X			
		Hamdun Çayı /Hilvan					X	X	X	X	X	X	X			
		Gölebakan Kaynağı / Hilvan					X	X	X	X	X	X	X			
		Oymaağaç Kaynağı / Hilvan					X	X	X	X	X	X	X			
		Bulaklı Kaynağı /Birecik					X	X	X	X	X	X	X			
		Çiçekalan Kaynağı / Birecik					X	X	X	X	X	X	X			
		Ayran Kaynağı / Birecik					X	X	X	X	X	X	X			
		Fıstıközü Kaynağı / Birecik					X	X	X	X	X	X	X			
		Gözeli Kaynağı / Halfeti					X	X	X	X	X	X	X			
		Kelefiş Kaynağı /Bozova					X	X	X	X	X	X	X			
		İnbaşı Kaynağı /Bozova					X	X	X	X	X	X	X			
		Büyükgöl Kaynağı / Bozova					X	X	X	X	X	X	X			
		Küçükgöl Kaynağı / Bozova					X	X	X	X	X	X	X			
		Kahnik Deresi /Bozova					X	X	X	X	X	X	X			
		Hacıhıdır Deresi /Siverek					X	X	X	X	X	X	X			
		Hacıkamil Deresi/ Siverek					X	X	X	X	X	X	X			
		Çamurlu Kaynağı/ Siverek					X	X	X	X	X	X	X			
		Bekırağa Kaynağı/ Siverek					X	X	X	X	X	X	X			
		Çaylarbaşı Kaynağı / Siverek (Atatürk Barajı kuyruk suları altında kalmıştır)					X	X	X	X	X	X	X			
		Özenpınar Kaynağı /Siverek (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X			
		Karahisar Deresi /Viranşehir (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X			
		Kartal Deresi /Viranşehir (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X			
		Dualı Köprüsü /Viranşehir					X	X	X	X	X	X	X			
		Abanköy Deresi /Viranşehir (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X			
		Arıcan AGİ/Akçakale (Ana tahliye kanalı suları dahil)					X	X	X	X	X	X	X			
		Aslanbaba Deresi/ Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X			
		Aliyetelli Deresi /Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X			
		Büyük Dere /Ceylanpınar					X	X	X	X	X	X	X			

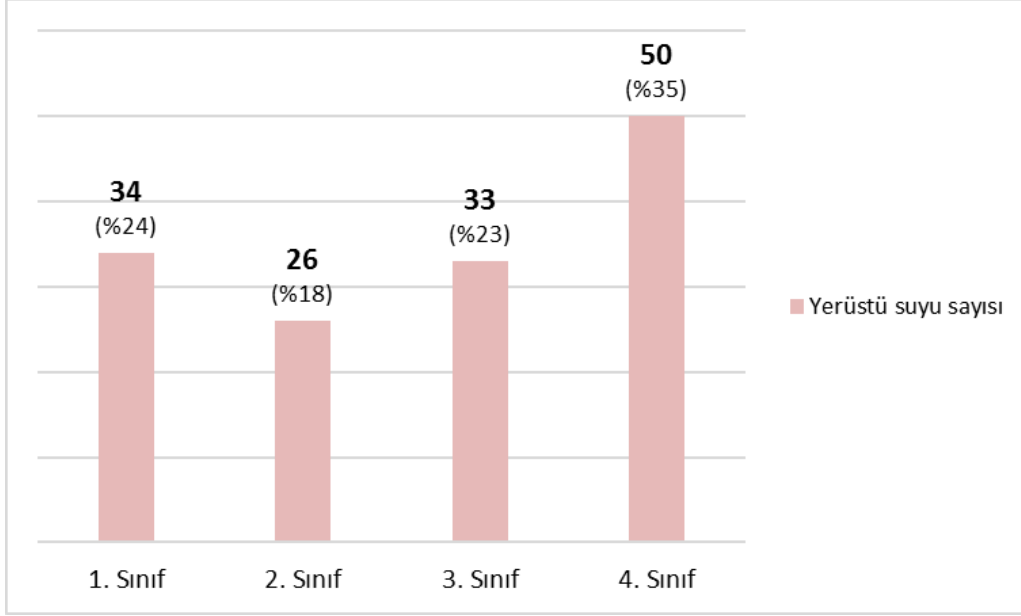
TABLO: II.4. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yerüstü Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri										Diğer
			1	2	3	4	Evsel Atıklar	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıklar	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri			
	ŞANLIURFA (DEVAMI)	Gölyatağı Deresi /Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X				
		Habur Deresi /Ceylanpınar					X	X	X	X	X	X	X				
		Akbulut Deresi /Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X				
64	UŞAK	Banaz Çayı			X		X	X			X	X	X				
		Gediz Nehri			X		X		X		X	X	X				
		Hamam Çayı			X		X	X	X		X	X	X				
		Dokuzsele Deresi				X	X	X	X	X	X	X					
65	VAN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
66	YOZGAT	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
67	ZONGULDAK	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
68	AKSARAY	Mamasın Barajı				X					X	X					
		Gülağaç Göleti				X					X	X					
		Gülpınar Göleti				X					X	X					
		Güzelyurt Göleti				X					X	X					
		Boğazköy Barajı	X														
		Hirfanlı Barajı	X														
		Balcı Göleti	X														
		Helvadere Göleti	X														
		Camili Kasabası Göleti	X														
		Bozkır Barajı	X														
		Kültepe Barajı	X														
69	BAYBURT	Çoruh		X			X	X									
70	KARAMAN	Ereğli Akgöl								X	X						
		Ermenek Baraj Gölü						X									
		Göksu Nehri						X									
		İbrala Deresi						X									
		Deliçay						X									
		Gödet Deresi						X									
71	KIRIKKALE	İl Müdürlüğünde konu ile ilgili veri bulunmamaktadır.															
72	BATMAN	İl Müdürlüğünde konu ile ilgili veri bulunmamaktadır.															
73	ŞIRNAK	İl Müdürlüğünde konu ile ilgili veri bulunmamaktadır.															
74	BARTIN	Bartın Çayı Kozcağız Kolu					X	X	X	X	X						
		Bartın Çayı					X	X	X	X	X	X			X		
75	ARDAHAN	Kura Nehri					X					X					
76	İĞDIR	Aras Nehri		X			X				X						
		Orta Karasu Nehri		X			X	X			X						
		Aşağı Karasu Nehri		X			X	X			X						
77	YALOVA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
78	KARABÜK	Araç Çayı					X	X	X	X							
		Soğanlı Çayı					X	X	X	X							
79	KİLİS	Afrin Çayı			X												
		Balıklı Göleti															
		Seve Barajı															
		Konak Gölet															
80	OSMANİYE	Aslantaş Baraj Çıkışı		X			X	X	X	X	X					Özellikle K. Maraş İli, Ceyhan Nehri, Aksu kolu ve K. Maraş OSB	
		Hamis Çayı		X			X	X	X	X	X					Bahçe İlçesi çevresindeki kirlilik evsel ve sanayi unsurları	
		Hamis Çayı Mansap				X	X	X	X	X	X					Osmaniye AAT mevcut deşarjı içmesuyu amaçlı Hamis Çayı vasıtasıyla Cevdetiye regülatörüne dökülmektedir.	
		Hamis Çayı Mansap				X	X	X	X	X	X					Rehabilitte edilerek, regülatör mansabına alınacak.	
81	DÜZCE	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															

(*)"Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği" Ek-5 Tablo 5'e göre; 1. Sınıf- Yüksek kaliteli su, 2. Sınıf - Az kirlenmiş su, 3.Sınıf - Kirlenmiş su, 4. Sınıf - Çok kirlenmiş su' dur. NOT: Adıyaman için "Yüzey suları" genel ifade edilmiştir.

Tablo:II.4.'den hareketle hazırlanan, **Grafik:II.8.**'de İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince kendi il sınırları içerisinde bulunan yerüstü sularının “Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği” hükümleri çerçevesinde kalite sınıfları, **Grafik:II.9.**'da muhtemel kirlenme nedenleri gösterilmiştir. **Grafik:II.10.**'da ise yıllar itibariyle yerüstü sularının kirlenme nedenlerinin oransal dağılımı gösterilmiştir.

GRAFİK:II.8. İL SINIRLARINDA BULUNAN YERÜSTÜ SULARININ “YERÜSTÜ SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ” HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

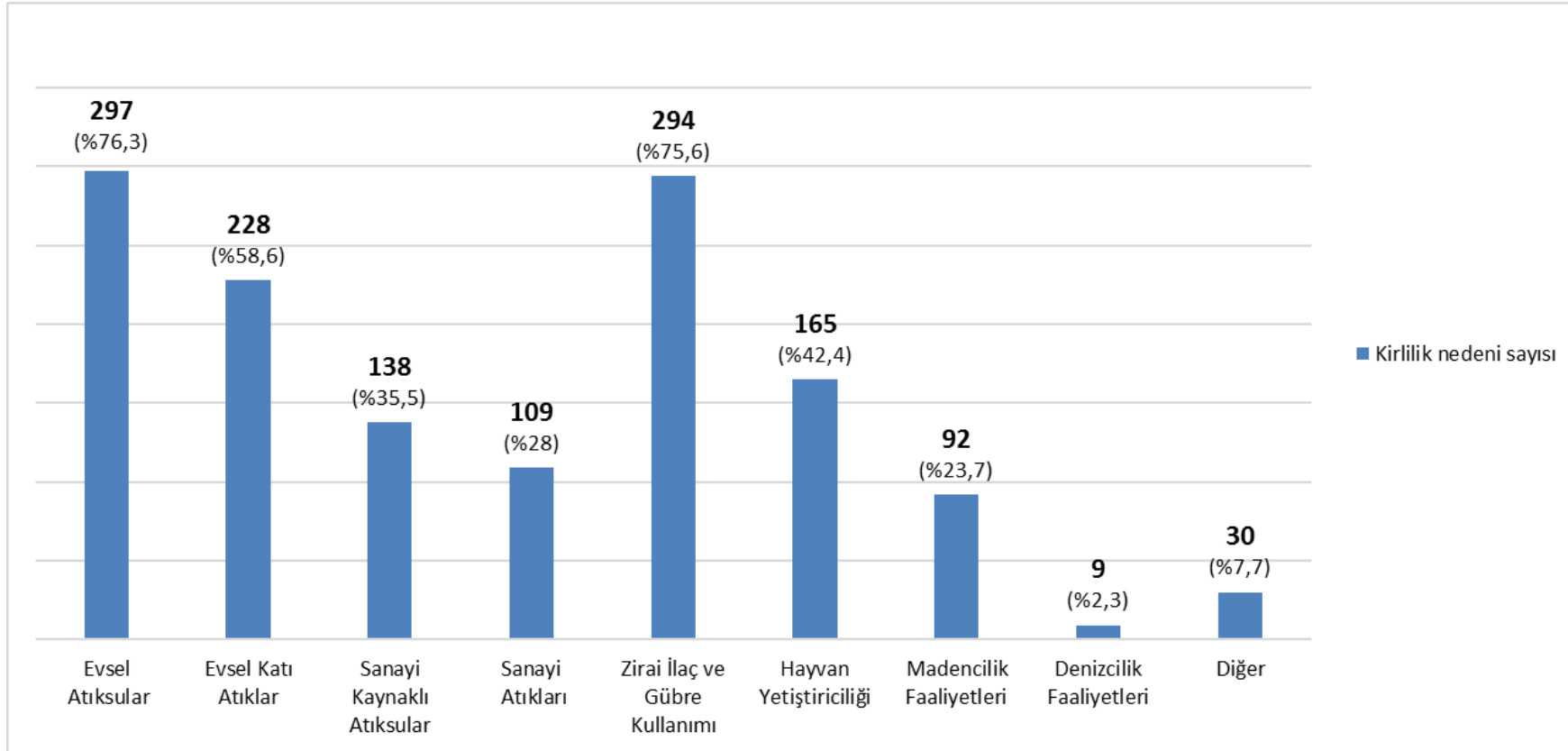

Not: “Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği” Ek-5 Tablo 5’e göre; 1. Sınıf- Yüksek kaliteli su, 2. Sınıf - Az kirlenmiş su, 3.Sınıf - Kirlenmiş su, 4. Sınıf - Çok kirlenmiş su’ dur.

(*) Tablo:II.4.’de, 26 adet İl Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki, toplamda 143 adet yerüstü suyu veya izleme noktası için kalite sınıfları belirtilmiştir. Grafik, kalite sınıfı belirtilen yerüstü suları veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır. Grafik değerlendirmesinde, Edirne’ de birden fazla sınıf işaretlenen yerüstü suyu veya izleme noktaları için en kötü kalite sınıfı esas alınmıştır.

Grafik:II.8.'e göre; 26 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce, kendi sınırları içerisindeki, toplamda 143 adet yerüstü suyu veya izleme noktası için kalite sınıfları belirtilmiş olup bunların 34 adedi (%24’ü) 1. sınıfa (yüksek kaliteli su), 26 adedi (%18’i) 2. sınıfa (az kirlenmiş su), 33 adedi (%23’ü) 3. sınıfa (kirlenmiş su), 50 adedi (%35’i) 4. sınıfa (çok kirlenmiş su) dahildir.

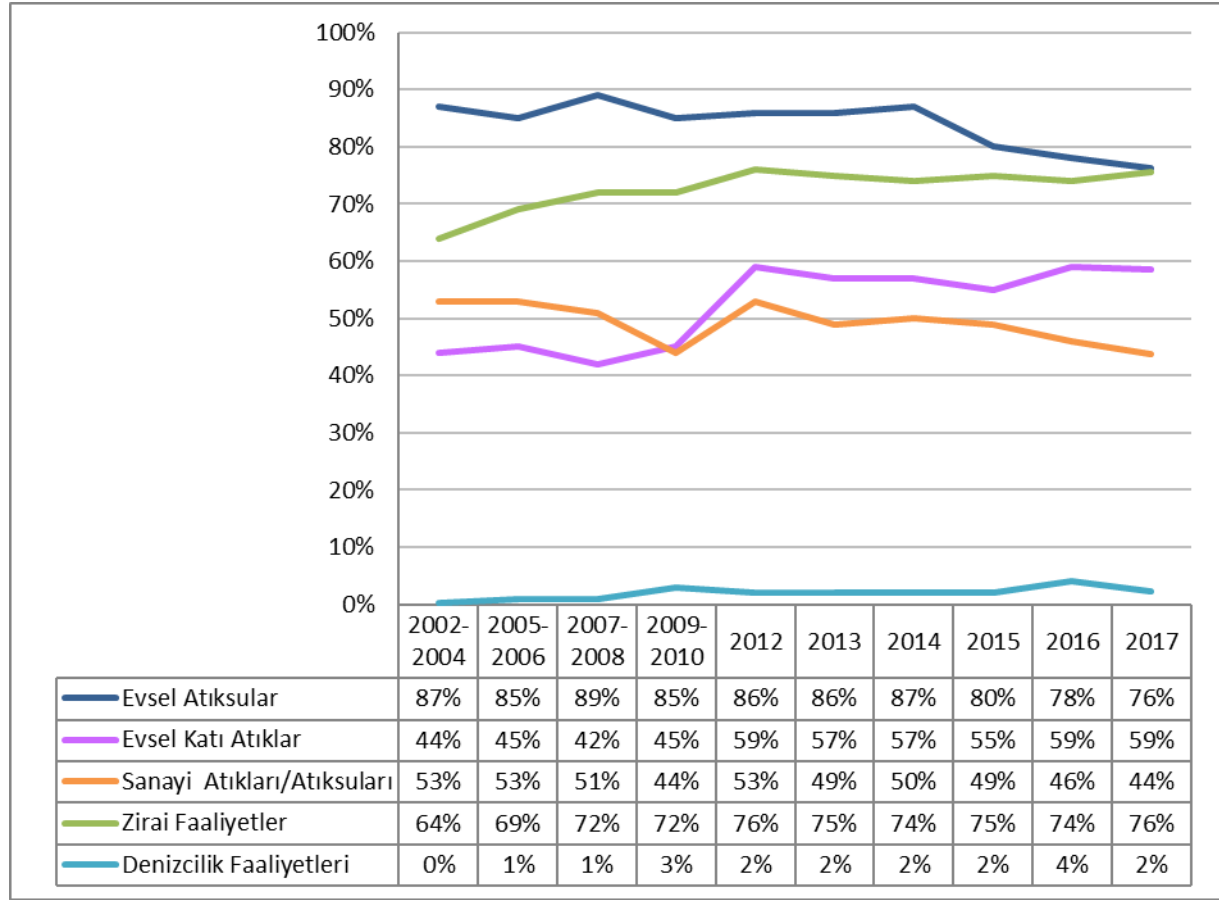
GRAFİK:II.9. İL SINIRLARINDA BULUNAN YERÜSTÜ SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

(*) Tablo:II.4.'de, 55 adet İl Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 389 adet yerüstü suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir. Bundan hareketle hazırlanan Grafik:II.9. muhtemel kirlenme nedeni belirtilen yerüstü suları veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

Grafik:II.9.'a göre, 55 adet İl Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 389 adet yerüstü suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiş olup bunların 297'sinde (%76,3) evsel atıksular, 294'ünde (%75,6) zirai ilaç ve gübre kullanımı, 228'inde (%58,6) evsel katı atıklar, 165'inde (%42,4) hayvan yetiştiriciliği, 138'inde ise (%35,5) sanayi kaynaklı atıksular muhtemel kirlenme nedenlerinden biri olarak işaretlenmiştir.

GRAFİK:II.10. YILLAR İTİBARIYLA İL SINIRLARINDA BULUNAN YERÜSTÜ SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

Not:

- 2002-2004 dönemi için 78 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 459 adet yerüstü suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2005-2006 dönemi için 79 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 484 adet yerüstü suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2007-2008 dönemi için 78 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 498 adet yerüstü suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2009-2010 dönemi için 71 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 455 adet yerüstü suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2012 yılı için 57 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 331 adet yerüstü suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2013 yılı için 60 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 338 adet yerüstü suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2014 yılı için 61 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 353 adet yerüstü suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2015 yılı için 60 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 366 adet yerüstü suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2016 yılı için 57 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 384 adet yerüstü suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2017 yılı için 55 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 389 adet yerüstü suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.

Grafik:II.10.'da yıllar itibariyle il sınırlarında bulunan yerüstü sularının muhtemel kirlenme nedenlerinin işaretlenme sayılarının oransal dağılımına bakıldığında evsel atıksuların en fazla işaretlenen kirlilik nedeni olduğu, bunu zirai faaliyetlerin, evsel katı atıklar ve sanayi kaynaklı kirleticiler takip ettiği görülmektedir. Yıllar itibariyle il sınırlarında bulunan yerüstü sularının muhtemel kirlenme nedenlerinin değişimine bakıldığında evsel atıksuların oranının bir miktar azaldığı, evsel katı atıkların ve zirai faaliyetlerin payının ise arttığı görülmektedir.

Tablo:II.5.'de her bir ilimizin kendi il sınırları içerisinde bulunan yeraltı sularının, 07/04/2012 tarih ve 28257 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan "Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik" hükümleri çerçevesinde kalite sınıfları ve muhtemel kirlenme nedenleri (X) ile işaretlenmiştir.

TABLO:II.5. İL SINIRLARINDA BULUNAN YERALTI SULARININ YERALTI SULARININ KİRLENMEYE VE BOZULMAYA KARŞI KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ

Sıra No	İLLER	Yeraltı Suyunun Bulunduğu Bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri									
			İyi	Zayıf	Yeterli i veri yok	Eysel Atıksular	Eysel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer	
1	ADANA	Adana Üst Havza	X										X		
		Adana Alt Havza	X							X	X				
		Adana Üst Havza		X		X	X	X	X	X	X				
2	ADIYAMAN	Fırat-Dicle Havzası	X				X	X	X	X	X	X			
3	A.KARAHİSAR	Afyonkarahisar				X	X	X	X	X	X	X			
4	AĞRI	Ağrı Merkez	X			X	X			X					
		Eleşkirt	X							X					
		Tutak			X					X					
		Doğubayazıt			X					X					
		Taşlıçay			X					X					
		Hamur			X					X					
		Diyadin			X					X					
		Patnos			X	X	X			X					
5	AMASYA	Geldingen Ovası				X				X					
		Aydınca Ovası				X	X			X					
		Suluova Ovası								X	X				
		Merzifon Gümüşhacıköy Ovası				X				X		X			
6	ANKARA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
7	ANTALYA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
8	ARTVİN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
9	AYDIN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
10	BALIKESİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
11	BİLECİK	Merkez İlçe			X			X					X		
		Bozüyük Ovası			X			X		X					
		Gölpazarı Ovası			X					X					
		Sakarya Vadisi			X					X					
12	BİNGÖL	Metan			X										
		Mirzan			X										
		Kürük			X										
13	BİTLİS	Bu konuyla ilgili herhangi bir çalışma yapılmamıştır.													
14	BOLU	3 nolu kuyu (Yer altı Su Kaynağı-Merkez)	X								X				
		9 nolu kuyu (Yer altı Su Kaynağı-Merkez)	X								X				
		37 nolu kuyu (Yeraltı Su Kaynağı- B.Berk)		X							X				
		28 nolu kuyu (Yeraltı Su Kaynağı- Çayırköy)		X							X				
		26 nolu kuyu (Yer altı Su Kaynağı- Çayırköy		X							X				
		15 nolu kuyu(Yeraltı Su Kaynağı- Aktaş Mah.)		X							X				
15	BURDUR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
16	BURSA	Bursa			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
		Çakırköy			X		X			X					
		Aş.Susurluk-Karacabey			X		X			X	X				
		İznik			X		X			X	X				
		Orhangazi			X		X			X		X			
		Gemlik			X		X			X				X	
		Engürücük			X		X			X					
		Mudanya			X		X			X				X	
		Yenişehir			X		X			X	X				
İnegöl			X		X			X	X						

TABLO:II.5. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yeraltı Suyunun Bulunduğu Bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri										
			İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer		
17	ÇANAKKALE	Ayvacı Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X				
		Bozcaada Bölgesi				X	X			X			X			
		Çan Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X				
		Ezine Bölgesi				X	X	X	X	X	X					
		Eceabat Bölgesi				X		X	X	X			X			
		Gökçeada Bölgesi				X	X			X			X			
		Gelibolu Bölgesi				X		X	X	X		X	X			
		Merkez İlçe						X	X	X		X	X			
		Lapseki Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X	X			
		Biga Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X	X			
18	ÇANKIRI	Merkez				X		X		X	X					
19	ÇORUM	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.														
20	DENİZLİ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.														
21	DİYARBAKIR	Gözeli Havzası içme suyu	X			X		X		X	X					
22	EDİRNE	İl Geneli			X			X		X						
23	ELAZIĞ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.														
24	ERZİNCAN	Erzincan Merkez Ovası	X			X		X		X						
		Tercan Peki riç	X							X						
25	ERZURUM	Erzurum Ovası	X			X	X	X	X							
		Kümbet Ovası	X													
		Cinis Ovası	X								X					
		Pasinler Ovası	X								X					
		Tortum İlçesi	X								X					
26	ESKİŞEHİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.														
27	GAZİANTEP	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.														
28	GİRESUN	Konu ile ilgili bilgi bulunmamaktadır.														
29	GÜMÜŞHANE	Konu ile ilgili bilgi bulunmamaktadır.														
30	HAKKARİ	Berçelan	X			X	X									
		Büyükçiftlik	X			X	X									
31	HATAY	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.														
32	ISPARTA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.														
33	MERSİN	Dedekavak Kaynağı	X													
		Karasu Kaynağı		X												
		Soğuksu Kaynağı	X													
34	İSTANBUL	Sulama Kuyusu İzzettin Köyü Çatalca			X					X						
		Sulama Kuyusu (130m) Kestanelik Köyü Çatalca			X					X						
		Sulama kuyusu (210m) Dağyenice Köyü Çatalca			X					X						
		Tavuk Çiftliği kuyu (130m) Değirmen Köy Silivri			X					X						
		Sulama kuyu (110m) Beyciler Köyü Silivri			X					X						
		Sulama kuyusu (42m) Küçükkılıçlı Köyü Silivri			X					X						
		S.Kuyusu Tulumba (6-7m) Sungurlu Köyü Şile			X					X						
		S.Kuyusu Tulumba (12m) Sungurlu Köyü Şile			X					X						
		Sulama Kuyusu (50m) Çakıl Köyü/Çatalca			X					X						
		Göçbeyli Köyü S. ve İçme Kuyusu (87m gelen su 65m) Pendik			X					X						
		Yolçatı Köyü Mera Mevkii İstasyonu Silivri			X					X						
		Gerede Köyü Keramet Mah. İstasyonu Şile-Ağva			X					X						
		35	İZMİR	Çeşme – İldır Kireçtaşı Akiferi											X	
				Selçuk – Zeytinköy Kireçtaşı Akiferi											X	
				İzmir Sahil Ovaları Alüvyon Akiferi											X	

TABLO:II.5. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yeraltı Suyunun Bulunduğu Bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri									
			İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer	
36	KARS	Kars Merkez			X										
37	KASTAMONU	Kastamonu Havzası	X												
		Daday Havzası	X												
		Taşköprü Havzası	X												
		Tosya Havzası	X												
		Araç Havzası	X												
		Devrekani Cide Havzası	X												
		Küre- İnebolu Havzası			X										
		Çatalzeytin Havzası			X										
38	KAYSERİ	Konu ile ilgili çalışma yapılmamıştır.													
39	KIRKLARELİ	Ergene Havzası				X	X	X	X	X	X				
40	KIRŞEHİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
41	KOCAELİ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
42	KONYA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
43	KÜTAHYA	İLB-43/2926			X									Arsenik	
		İLB-43/1481			X								Arsenik		
		Köprücek		X							X		Arsenik		
44	MALATYA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
45	MANİSA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
46	K.MARAŞ	Karaçay			X	X	X	X	X	X					
		Aksu Çayı			X	X	X	X	X	X					
47	MARDİN	Avcılar Köyü			X										
		Kale altı artuklu			X										
		Mazıdağı			X										
		Kabala			X										
		Sultanköy			X										
		Koyunlu			X										
		Dargeçit			X										
		Derik			X										
Dandane			X												
48	MUĞLA	Çamurköy- Hafızlar Mah.								X	X				
		Karaçulha- Gölyeri Mevkii								X	X				
		Sahil Eldirek- Çamköy								X	X				
		Tigem-1 (Misafirhane)								X	X				
		Tigem-2 (Adaköy-4)								X	X				
		Tigem-3 (Aladağ)								X	X				
		Eskiköy-Çiftlik Mevkii								X	X				
		Toparlar- Merkez								X	X				
		Hamitköy								X	X				
		Mumcular- Ova								X	X				
		Ekinanbarı- Susamharımı								X	X				
		Selimiye-Çayır Mevkii								X	X				
		Kızılcakuyu- Ebekırı Mevkii								X	X				
		Bahçeyaka- Kapuağzı								X	X				
		Yeşilçam								X	X				
		Gökçe								X	X				
		Yanıklar								X	X				
		Mergenli								X	X				
		Karabağlar								X	X				
		Çömlekçi								X	X				
Gökpınar								X	X						
Ovakışlacık								X	X						
49	MUŞ	Muş			X	X	X			X	X				
		Merkez			X	X	X			X	X				
50	NEVŞEHİR	Ürgüp Havzası	X												
		Gülşehir Havzası	X												
		Karahasanlı Havzası	X												
		Misli Havzası	X												
51	NİĞDE	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
52	ORDU	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													

TABLO:II.5. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yeraltı Suyunun Bulunduğu Bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
			İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer
53	RİZE	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
54	SAKARYA	Yeraltı Suları			X	X	X	X	X	X	X			
55	SAMSUN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
56	ŞİRT	Hesko			X	X				X				
57	SİNOP	Boyabat-Durağan (Gökırmak Vadisi)			X	X		X	X	X				
		Sinop Çevresi ve Erfelek Çayı Vadisi			X	X				X			X	
		Ayancık-Türkeli			X	X				X				
		Sarımsaklı-Kabalı Çayı Vadileri			X	X				X				
		Güzelçay Vadisi			X	X				X				
		Tavra Vadisi		X						X				
58	SİVAS	Altınyayla	X											
		Gürçayır	X			X								
59	TEKİRDAĞ	Ergene	X					X	X	X				
		Çorlu	X			X		X	X	X				
		Çerkezköy	X			X		X	X	X				
		Muratlı	X			X		X	X	X				
		Saray	X							X				
		Malkara	X							X	X	X		
		Hayrabolu	X							X	X			
		Kapaklı	X					X	X	X				
		Süleymanpaşa	X			X				X	X	X		
		M.Ereğlisi	X			X				X				X
60	TOKAT	Şarköy	X			X				X				X
		Çamlıbel-Sulusaray			X	X	X			X	X			
		Tokat-Turhal			X	X	X	X		X	X			
		Almus ve Çevresi			X	X	X			X	X			
		Niksar			X	X	X	X		X	X			
		Erbaa-Taşova			X	X	X	X		X	X			
61	TRABZON	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
62	TUNCELİ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
63	ŞANLIURFA	Viranşehir-Ceylanpınar Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Tektek Dağı Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Harran Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Suruç Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Birecik Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Halfeti Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Yaylak (Baziki) Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Bozova Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Hilvan Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Siverek Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
64	UŞAK*	Büyük Menderes (Uşak – Banaz – Sivaslı Yeraltı Suyu Kütlesi)				X	X	X	X	X	X			
65	VAN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
66	YOZGAT	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
67	ZONGULDAK	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
68	AKSARAY	Kutlu Kasabası	X											
		Tanatöme	X											
		Eski Sultanhanı	X											
		KOÇAŞ TIM 1		X						X	X			
		Hamidiye		X						X				
		Killik Mevkii	X											
		Kepez Mevkii	X											
		Pirinçlik Mevkii	X											
		Topakkaya Kasabası	X											
		Acıpınar Kasabası	X											
		Eşmekaya Kasabası		X							X			
		Gölbez Yaylası		X							X			
		Sapmaz Köyü		X							X			
		OSB Karataş Yolu		X				X	X					
		Sarayhan Kasabası		X							X			
		Ortaköy İlçesi		X							X			
		Pınarbaşı Köyü		X					X					
69	BAYBURT	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
70	KARAMAN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
71	KIRIKKALE	Konu ile ilgili veri bulunmamaktadır.												
72	BATMAN	İl Müdürlüğünde konu ile ilgili veri bulunmamaktadır.												

TABLO:II.5. DEVAMI

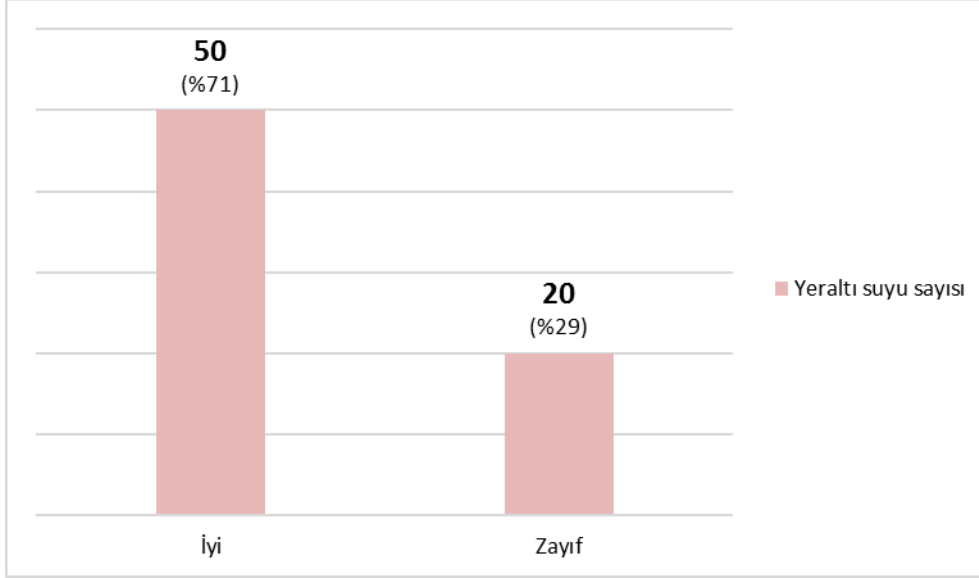
Sıra No	İLLER	Yeraltı Suyunun Bulunduğu Bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri									
			İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer	
73	ŞIRNAK	İl Müdürlüğünde konu ile ilgili veri bulunmamaktadır.													
74	BARTIN	Konu ile ilgili takip yapılmamaktadır.													
75	ARDAHAN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
76	İĞDIR	Merkez		X		X					X				
		Tuzluca		X		X					X				
		Karakoyunlu		X		X					X				
77	YALOVA	Konu ile ilgili çalışma yapılmamıştır.													
78	KARABÜK	Safranbolu			X										
		Eskipazar			X										
		Yenice			X										
		Eflani			X										
		Ovacık			X										
79	KILIS	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
80	OSMANİYE	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
81	DÜZCE	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													

Not: Edirne ve Sakarya için yeraltı suları genel ifade edilmiştir.

Uşak için NOT: AB Eşleştirme Projesi kapsamında hazırlanan Büyük Menderes Havzası Taslak Yönetim Planı kapsamında ilimiz sınırları içerisinde; Uşak - Banaz – Sivaslı Yeraltı suyu kütlesi belirlenmiş olup; Gediz Havzası kapsamında herhangi bir yeraltı suyu kütlesi çalışması yapılmamıştır. Yine ilimiz sınırları içerisinde yeraltı sularının kalitesinin belirlenmesi için yapılan bir çalışma bulunmamaktadır. Tablo, ilimizin yer aldığı havzalar kapsamında ve il genelindeki baskı unsurları göz önüne alınarak, İl Müdürlüğümüz öngörülerini ile doldurulmuştur.

Grafik:II.11.'de İl Müdürlüklerimizce kendi il sınırları içerisinde yer alan yeraltı suları için “Yeraltı Sularının Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik” çerçevesinde kalite sınıfları, **Grafik:II.12.**’ de muhtemel kirlenme nedenleri, **Grafik:II.13.**’ de ise yıllar itibariyle yeraltı sularının muhtemel kirlenme nedenlerinin oransal dağılımı gösterilmiştir.

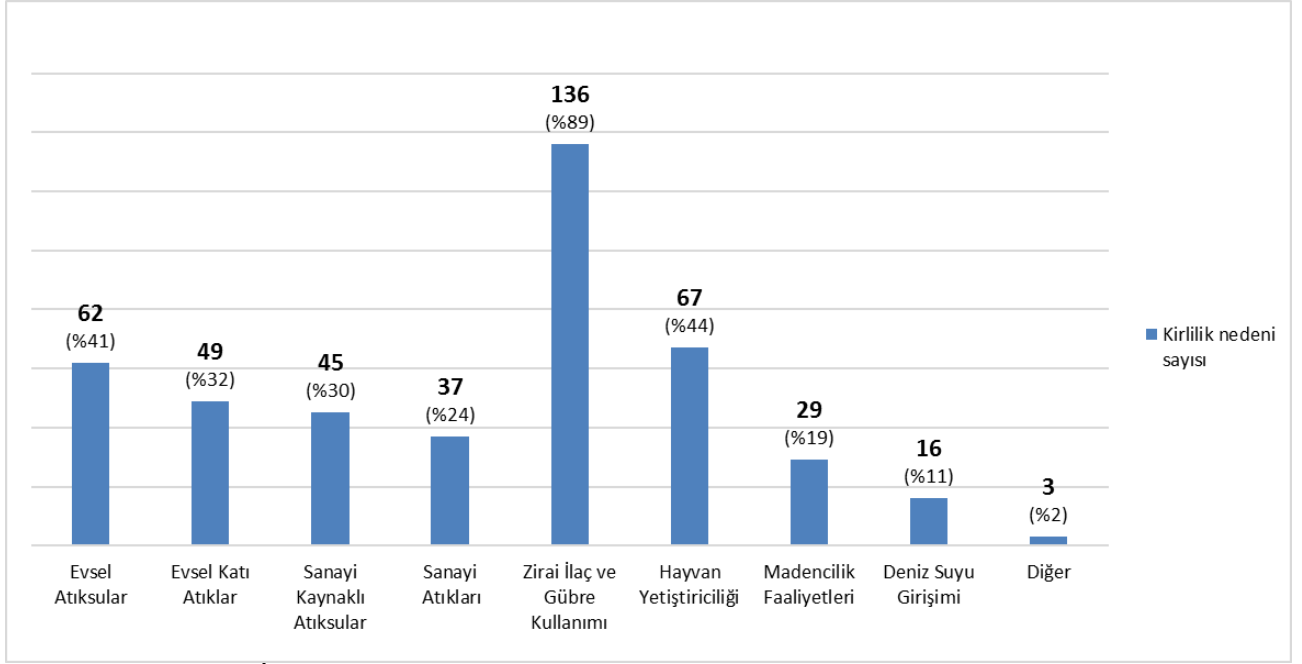
GRAFİK:II.11. İL SINIRLARI İÇERİSİNDE YER ALAN YERALTI SULARININ “YERALTI SULARININ KİRLENMEYE VE BOZULMAYA KARŞI KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK” ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

(*) Tablo:II.5’de, 16 adet İl Müdürlüğümüzce kendi il sınırları içerisindeki, toplam 70 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için kalite sınıfları belirtilmiştir. Grafik:II.11’de, kalite sınıfı belirtilen yeraltı suları veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

Grafik:II.11.’e göre, 16 adet İl Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki, toplam 70 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için kalite sınıfları belirtilmiş olup, bunların 50 adedinin (%71’inin) iyi kalitede, 20 adedinin (%29’unun) ise zayıf kalitede olduğu belirlenmiştir.

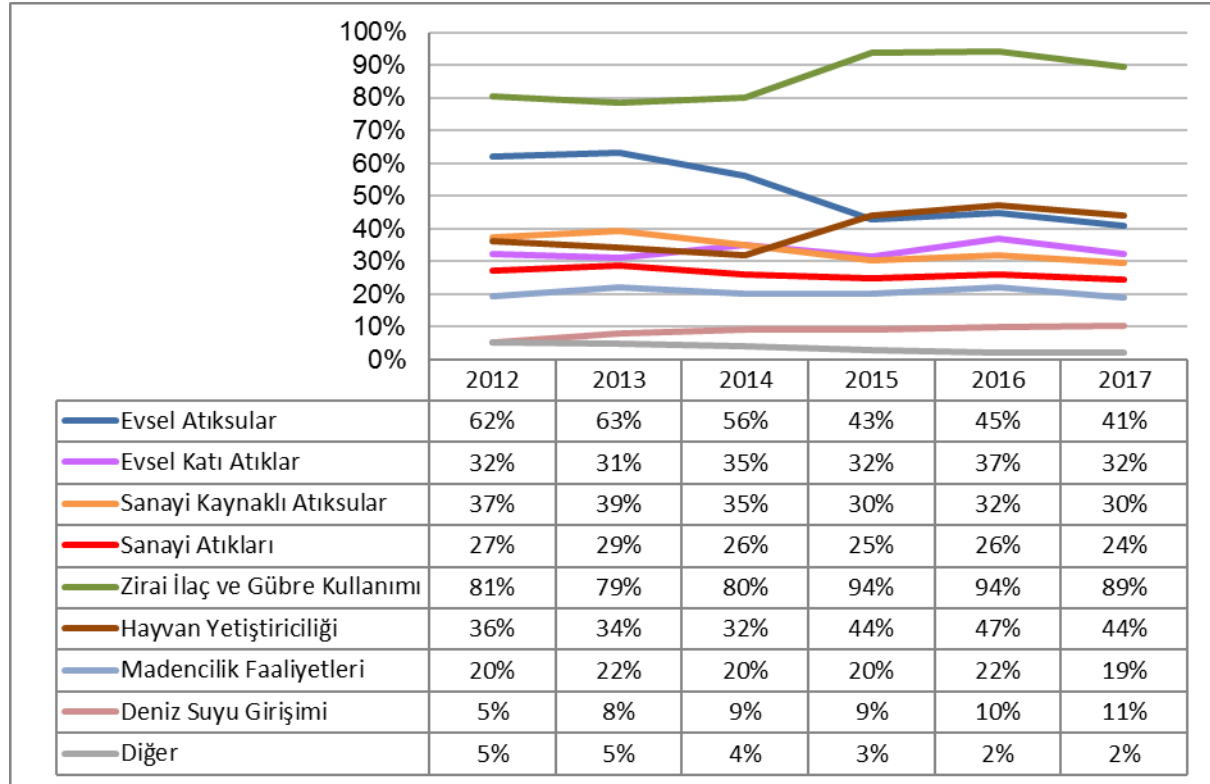
GRAFİK:II.12. İL SINIRLARINDA BULUNAN YERALTI SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

(*) Tablo:II.5.'de, 32 adet İl Müdürlüğümüzce, kendi il sınırları içerisinde yer alan toplam 152 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir. Bundan hareketle Grafik:II.12, muhtemel kirlenme nedeni belirtilen yeraltı suları veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

Grafik:II.12.'ye göre, 32 adet İl Müdürlüğünce, kendi il sınırları içerisindeki toplam 152 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni işaretlenmiş olup, bunların 136'sında (%89) zirai ilaç ve gübre kullanımı, 67'sinde (%44) hayvan yetiştiriciliği, 62'sinde (%41) evsel atıksular, 49'unda (%32) evsel katı atıklar, 45'inde (%30) sanayi kaynaklı atıksular muhtemel kirlenme nedenlerinden biri olarak işaretlenmiştir.

GRAFİK:II.13. YILLAR İTİBARIYLA İL SINIRLARINDA BULUNAN YERALTI SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

Not: - 2012 yılı için 31 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 118 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
 - 2013 yılı için 31 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 122 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
 - 2014 yılı için 32 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 138 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
 - 2015 yılı için 30 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce, kendi il sınırları içerisindeki toplam 145 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni işaretlenmiştir.
 - 2016 yılı için 30 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce, kendi il sınırları içerisindeki toplam 153 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni işaretlenmiştir.
 - 2017 yılı için 32 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce, kendi il sınırları içerisindeki toplam 152 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni işaretlenmiştir.

Yıllar itibarıyla il sınırlarında bulunan yeraltı sularının muhtemel kirlenme nedenlerinin değişimine bakıldığında evsel atıksuların oranının bir miktar azaldığı görülmektedir.

Tablo:II.6.'da İl Müdürlüklerimizce kendi il sınırlarında bulunan yüzme sularının mavi bayrak durumu, 09/01/2006 tarih ve 26048 sayılı Resmi gazete' de yayımlanan "Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği" çerçevesinde kalite sınıfları ve muhtemel kirlenme nedenleri (X) ile işaretlenmiştir.

TABLO:II.6. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer
1	ADANA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
2	ADIYAMAN	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
3	A.KARAHİSAR	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
4	AĞRI	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
5	AMASYA	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
6	ANKARA	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
7	ANTALYA	Kaş (13)	X (9)		X				X						
		Demre (6)			X				X				X		
		Finike (9)			X				X				X		
		Kumluca (10)	X (1)		X				X				X		
		Kemer (56)	X (42)		X										
		Konyaaltı (12)	X (8)		X										
		Muratpaşa (17)	X (15)		X										
		Aksu (11)	X (10)		X										
		Serik (28)	X (26)		X										
		Manavgat (47)	X (44)		X										
		Alanya (50)	X (44)		X										
		Gazipaşa (8)	X (1)		X				X				X		
8	ARTVIN	Kopmuş Plajı		X		X			X				X		Sel suları
		Kemalpaşa/ Hopa		X		X			X				X		Sel suları
9	AYDIN	Kuşadası	X			X			X						
		Didim	X			X			X						
10	BALIKESİR	Ortuç Club	X		X										
		Haliç Park Otel	X		X										
		Engürü Tatil Sitesi	X		X										
		Şirinkent Tatil Sitesi	X		X										
		Murat Reis Ayalık	X		X										
		Grand Temizel Otel	X		X										
		Fiord Otel	X												
		Ören Mahallesi Halk Plajı	X		X										
		Club Orient	X		X										
		Artemis Tatil Köyü	X		X										
		Öğretmenevleri Mahallesi Halk Plajı	X		X										
		Deniz Yalı Beach	X		X										
		Altın Otel	X		X										
		Heramis Tatil Köyü	X		X										
		Antandros Plajı	X		X										
		Özdemir Sitesi Plajı	X		X										
		Kurbağalıdere Halk Plajı	X			X			X					X	
		Ocaklar Halk Plajı	X			X			X					X	
		Çuğra Mevkii Halk Plajı	X		X										
		Artur Martı Koyu	X		X										
		Artur Gemiyatağı Koyu	X		X										
		Artur Güvercin Koyu	X		X										
11	BİLECİK	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
12	BİNGÖL	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
13	BİTLİS	Van Gölü/ Adilcevaz		X					X		X				
		Van Gölü/ Ahlat		X					X				X		
		Van Gölü/ Tatvan		X					X	X	X			X	
14	BOLU	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
15	BURDUR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
16	BURSA	Narlı Halk Plajı		X			X		X		X		X	X	
		Karacaali İzçilik Kampı		X			X		X				X		
		Büyükkumla Halk Plajı		X		X			X					X	
		Küçükkumla Orman Kampı		X			X		X		X			X	

TABLO:II.6. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Evsel Atıklar	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıklar	Sanayi Atıkları	Zirai ila ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer
BURSA (DEVAMI9		Hasanağa İzçilik Kampı		X		X			X				X		
		Gemsaz Halk Plajı		X		X			X					X	
		Kumsaz Halk Plajı		X		X			X					X	
		Kurşunlu Sitelerönü Halk Plajı		X		X			X					X	
		Kızılay Kampı		X		X			X					X	
		Burgaz Altinkum Halk Plajı		X			X		X					X	
		Burgaz Halk Plajı		X		X			X					X	
		Kumyaka Halk Plajı		X		X			X						
		Zeytinbağı Halk Plajı		X			X		X				X	X	
		Eşkel Halk Plajı		X		X			X						
		Eğerce Halk Plajı		X		X			X						
		Coşkunöz Halk Plajı		X			X		X				X	X	
		Yeniköy Halk Plajı		X		X			X				X		
		Malkara Halk Plajı		X		X			X						
		Kurşunlu Halk Plajı		X		X			X					X	
		Göllüce Halk Plajı		X		X			X				X		
		İnciraltı Mevkii Halk Plajı		X		X			X				X		
		Orhangazi Halk Plajı		X			X		X				X	X	
17	ÇANAKKALE	Merkez	X						X	X				X	
		Ayvacık	X						X	X				X	
		Biga	X						X	X	X		X	X	
		Eceabat		X					X	X				X	
		Ezine		X					X	X			X	X	
		Gelibolu		X					X	X	X		X	X	
		Lapseki		X					X	X			X	X	
		Bozcaada		X					X	X				X	
		Gökçeada		X					X	X				X	
18	ÇANKIRI	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
19	ÇORUM	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
20	DENİZLİ	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
21	DİYARBAKIR	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
22	EDİRNE	Vakıflar Sahil Plajı		X	X										
		Gülçavuş Sahil Plajı		X		X									
		Sultanilçe Sahil Plajı		X		X									
		Kırkpınar Sahil Plajı		X			X		X						
		Sazlıdere Sahil Plajı		X		X									
		Gökçetepe Sahil Plajı		X		X									
		Mecidiye Sahil Plajı		X	X										
		Erikli Sahil Plajı	X		X										
		Yayla Sahil Plajı		X	X										
23	ELAZIĞ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
24	ERZİNCAN	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
25	ERZURUM	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
26	ESKİŞEHİR	İlde yüzme suyu bulunmamaktadır.													
27	GAZİANTEP	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
28	GİRESUN	Köy Hizmetleri P. (Merkez)		X		X			X	X			X		
		Belediye Halk P. (Merkez)		X		X			X	X			X		
		Jandarma Plajı (Merkez)		X		X			X	X			X		
		Polis Evi Plajı (Merkez)		X		X			X	X			X		
		Çerkezönü Plaj (Merkez)		X		X			X	X			X		
		Burunucu Plajı (Bulancağ)		X		X			X	X			X		
		Belediye Halk (Bulancağ)		X		X			X	X			X		
		Boztepe Altı P. (Eynesil)		X		X			X	X			X		
		Deliklitaş Plajı (Görele)		X		X			X	X			X		
		Çamönü Plajı (Görele)		X		X			X	X			X		
		Düzköy Halk P. (Keşap)		X		X			X	X			X		

TABLO:II.6. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Eysel Atıklar	Eysel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıklar	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer
	ÇANAKKALE (DEVAMI)	Asarkaya Aile P. (Keşap)		X		X			X	X			X		
		Uluburun Halk P. (Keşap)		X		X			X	X			X		
		Eğrice Halk P. (Piraziz)		X		X			X	X			X		
		Villalar Önü P. (Piraziz)		X		X			X	X			X		
		Yılgın Halk P. (Tirebolu)		X		X			X	X			X		
		Kaynarca Aile P. (Tirebolu)		X		X			X	X			X		
		Belediye Halk P. (Tirebolu)		X		X			X	X			X		
		Küçükçay Aile P. (Tirebolu)		X		X			X	X			X		
		Bada Plajı (Tirebolu)		X		X			X	X			X		
29	GÜMÜŞHANE	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
30	HAKKARİ	İlde yüzme suyu bulunmamaktadır.													
31	HATAY	Samandağ		X		X			X	X				X	
		Arsuz		X		X			X	X					
		Dört Yol		X		X			X	X	X	X			
		Erzin		X		X			X	X					
		Payas		X		X			X	X	X	X			
32	ISPARTA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
33	MERSİN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
34	İSTANBUL	Ayazma Plajı	X												
		Ağlayankaya Plajı	X												
		Şile Resort Hotel	X												
35	İZMİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
36	KARS	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
37	KASTAMONU	Cide Kasaba Plajı		X		X			X						
		Cide Nasuh Plajı		X		X			X						
		Cide Memiş Plajı		X		X			X						
		Çatalzeytin Merkez Plajı		X	X										
		Çatalzeytin Ginolu Plajı		X	X				X						
		Abana Hacıveli Plajı		X	X				X						
		Abana Balıkçı Barınağı Plajı		X	X				X						
		Doğanyurt Limanıçı Plajı		X	X										
		İnebolu Özlüce Plajı		X	X										
		İnebolu Boyranaltı Plajı		X	X										
		İnebolu Gemiciler Kadınlar Plajı		X	X										
38	KAYSERİ	İlde yüzme suyu bulunmamaktadır.													
39	KIRKLARELİ	Kırıkköy		X		X			X	X					
		İğneada		X		X			X	X					
40	KIRŞEHİR	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
41	KOCAELİ	Bayramoğlu Halk		X			X		X	X	X	X	X	X	
		Bayramoğlu Ada		X			X		X	X	X	X	X	X	
		B.oğlu Kadınlar		X		X			X	X	X	X	X	X	
		Lastik İş Sos.Tes.		X		X			X	X	X	X	X	X	
		Tavşancıl		X		X			X	X	X	X	X	X	
		TÜBİTAK-MAM		X		X			X	X	X	X	X	X	
		Ulaşlı		X		X			X	X	X	X	X	X	
		Babalı		X	X				X	X			X		
		Bağırçanlı	X		X				X	X			X		
		Cebeci	X		X				X	X			X		
		Kefken		X		X			X	X			X		
		Kerpe	X		X				X	X			X		
		Kovanağzı		X		X			X	X			X		
		Kumcağız		X		X			X	X			X		
		Miço Koyu		X	X				X	X			X		
		Sarısı		X	X				X	X			X		
		Seyrek		X		X			X	X			X		
		Altınkemer	X			X			X	X	X	X	X	X	
		Dereköy		X		X			X	X	X	X	X	X	
		Ereğli Defne		X		X			X	X	X	X	X	X	

TABLO:II.6. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Evsel Atıklar	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıklar	Sanayi Atıkları	Zirai ila ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer
42	KONYA	Beyşehir Gölü Gençlik ve İzcilik Kampı Mevkii		X		X			X	X	X	X	X	X	
		Beyşehir Gölü Karaburun Mevkii		X		X			X	X	X	X	X	X	
43	KÜTAHYA	Emet		X	X										
44	MALATYA	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
45	MANİSA	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
46	K.MARAŞ	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
47	MARDİN	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
48	MUĞLA	Bodrum	X						X					X	
		Fethiye	X						X					X	
		Marmaris	X						X					X	
		Dağa	X						X					X	
		Ortaa-Sarıgerme	X						X						
		Ula-Akyaka	X						X					X	
		Bodrum	X						X					X	
49	MUŞ	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
50	NEVŞEHİR	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
51	NİĞDE	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
52	ORDU	Altınordu –Kumbaşı Plajı	X		X					X					
		Fatsa-Bolaman	X		X					X					
		Altınordu-Cumhuriyet Plajı	X			X				X					
		Ünye Kırkeveler -Plajı	X		X					X					
53	RİZE	Kıyıcık Plajı - Fındıklı		X		X			X						
		Yeniköy Plajı - Fındıklı		X		X			X						
		Karaoğlu Plajı - Ardeşen		X		X			X						
		Hamidiye Plajı - Pazar		X		X			X						
		Sivrikale Plajı - Pazar		X		X			X						
		Çayeli Halk Plajı - Çayeli		X		X			X						
		Limanköy Aile Plajı - Çayeli		X		X			X						
		Saklıbahe Aile Plajı - Çayeli		X		X			X						
		Bozukkale Plajı - Gündoğdu		X		X			X						
		Alipaşa Plajı - Rize		X		X			X						
		Sarayköy Plajı - İyidere		X		X			X						
		Yalıköy Plajı - İyidere		X		X			X						
54	SAKARYA	Karasu Küçükboğaz Plajı		X	X										
		Karasu Özsü Plajı		X	X										
		Karasu 32 Evler Plajı	X		X										
		Kocaali Merkez Plj.		X		X									
		Kocaali Alandere Plj.		X	X										
		Sapanca Belediye Plj.		X	X										
55	SAMSUN	Yalı Lokantası (Yakakent)		X	X				X					X	
		Blue Sea Plajı (Yakakent)		X	X				X					X	
		Gezi Yolu Sahili Plajı (Yakakent)		X	X				X					X	
		Etyemez Köyü Emin Amca Sitesi Plajı (Alaçam)		X	X				X						
		Geyikkoşan Öğretmen Evi Plajı (Alaçam)		X	X				X						
		Gökün Köyü Alba Kent Sitesi Plajı (Alaçam)		X	X				X						

TABLO:II.6. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Evsel Atıklar	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıklar	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer
	SAMSUN (DEVAMI)	Koşu Köyü Plajı (Dördüncü Mendirek Arası)- Bafra		X	X				X						
		Doğanca Beldesi Boyder (Bafra)		X	X				X						
		Kumcağız Belediye Plajı (Ondokuzmayıs)		X	X				X						
		Dereköy Bahçelievler Plajı (Ondokuzmayıs)		X	X				X						
		Taflan Un Fabrikası Plajı (Atakum)		X	X				X						
		Çatalçam Polis Okulu Plajı (Atakum)		X	X				X						
		Altınkum 74. Sokak Plajı (Atakum)		X	X				X						
		Altınkum 18. Sokak Plajı (Atakum)		X	X				X						
		6050. Sokak Karşısı Plajı (Atakum)		X	X				X						
		Omtel Otel Plajı (Altınkum)	X		X				X						
		5023. Sok. hizası (OMÜ Sapağı hizası) Körfez Plajı-Atakum	X		X				X						
		5010. Sokak ile 19. Sokak arası (Tuana Otel Önü-Atakum)		X	X										
		3053. Sokak hizası Güzelyalı Plajı-Atakum	X		X										
		Atakent Doktorlar Sitesi Plajı (Atakum)		X	X										
		3031. Sokak hizası (IAtakum)		X	X										
		Deniz Kızı Plajı (Atakum)		X	X										
		Palmiye Plajı (Atakum)		X	X										
		15. Sokak ile 17. Sokak arası (Atakum)		X	X										
		İnci Plajı 4. Sokak hizası (Atakum)	X		X										
		107. Sokak Hizası (Atakum)		X	X										
		Tarım Müdürlüğü Kont. Lab. Önü (Atakum)		X	X										
		Çelik Sitesi önü plajı (Atakum)		X	X										
		Yeşilyurt AVM karşısı (Atakum)		X	X										
		217. Sokak hizası (Atakum)		X	X										
		Fener Plajı (İlkadım)	X			X								X	
		Mert Plajı (İlkadım)		X	X									X	
		Bandırma Plajı (Canik)		X	X									X	
		Costal Yalı Yağmur Sok. Plajı (Çarşamba)		X	X				X						
		Abdal Deresi Kurtuluş Mah. Yazlıklar Plajı (Çarşamba)		X	X				X						
		Hürriyet Beldesi Anıl Plajı (Çarşamba)		X	X				X						
		Gölyazı Mahallesi Orman Plajı (Terme)		X	X				X						

TABLO:II.6. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Eysel Atıklar	Eysel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıklar	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer
	SAMSUN (DEVAMI)	Evcil Beldesi Çamlık Plajı (Miliç-2) Miliç Çevre Eğitim Plajı (Miliç-2/1)-Terme	X		X				X						
		Miliç Çamlık Plajı (Miliç 2/2) (Terme)		X	X				X						
		Sakarlı Belde Plajı (Miliç-1) Terme		X	X				X						
56	SİİRT	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
57	SİNOP	Kumsal		X		X			X						
		Mobil		X		X			X						
		DSİ		X		X			X						
		Kumkapı		X		X				X		X			
		Ordu Köyü Sahili		X		X				X		X			
		Çamurca Plajı		X		X				X					
		Ayancık Plajı		X		X				X					
		Ali Köyü Plajı		X		X									
		Harzana Plajı		X		X									
		Kuşu Yalısı		X		X									
		Ayancık Kuyu		X		X				X					
		Idemli Mevki		X		X									
		Çayva Altı		X		X									
		Liman Mevkii		X		X			X						
		Bedre Mevkii		X		X									
		Hurma Dibi		X		X									
		Dereyeli		X		X									
		Güllüsü		X		X			X						
		Kiraz Bahçe Mevki		X		X									
		Kaya Dibi Mevkii		X		X									
		Güzelkent Plajı		X		X			X						
58	SİVAS	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
59	TEKİRDAĞ	Şarköy Plajı		X											
		Müreffe Plajı		X					X						
		Hoşköy Plajı		X					X						
		Kumbağ Plajı		X					X						
		Barbaros Plajı		X					X					X	
		Yeniçiftlik Plajı		X					X						
		M.Ereğlisi Plajı		X					X					X	
60	TOKAT	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
61	TRABZON	Yalınca Aile Plajı (NA)		X					X						
		Darıca Plajı (NA)		X											
		Salacık Plajı (NA)		X					X						
		Akçakale Plajı (NA)		X					X						
		Mersin Plajı (NA)		X					X						
		Kalecik Mevkii (NA)		X											
		Akasya Mevkii (NA)		X											
		Konakönü Sit Alanı Sahili (İ)		X											
		Yalıboyu Mah. Sahili (İ)		X											
		Kendirli Mevkii (NA)		X					X						
		Güzelyalı Mah. KTÜ MYO Altı T-2 (NA)		X											
		Liman Arkası (NA)		X					X						
		Belediye Plajı (NA)		X					X						
		Kerem Plajı (NA)		X					X						
		Belediye Plajı (NA)		X					X						
		Kaleköy Plajı (NA)		X											
		Yoroz Plajı (NA)		X					X						
		Çamburnu Mesire yeri (NA)		X											
		Vaha Mevkii Halk Plajı (NA)		X											
		Zeytinli Mah. Karacehennem Mevkii (İ)		X											
		Yeniay Mah. Sahili (İ)		X											
		Camlıca Mah. ve Orta Mah. Ortak sahili (İ)		X											

TABLO:II.6. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer
	TRABZON (DEVAMI)	Soğuksupınar Mah. Barınak üstü (NA)		X											
		Kıyıcık Devlet Hastanesi önü (NA)		X					X						
		Kavak Camii Doğusu (NA)		X											
		Of Çay Fabrikası Önü (I)		X											
		Belediye Plajı (NA)		X					X						
		Yalıköy Mah. (I)		X											
		Kaşüstü Plajı (NA)		X					X						
62	TUNCELİ	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
63	ŞANLIURFA	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
64	UŞAK	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
65	VAN	Engil Çayı Sahili					X								
		Doğan Kamping					X								
		DSİ Kampı					X								
		Yeniköy Sahili													
		Karayolları Kampı Sahili			X										
		Şahintepesi Sahili			X										
		Polis Kampı Sahili			X										
		Su Sporları Merkezi Sahili					X								
		Valikonağı Sahili			X										
		Balıkbendi Sahili					X								
		Çelebibağ Sahili			X										
		Gölağzı Sahili				X									
		Karataşlar (Toki) Sahili				X									
		Akdamar Adası Karşısı Sahili			X										
		İşkirt Köyü Sahili				X									
		DSİ ve Kızılay Sahili				X									
		Grand Deniz Kamping			X										
		Erçek Gölü Sahili				X									
		Fidanlık Sahili						X							
		Iskele Sahili					X								
		Ünseli Belediye Karşı Sahili				X									
		Ünseli Sahili				X									
		Ağartı Köyü Sahili			X										
		Çitören Köyü Sahili			X										
		Çolpan Köyü Sahili				X									
		Kampüs Sahili						X							
		Mollakasım Köyü Sahili			X										
		MTA Sahili						X							
		Yeşilsu Köyü Sahili			X										
		Çakırbey Köyü Sahili			X										
66	YOZGAT	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
67	ZONGULDAK	Alaplı Belediye Plajı		X	X										
		Alaplı Kocaman Plajı		X	X										
		Çaycuma Filyos Abacık Önü Plajı		X		X									
		Çaycuma Filyos Barınak Önü Plajı		X		X									
		Çaycuma Filyos Fabrika Önü Plajı		X	X										
		Çaycuma Filyos Iskele Önü Plajı		X		X									
		Çaycuma Filyos Iskele Önü Plajı		X	X										
		Kdz.Ereğli Ağua Beach Plajı		X	X										
		Kdz.Ereğli Erdemir Plajı		X		X									
		Kdz.Ereğli Belediye Plajı		X	X										

TABLO:II.6. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Evsel Atıklar	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıklar	Sanayi Atıkları	Zirai ila ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer
	ZONGUKDAK (DEVAMI)	Kdz.Ereğli Mervealtı Plajı		X	X										
		Kilimli Göbü Plajı		X	X										
		Kilimli Türkali Plajı		X		X									
		Kozlu Değirmenağzı Plajı		X		X									
		Kozlu Ilıksu Plajı		X		X									
		Kozlu Plajı		X		X									
		Zonguldak Deniz Kulübü Plajı		X	X										
		Zonguldak Kapuz Plajı	X		X										
		Zonguldak Uzunkum Plajı		X	X										
68	AKSARAY	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
69	BAYBURT	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
70	KARAMAN	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
71	KIRIKKALE	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
72	BATMAN	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
73	ŞIRNAK	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
74	BARTIN	Kurucaşile Kapisuyu Plajı		X		X									
		Kurucaşile Liman Plajı		X		X			X					X	
		Kurucaşile Tekkeönü Plajı		X		X			X						
		Kurucaşile Karaman Plajı		X			X								
		Amasra Göçkün Plajı		X		X			X						
		Amasra Çakraz Plajı		X			X		X						
		Amasra Bozköy Plajı		X		X			X						
		Amasra Büyük Liman Plajı		X	X				X					X	
		Amasra Küçük Liman Plajı		X		X			X					X	
		Inkum Plajı İskele Mahallesi		X	X										
		Inkumu Plajı Jandarma Önü		X	X										
		Inkumu Plajı Yenimahalle		X	X										
		Merkez Güzelcehisar Plajı		X	X										
		Merkez Mogada Plajı		X	X										
		Merkez Hatipler Plajı		X	X										
		Merkez Kızılkum Plajı		X	X										
75	ARDAHAN	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
76	İĞDIR	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
77	YALOVA	Altınova Saralkent Sahili	X		X										
		Altınova Hersek Sahili		X	X										
		Armutlu Fıstıklı Sahili		X		X									
		İhlas Armutlu Sahili		X		X									
		Armutlu İskele Mevkii		X		X									
		Armutlu Yılandar Mevkii		X		X									
		Çınarcık Esenköy Çamlıbel Mevkii	X		X										
		Çınarcık Kumluk Maviş Plajı	X		X										
		Çınarcık Taşlıman Mevkii		X	X										
		Çınarcık Üçreis Özenler Mevkii	X			X									

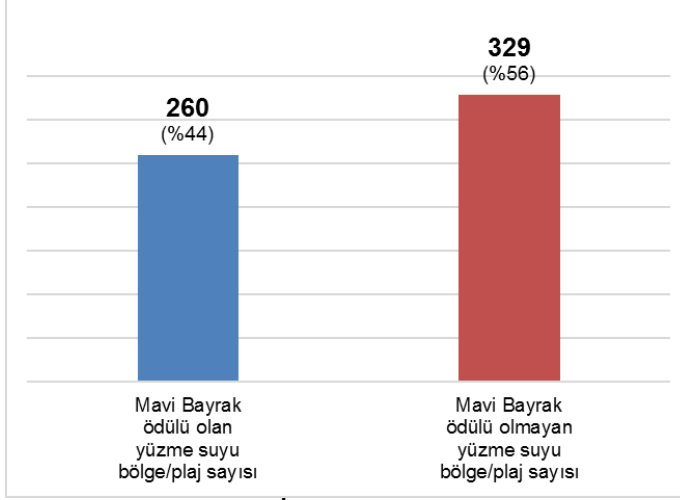
TABLO:II.6. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ila ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer
	YALOVA (DEVAMI)	Çiftlikköy Aydınkent-Ceylankent Plajı		X	X										
		Çiftlikköy Başkent 3 Sitesi Plajı		X		X									
		Çiftlikköy Halk Plajı		X		X									
		Merkez Akasya Park Plajı		X		X									
		Merkez Araştırma Plajı		X		X									
		Merkez Kamplar Bölgesi Plajı		X		X									
		Merkez Su ürünleri Plajı		X			X								
78	KARABÜK	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
79	KİLİS	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
80	OSMANİYE	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
81	DÜZCE	Akevler Tersane		X	X				X						Yüzeysel sular
		Ceneviz Kale Plajı	X		X				X						Yüzeysel sular
		Çınaraltı		X	X				X						Yüzeysel sular
		Çuhallı Plajı	X		X				X						Yüzeysel sular
		Değirmenağzı Plajı		X		X			X						Yüzeysel sular
		Edilli Plajı		X	X				X						Yüzeysel sular
		Kalkın Plajı (Milli Takımlar Kampı)		X	X				X						Yüzeysel sular
		Karaburun Plajı		X	X				X						Yüzeysel sular
		Kumpınar Plajı		X	X				X						Yüzeysel sular
		Martı Plajı		X	X				X						Yüzeysel sular
		Melenağzı Plajı		X	X				X						Yüzeysel sular

(*) A sınıfı ok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı ok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

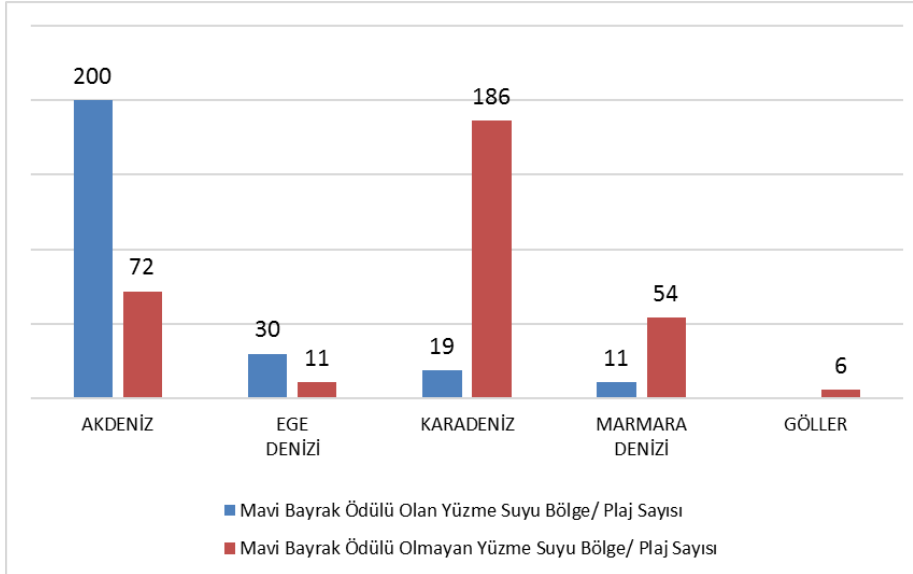
Grafik:II.14.'de il sınırları içerisinde yer alan yüzme sularının mavi bayrak durumu, **Grafik:II.15.**'de ise bu grafiğin denizlere göre dağılımı gösterilmiştir. Grafikler ülke çapındaki tüm mavi bayrakları kapsamamakta olup, **Tablo:II. 6.**'da mavi bayrak durumu işaretlenen yüzme suyu bölgeleri/plajlar veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

GRAFİK:II.14. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ MAVİ BAYRAK DURUMU (*)

(*) Tablo:II.6.'da 28 adet İl Müdürlüğümüzce kendi illerindeki, toplamda 589 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için mavi bayrak durumu işaretlenmiştir. Grafik:II.14, ülke çapındaki tüm mavi bayrakları kapsamamakta olup, Tablo:II.6'da mavi bayrak durumu işaretlenen yüzme suyu bölgeleri/plajlar veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

GRAFİK:II.15. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ DENİZLERE GÖRE MAVİ BAYRAK DURUMU (*)

(*) Tablo:II.6.'da 28 adet İl Müdürlüğümüzce kendi illerindeki, toplamda 589 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için mavi bayrak durumu işaretlenmiştir. Grafik:II.14 ve Grafik:II.15, ülke çapındaki tüm mavi bayrakları kapsamamakta olup, Tablo:II.6'da mavi bayrak durumu işaretlenen yüzme suyu bölgeleri/plajlar veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

NOT:

Akdeniz için; Antalya'da 267 adet, Hatay'da 5 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası,

Ege için; Aydın (2), Balıkesir (19), Çanakkale (4), Edirne (9), Muğla (7) illerinde toplam 41 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası,

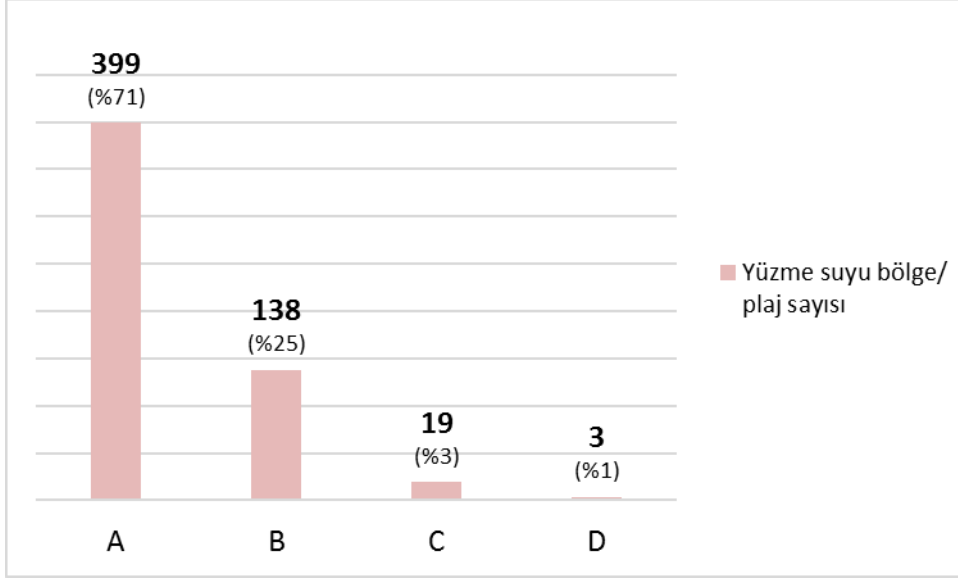
Karadeniz için; Artvin (2), Giresun (20), İstanbul (2), Kastamonu (11), Kırklareli (2), Kocaeli (10), Ordu (4), Rize (12), Sakarya (6), Samsun (40), Sinop (21), Trabzon (29), Zonguldak (19), Bartın (16), Düzce (11) illerinde toplam 205 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası,

Marmara Denizi için; Balıkesir (3), Bursa (22), Çanakkale (5), İstanbul (1), Kocaeli (10), Tekirdağ (7), Yalova (17) illerinde toplam 65 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası,

Göller için; Bitlis Van Gölü (3), Konya Beyşehir Gölü (2), Kütahya Emet (1) olmak üzere toplam 6 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası verileri kullanılmıştır.

Grafik:II.16.'da il sınırlarında bulunan yüzme sularının “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” çerçevesinde kalite sınıfları gösterilmiştir. **Grafik:II.16**, ülke çapındaki tüm yüzme sularını kapsamamakta olup, **Tablo:II.6**'da yüzme suyu kalitesi durumu işaretlenen yüzme suyu bölgeleri/plajlar veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır. **Grafik:II.17**, **Grafik:II.18**, **Grafik:II.19**, **Grafik:II.20**. ve **Grafik:II.21**.'de verilerinin Akdeniz, Ege Denizi, Karadeniz, Marmara Denizi ve göllere göre dağıtılmış şekilleri gösterilmektedir. **Grafik:II.22**.'de ise tüm denizlerde yüzde oran olarak kalite sınıfları dağılımı yan yana getirilmiştir.

GRAFİK:II.16. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ “YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ” ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

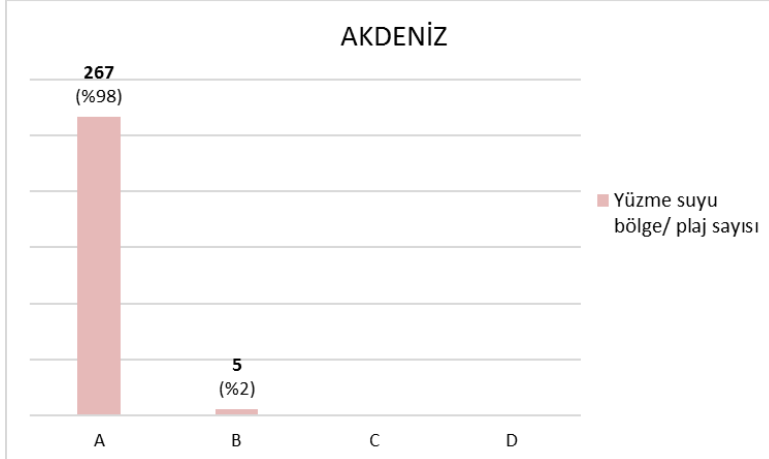

Not: “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

(*) Grafik, Tablo:II.6.'da, 23 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 559 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için belirlenen kalite sınıfları esas alınarak hazırlanmıştır. Grafik:II.16, ülke çapındaki tüm yüzme sularını kapsamamakta olup, Tablo:II.6'da yüzme suyu kalitesi sınıfı işaretlenen yüzme suyu bölgeleri/plajlar veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

Tablo:II.6.'nın verileriyle hazırlanan **Grafik:II.16**.'nın incelenmesinden yüzme sularımızın çoğunlukla (%71) A sınıfı yani “çok iyi” kalite olduğu görülmektedir. Bunu %25 ile B sınıfı yani “iyi” sınıfa dahil olan yüzme suları takip etmektedir.

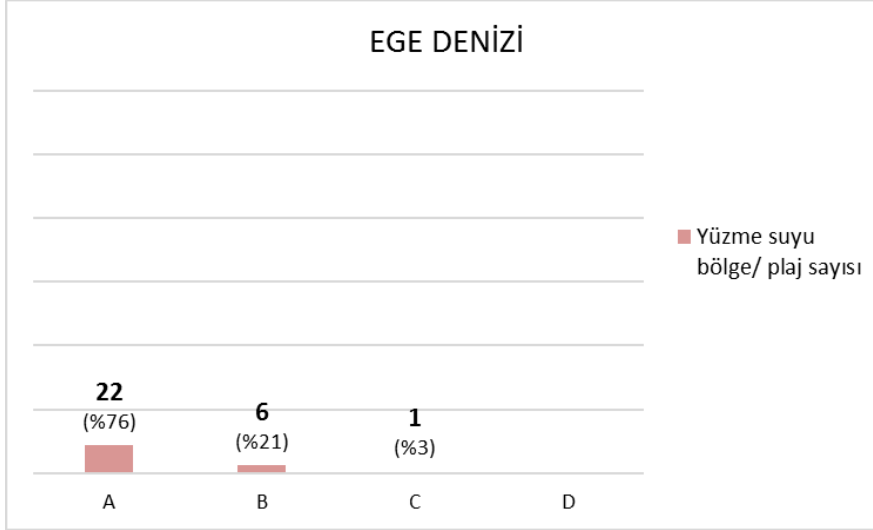
GRAFİK:II.17. AKDENİZ İÇİN ANTALYA ve HATAY SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ “YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ” ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

Not: “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

(*) Akdeniz için Antalya'daki 267 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası A sınıfı, Hatay'daki 5 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası ise B sınıfıdır.

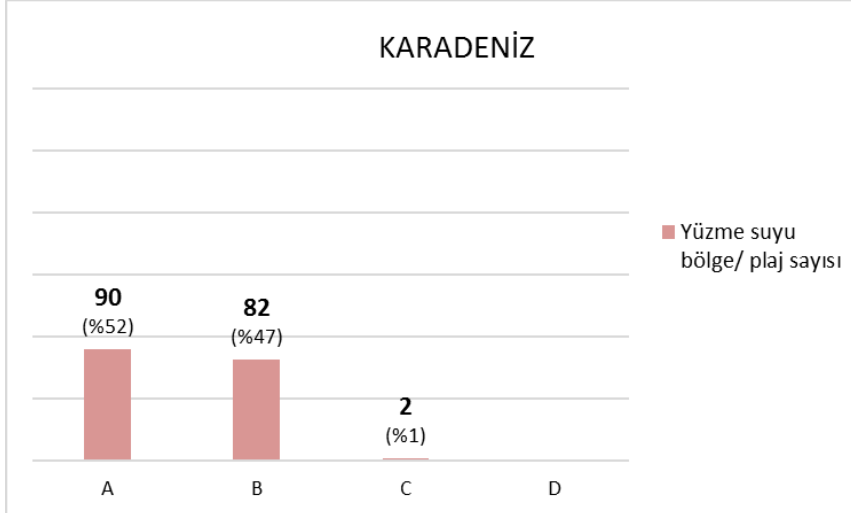
GRAFİK:II.18. EGE DENİZİ'İNDE YÜZME SULARININ “YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ” ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

Not: “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

(*) Ege Denizi için Tablo:II.6.’daki Aydın, Balıkesir ve Edirne illerindeki toplam 29 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

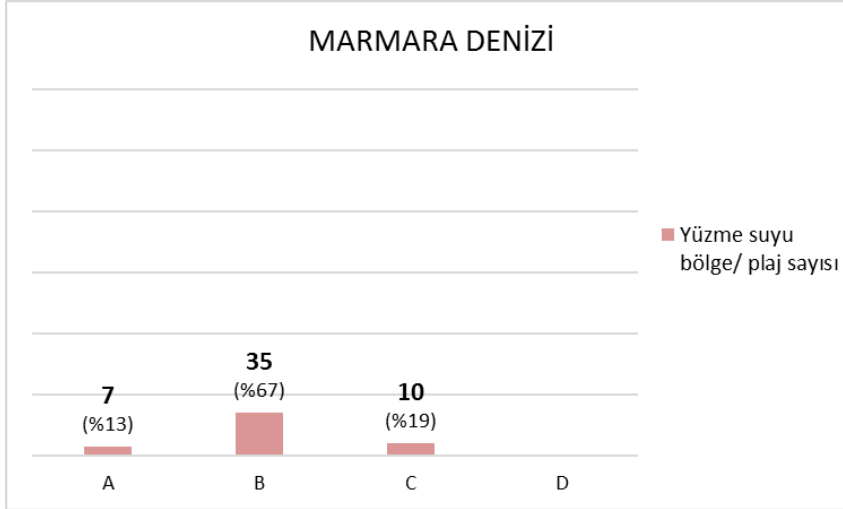
GRAFİK:II.19. KARADENİZ’DE YÜZME SULARININ “YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ” ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

Not: “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

(*) Karadeniz için Tablo:II.6.’daki Artvin, Giresun, Kastamonu, Kırklareli, Kocaeli, Ordu, Rize, Sakarya, Samsun, Sinop, Zonguldak, Bartın ve Düzce illerindeki toplam 174 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

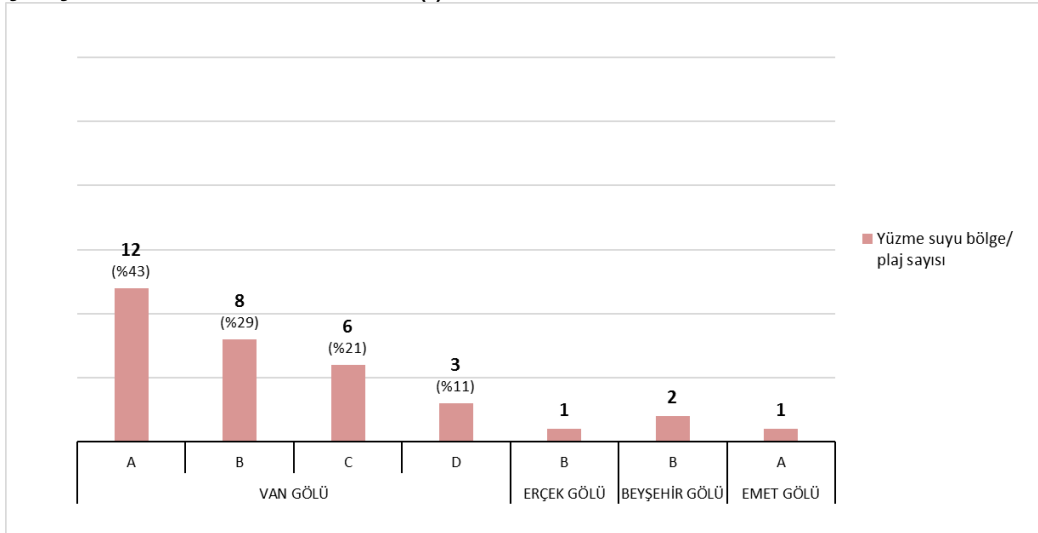
GRAFİK:II.20. MARMARA DENİZİ'NDE YÜZME SULARININ “YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ” ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

Not: “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

(*) Marmara Denizi için Tablo:II.6.’daki Balıkesir, Bursa, Kocaeli ve Yalova verileri esas alınmıştır. 52 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

GRAFİK:II.21. BAZI GÖLLERDE YÜZME SULARININ “YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ” ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

Not: “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

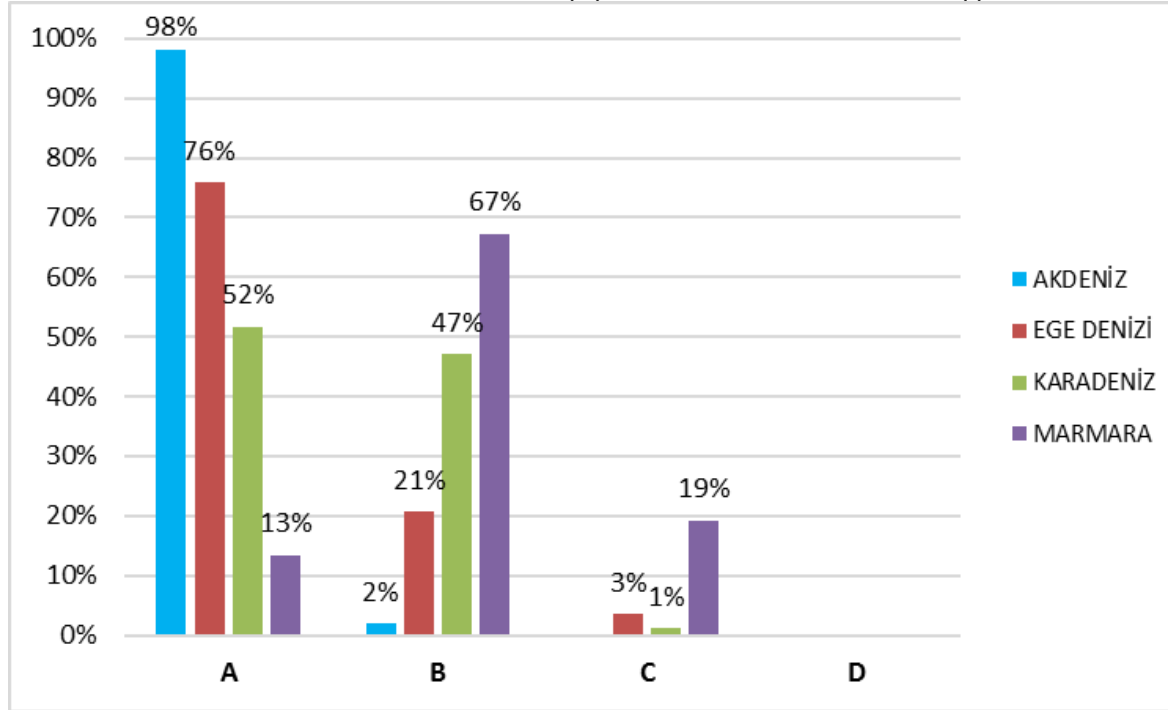
(*) Göller için Tablo:II.6.’daki Konya (Beyşehir Gölü), Kütahya (Emet Gölü), Van (Van Gölü ve Erçek Gölü) verileri esas alınmıştır. Van Gölü’nde 28 adet, Erçek Gölü’nde 1 adet, Beyşehir Gölü’nde 2 adet, Emet Gölü’nde 1 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

Tablo:II.6. ve Grafik:II.16.’dan türetilen, Grafik:II.17. ve II.21. arasındaki grafiklerin incelenmesinden Akdeniz’de (Antalya ve Hatay), Ege Denizi’nde (Aydın, Balıkesir ve Edirne) ve Karadeniz’de yüzme sularının çoğunlukla “çok iyi”, Marmara Denizi’nde (Balıkesir, Bursa, Kocaeli ve Yalova’da) çoğunlukla “iyi” kalite sınıfında olduğu görülmektedir.

Van Gölü yüzme suyu alanı olarak toplam 28 alan belirtilmiş olup %43’ü çok iyi, %29’u iyi, %21’i kötü ve %11’i çok kötü sınıfındadır. Erçek Gölü “iyi”, Beyşehir Gölü “iyi”, Emet Gölü “çok iyi” kalite sınıfında olarak belirtilmiştir.

Her ne kadar **Tablo:II.6.** 'da denize kıyısı olan tüm illerden konuyla ilgili veri elde edilememiş olsa da denizlerde yüzme suları kalite sınıflarının yüzde (%) olarak kalite sınıflarının dağılımı yan yana getirildiğinde (**Grafik:II.22.**), oransal olarak Akdeniz'de yüzme suları kalite sınıflarının en iyi durumda olduğu, bunu Ege Denizi'nin takip ettiği görülmektedir.

GRAFİK:II.22. DENİZLERDE “YÜZME SULARININ YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ” ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARININ YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI (*)

Not: “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

(*) Grafik:II.22, Tablo:II.6.'dan yararlanılarak hazırlanmış olup, 23 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 559 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için belirlenen kalite sınıfları esas alınarak hazırlanmıştır.

Akdeniz için Antalya'daki 267 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası A sınıfı, Hatay'daki 5 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası ise B sınıfıdır.

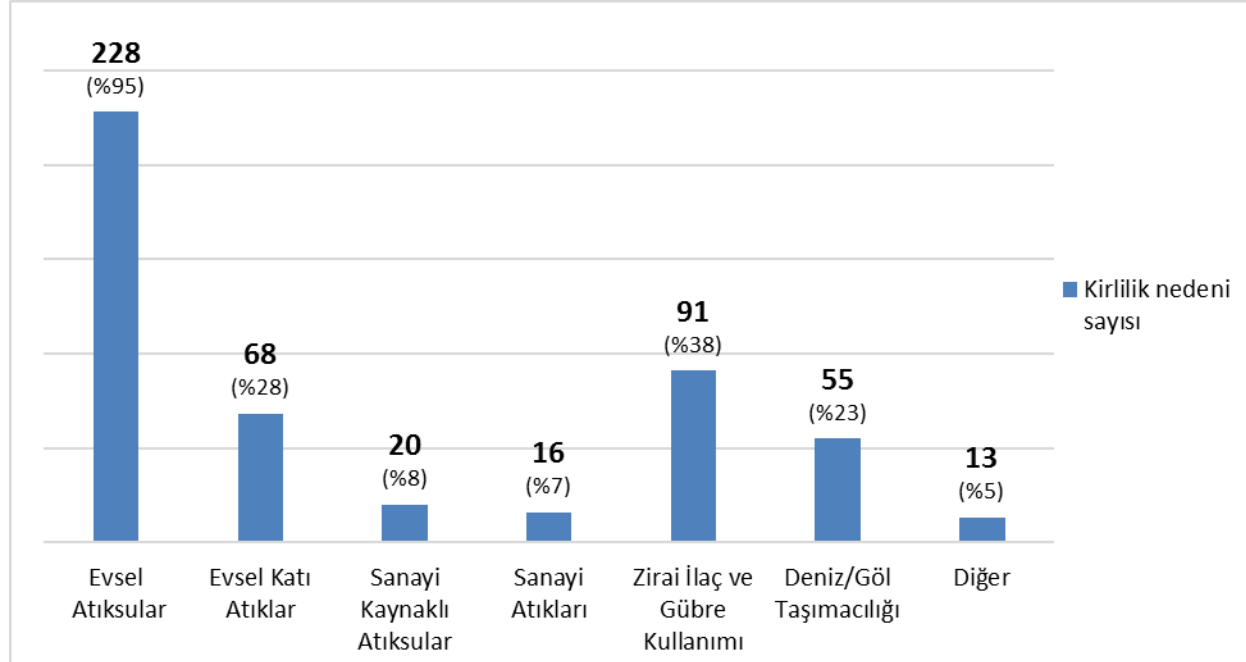
Ege Denizi için Aydın, Balıkesir ve Edirne illerindeki toplam 29 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

Karadeniz için Artvin, Giresun, Kastamonu, Kırklareli, Kocaeli, Ordu, Rize, Sakarya, Samsun, Sinop, Zonguldak, Bartın ve Düzce illerindeki toplam 174 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

Marmara Denizi için Balıkesir, Bursa, Kocaeli ve Yalova verileri esas alınmıştır. 52 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

Grafik:II.23.'de, **Tablo:II.6.**'daki işaretlemelerden yararlanılarak yüzme sularının muhtemel kirlenme nedenleri gösterilmiştir.

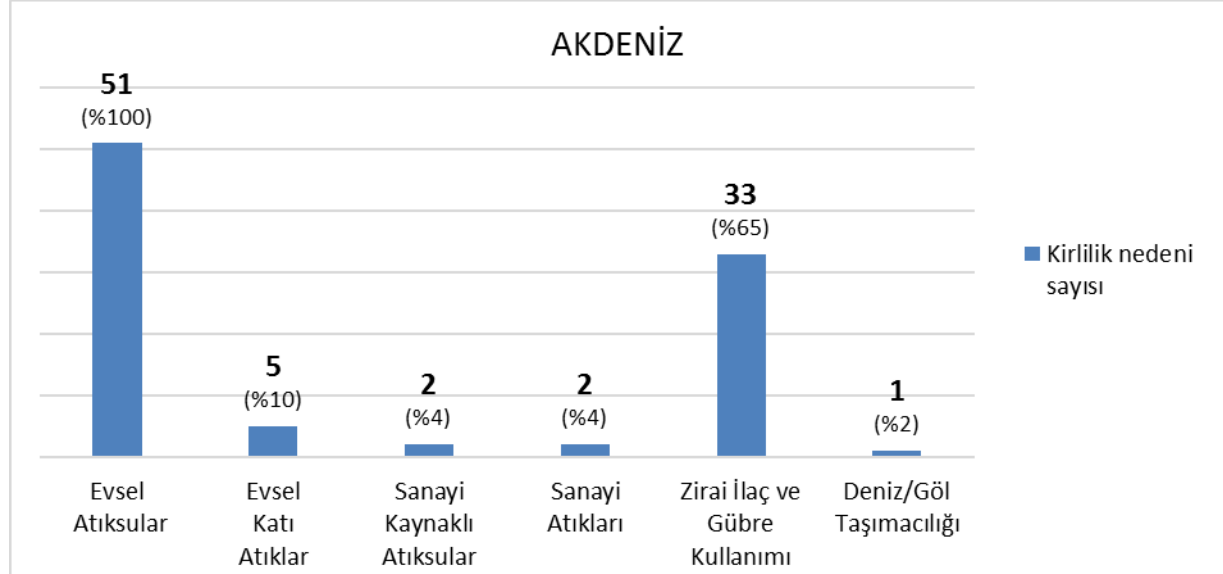
GRAFİK:II.23. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

(*) **Tablo:II.6.**'da 23 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 240 adet yüzme suyu bölgesi/ plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır. Grafik, **Tablo:II.6.**'dan hareketle hazırlanmıştır.

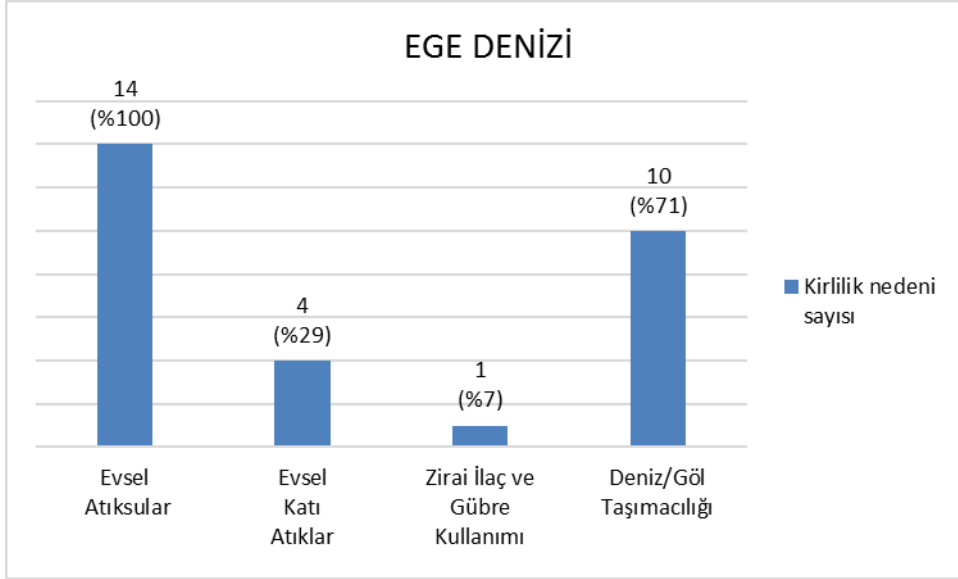
Tablo:II.6.'nın verileriyle hazırlanan **Grafik:II.23.**'ün incelenmesinden yüzme sularımızın %95'inin muhtemel kirlenme nedeninin "evsel atıksular" olarak belirtildiği görülmektedir. Bunu %38 ile zirai ilaç ve gübre kullanımı, %28 ile evsel katı atıklar, %23 ile deniz/göl taşımacılığı takip etmektedir.

GRAFİK:II.24. AKDENİZ'DE (Antalya ve Hatay) YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

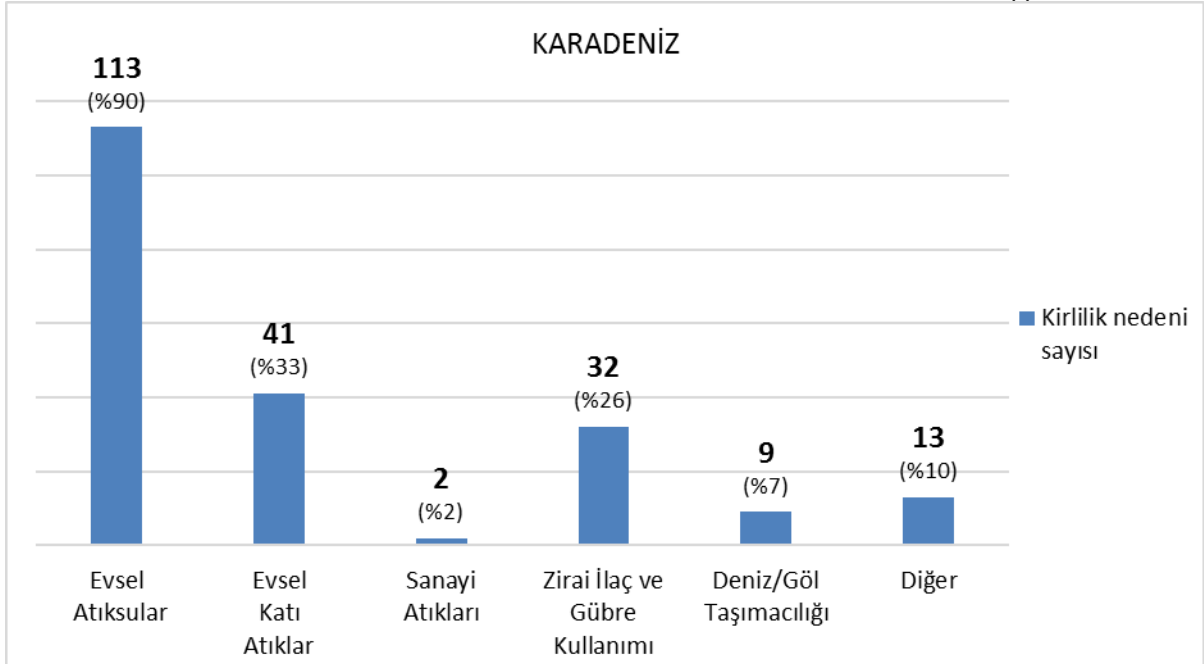
(*) Akdeniz için Antalya ve Hatay verileri esas alınmıştır. 51 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

GRAFİK:II.25. EGE DENİZİ'NDE YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

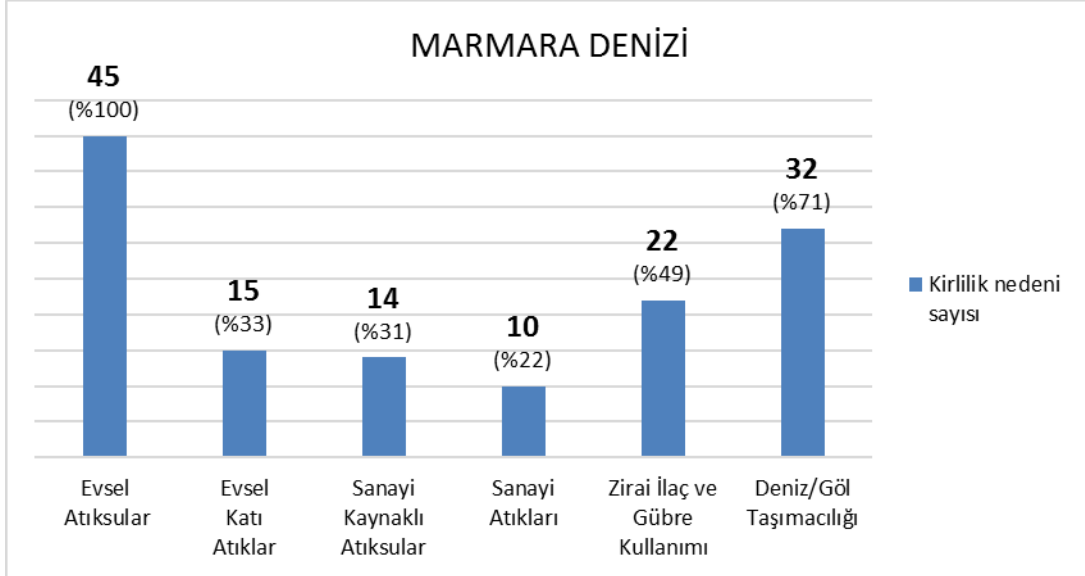
(*) Ege Denizi için Aydın, Çanakkale, Edirne, Muğla illerinde toplam 14 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

GRAFİK:II.26. KARADENİZ' DE YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

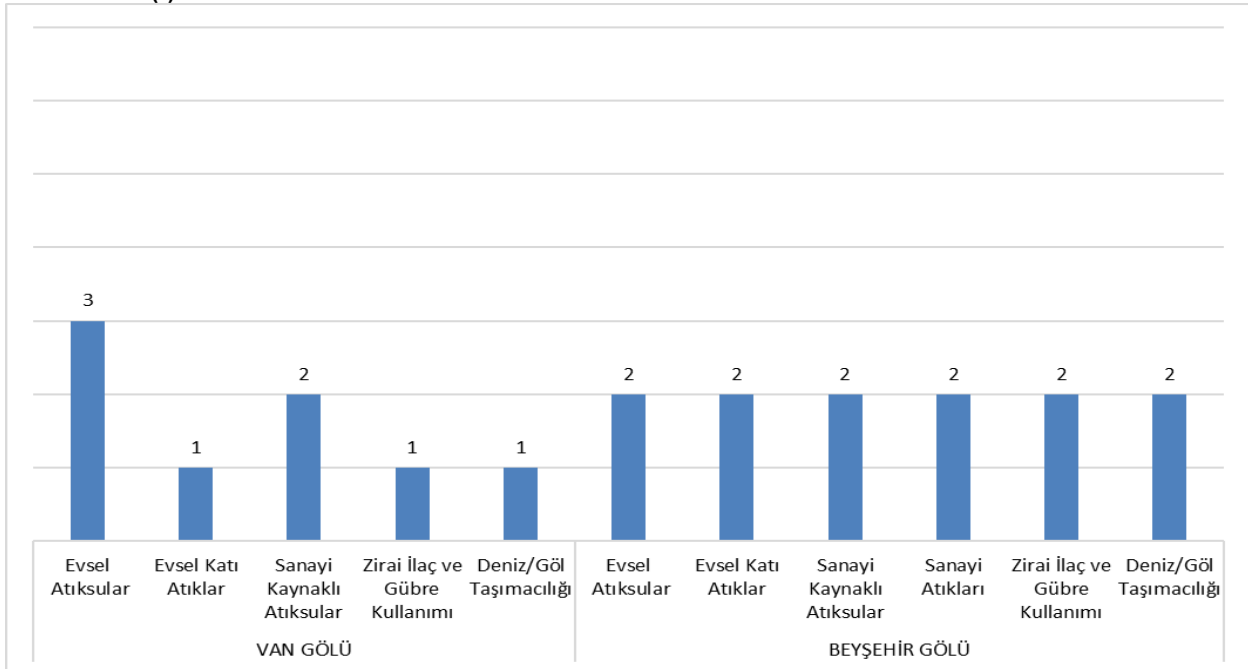
(*) Karadeniz için Artvin, Giresun, Kastamonu, Kırklareli, Kocaeli, Ordu, Rize, Samsun, Sinop, Trabzon, Bartın ve Düzce illerinde toplam 125 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

GRAFİK:II.27. MARMARA DENİZİ'NDE YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

(*) Marmara Denizi için Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Kocaeli ve Tekirdağ illerinde toplam 45 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

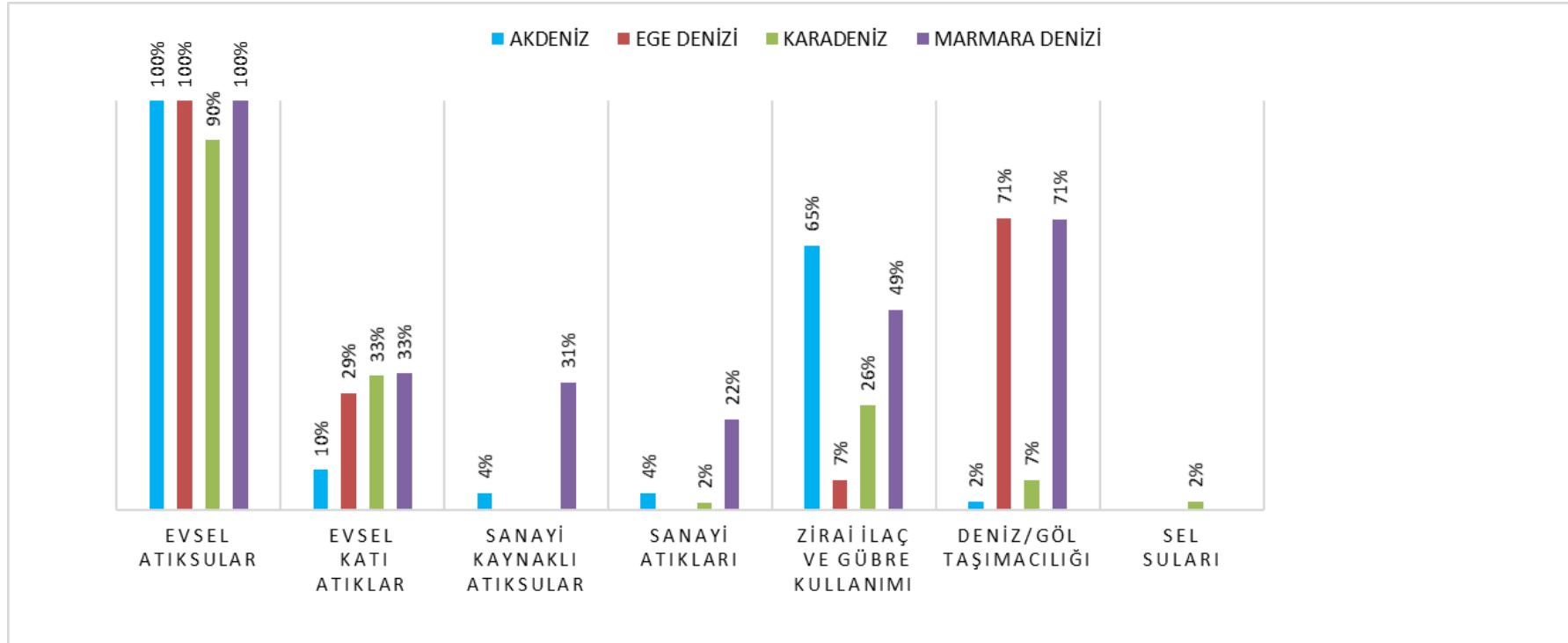
GRAFİK:II.28. VAN GÖLÜ ve BEYŞEHİR GÖLÜ'ÜNDEKİ YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

(*) Bitlis-Van Gölü için 3 adet yüzme suyu bölgesi veya Konya-Beyşehir Gölü için 2 izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

Her ne kadar **Tablo:II.6.** 'da denize kıyısı olan tüm illerden konuyla ilgili veri elde edilememiş olsa da denizlerde yüzmeye sularının muhtemel kirlenme nedenlerinin yüzde (%) olarak oransal dağılımı yan yana getirildiğinde (**Grafik:II.29.**), denizlerde en çok evsel atıksuların muhtemel kirlilik nedeni olduğu görülmektedir. Zira ilaç ve gübre kullanımı özellikle Akdeniz'de (Antalya ve Hatay) olmak üzere bütün denizlerde önemli bir muhtemel kirlilik etkeni olmuştur. Ege Denizi ve Marmara Denizi'nde deniz taşımacılığının da başlıca muhtemel kirlilik nedenlerinden biri olması dikkat çekicidir. Sanayi kaynaklı kirlilik ise en çok Marmara Denizi'nde etkilidir. Karadeniz'de diğer denizlerde kirlilik nedeni olarak belirtilmeyen yağış ve sel suları, küçük bir oranla da olsa, muhtemel kirlilik nedenlerinden biri olarak belirtilmiştir.

GRAFİK:II.29. DENİZLERDE MUHTEMEL KİRLİLENME NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

(*) Tablo:II.6.'da 23 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 240 adet yüzmeye suyu bölgesi/ plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır. Grafik, Tablo:II.6.'dan hareketle hazırlanmıştır.

Detaylandırılacak olursa;

Akdeniz için Antalya ve Hatay verileri esas alınmıştır. 51 adet yüzmeye suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

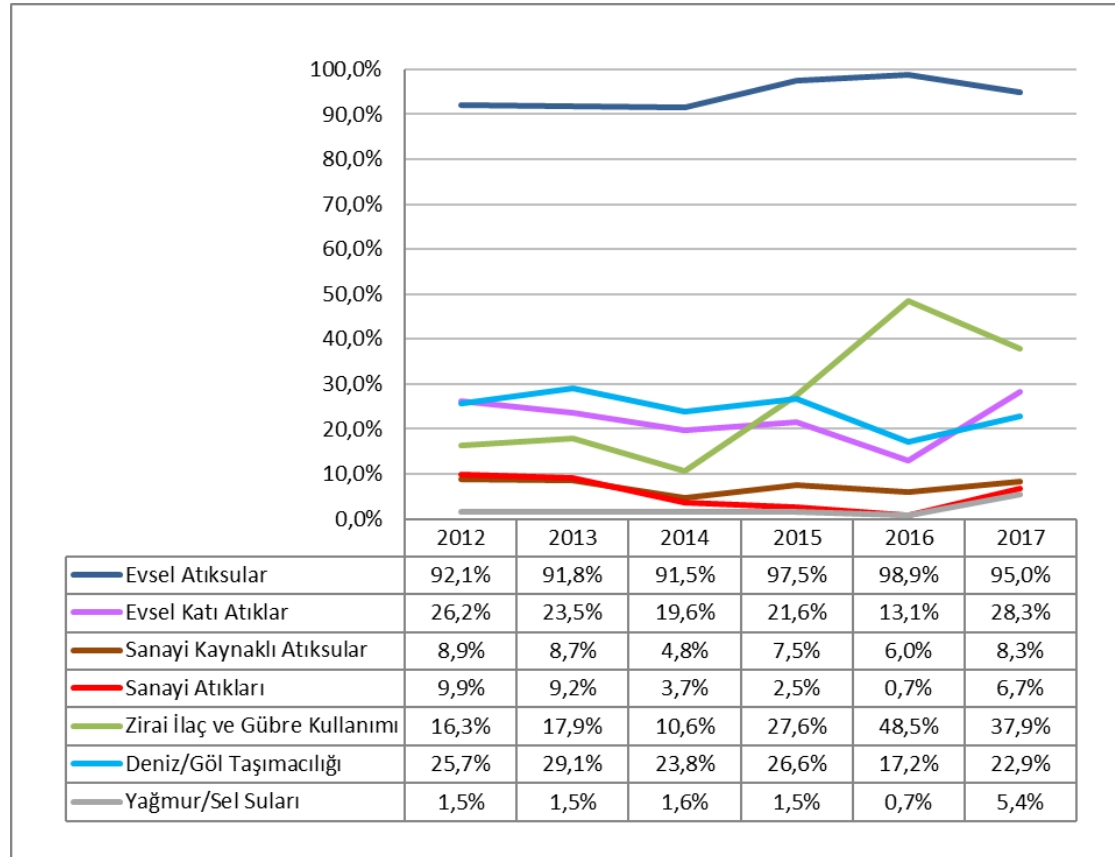
Ege Denizi için Aydın, Çanakkale, Edirne, Muğla illerinde toplam 14 adet yüzmeye suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

Karadeniz için Artvin, Giresun, Kastamonu, Kırklareli, Kocaeli, Ordu, Rize, Samsun, Sinop, Trabzon, Bartın ve Düzce illerinde toplam 125 adet yüzmeye suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

Marmara Denizi için Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Kocaeli ve Tekirdağ illerinde toplam 45 adet yüzmeye suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

Grafik:II.30.' da yıllar itibariyle yüzme sularının muhtemel kirlenme nedenlerinin oransal dağılımı gösterilmiştir. Grafikten, muhtemel kirlilik nedeni olarak, evsel atıksular ve özellikle de zirai ilaç gübre kullanımının belirtilme oranının yıllar itibariyle arttığı görülmektedir.

GRAFİK:II.30. YILLAR İTİBARIYLA İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

Not:

- 2012 yılı için 22 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 202 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır.
- 2013 yılı için 21 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 196 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır.
- 2014 yılı için 21 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 189 adet yüzme suyu bölgesi/ plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır.
- 2015 yılı için 22 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 199 adet yüzme suyu bölgesi/ plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır.
- 2016 yılı için 20 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 268 adet yüzme suyu bölgesi/ plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır.
- 2017 yılı için 23 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 240 adet yüzme suyu bölgesi/ plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır.

Tablo:II.7.’ de il sınırları içindeki yerleşim merkezlerinde atıksuların yol açtığı kirliliğin nedenleri yerleşim birimleri (il merkezi ve ilçeler) esas alınarak işaretlenmiştir.

Tablo II.7’de yer alan kirlilik nedenleri:

- Kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olması
- Yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmaması
- Büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtmaması
- Küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmaması
- Foseptik çukurların sağlıklı şekilde inşa edilmemesi
- Foseptik atıkların vidanjörlerle çekildikten sonra gelişigüzel yerlere boşaltılması
- Zirai mücadele ilaçlarının kullanımı
- Kimyasal gübre kullanımı
- Arıtma tesisi kapasite ve verimlerinin yetersiz olması
- Arıtma tesisinde görevli olan personelin yetersiz olması
- Hayvancılık atıkları
- Maden atıkları
- Diğer (Tablo altında belirtilmiştir)

TABLO:II.7. İL SINIRLARI İÇİNDEKİ İL MERKEZİ/İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLİLENMENİN NEDENLERİ

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
1	ADANA	1.Seyhan				X	X	X	X							1.Kozan							X	X	X				
		2.Çukurova				X	X	X	X							2.Ceyhan		X		X			X	X					
		3.Yüreğir				X	X	X	X							3.İmamoğlu	X	X			X		X	X					
		4.Sarıçam				X	X	X	X							4.Karaisalı							X	X					
																5.Karataş		X		X			X	X					
																6.Yumurtalık	X	X					X	X					
																7.Aladağ	X	X										X	
																8.Feke	X	X											
																9.Saimbeyli		X											X
																10.Tufanbeyli		X			X								
																11.Pozantı													
2	ADIYAMAN	1.Merkez							X	X				X	X	1.Gölbaşı				X			X	X		X			
																2.Kahta				X			X	X		X			
																3.Besni		X		X			X	X		X			
																4.Samsat		X					X	X		X			
																5.Çelikan		X					X	X		X			
																6.Gerger		X					X	X		X			
																7.Sincik		X					X	X		X			
																8.Tut							X	X		X			
3	A.KARAHİSAR	1.Afyonkarahisar							X	X				X	X	1.Başmakçı		X					X	X		X			
																2.Bayat		X					X	X		X			
																3.Bolvadin							X	X		X			
																4.Çay							X	X		X			
																5.Çobanlar		X					X	X		X			
																6.Dazkırı		X					X	X					
																7.Dinar							X	X					
																8.Emirdağ							X	X					
																9.Evciler		X					X	X		X			
																10.Hocalar		X					X	X		X			
																11.İhsaniye		X					X	X		X			
																12.İscehisar		X					X	X		X	X		
																13.Kızılören		X					X	X		X			
																14.Sandıklı							X	X		X			
																15.Sinanpaşa		X					X	X		X			
																16.Sultandağ		X					X	X		X			
																17.Şuhut							X	X		X			
4	AĞRI	1.Merkez	X	X	X	X	X	X	X	X				X		Tüm ilçeler (7 ilçe)	X	X		X	X	X	X	X		X	X		
5	AMASYA	1.Merkez				X			X	X				X	X	Tüm ilçeler (6 ilçe)		X		X			X	X		X	X		
6	ANKARA	1.İl Merkezi (15 ilçe)	X	X							X					Tüm ilçeler (10 ilçe)	X	X		X					X				
7	ANTALYA (*)	1.Aksu							X							1.Akseki	X	X									X		
		2.Döşemealtı				X			X					X		2.Alanya							X						
		3.Kepez														3.Demre							X					X	
		4.Konyaaltı														4.Elmalı												X	
		5.Muratpaşa														5.Finike	X	X					X					X	
																6.Gazipaşa				X			X						
																7.Gündoğmuş	X	X											
																8.Ibradi	X	X											
																9.Kaş									X				
																10.Kemer													
																11.Korkuteli												X	
																12.Kumluca							X					X	
																13.Manavgat							X						
																14.Serik							X			X	X		

TABLO:II.7. DEVAMI

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
8	ARTVİN	1.Artvin	X	X		X	X								1. Ardanoç	X	X	X	X	X								X	
															2. Arhavi		X						X					X	
															3. Borçka	X	X		X	X				X	X			X	
															4. Hopa	X	X							X				X	
															5. Murgul	X	X	X	X	X								X	
															6. Şavşat	X	X									X		X	
9	AYDIN	1.Merkez	X		X				X						1.Bozdoğan	X	X				X		X					X	
															2.Buharkent		X	X			X								
															3.Çine						X								
															4.Didim	X				X	X								
															5.Germencik	X	X	X		X	X								
															6.Incirtiova		X		X										
															7.Karacasu	X	X	X											
															8.Karpuzlu	X	X			X	X								
															9.Koçarlı	X	X			X	X								
															10.Köşk	X	X	X	X	X									
															11.Kuşadası	X	X			X	X								
															12.Kuyucak										X				
															13.Nazilli				X	X									
															14.Söke						X								
10	BALIKESİR	1.Balıkesir							X	X			X		1.Ayvalık	X	X			X	X	X	X			X			
															2.Balya	X	X								X	X			
															3.Bandırma	X	X	X	X		X				X				
															4.Burhaniye				X	X	X					X			
															5.Bigadiç	X	X				X				X				
															6.Dursunbey	X	X				X				X				
															7.Edremit	X	X				X				X				
															8.Erdek	X	X			X	X				X				
															9.Gömeç		X								X				
															10.Gönen	X	X	X	X		X				X				
															11.Havran	X	X	X	X						X				
															12.Ivrindi				X		X				X				
															13.Kepsut	X	X	X			X				X				
															14.Manyas	X	X		X		X				X				
															15.Marmara	X	X			X	X						X		
															16.Savaştepe	X	X		X						X				
															17.Sındırgı	X	X		X						X	X			
															18.Susurluk	X	X	X	X						X				
11	BİLECİK	1.Merkez	X	X						X			X		1.Bozüyük	X	X	X									X		
															2.Gölpazarı	X	X			X							X		
															3.Inhisar	X	X			X									
															4.Osmaneli	X	X			X						X			
															5.Pazaryeri	X	X			X									
															6.Söğüt	X	X	X									X		
12	BİNGÖL	1.Bingöl Merkez							X	X					7.Yenişehir	X	X			X									
															Tüm İlçeler (7 ilçe)	X	X			X		X	X	X		X			
13	BİTLİS	1. Bitlis Merkez	X	X		X	X	X	X	X			X		1.Adilcevaz	X	X			X		X	X		X				
															2.Ahlat	X	X			X	X	X		X	X				
															3.Güroymak	X	X			X		X	X			X			
															4.Hizan	X	X			X		X	X			X			
															5.Mutki	X	X			X	X					X			
															6.Tatvan	X	X		X	X				X	X				
14	BOLU	1.Bolu Merkez				X			X	X	X				1.Taşkesti Beldesi		X				X		X						
		2.Karacasu	X				X	X							2.Mengen		X				X	X							
															3.Gerede		X	X			X	X	X						
															4.Seben		X				X	X							
															5.Kırıscık		X								X				
															6.Göynük	X		X				X							
															7.Yeniçağa		X				X		X						
															8.Dörtdivan		X												
15	BURDUR	1.Merkez								X		X	X		1.Ağlasun	X	X	X	X	X	X	X			X	X			
															2.Bucak		X	X	X	X	X	X			X	X			
															3.Göhlisar	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X			
															4.Çeltikçi	X	X	X	X	X	X				X	X			
															5.Yeşilova	X	X	X	X	X	X	X			X	X			
															6.Tefenni	X	X	X	X	X	X	X			X	X			
															7.Kemer	X	X	X	X						X	X			
															8.Karamanlı	X	X	X	X						X	X			
															9.Çavdır	X	X	X	X						X	X			
															10.Altınyayla	X	X	X	X						X	X			
16	BURSA (Not: İşaret konulmayanlar BUSKİ)	1.Osmangazi													1.Mudanya		X												
		2.Nilüfer													2.Gemlik		X												
		3.Yıldırım	X												3.İnegöl						X	X			X				
		4.Gürsu													4.İznik	X	X			X	X	X	X						
		5.Kestel													5.Karacabey		X				X	X	X		X				
															6.Mustafakemalpaşa	X	X			X		X	X		X	X			
															7.Büyükorhan	X	X												
															8.Orhaneli	X	X			X						X			
															9.Orhangazi	X	X				X	X							
															10.Keles	X	X			X									
															11.Yenişehir	X	X				X	X			X				
															12.Harmancık	X	X			X						X			

TABLO:II.7. DEVAMI

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	
17	ÇANAKKALE	1.Çanakkale							X							1.Ayvacık						X	X							
		2.Kepez							X	X	X					2.Bayramiç						X	X							
		3.Erenköy (İntepe)		X			X									3.Bıga			X	X		X	X							
		4.Güzelyalı	X	X			X									4.Bozcaada	X	X		X	X									
		5.Dardanos	X	X			X									5.Çan				X		X	X							
																6.Eceabat														
																7.Ezine		X		X			X							
																8.Gelibolu			X			X	X	X						
																9.Gökçeada	X	X	X	X	X									
																10.Lapseki		X		X			X	X						
														11.Yenice	X		X	X			X	X								
18	ÇANKIRI	1.Merkez		X		X		X	X					X	Tüm İlçeler (11 ilçe)		X		X		X	X					X			
19	ÇORUM	1.Merkez								X				X																
20	DENİZLİ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.																												
21	DİYARBAKIR	1.Gözel Havzası İçme suyu /Bağlar		X		X			X	X				X	1.Dicle Baraj Gölü/ Eğil	X	X			X		X	X				X			
															2.Dicle Baraj Gölü/ Dicle	X	X			X		X	X				X			
22	EDİRNE	1.Merkez		X			X	X	X	X					Tüm İlçeler (8 ilçe)		X			X	X	X	X							
23	ELAZIĞ	1.Merkez									X				Sivrice									X						
															Diğer İlçeler (9 ilçe)	X	X									X				
24	ERZİNCAN	1.Merkez İlçe				X			X		X	X		X	1.İliç	X	X			X		X				X	X	X		
															2.Refahiye	X											X			
															3.Tercan												X			
															4.Otlukbeli		X									X				
															5.Üzümlü	X										X	X			
															6.Kemah	X											X			
															7.Kemaliye	X				X							X			
															8.Çayırlı	X	X										X			
25	ERZURUM														1.Olur	X				X										
															2.Horasan		X										X			
															3.Tortum	X	X			X						X				
															4.İspir	X	X			X						X		X		
															5.Pasinler	X	X			X	X		X			X				
															6.Tekman	X	X			X	X									
															7.Aşkale	X				X										
															8.Uzundere		X			X		X		X	X	X				
26	ESKİŞEHİR	1.Merkez	Arıtma tesisi mevcuttur.													Tüm İlçeler (12 ilçe)	X	X					X	X						
27	GAZİANTEP	1.Şehitkamil	Büyükşehir Belediyesinin atıksu arıtma tesisine bağlı													1.Nizip	X		X	X										
		2.İslahiye														X														
		3.Nurdağı														Büyükşehir Belediyesinin atıksu arıtma tesisine bağlı														
		4.Araban																												
														5.Yavuzeli		X														
														6.Karkamış		X														
28	GİRESUN	1.Merkez				X	X				X				1.Alucra	X	X			X	X						X			
															2.Bulanca	X	X			X	X	X								
															3.Çamoluk	X	X			X	X					X				
															4.Çanakçı	X	X			X	X					X				
															5.Dereli	X	X			X	X									
															6.Doğankent	X	X			X	X									
															7.Espiye	X	X			X	X						X			
															8.Eynesil	X	X			X	X									
															9.Görece	X	X			X	X									
															10.Güce	X	X			X	X									
															11.Keşap	X	X			X	X									
															12.Piraziz	X	X			X	X									
															13.Şebinkarahisar	X	X			X	X					X	X			
															14.Tirebolu	X	X			X	X									
															15.Yağlıdere	X	X			X	X									
29	GÜMÜŞHANE	1.Merkez	X				X								1.Kelkit					X		X	X			X				
															2.Şiran	X				X		X	X			X				
															3.Köse	X	X			X		X	X							
															4.Torul	X	X			X										
														5.Kürtün	X	X			X											
30	HAKKARİ	1.Merkez	X	X			X	X						Tüm İlçeler (3 ilçe)	X	X			X	X										
31	HATAY	1.Antakya	X			X					X		X		1.Altınözü	X	X					X				X				
		2.Defne	X								X		X		2.Samandağ	X	X			X		X				X				
															3.Belen	X	X			X	X	X	X							
															4.İskenderun	X	X					X								
															5.Dört Yol	X	X					X								
															6.Kırıkhan	X	X					X				X				
															7.Hassa	X	X					X				X				
															8.Reyhanlı	X	X					X				X				
															9.Erzin	X	X					X								
															10.Kumlu	X	X					X				X				
															11.Yayladağı	X	X									X				
															12.Payas	X	X			X		X								
															13.Arsuz	X	X			X			X							
32	ISPARTA	1.Isparta								X	X				1.Eğirdir			X					X							
															2.Yalvaç				X					X						
															3.Şarkikaraağaç		X										X			
															4.Yenişarbademli		X										X			
															5.Uluborlu		X										X			
															6.Sütcüler									X	X					

TABLO:II.7. DEVAMI

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
	ISPARTA (DEVAMI)														7.Aksu	X												X	
															8.Gönen	X												X	
															9.Keçiborlu	X												X	
															10.Gelendost								X	X					
															11.Senirkent	X												X	
															12.Atabey	X												X	
33	MERSİN	1.Mezitli	X												1.Tarsus	X													
		2.Yenişehir													2.Çamlıyayla	X	X			X	X								
		3.Akdeniz	X												3.Silifke	X													
		4.Toroslar	X												4.Erdemli	X													
															5.Aydıncık	X	X			X	X								
															6.Mut	X													
													7.Bozyazı	X															
													8.Anamur	X															
34	İSTANBUL	1.Adalar																											
		2.Arnavutköy																											
		3.Ataşehir																											
		4.Avcılar																											
		5.Büyükkçekmece																											
		6.Bağcılar																											
		7.Bahçelievler																											
		8.Bakırköy																											
		9.Başakşehir																											
		10.Bayrampaşa																											
		11.Beşiktaş																											
		12.Beykoz	X																										
		13.Beylikdüzü																											
		14.Beyoğlu																											
		15.Çatalca	X																										
		16.Çekmeköy																											
		17.Esenler																											
		18.Esenyurt																											
		19.Eyüp																											
		20.Fatih																											
		21.Gaziosmanpaşa																											
		22.Güngören																											
		23.Küçükçekmece																											
		24.Kadıköy																											
		25.Kağıthane																											
		26.Kartal																											
		27.Maltepe																											
		28.Pendik						X																					
		29.Sancaktepe																											
		30.Sarıyer																											
		31.Silivri	X																										
		32.Sultanbeyli																											
		33.Sultangazi																											
		34.Şile	X	X				X					X	X															
		35.Şişli																											
		36.Tuzla	X																										
		37.Ümraniye																											
		38.Üsküdar																											
		39.Zeytinburnu																											
35	İZMİR														1.Aliağa	X	X												
															2.Dikili	X	X			X				X	X				
															3.Kınık	X	X				X	X							
															4.Foça	X													
															5.Bergama	X	X				X	X							
															6.Menemen	X	X			X	X	X							
															7.Torbalı	X	X			X	X	X			X				
															8.Bayındır	X				X	X				X				
															9.Ödemiş	X				X									
															10.Tire	X				X	X								
															11.Beydağ	X	X			X									
															12.Kiraz	X				X	X								
															13.Selçuk							X	X						
															14.Seferihisar		X			X					X				
															15.Menderes														
															16.Karaburun	X	X			X					X				
															17.Kemalpaşa	X	X			X	X	X	X	X	X	X			
															18.Urla	X	X			X	X	X	X	X	X				
															19.Çeşme	X	X			X	X	X	X	X	X				
36	KARS	1.Merkez	X	X		X							X		1.Arpaçay	X	X		X								X		
															2.Akyaka	X	X		X								X		
															3.Susuz	X	X		X								X		
															4.Selim	X	X		X								X		
															5.Sarıkamış	X	X		X								X		
															6.Kağızman	X	X		X								X		
37	KASTAMONU	1.Merkez		X	X	X			X	X			X		1.Abana	X	X		X	X					X				
															2.Araç	X	X			X	X				X				
															3.Ağlı	X	X			X	X				X				
															4.Azdavay	X	X			X	X				X				
															5.Bozkurt	X	X			X	X				X				
															6.Çatalzeytin	X	X			X	X				X				
															7.Cide	X	X			X	X				X				

TABLO:II.7. DEVAMI

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	
	KASTAMONU (DEVAMI)														8.Daday	X	X			X	X					X				
															9.Devrekani	X	X			X	X					X				
															10.Doğanyurt	X	X			X	X					X				
															11.Hanönü	X	X			X	X					X				
															12.Ihsangazi			X		X	X					X				
															13.Inebolu	X	X			X	X					X				
															14.Küre	X	X			X	X					X				
															15.Pınarbaşı	X		X			X	X				X				
															16.Seydiler	X	X	X			X	X					X			
															17.Şenpazar	X		X			X	X					X			
													18.Taşköprü	X	X	X			X	X					X					
													19.Tosya	X	X	X			X	X					X	X				
38	KAYSERİ	1.Büyükşehir Belediyesi	Büyükşehir Belediyesine ait alanlarda atıksular artılmaktadır													1.Akkışla	X	X												
														2.Bünyan	X	X														
														3.Develi																
														4.Felahiye	X	X														
														5.Özvatan	X	X														
														6.Pınarbaşı																
														7.Sarıoğlu																
														8.Sarı	X	X														
														9.Tomarza																
														10.Yahyalı																
														11.Yeşilhisar																
39	KIRKLARELİ	1.Kırklareli			X		X	X	X				X		1.Lüleburgaz			X	X	X	X	X				X				
														2.Babaeski	X		X	X	X	X	X					X				
														3.Koçaz	X		X		X	X	X					X				
														4.Pınarhisar			X		X	X	X					X				
														5.Demirköy	X		X		X	X	X					X				
														6.Vize	X	X		X	X	X						X				
														7.Pehlivan köy	X	X	X	X	X	X						X				
40	KIRŞEHİR	1.Merkez			X		X	X					X		Tüm İlçeler (6 ilçe)															
41	KOCAELİ	1.İzmit												X																
		2.Derince												X																
		3.Körfez												X																
		4.Dilovası												X																
		5.Gebze												X																
		6.Darica																												
		7.Çayırova																												
		8.Karamürsel												X																
		9.Kartepe												X																
		10.Bahşiskele												X																
		11.Gölcük												X																
		12.Kandıra																												
42	KONYA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.																												
43	KÜTAHYA	1.Kütahya			X			X	X						1.Altıntaş	X	X	X												
															2.Çavdarhisar		X													
															3.Simav	X	X		X											
44	MALATYA	1.Horata Deresi	X	X											1.Doğanşehir	X	X													
		2.Çilesiz Mahallesi	X	X											2.Yeşilyurt		X													
		3.Dilek Beldesi		X											3.Akçadağ		X													
		4.Fırıncı Köyü		X											4.Battalgazi		X													
		5. İl. Organize Sanayi			X																									
45	MANİSA	1.Şehzadeler		X				X	X	X	X	X	X		1.Ahmetli			X	X			X	X	X		X				
		2.Yunusemre		X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	2.Akhisar			X	X			X	X			X	X			
															3.Alaşehir			X			X	X	X			X				
															4.Demirci		X		X		X	X	X	X		X				
															5.Gölmarmara			X			X	X			X					
															6.Gördes	X	X	X		X	X	X	X		X	X				
															7.Kırkağaç			X			X	X			X					
															8.Köprübaşı		X	X		X	X	X	X		X					
															9.Kula	X		X	X		X	X	X		X					
															10.Salihli			X			X	X			X	X				
															11.Sarıgöl		X	X		X	X	X	X		X					
															12.Saruhanlı	X		X			X	X			X					
															13.Selendi		X	X		X	X	X	X		X					
															14.Soma		X	X		X	X	X	X		X	X				
															15.Turgutlu		X	X	X		X	X	X	X		X	X			
46	K.MARAŞ	1.Dulkadiroğlu		X		X									1.Elbiistan		X	X	X											
		2.Onikişubat		X		X									2.Afşin			X	X											
															3.Türkoğlu			X	X											
															4.Andırın		X		X											
															5.Göksun		X	X	X											
															6.Pazarcık			X	X											
															7.Çağlayancerit		X	X	X											
															8.Nurhak		X		X											
															9.Ekinözü		X		X											
47	MARDİN	1.Yenişehir		X											1.Dargeçit	X	X			X										
		2.Ravza Mahallesi		X											2.Derik	X	X			X		X				X				
		3.Eski Mardin		X											3.Kızıltepe	X	X			X		X	X			X				
		4.13 Mart Mah.		X											4.Mazıdağı	X	X		X	X			X			X				
		5.Zinnar Bağları	X	X											5.Midyat	X	X		X	X		X	X							
		6.OSB		X											6.Nusaybin	X	X		X	X		X	X							

TABLO:II.7. DEVAMI

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
	MARDİN (DEVAMI)														7.Ömerli	X	X		X	X		X	X						
															8.Savur	X	X		X	X		X	X			X			
48	MUĞLA	1. Muğla-Menteşe	X	X			X		X	X						9.Yeşilli	X	X		X	X		X	X					
																1.Yatağan	X	X			X	X	X	X				X	
																2.Seydikemer	X					X					X		
																3.Milas	X	X			X	X	X	X			X		
																4.Bodrum	X	X			X		X						
																5.Köyceğiz	X	X			X		X	X					
																6.Fethiye	X	X			X		X	X					
																7.Kavaklıdere	X	X			X							X	
																8.Ortaca	X				X		X	X		X			
																9.Dalaman	X				X		X	X		X	X		
																10.Datça	X				X		X	X		X			
																11.Marmaris	X				X		X	X		X			
																12.Ula	X	X			X		X	X		X			
49	MUŞ	1.Merkez	X	X					X	X			X		Tüm İlçeler (5 ilçe)	X	X				X	X			X				
50	NEVŞEHİR (**)	1.Merkez									X				1.Acıgöl		X	X											
															2.Derinkuyu	X													
															3.Gülşehir		X												
															4.Hacıbektaş		X												
															5.Avanos														
															6.Kozaklı		X												
															7.Ürgüp														
51	NİĞDE	1.Merkez		X		X					X	X			1.Altınhisar	X								X					
															2.Bor	X								X					
															3.Çamardı	X	X												
															4.Çiftlik	X	X												
															5.Ulukışla	X	X												
52	ORDU	1.Altınordu					X		X				X		1.Ünye					X		X				X			
															2.Fatsa					X		X				X			
															3.Perşembe					X		X				X			
															4.Kumru	X				X		X		X		X			
															5.Korgan	X				X		X		X		X			
															6.Gölköy					X		X							
															7.Aybastı	X				X		X				X			
															8.Akkuş	X				X		X				X			
															9.Mesudiye				X	X		X	X			X			
															10.Ulubey		X			X		X	X			X			
															11.İkizce				X	X		X			X				
															12.Çatalpınar	X		X		X		X	X			X			
															13.Gürgentepe					X		X	X			X			
															14.Çaybaşı					X		X	X			X			
															15.Kabataş	X	X			X		X	X			X			
															16.Çamaş	X	X			X		X	X			X			
															17.Gülyalı					X		X				X			
53	RİZE	1.Merkez					X	X			X				18.Kabadüz	X	X			X		X	X			X			
															1.Fındıklı					X	X		X						
															2.Ardeşen					X	X		X						
															3.Pazar					X	X		X						
															4.Çayeli					X	X		X						
															5.Güneysu					X		X							
															6.Derepazarı	X	X			X		X							
															7.İyidere	X	X			X		X							
															8.Kalkandere	X	X			X		X							
															9.İkizdere	X	X			X		X							
															10.Hemşin														
															11.Çamlıhemşin														
54	SAKARYA	1.Adapazarı	İl Merkezindeki yerleşimlerin büyük bir kısmı merkezi atıksu arıtma tesisine bağlıdır.													1.Sapanca				X	X	X	X	X					
		2.Erenler														2.Söğütü				X	X		X	X					
		3.Serdivan														3.Ferizli		X			X		X	X					
		4.Arifiye														4.Karasu		X											
															5.Kocaali		X												
															6.Kaynarca		X				X	X			X				
															7.Geyve		X		X			X	X			X			
															8.Taraklı		X			X		X	X			X			
															9.Pamukova		X				X	X			X				
															10.Hendek					X		X	X			X			
															11.Akyazı					X		X	X			X			
		55	SAMSUN	1.Atakum	X				X				X				12.Karapürçek		X		X	X		X	X				
2.Canik	X					X	X				X				1.Alaçam	X				X	X								
3.İlkadım	X					X	X				X				2.Asarcık		X	X		X									
															3.Ayvacık	X		X		X	X								
															4.Bafra					X		X	X			X			
															5.Çarşamba	X	X			X		X			X				
															6.Havza					X									
															7.Kavak	X				X									
															8.Ladik	X	X			X									
															9.Ondokuzmayıs	X				X				X					
															10.Salıpazarı	X	X			X									
															11.Terme					X				X	X	X			
															12.Tekkeköy					X	X					X			
															13.Vezirköprü	X	X			X						X			
													14.Yakakent	X	X			X											
56	SİİRT	1.Merkez				X			X	X			X		Tüm İlçeler (6 ilçe)	X					X	X			X				

TABLO:II.7. DEVAMI

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
57	SİNOP	1.Merkez		X												1.Boyabat		X		X			X	X			X	X	
																2.Ayancık		X						X					
																3.Gerze		X											
																4.Durağan		X											
																5.Türkeli		X											
																6.Erfelek		X											
																7.Saraydüzü		X									X		
58	SİVAS	1. İl Merkezi			X	X										8.Dikmen		X											
																1.Akıncılar		X				X	X				X		
																2.Altınyayla	X	X				X	X			X			
																3.Divriği	X	X		X						X	X		
																4.Doğanşar		X				X	X			X			
																5.Gemerek		X		X		X	X			X			
																6.Gölova		X				X	X			X			
																7.Gürün						X	X			X			
																8.Hafik		X				X	X			X			
																9.Imranlı		X				X	X		X	X			
																10.Kangal		X		X		X	X			X	X		
																11.Koyulhisar	X					X	X			X	X		
																12.Suşehri	X	X		X		X	X			X			
																13.Şarkışla		X		X		X	X			X			
																14.Ulaş		X				X	X			X	X		
		59	TEKİRDAĞ	1.Süleymanpaşa	X	X			X	X			X	X	X	X		15.Yıldızeli		X				X	X			X	
															16.Zara		X				X	X			X				
															1.Muratlı	X	X	X				X	X						
															2.Çorlu	X	X	X									X		
															3.Çerkezköy	X	X	X									X		
															4.Saray	X	X			X		X	X				X		
															5.M.Ereğlisi	X	X			X				X	X	X			
															6.Hayrabolu	X	X				X	X			X				
															7.Malkara		X					X	X			X	X		
															8.Şarköy		X			X	X								
60	TOKAT														9.Kapaklı	X	X	X									X		
		1.Merkez				X	X		X	X			X			10.Ergene	X	X	X								X		
61	TRABZON	1.Merkez (Ortahisar)	X			X	X									Diğer 10 ilçe	X	X		X	X	X	X	X			X		
																1.Akçaabat	X				X	X							
																2.Araklı	X				X	X							
																3.Arsin	X	X	X	X	X	X							
																4.Beşikdüzü	X	X	X	X	X	X							
																5.Çarşıbaşı	X	X		X	X								
																6.Çaykara	X	X		X	X	X							
																7.Dernekpazarı	X	X		X	X	X							
																8.Düzköy	X	X		X	X	X							
																9.Hayrat	X	X		X	X	X							
																10.Köprübaşı	X	X		X	X	X							
																11.Maçka	X	X		X	X	X							
																12.Of	X			X	X								
																13.Sürmene	X	X		X	X	X							
																14.Şalpaazarı	X	X		X	X	X							
																15.Tonya	X	X		X	X	X							
		62	TUNCELİ														16.Vakfıkebir	X			X	X							
															17.Yomra	X			X	X									
1.Tunceli									X	X			X	X		Tüm ilçeler (7 ilçe)	X	X	X		X	X	X	X			X	X	
1.Haliliye				X		X	X		X	X			X			1.Bozova				X	X		X	X			X		
2.Eyyübiye				X		X	X		X	X			X			2.Birecik		X		X	X		X	X			X		
3.Karaköprü				X		X	X		X	X			X			3.Akçakale				X	X		X	X			X		
															4.Ceylanpınar				X	X		X	X			X			
															5.Viranşehir		X		X	X		X	X			X			
															6.Siverek		X		X	X		X	X			X			
															7.Halfeti		X		X	X		X	X			X			
64	UŞAK														8.Harran		X		X	X		X	X			X			
															9.Hilvan		X		X	X		X	X			X			
															10.Suruç		X		X	X		X	X			X			
		1.Merkez				X			X		X		X	X		1.Eşme		X		X			X			X	X		
															2.Banaz		X		X			X			X	X			
65	VAN														3.Ulubey		X				X				X	X			
															4.Karahallı				X			X			X	X			
															5.Sivaslı		X				X				X	X			
66	YOZGAT														Tüm ilçeler (10 ilçe)	X	X			X					X				
		1.İpekyolu	X	X			X						X																
		2.Tuşba	X	X			X						X																
67	ZONGULDAK	3.Edremit	X	X			X						X																
		1.Yozgat				X	X	X	X	X			X	X		Yerköy	X			X		X	X	X	X	X	X		
																Diğer 12 ilçe	X	X		X		X	X	X	X	X	X		
68	AKSARAY	1.Merkez	X												1.Devrek														
		2.Kozlu													2.Çaycuma	X	X												
		3.Kilimli	X	X									X		3.Alaplı	X	X												
															4.Kdz. Ereğli														
															5.Gökçebey	X	X												
69	BAYBURT	1.Aksaray	X	X		X		X	X	X					Tüm ilçeler (6 ilçe)	X	X		X		X	X	X						
		1.Bayburt	X	X		X									1.Aydıntepe	X	X				X								
70	KIRIKKALE														2.Demirözü	X	X				X								
		Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.																											
71	KIRIKKALE	1.Kırıkkale				X		X				X			1.Delice		X	X									</		

TABLO:II.7. DEVAMI

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
	KIRIKKALE (DEVAMI)															3.Sulakyurt	X	X											
																4.Bahşılı	X	X											
																5.Balıseyh	X	X											
																6.Yahşihan	X	X									X		
																7.Karakeçili	X	X									X		
																8.Çelebi	X	X									X		
72	BATMAN	1.Merkez	X			X			X	X				X		1.Kozluk	X	X			X	X	X				X		
																2.Gercüş	X	X			X	X	X				X		
																3.Beşiri	X	X			X	X	X				X		
																4.Hasankeyf	X	X			X	X	X				X		
																5.Sason	X	X			X	X	X				X		
73	ŞIRNAK	1.Merkez	X	X					X	X				X		Tüm ilçeler (6 ilçe)	X	X									X		
74	BARTIN	1.Merkez		X												1.Ulus		X											
																2.Amasra		X											
																3.Kurucaşile		X											
75	ARDAHAN	1.Merkez	X	X		X								X		Tüm ilçeler (5 ilçe)	X	X			X						X		
76	IGDIR	1.Merkez	X	X				X	X	X				X		Tüm ilçeler (3 ilçe)	X	X			X	X	X	X			X		
77	YALOVA	1.Merkez	Atıksular arıtılmaktadır.													1.Altınova	Atıksular arıtılmaktadır.												
																2.Çiftlikköy	Atıksular arıtılmaktadır.												
																3.Armutlu	Atıksular arıtılmaktadır.												
																4.Çınarcık	X												
																5.Termal	Atıksular arıtılmaktadır.												
78	KARABÜK	1.Karabük			X	X	X									1.Safranbolu			X	X	X								
																2.Yenice	X	X		X	X		X						
																3.Eskipazar	X	X		X	X		X		X				
																4.Ovacık	X	X		X	X		X		X				
																5.Eflani	X	X		X			X		X				
79	KİLİS	1.Merkez		X	X	X										Tüm ilçeler (3 ilçe)	X												
80	OSMANİYE	1.Osmaniye	X			X	X	X	X	X			X	X		1.Kadirli	X	X		X	X	X	X	X			X	X	
																2.Düzici	X			X	X	X	X	X		X	X	X	
																3.Bahçe	X			X	X	X	X	X		X	X	X	
																4.Toprakkale	X	X		X	X	X	X	X		X	X	X	
																5.Sumbas	X	X		X	X	X	X	X		X	X	X	
																6.Hasanbeyli	X	X		X	X	X	X	X		X	X	X	
81	DÜZCE	1.Merkez	X	X		X	X		X	X	X					1.Akçakoca	X	X		X	X		X	X	X		X		
																2.Cumayeri	X	X		X	X		X	X					
																3.Çilimli	X	X		X	X		X	X					
																4.Gümüşova	X	X		X	X		X	X					
																5.Gölyaka	X	X		X	X		X	X					
																6.Kaynaşlı	X	X		X	X		X	X					
																7.Yığılca	X	X		X	X		X	X				X	

“m) Diğer” işaretlenen illerde;

Erzurum İspir için; m) Diğer: Yapım işleri.

Artvin ilçeleri için; m) Diğer: Atıksu arıtma tesisi olmaması.

Kocaeli ilçeleri için; m) Diğer: Kocaeli ili genelinde oluşan atıksuların % 99'u kollektör hatlarına bağlı olup, İzmit Körfezi'ni çevreleyen atıksu arıtma tesislerinde bertarafı sağlanmaktadır. Fakat İzmit Körfezi'nin hassas alan olması sebebiyle uzun havalandırmalı aktif çamur sistemine sahip tesislerimizin bulunduğu Karamürsel, Gölcük, İzmit, Kartepe ve Körfez ilçelerinde azot ve fosfor gideriminin de doğabilecek olası sorunlara yönelik mevcut proseslerin, ileri biyolojik arıtma sistemine çevrilmesi için gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

Uşak için; m) Diğer; Alt Yapı yatırımlarının, profesyonel bir anlayışla ve uzun vadeli yapılmaması, Biling eksikliği.

İsparta ilçeleri için; m) Diğer: Atıksu arıtma tesisi olmaması.

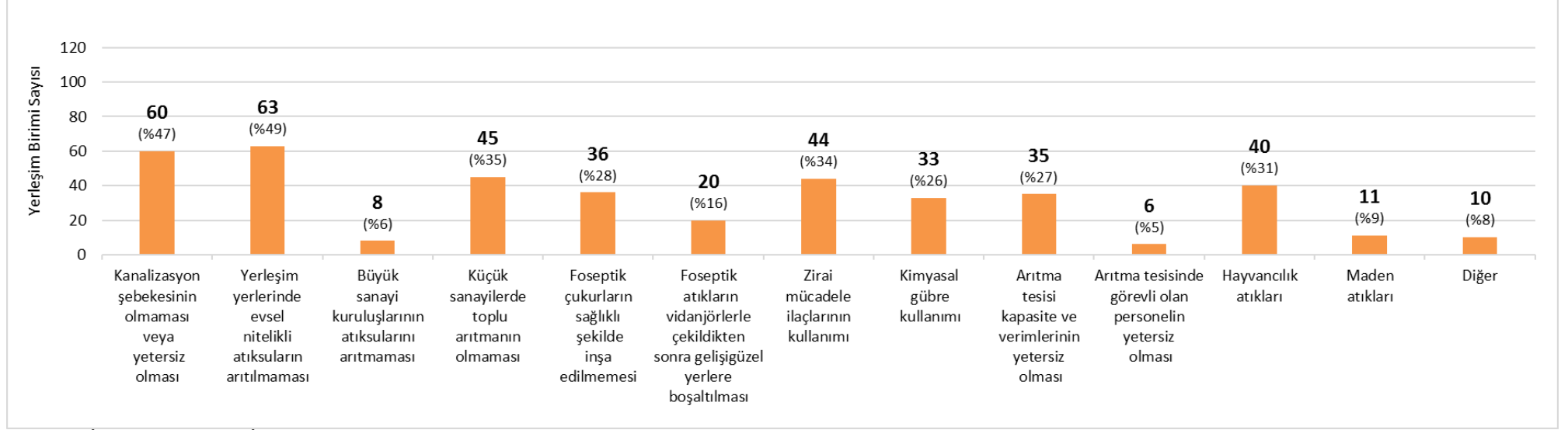
Erzurum İspir ve Erzincan İlçe için "m) Diğer" den ne kastedildiği belirtilmemiştir.

(*) Antalya için NOT: İlimiz Büyükşehir sınırları içerisinde ve ilçelere ait 34 adet Atıksu Arıtma Tesisi mevcut olup, Müdürlüğümüz teknik personelinin sıkı denetimleri nedeniyle yukarıdaki tabloda belirtilen atıksu kaynaklı kirlilikler minimum düzeyde yaşanmaktadır. Kanalizasyon bağlantısının olmadığı yerleşim yerlerinde ise Belediyeler veya özel firmalar aracılığıyla atıksular Atıksu Arıtma Tesislerine verilmektedir.

(**) Nevşehir için NOT: Acıgöl Belediyesi Arıtma Tesisi Kanalizasyon Bağlantısı Yoktur. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi nedeni ile il nüfusunda artış olmuş olup İl Merkezinde bulunan atıksu arıtma tesisinin kapasitesinin artırılması gerekmektedir.

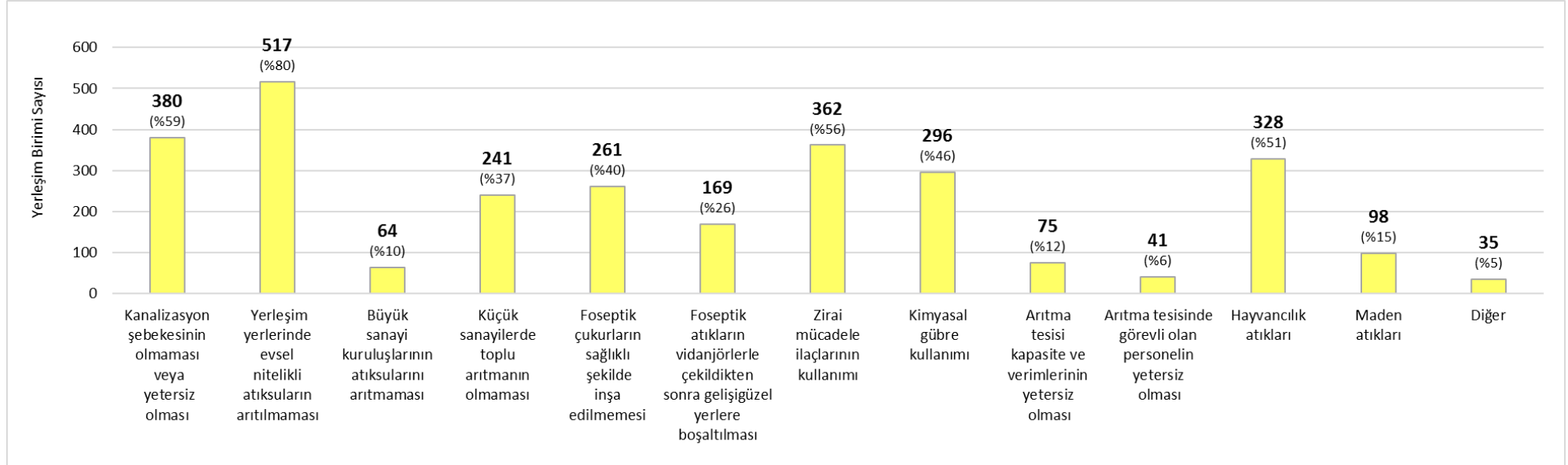
Tablo:II.7.'den hareketle hazırlanan Grafik:II.31.'de il merkezlerinde, Grafik:II.32.'de ise ilçelerde atıksuların yol açtığı kirliliğin nedenleri yerleşim birimi sayısı olarak gösterilmektedir. Grafiklerin incelenmesinden İl merkezi ve ilçelerdeki yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmamasının atıksulardan kaynaklanan kirliliğin en önemli nedeni olduğu (il merkezlerinde %49, ilçelerde %80 ile), bunu kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olmasının takip ettiği (il merkezlerinde %47, ilçelerde %59 ile) görülmektedir. Bu doğrultuda evsel kaynaklı atıksulara karşı il merkezlerinde ilçelere göre daha fazla tedbir alınmış olduğu ifade edilebilir. Atıksulardan kaynaklanan kirliliğin nedeni olarak en çok işaretlenen üçüncü neden il merkezlerinde %35 ile küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmamasıyken, ilçelerde %56 ile zirai mücadele ilacı kullanımı olmuştur.

GRAFİK:II.31. İL MERKEZLERİNDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİ (*)

(*) 71 adet İl Müdürlüğümüzce, İl merkezi olarak toplam 128 adet yerleşim birimi için atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenleri işaretlenmiştir.

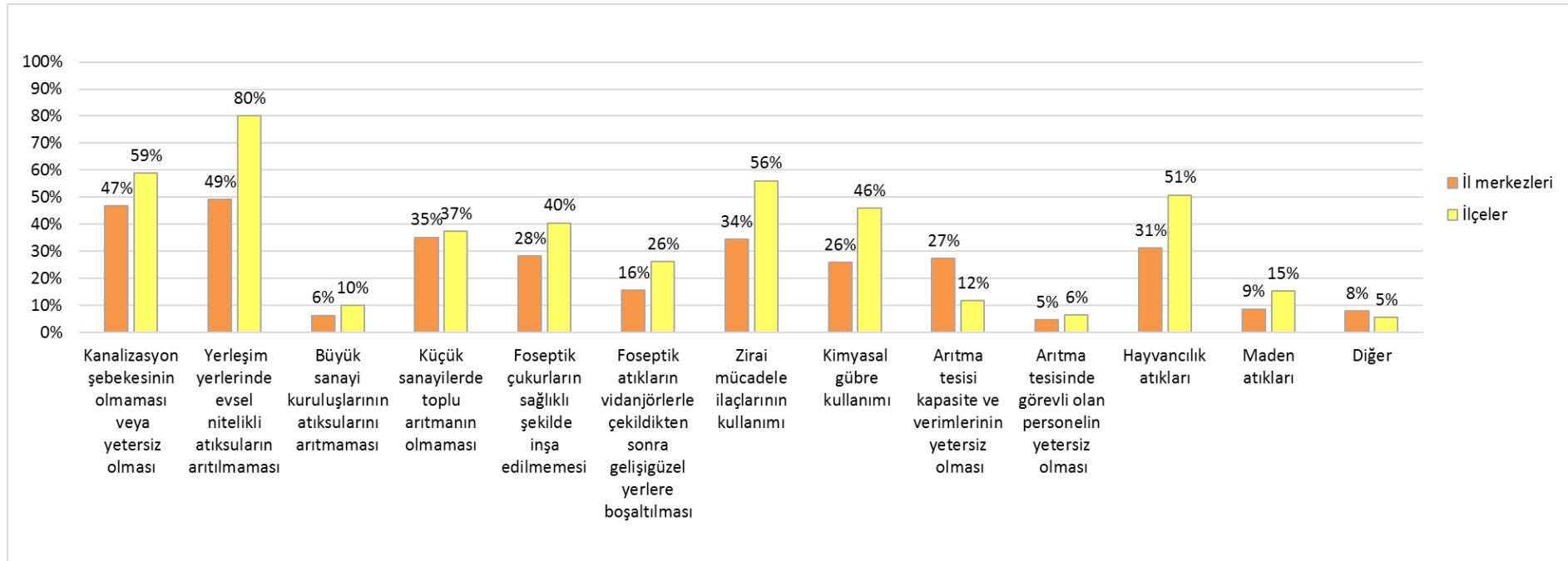
GRAFİK:II.32. İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİ (*)

(*) 75 adet İl Müdürlüğümüzce İlçe olarak toplam 646 adet yerleşim birimi için atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenleri işaretlenmiştir.

Grafik:II.33.'de, **Grafik:II.31.** ve **II.32.**'den hareketle, il merkezlerinde ve ilçelerde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerinin yüzde (%) olarak oransal dağılımı yan yana getirilmiştir. Grafiğe göre, su kirliliğine karşı il merkezlerinde, ilçelere göre daha çok tedbir alındığı (altyapı yatırımları vb.) görülmektedir.

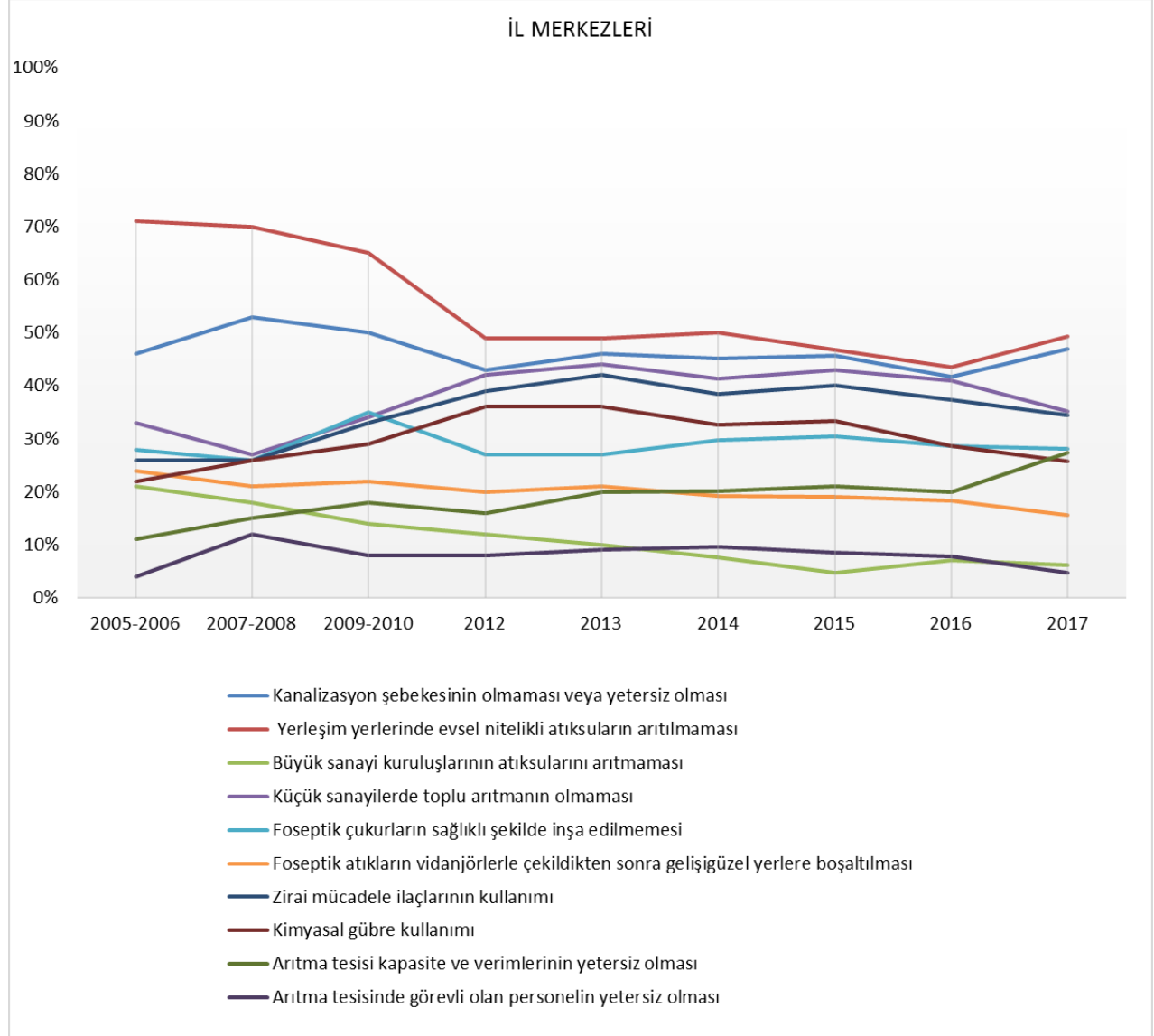
GRAFİK:II.33. İL MERKEZLERİNDE VE İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI (*)

(*) İl merkezi olarak toplam 128 adet yerleşim birimi için, İlçe olarak toplam 646 adet yerleşim birimi için atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenleri işaretlenmiştir.

Grafik:II.34.' da yıllar itibariyle il merkezlerinde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerinin yüzde (%) olarak oransal dağılımı gösterilmiştir.

GRAFİK:II.34. YILLAR İTİBARIYLA İL MERKEZLERİNDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

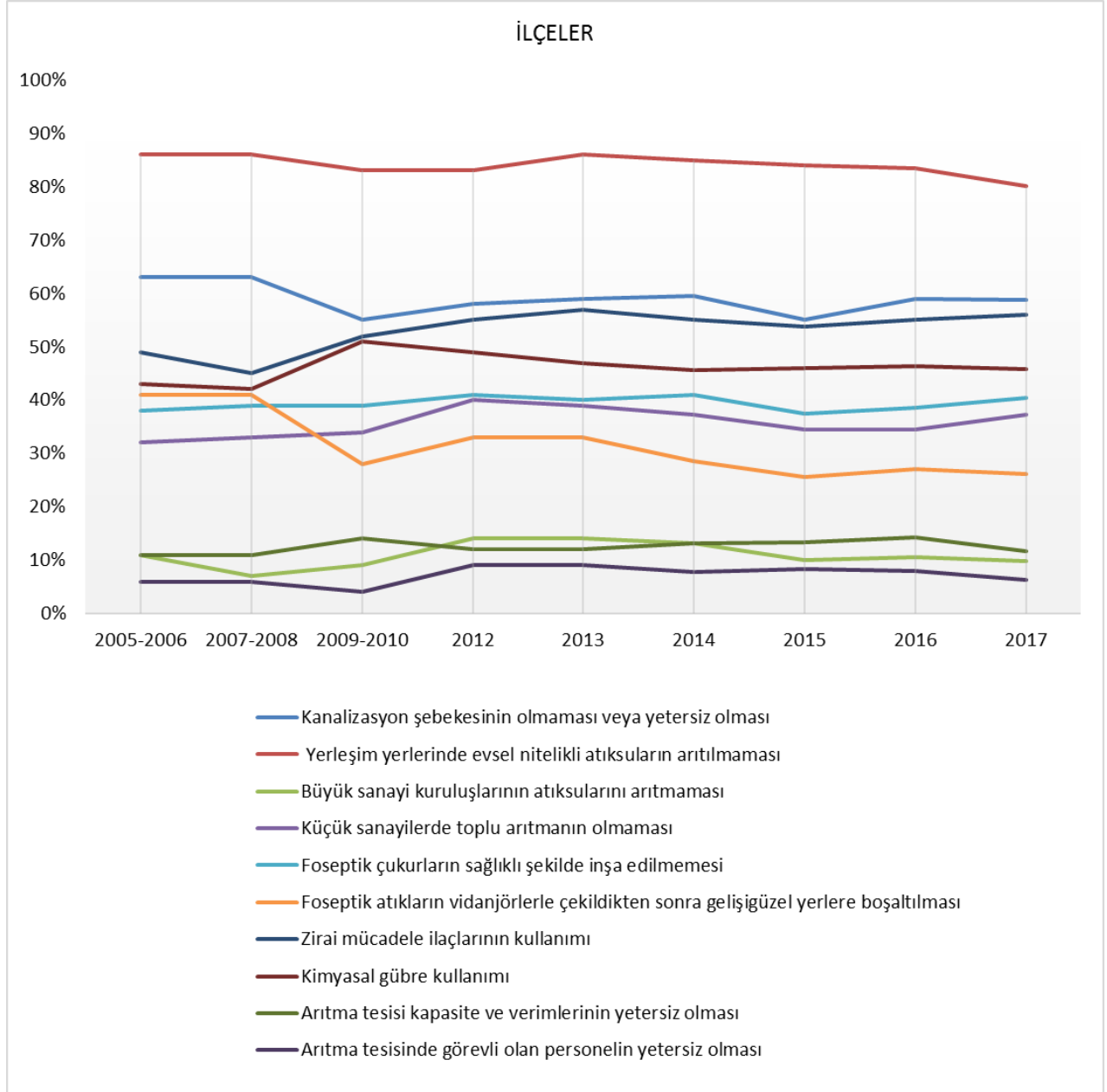
Not:

- 2005-2006 dönemi için, İl merkezi olarak toplam 147 adet yerleşim birimi,
- 2007-2008 dönemi için, İl merkezi olarak toplam 137 adet yerleşim birimi,
- 2009-2010 dönemi için, İl merkezi olarak toplam 121 adet yerleşim birimi,
- 2012 yılı için, İl merkezi olarak toplam 98 adet yerleşim birimi,
- 2013 yılı için, İl merkezi olarak toplam 98 adet yerleşim birimi,
- 2014 yılı için, İl merkezi olarak toplam 104 adet yerleşim birimi,
- 2015 yılı için, İl merkezi olarak toplam 105 adet yerleşim birimi
- 2016 yılı için, İl merkezi olarak toplam 115 adet yerleşim birimi
- 2017 yılı için, İl merkezi olarak toplam 128 adet yerleşim birimi için atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenleri işaretlenmiştir.

Grafik:II.34.'de il merkezlerinde yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmamasından ve büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtmaması gibi nedenlerin payı giderek azalırken, küçük sanayilerde toplu arıtma olmaması ve ziraî ilaç-gübre kullanımı nedenlerinin payının arttığı görülmektedir.

Grafik:II.35.' de yıllar itibariyle ilçelerde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerinin yüzde (%) olarak oransal dağılımı gösterilmiştir.

GRAFİK:II.35. YILLAR İTİBARIYLA İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

Not:

- 2005-2006 dönemi için, ilçe olarak toplam 710 adet yerleşim birimi
- 2007-2008 dönemi için, ilçe olarak toplam 718 adet yerleşim birimi
- 2009-2010 dönemi için, ilçe olarak toplam 748 adet yerleşim birimi
- 2012 yılı için, ilçe olarak toplam 657 adet yerleşim birimi
- 2013 yılı için, ilçe olarak toplam 685 adet yerleşim birimi
- 2014 yılı için, ilçe olarak toplam 686 adet yerleşim birimi
- 2015 yılı için, ilçe olarak toplam 671 adet yerleşim birimi
- 2016 yılı için, ilçe olarak toplam 644 adet yerleşim birimi
- 2017 yılı için, ilçe olarak toplam 646 adet yerleşim birimi için atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenleri işaretlenmiştir.

Tablo:II.8.'de su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlükler önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3.... şeklinde numaralandırılmıştır. Numaralandırma yapılırken bütün maddelerin numaralandırılması zorunlu tutulmayıp, sadece o il için geçerli olan güçlüklerin numaralandırılması istenmiştir.

TABLO:II.8. SU KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE/ÖNLENMESİNDE İL SINIRLARI İÇERİSİNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER (Önem Sırasına Göre)

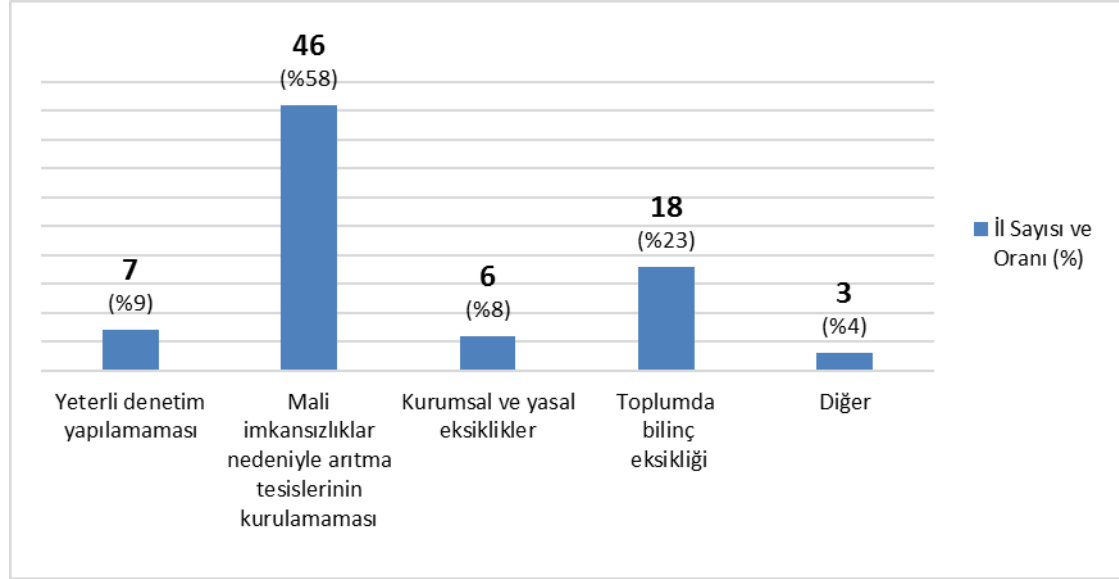
Sıra No	İLLER	Yeterli denetim yapılamaması	Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması	Kurumsal ve yasal eksiklikler	Toplumda bilinç eksikliği	Diğer
1	ADANA	3	2	1	4	
2	ADIYAMAN	4	1	3	2	
3	A.KARAHİSAR	2	1	3	4	
4	AĞRI	3	1		2	
5	AMASYA	3	4	2	1	
6	ANKARA	4	1	2	3	
7	ANTALYA				1	
8	ARTVİN	4	2	3	1	
9	AYDIN	3	1	4	2	
10	BALIKESİR	2	3	1	4	
11	BİLECİK	3	1	4	2	
12	BİNGÖL	4	1	3	2	5
13	BİTLİS	3	1		2	
14	BOLU	3	2	5	4	1 (Arıtma tesislerinin olmaması ve mevcut arıtma tesislerinin düzenli çalıştırılmaması)
15	BURDUR	3	1	4	2	
16	BURSA	3	2	4	1	
17	ÇANAKKALE	4	1	2	3	5
18	ÇANKIRI	4	1	2	3	
19	ÇORUM	4	1	3	2	
20	DENİZLİ	4	1	2	3	
21	DİYARBAKIR	3	1	2	4	
22	EDİRNE	3	1		2	
23	ELAZIĞ		1	2	3	
24	ERZİNCAN	4	1	3	2	
25	ERZURUM	1	2	4	3	
26	ESKİŞEHİR	4	3	1	2	
27	GAZİANTEP	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.				
28	GİRESUN		1	2	4	3 (Arazi yapısının engebeli olması, arıtma tesisleri için yeterli alan bulunamaması)
29	GÜMÜŞHANE			1	2	
30	HAKKARİ	4	1	2	3	
31	HATAY	4	2	3	1	
32	ISPARTA	3	1	4	2	
33	MERSİN	4	1	3	2	
34	İSTANBUL	1	2	3	4	
35	İZMİR		1	2	4	3 (Mevcut arıtmaların çalıştırılmaması)
36	KARS	4	1	3	2	
37	KASTAMONU	3	1	4	2	
38	KAYSERİ	4	1	2	3	
39	KIRKLARELİ	4	1	2	3	
40	KIRŞEHİR		1 (İlçe ve Belde Belediyelerinde)			
41	KOCAELİ	3	4	1	2	
42	KONYA		1	2	3	
43	KÜTAHYA	4	1	3	2	

TABLO:II.8. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yeterli denetim yapılamaması	Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması	Kurumsal ve yasal eksiklikler	Toplumda bilinç eksikliği	Diğer
44	MALATYA		2	3	1	
45	MANİSA	3		1	2	
46	K.MARAŞ	4	1	2	3	
47	MARDİN	3	2		1	
48	MUĞLA	1	2	4	3	
49	MUŞ	3	1		2	
50	NEVŞEHİR	2	3	4	1	
51	NİĞDE		2	3	1	
52	ORDU	4	3	2	1	
53	RİZE	3	1		2	
54	SAKARYA	1	2	4	3	
55	SAMSUN	4	2	3	1	
56	SİİRT		1		2	
57	SİNOP	2	1		3	
58	SİVAS	2	3	4	1	
59	TEKİRDAĞ	4	3	2	1	
60	TOKAT	1	3	4	2	
61	TRABZON	3	1	4	2	
62	TUNCELİ	2	1	4	3	
63	ŞANLIURFA		1	3	2	
64	UŞAK	3	7	2	1	4 (Personel eksikliği), 5 (Mevcut arıtma tesislerinin uzun vadeli planlanmamış olması – Projeksiyon hataları), 6 (Mevcut arıtma tesislerinin düzenli çalıştırılmaması).
65	VAN	3	2		1	
66	YOZGAT	2	1	3	4	
67	ZONGULDAK	1	3	4	2	
68	AKSARAY	3	2	4	1	
69	BAYBURT	3	2	4	1	
70	KARAMAN	3	2		1	
71	KIRIKKALE		1			
72	BATMAN		1		2	
73	ŞIRNAK		1		2	
74	BARTIN		1			
75	ARDAHAN	3	1		2	
76	IĞDIR		2	3	4	1(Atıksu arıtma tesisinin olmayışı)
77	YALOVA				2	1 (Kaynağı tespit edilemeyen kirlilikler)
78	KARABÜK	1	4	3	2	
79	KİLİS		1	3	2	
80	OSMANİYE	4	1	2	3	
81	DÜZCE	3	1	2	4	

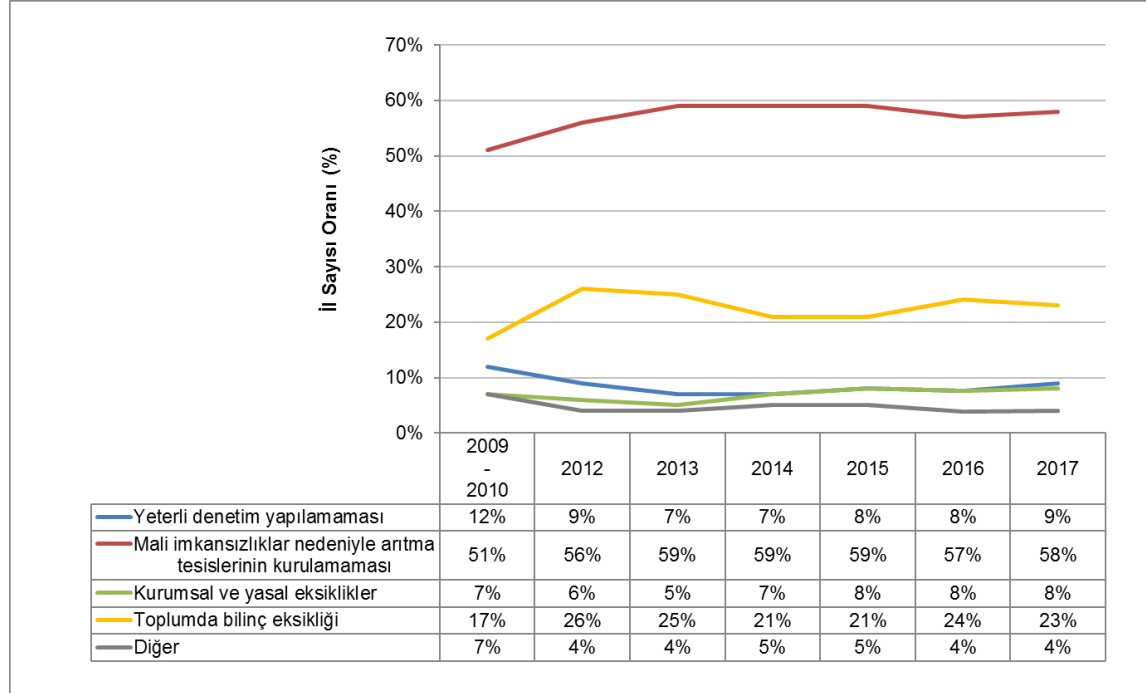
Grafik:II.36.'da su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan en önemli güçlükler (**Tablo:II.8**'de 1 ile numaralandırılan) il sayısı ve oranı olarak gösterilmiştir. Grafiğe göre, ülkemizde su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde karşılaşılan en önemli güçlük 46 ilde mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması, 18 ilde toplumda bilinç eksikliğidir. **Grafik:II.37.**'de ise yıllar itibariyle su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde karşılaşılan en önemli güçlükler il sayısı oranı (%) olarak gösterilmektedir. **Harita:II.3.**'de su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan en önemli güçlükler gösterilmektedir.

GRAFİK:II.36. SU KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE/ÖNLENMESİNDE İL SINIRLARI İÇERİSİNDE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ GÜÇLÜKLER

Not: 1 ilden konu ile ilgili bilgi edinilemediğinden yüzde oran 80 il üzerinden hesaplanmıştır.

GRAFİK:II.37. YILLAR İTİBARIYLA SU KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE/ÖNLENMESİNDE İL SINIRLARI İÇERİSİNDE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ GÜÇLÜKLERİN YÜZDE (%) OLARAK PAYLARI

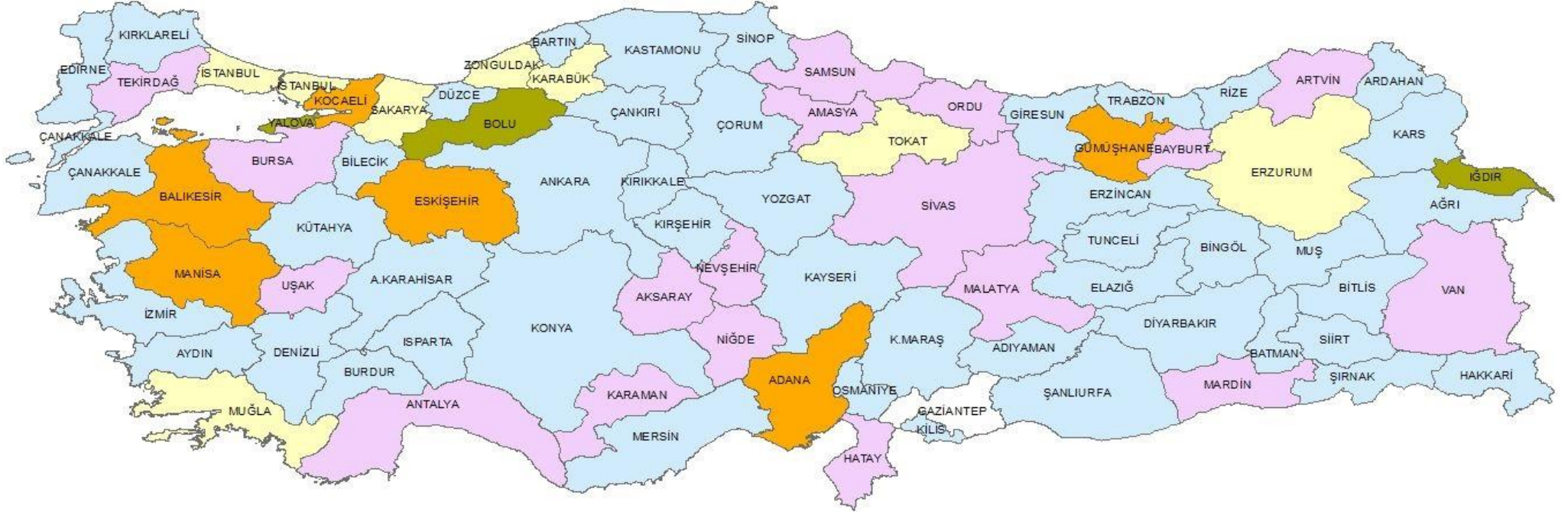
Not:

2015 yılında Hatay' dan konu ile ilgili bilgi edinilemediğinden yüzde oran 80 il üzerinden hesaplanmıştır.

2016 yılında 2 ilden konu ile ilgili bilgi edinilemediğinden yüzde oran 79 il üzerinden hesaplanmıştır.

2017 yılında Gaziantep'den konu ile ilgili bilgi edinilemediğinden yüzde oran 80 il üzerinden hesaplanmıştır.

HARİTA:II.3. SU KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE/ÖNLENMESİNDE İL SINIRLARI İÇERİSİNDE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ GÜÇLÜKLER

Su Kirliliğinin Önlenmesinde Birinci Öncelikle Karşılaşılan Güçlükler

- Veri yok
- Yeterli denetim yapılamaması
- Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması
- Kurumsal ve yasal eksiklikler
- Toplumda bilinç eksikliği
- Diğer

Tablo:II.9.'da alıcı ortamlarda (denizler, göller, akarsular, havzalar, yeraltı suları, jeotermal kaynaklar, diğer alıcı su ortamları) su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alınan tedbirler, her bir il için alıcı ortamın ismi belirtilmek suretiyle gösterilmiştir.

Tablo:II.9.'da alınan tedbirler:

- a. Kanalizasyon şebekesinin yapılması ya da yenilenmesi
- b. Arıtma tesisi /deniz deşarjı /depolama alanları yapılması
- c. Yerleşim merkezinde foseptik kullanılması
- d. Tarımsal faaliyetlerde kullanılan zirai mücadele ilacı ve gübrenin aşırı ve yanlış kullanımının önlenmesi
- e. Yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılması
- f. Deniz araçlarının atıklarını boşaltabilmeleri için uygun yerlerin hazırlanması
- g. Sanayi kuruluşlarının atıksuları için deşarj izni alması
- h. Toplumsal bilgilendirilme ve bilinçlendirme faaliyetleri
- i. Diğer (tablo içinde belirtilmiştir).

TABLO:II.9. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
1	ADANA	Akdeniz	b,e	Seyhan Baraj Gölü	b,e,f	Seyhan Nehri	a,b,e,g	Ceyhan Havzası	a,b,c,e,g,h						
						Ceyhan Nehri	a,e,g	Seyhan Havzası	a,b,c,e,g,h						
2	ADIYAMAN			Atatürk Barajı	b,e,g	Fırat Nehri	e	Fırat-Dicle Havzası	e	Fırat Havzası	a,c,e				
				Gölbasi Gölüleri	b,e,g										
3	A.KARAHİSAR			Eber Gölü	a,b,e,g,h	Akarçay	a,b,d,e,g,h	Akarçay	a,b,d,e,g,h			Ömer Gecek Havzası	a,b,e,g,h	Kuru Dereler	a,b,e,h
				Acı Göl	a,b,e,g,h			Büyükmenderes	a,b,d,e,g,h			Gazligöl Havzası	a,b,e,g,h	Meralar	a,b,e,h
				Akşehir Gölü	a,b,e,g,h			Sakarya	a,b,d,e,g,h			Sandıklı Havzası	a,b,e,g,h		
								Burdur	a,b,d,e,g,h			Heybeli Havzası	a,b,e,g,h		
4	AĞRI			Balık	c,d,h	Murat	c,d,h	Fırat Dicle	c,d,h			Diyadin	c,d,h	Sarısu Sazlığı	c,d,h
						Taşlıçay	c,d							Doğubayazıt	c,d,h
5	AMASYA					Akarsular	a,b,d,e,g,h	Havzalar	a,b,d,e,g,h	Yeraltı suları	a,b,d,e,g,h				
6	ANKARA					Ankara Çayı	a,e								
						Ova Çayı	e								
						Hatip Çayı	a,e								
						Çubuk Çayı	a,e								
7	ANTALYA	Akdeniz	a,b,e,f,g,h	Baraj ve göletler	a,b,d,e,g,h	Akarsular	d,e,g,h	Havzalar	d,e,g,h	Yeraltı suları	a,b,d,e,g,h				
8	ARTVİN	Arhavi Sahili	b,d,h	Arhavi	h	Arhavi	d,h	Çoruh	a,b,e,g	Arhavi	d,h				
		Hopa Sahili	a,b			Şavşat	a,h			Hopa	a				
		Kemalpaşa Sahili	a,b,d,h			Boçka (Kameni Deresi)	b								

TABLO:II.9. DEVAMI

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
9	AYDIN	Kuşadası	a,b,c,d,e,f,g,h	Bafa Gölü	c,d,e	Köşk Azmak Mevkii	d,e,g	Büyük Menderes Havzası	a,b,c,d,e,g					Yakıdere Çayı (İncirliova)	e,g
		Didim	a,b,c,d,e,f,g,h	Azap Gölü	c,d,e	Bozdoğan Belediyesi Akçay	d,e,g	Büyük Menderes Havzası (Karpuzlu)	d,e,g						
								Büyük Menderes Havzası (Köşk)	d,e,g						
10	BALIKESİR	Marmara	a,b,e,f,g	Manyas Gölü	a,b,d,e,g,h	Simav Çayı	a,b,d,e,g	Marmara Havzası	a,b,d,e,f,g						
		Ege	a,b,e,f,g			Havran Çayı	a,b,e,g	Susurluk Havzası	a,b,d,e,g						
						Gönen Çayı	a,b,d,e,g	Kuzey Ege Havzası	a,b,d,e,f,g						
						Kocaçay	a,b,e,g								
11	BİLECİK					Sakarya Nehri	a,b,d,e,g								
						Karasu Çayı	a,e,g								
						Söğüt Deresi	a,e,g								
						Sorgun Deresi	a,e								
12	BİNGÖL					Göksu Çayı	a,e								
				Bahri Göl	a,c,d,g	Peri Suyu	a,c,d,g					Kaplıca Suyu	b,d,g,h		
				Kerkis Gölü	a,c,d,g	Murat Nehri	a,c,d,g					Bingöl Merkez Kös Kaplıcası	b,d,g,h		
				Zırlır Gölü	a,c,d,g	Göynük Suyu	a,c,d,g					Yayladere Hasköy Kaplıcası	b,d,g,h		
				Sar Gölü	a,c,d,g							Kığı İlçesi Harur Kaplıcası	b,d,g,h		
				Kuş Gölü	a,c,d,g							Maden Suyu	b,d,g,h		
				Harem Gölü	a,c,d,g							Yedisu İlçesi Yeşilgöl Madensuyu	b,d,g,h		
				Er Gölü	a,c,d,g							Kığı İlçesi Dimilyan Madensuyu	b,d,g,h		
				Kıllı Gölü	a,c,d,g							Yedisu (Çemre) İlçesi Madensuyu	b,d,g,h		
				Manastır Gölü	a,c,d,g										
				Belli Gölü	a,c,d,g										
13	BİTLİS			Van Gölü	a,b,d,e,f,h	Garzan	e,h							Ahlat Sazlığı	d,h
				Nazik Gölü	e,h	Güzeldere	e,h							İron Sazlığı	h
				Nemrut Gölü	e,h	Hizan	e,h								
				Sodali (Arin) Gölü	h	Küçüksu	e,h								
				Batmış (Cil) Gölü	h	Keyburan	e,h								
				Heybeli Gölü	h	Süfresor	e,h								
						Ağkız	e,h								
						Oranz	e,h								
						Karasu	e,h								

TABLO:II.9. DEVAMI

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
14	BOLU			Abant Gölü	a,e,h	Büyüksu	a,b,d,e,h							Seben-Çaydere	a
				Yeniçağa Gölü	d,e,h,i (Koruma bölgesi oluşturuldu)	Ulus	d,e,h							Mudurnu Deresi	c
														Gerede Dayıoğlu Deresi	c
15	BURDUR			Burdur Gölü	b,c,d,e,f,g,h										
				Salda Gölü	b,c,d,e,f,g,h										
16	BURSA	Marmara Denizi	a,b,e,f,g,h	Göller	a,b,c,e,g,h	Akarsular	a,b,e,g,h	Havzalar	a,b,e	Yeraltı Suları	c,e			Diğer alıcı su ortamları	e,g,h
17	ÇANAKKALE	Deniz	a,b,e,f,g	Göller	d,e	Akarsular	a,b,e,f,g	Havzalar	a,b,e	Yeraltı suları	a,b,e	Jeotermal kaynaklar	e	Diğer alıcı su ortamları	a,b,e,f,g
18	ÇANKIRI					Kızılırmak	a,b,e,g	Kızılırmak Havzası	a,b,e,g	Merkez İlçe Keson ve Sondaj Kuyuları	a,b,e,g				
						Tatlı Çay	a,e,g	Batı Karadeniz Havzası	a,b,e,g						
						Acı Çay	a,b,e,g								
						Devrez	a,b,e,g								
						Ulu Çay	a,e,g								
						Melan Çayı	a,b,e,g								
19	ÇORUM			Hatap Barajı	a,b,c,e	Kızılırmak Nehri	c,e,g	Kızılırmak Havzası	c,e,g			Hamalıçayköy	i (5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununun1 4. Madde gereği kaynak koruma alanı etüdü yaptırılır)		
				Yeni Hayat Barajı	a,b,c,e	Yeşilirmak Nehri	c,e,g	Yeşilirmak Havzası	c,e,g			Figani Beke Kaplıcası	i (5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununun1 4. Madde gereği kaynak koruma alanı etüdü yaptırılır)		
				Çomar Barajı	c,e	Delice Çayı	c,e,g								
						Derinçay	a,b,c,e,g								
						Alaca Çayı	a,b,c,e								
						Çekerek Çayı									

TABLO:II.9. DEVAMI

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
20	DENİZLİ			Göller	a,b,c,d,e,g,h										
21	DIYARBAKIR					Dicle Nehri	b	Dicle Baraj Gölü	a,b,c,d,e,f,g,h						
22	EDİRNE	Saros Körfezi	a,b,e	Gala Gölü	a,b,e	Meriç	a,b,c,d,e,g	Gözü Havzası	a,b,d,e,g,h	İl Geneli	b,c,e,g				
						Tunca	c,d,e	Ergene	a,b,c,d,e,g						
						Arda	c,d,e								
						Ergene	a,b,c,d,e,g								
23	ELAZIĞ			Hazar Gölü	a,b,c,e,g,h										
				Keban Baraj Gölü	a,b,c,e,g,h										
24	ERZİNCAN					Fırat	a,b,c,e,g	Fırat-Karasu	a,b,c,e,g			Erzincan Belediyesi Jeotermal Tesisi	e,i		
						Karasu	a,b,c,e,g								
25	ERZURUM					Çoruh Nehri	a,c			Tekman	a,b,d,e,h				
						Pasinler Çayı	a,c,e								
						Tekman Aras Nehri	a,b,d,e,h								
						Karasu Nehri	b,c,h								
26	ESKİŞEHİR					Sakarya Nehri	a,b,e,f	Sakarya Havzası	a,b,e,f						
27	GAZİANTEP	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
28	GİRESUN	Karadeniz	a,b,g			Aksu Deresi	a,c,e,g								
						Batlama Deresi	a,c,e								
						Pazarsuyu Deresi	a,e,g								
						Harşit Çayı	a,c,e,g								
						Kelkit Çayı	a,e,g								
						Yağlıdere Deresi	a,e								
						Alucra Çayı	a,c,e								
						İnciğöz Deresi	a,e								
						Gözele Deresi	a,e								
						Gelevera Deresi	a,e,g								
						Eynesil Deresi	a,c,e								
						Keşap Deresi	a,e								
29	GÜMÜŞHANE					Harşit Çayı	a,b,e,g,h								
						Kelkit Çayı	a,b,d,e,g,h								
30	HAKKARI					Zap Nehri	a,c,e,g,h	Fırat-Dicle Havzası	c,e,h	Berçelan	a,c,h				
						Pesan Çayı	a,c,e,g,h			Golan	a,c,h				
						Nehil Çayı	a,c,e,g,h			Kırkçeşme	a,c,h				
31	HATAY	Akdeniz (İskenderun Körfezi)	a,e,f,h	Aş. Yk. Pulluyazı Göleti	a,b,c,d,e,h	Asi Nehri	a,b,c,d,e,h	Asi Havzası	a,b,c,d,e,g,h						
				Görentaş Göleti	a,b,c,d,e,h	Afrin Çayı	a,b,c,d,e,h	Doğu Akdeniz Havzası	a,b,c,d,e,f,g,h						
				Samandağı Karamanlı Göleti	a,b,c,d,e,h	Karasu	a,b,c,d,e,h								
				Karlısu Göleti	a,b,c,d,e,h										
				Hassa Demrek Göleti	a,b,c,d,e,h										
				Topboğazı Göleti	a,b,c,d,e,h										

TABLO:II.9. DEVAMI

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
32	ISPARTA			Eğirdir Gölü	a,b,d,e,g,h			Eğirdir Gölü Havzası	a,b,d,e,g,h						
				Beyşehir Gölü	a,b,d,e,g,h			Karacaören Baraj Gölleri Havzası	a,b,d,e,g,h						
				Kovada Gölü	a,b,d,e,g,h			Beyşehir Gölü Havzası	a,b,d,e,g,h						
				Karacaören-I Baraj Gölü	a,b,d,e,g,h										
33	MERSİN	Akdeniz	a,b,f,g,h			Berdan	a,b,e,g,h	Doğu Akdeniz	a,b,c,d,e,g,h						
						Göksu	a,b,e,g,h	Seyhan	a,b,c,d,e,g,h						
						Dragon	a,b,e,g,h								
						Sultan Suyu	a,b,e,g,h								
34	İSTANBUL	İstanbul Boğazı	b	Büyükçekmece	b,h	Akalan	b,h	Alibeyköy İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i	Danamandıra Kuyuları	h				
		Marmara Denizi	b,e,g,h	Küçükçekmece	b	Lozan	b	B.Çekmece İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i	Beyciler Kuyuları	h				
		Karadeniz	b,e,g	Terkos	b	Eşkinöz	b	Sazlıdere İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i	Gümüşyaka (Çerkezköy) Kuyuları	h				
				Ömerli	b	Örencik	b	Düzdere Havzası	d,e,h,i	Hallaçlı Kuyuları	h				
				Sülüklü Göl	b	Kestanelik	b	Çilingöz Deresi Havzası	d,e,h,i	Çatalca Köy Kuyuları	h				
						Örcünlü	b	Kuzuzlu Havzası	d,e,h,i	Silivri Köy Kuyuları	h				
						Yazlık	b	Kazandere Havzası	d,e,h,i	Asya Yakası Köy Kuyuları	h				
						Subaşı	b	Elmalı Dere Havzası	d,e,h,i						
						Çanakça	b	Sultanbahçe Dere Havzası	d,e,h,i						
						Siğir Suat	b	Papuçdere Havzası	d,e,h,i						
						Oktalı	b	Ömerli İçmesuyu Havzası	b,d,e,g,h,i						
						Boyalık	b	Elmalı İçmesuyu Havzası	b,d,e,g,h,i						
						İhsaniye	b	Darlık İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i						
						Başak	b	Yeşilvadi İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i						
						Haramidere (Ambarlı)	b,h	Isaköy İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i						
						Ayamama (Ataköy)	b,h	Sungurlu İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i						
						Bostan(Gümüşyaka)	b	Kabakoz İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i						

TABLO:II.9. DEVAMI

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	İSTANBUL (DEVAMI)					Çanta(Çanta)	b	Hasanlar İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i						
						Yumuşak(Şile)	b	Melen İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i						
						Islak(Şile)	b	Terköz İçmesuyu Havzası							
						Kabakoz(Şile)	b								
						Şabanlı (Şile)	b								
						Selik (Şile)	b								
						Tuğla (Beykoz)	b								
						Uvezli (Şile)	b								
						Satmazlı (Şile)	b								
						Soğanlık (Şile)	b								
						Kumca (Şile)	b								
						Imrenli (Şile)	b								
						Boya (Şile)	b								
						Kervansaray (Şile)	b								
						Kurfalı (Şile)	b								
						Yeniköy (Şile)	b								
						Yeniköy (Şile)	b								
35	İZMİR	Ege Denizi	b,e,f,g	Belevi Gölü	b,e,g			Bakırçay Havzası	b,e,g			Çeşme Ilıca Kaynağı	b,e,g	Gediz Deltası	b,e,g
								Küçük Menderes Havzası	b,e,g						
								Gediz Havzası	b,d,e,g,h						
36	KARS					Kars Çayı	b,e,g,h								
						Aras Nehri	b,e,g,h								
37	KASTAMONU	Karadeniz	a,b,f			Gökırmak	a,b,d,e,g,h	Kızılırmak Havzası	a,b,d,e,g,h						
						Devrekani	a,b,d,e,g,h	Batı Karadeniz Havzası	a,b,d,e,g,h						
						Devrez	a,b,d,e,g,h								
						Araç	a,b,d,e,g,h								
						Soğanlı	a,b,d,e,g,h								
38	KAYSERİ					İlgaz	a,b,d,e,g,h								
						Kızılırmak	a,b,e,h	Kızılırmak Havzası	a,b,e,h						
						Zamantı	a,b,e,h	Seyhan	a,b,e,h						
						Sarıçay	a,b,e,h	Ceyhan	a,b,e,h						
39	KIRKLARELİ	Karadeniz	a,e,g	Göller	a,b,c,d,e,g	Akarsular	a,b,d,e,g	Havzalar	a,c,e,g	Yeraltı suları	a,c,e,g				
40	KIRŞEHİR			Seyfe Gölü	b,c,e	Kızılırmak	a,b,c,e,g	Kızılırmak	a,b,c,e,g	Yeraltı suları	a,b,c,e,g			Diğer alıcı su ortamları	a,b,c,e,g
				Hırfanlı Baraj Gölü	a,b,c,e	Kılıçözü Deresi	a,b,c,e,g								
41	KOCAELİ	Marmara Denizi	a,b,c,e,g,h	Sapanca Gölü	a,b,c,e,g,h	Hisar Dere	a,b,c,e,g,h								
		Karadeniz	a,b,c,e,g,h			Çuhahane Deresi	a,b,c,e,g,h								

TABLO:II.9. DEVAMI

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	KOCAELİ (DEVAMI)					Sarı Dere	a,b,c,e,g,h								
						İzmit Körfezi	a,b,c,e,g,h								
						Sarımeşe deresi	a,b,c,e,g,h								
						Çayırova Deresi	a,b,c,e,g,h								
						Namazgah Deresi	a,b,c,e,g,h								
						Kocadere	a,b,c,e,g,h								
						Dede Dere	a,b,c,e,g,h								
						Bağırçanlı Deresi	a,b,c,e,g,h								
						Taşlıgeçit Deresi	a,b,c,e,g,h								
						Dızdız Deresi	a,b,c,e,g,h								
						Karga Deresi	a,b,c,e,g,h								
						Değirmen Deresi	a,b,c,e,g,h								
						Yalak Dere	a,b,c,e,g,h								
42	KONYA											Jeotermal Kaynaklar	d,e,i (5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin 23. Maddesine göre kaynağın kirliletiçi unsurdan korunması amacıyla koruma alanı zonları belirlenir)		
43	KÜTAHYA					Altıntaş İlçesi Akarsular	a,b,d	Altıntaş	a,b,d	Altıntaş	a,b,d	Altıntaş	a,b,d	Altıntaş	a,b,d
						Çavdarhisar İlçesi Akarsular	i (Mevzuat gereğince arıtma yapımı ve işletilmesi mümkün olmamaktadır. Gerekli müracaatlar yapılmıştır)	Simav	a,b,d	Emet Köprücek	a,e,h	Emet	a,e,h	Simav	a,b,c
										Simav	a,b	Simav	a,b		
44	MALATYA			Karakaya Barajı	d,e,h	Tohma Çayı	d,e,h			Fırat Dicle Havzası	a,c,d,e,h	İspendere Şifalı İçme Suları	h		
				Sürgü Barajı	d,e,h	Sultansuyu	d,e,h								
				Medik Barajı	d,e,h	Kuruçay	d,e,h								
				Polat Barajı	d,e,h	Abdulharap Suyu	d,e,h								
				Sultansuyu Barajı	d,e,h	Beyler Deresi	d,e,h								
				Sülükü Göl	c,d,h	Aliağa Deresi	d,e,h								
				Dipsiz Göl	c,d,h	Mamikhhan	d,e,h								

TABLO:II.9. DEVAMI

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	MALATYA (DEVAMI)			Ahır Gölü	c,d,h	Kozluk Çayı	d,e,h								
				Sülük Gölü	c,d,h										
				Yusuf Gölü	c,d,h										
				Büyük Göl	c,d,h										
				Karagöl	c,d,h										
45	MANİSA			Sorkun Gölü	c,d,h										
				Gölmarmara Gölü	a,b,c,d,e,g,h,i	Alaşehir Çayı	a,b,c,d,e,g,h,i	Gediz Havzası	a,b,c,d,e,g,h,i						
				Demirköprü Barajı	a,b,c,d,e,g,h,i	Gördük Çay	a,b,c,d,e,g,h,i	Kuzey Ege Havzası	a,b,c,d,e,g,h,i						
				Avşar Barajı	c,e,h	Gediz Nehri	a,b,c,d,e,g,h,i	Büyük Menderes Havzası	c,d,e						
				Sevişler Barajı	c,e,h	Bakırçay	a,b,c,d,e,g,h,i	Küçük Menderes Havzası	c,d,e						
46	K.MARAŞ							Susurluk Havzası	c,d,e						
				Menzelet Baraj Gölü	c,e	Ceyhan Nehri		Ceyhan	d,e,g,h			Ilıca (Süleymanlı)	a		
				Sır Baraj Gölü	a,e	Aksu Çayı		Fırat				Döngel	a		
47	MARDİN			Kartalkaya Baraj Gölü	a,e							Hartlap			
						Karasu-Beyazsu	a,d,e,g,h								
						Karasu (Reşan)	a,d,e,g,h								
						Savur Çayı	a,b,d,e,g,h								
						Şeyhan Çayı	a,b,d,e,g,h								
						Cırcıp Suyu	a,d,e,g,h								
						Dumluca	a,d,e,g,h								
48	MUĞLA					Dara (Oğuz)	d,e,g,h								
		Salih Adası Kuzeyi-Balık Çiftlikleri Cıvanı	d,e	Bafa Gölü	d	Eşen Çayı (2)-Alaçat (Köprü)	d,e				Çamurköy-Hafızlar Mah.	d,e			
		Boğaziçi-Tuzla Dalyanı	d,e	Köyceğiz Gölü	d,e	Eşen Çayı (1)-Kemer (Köprü)	d,e				Karaçulha-Gölyeri Mevkii	d,e			
				Sülüngür Gölü	d,e	Eşen Çayı-Kumluova	d,e				Sahil Eldirek-Çamköy	d,e			
				Mumcular-Baraj Göleti	d,e	Yanıklar Çayı (Kargı-Köprü)	d,e				Tigem-1 (Misafirhane)	d,e			
				Kazan Göleti-Yenikarakuyu	d,e	Yanıklar Çayı (Gümüşdoğa'nın aşağısı)	d,e				Tigem-2 (Adaköy-4)	d,e			
				Marmaris - Baraj Göleti	d,e	Tersakan Çayı-Kapıkargın Kavşağı	d,e				Tigem-3 (Aladağ)	d,e			
						Dalaman Çayı-2 (Payın Mevkii)	d,e				Eskiköy-Çiftlik Mevkii	d,e			
						Dalaman Çayı-1 (Fevziye)	d,e				Toparlar-Merkez	d,e			
						Dalyan-Kanallar	d,e				Hamitköy	d,e			
						Köyceğiz Gölü (Kargıcak Çayı Döküldüğü yer)	d,e				Mumcular-Ova	d,e			

TABLO:II.9. DEVAMI

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	MUĞLA (DEVAMI)					Köyceğiz Gölü (Panaroma Otelin Önü)	d,e			Ekinambarı-Susamharımı	d,e				
						Yuvarlak Çay-Beyobası (Bağcı'nın aşağısı)	d,e			Sedlimiye-Çayır Mevkii	d,e				
						Sarıçay-Avşar Köyü	d,e			Kızılcakuyu-Ebekırı Mevkii	d,e				
						Derince Çayı-Hisarcık Karşısı	d,e			Köşk-Azmac Mevkii	d,e				
						Dipsiz Çayı-Yava Köyü, Kayırlı Mevkii	d,e			Bahçeyaka-Kapuzazgı	d,e				
						Yuvarlak Çay2-(Köyceğiz Gölüne döküldüğü yer)	d,e			Yeşilçam	d,e				
										Gökçe	d,e				
										Yanıklar	d,e				
										Mergenli	d,e				
										Karabağlar	d,e				
										Çömlekçi	d,e				
49	MUŞ			Hamurpet	c,d	Karasu	a,b,d	Fırat-Dicle	a,b,d					Sazlıkbaşı (İron) Sazlığı	a,b,c,d
						Murat	a,b,d							Bulanık Şorgöl Sazlığı	a,b,c,d
50	NEVŞEHİR					Kızılırmak	a,b,c,d,e,g,h	Kızılırmak	a,b,c,d,e,g,h						
51	NIĞDE													Akkaya Barajı	b,e,g,h
52	ORDU	Karadeniz (Durugöl AAT)	b,c,d,e,g,h			Cevizdere Irmağı (Ünye Doğu AAT)	g,h								
		Karadeniz (Fatsa Doğu DDD)	b,c,d,e,g,h			Curi Irmağı (Ünye Batı AAT)	g,h								
		Karadeniz (Fatsa Batı DDD)	b,c,d,e,g,h			Akçaova Irmağı (Kumbaşı AAT)									
		Karadeniz (Gülyalı AAT)	b,c,d,e,g,h			Eski Şerif Deresi (İnkur AAT)	d,h								
53	RİZE	Karadeniz	a,b,e,f												
54	SAKARYA	Karadeniz	b,e	Sapanca Gölü	a,c,d,e,h	Sakarya Nehri	a,b,c,d,e,g			Yeraltı suları	a,c,d,e,g	Kuzuluk	c,d,e	Acarlar Longozu	c,d
						Mudurnu Çayı Mert Irmağı	a,b,c,d,e,g								
55	SAMSUN	Karadeniz	a,b,c,d,e,f,g,h	Suat Uğurlu Baraj Gölü	a,b,c,d,e,g,h		a,b,c,d,e,g	Kızılırmak	a,b,c,d,e,g						
				Bafra Derbent Baraj Gölü	a,b,c,e,g	Kürtün Irmağı	a,b,c,d,e,g	Yeşilirmak	a,b,c,d,e,g						
				Bafra Altınkaya Baraj Gölü	a,b,c,e,g										
				Çarşamba Çakmak Baraj Gölü	a,b,c,d,e,g										
				Hasan Uğurlu Baraj Gölü	a,b,c,e,g										

TABLO:II.9. DEVAMI

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
56	SIĞIR					Botan	a,b,d,e,g,h	Fırat-Dicle	a,b,d,e,g,h	Hesko	a,c,d,e,h				
						Kezer	a,b,d,e,g,h								
						Başur	a,b,d,e,g,h								
57	SINOP	Batı Karadeniz	b,e,f,g,h	Göller	b,c,d,e,h			Batı Karadeniz Havzası	b,e,g,h	Yerlatı suları	b,d,e,h			Dere yatağı	b,c,d,e,g,h
58	SIVAS			4 Eylül Barajı	a,c,d,e	Kızılırmak	c,d,e,g			Tavra Vadisi	a,b,c,d,e	Sıcak Çermik	a,b,c,d,e		
				Hafik Gölü	a,b,c,d,e	Yeşilirmak	a,b,c,d,e			Göydün Kaynağı	a,b,c,d,e	Soğuk Çermik	a,b,c,d,e		
				Tödürge Gölü	a,b,c,d,e	Kelkit	a,b,c,d,e			Seyfe Kaynağı	a,b,c,d,e	Balıklı Çermik	a,b,c,d,e		
				Tecer Gölü	a,b,c,d,e	Yıldız Irmağı	a,b,c,d,e			Kaynarca Kaynağı	a,b,c,d,e	Ortaköy Alaman Çermiği			
				Ulaş Gölü	a,b,c,d,e	Fadım	a,b,c,d,e			Çayboyu Kaynağı	a,b,c,d,e	Akçaağıl	a,b,c,d,e		
				Büyüköl Gölü	a,b,c,d,e	Tecer Irmağı	a,b,c,d,e								
				Lota Gölü	a,b,c,d,e	Tohma Çayı	a,b,c,d,e								
				Çimenyenice Gölü	a,b,c,d,e	Çaltı Irmağı	a,b,c,d,e,g								
				Kaz Gölü	a,b,c,d,e										
59	TEKİRDAĞ	Marmara	a,b,c,d,e,f,g,h			Çorlu Deresi	a,b,c,e,g	Ergene Havzası	a,b,c,e,g	Ergene	a,b,c,d,e,g				
		Karadeniz	c,e			Ergene Nehri	a,b,c,d,e,g	Marmara Havzası	a,b,c,d,e,f,g	Çorlu	a,b,c,d,e,g				
						Şerefli Deresi	a,b,c,d,e,g			Çerkezköy	a,b,c,e,g				
						Hayrabolu Deresi	a,b,d,e			Muratlı	a,b,c,d,e,g				
										Saray	a,b,c,d,e				
										Malkara	a,b,c,d,e				
										Kapaklı	a,b,c,d,e,g				
										M.Ereğlisi	a,b,c,d,e,g				
										Süleymanpaşa	a,b,c,d,e,g				
										Şarköy	a,b,c,d,e,f				
										Hayrabolu	a,b,c,d,e,f				
60	TOKAT			Zınav Gölü	a,b,c,e,g	Yeşilirmak	a,b,c,e,g	Yeşilirmak Havzası	a,b,c,e,g	Çamlıbel-Sulusaray	a,b,c,e,g	Sulusaray	a,b,c,e,g		
				Kaz Gölü	a,b,c,e,g	Kelkit	a,b,c,e,g			Tokat-Turhal	a,b,c,e,g	Reşadiye	a,b,c,e,g		
				Göllüköy	a,b,c,e,g	Çekerek	a,b,c,e,g			Almus çevresi	a,b,c,e,g				
										Erbaa	a,b,c,e,g				
										Niksar	a,b,c,e,g				
61	TRABZON	Karadeniz	a,b,c,e,f,g,h	Sera Gölü	a,e			İl genelindeki tüm havzalar	a,b,c,e,g,h						
				Uzungöl	a,b,e										
62	TUNCELİ			Hızır Gölü	c,d,g	Munzur Çayı	a,b,d,e,g,h			Yeraltı Suları	a,b,c,d,e,g,h				
				Sülük Gölü	c,d,g	Pülümür Çayı	a,b,d,e,g,h								
				Nar Gölü	c,d,g	Tahar Çayı	c,d,e,g,h								
				Şer Gölü	c,d,g	Mercan Çayı	c,d,e,g,h								
				Buyurbaba Gölü	c,d,g	Peri Suyu	c,d,e,g,h								
				Koç Gölü	c,d,g	Singeç Deresi	c,d,e,g,h								
				Şekerpınar Gölü	c,d,g	Havaçor Çayı	c,d,e,g,h								
				Düldül Gölü	c,d,g	Büyükdere	c,d,e,g,h								
				Kuzu Gölü	c,d,g	Karolar Çayı	c,d,e,g,h								
				Keşiş Gölü	c,d,g										
				Dilincik Gölü	c,d,g										
				Kara Göl	c,d,g										
				Kuru Göl	c,d,g										

TABLO:II.9. DEVAMI

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	TUNCELİ (DEVAMI)			Mancık Gölü	c,d,g										
				Kırmızı Göl	c,d,g										
				Barajlar Gölü	c,d,g										
				Çimli Göl	c,d,g										
				Kızgın Göl	c,d,g										
				İsmailin Gölü	c,d,g										
				Kare Göl	c,d,g										
				Çiftegöller	c,d,g										
				Kırmızı Göller	c,d,g										
				Hızır Göller	c,d,g										
63	ŞANLIURFA			Gök Gölü	c,d,g										
				Memoçayırı Gölleri	c,d,g										
				Mercan Gölleri	c,d,g										
				Halilür-Rahman Gölü	a,c,e,g	Diphisar Kaynağı/Şanlıurfa	a,c,e,g								
				Ayn-ı Zeliha Gölü	a,c,e,g	Karatepe Kaynağı/Şanlıurfa	a,c,e,g								
				Atatürk Baraj Gölü	a,c,e,g	Sırrın Deresi / Şanlıurfa	a,c,e,g								
						Bahçecik Kaynağı/ Hilvan (Atatürk Barajı Kuyruk Suları Altında Kalmıştır)	a,c,e,g								
						Gürgür Kaynağı / Hilvan (Atatürk Barajı Kuyruk Suları Altında Kalmıştır)	a,c,e,g								
						Hamdun Çayı / Hilvan	a,c,e,g								
						Gölebakan Kaynağı / Hilvan	a,c,e,g								
						Oymaağaç Kaynağı / Hilvan	a,c,e,g								
						Bulaklı Kaynağı / Birecik	a,c,e,g								
						Çiçekalan Kaynağı / Birecik	a,c,e,g								
						Ayran Kaynağı / Birecik	a,c,e,g								
						Fistiközü Kaynağı / Birecik	a,c,e,g								
						Gözeli Kaynağı / Halfeti	a,c,e,g								
						Kelefiz Kaynağı / Bozova	a,c,e,g								
						İnbaşı Kaynağı / Bozova	a,c,e,g								
						Büyükgöl Kaynağı / Bozova	a,c,e,g								
						Küçüköl Kaynağı / Bozova	a,c,e,g								
						Kahnik Deresi / Bozova	a,c,e,g								

TABLO:II.9. DEVAMI

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	ŞANLIURFA (DEVAMI)					Hacıhıdır Deresi / Siverek	a,c,e,g								
						Hacıkamil Deresi / Siverek	a,c,e,g								
						Çamurlu Kaynağı / Siverek	a,c,e,g								
						Bekirağa Kaynağı / Siverek	a,c,e,g								
						Çaylarbaşı Kaynağı / Siverek	a,c,e,g								
						Özenpınar Kaynağı /Siverek (Yağış anında akışa geçer)	a,c,e,g								
						Karahisar Deresi / Viranşehir (Yağış anında akışa geçer)	a,c,e,g								
						Kartal Deresi / Viranşehir (Yağış anında akışa geçer)	a,c,e,g								
						Dualı Köprüsü / Viranşehir	a,c,e,g								
						Abanköy Deresi / Viranşehir (Yağış anında akışa geçer)	a,c,e,g								
						Arıcan AĞI /Akçakale	a,c,e,g								
						Aslanbaba Deresi / Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)	a,c,e,g								
						Aliyetelli Deresi / Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)	a,c,e,g								
						Büyük Dere / Ceylanpınar	a,c,e,g								
						Gölyatağı Deresi / Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)	a,c,e,g								
						Habur Deresi / Ceylanpınar	a,c,e,g								
						Akbulut Deresi / Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)	a,c,e,g								
64	UŞAK					Gediz Nehri	a,d,e,g	Büyük Menderes	a,b,d,e,g						
						Banaz Çayı	a,b,d,e,g	Gediz	a,d,e,g						
						Hamam Çayı	a,b,d,e,g								
						Dokuzsele Deresi	a,b,d,e,g								

TABLO:II.9. DEVAMI

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
65	VAN			Van Gölü	a,b,c,d,e,f			Van Gölü Havzası	a,b,c,d,e,f						
66	YOZGAT			Kirazlı Göleti	a,b,c,d,e,g,h	Delice Irmak	a,b,c,d,e,g,h	Gelingüllü Barajı	a,b,c,d,e,g,h	Çatalkaya	a,b,c,d,e,g,h	Boğazlıyan	a,b,c,d,e,g,h		
						Çekerek Irmağı	a,b,c,d,e,g,h	Uzunlu Barajı	a,b,c,d,e,g,h			Yerköy	a,b,c,d,e,g,h		
								Yahya Saray Barajı	a,b,c,d,e,g,h			Sorgun	a,b,c,d,e,g,h		
												Sarıkaya	a,b,c,d,e,g,h		
67	ZONGULDAK	Zonguldak (Merkez)	a,b												
		Kilimli - Çatalağzı	e,g												
		Alaplı İlçesi	e,g												
68	AKSARAY	Konuyla ilgili yeterli bilgi edinilememiştir.													
69	BAYBURT					Çoruh Nehri	a,b,e,g								
70	KARAMAN			Göller	a,b,e,h	Akarsular	b,e,h	Havzalar	a,b,g	Yeraltı suları	b,c,g			Diğer alıcı su ortamları	b,g
71	KIRIKKALE					Kızılırmak	a,b,c,e,g								
						Delice Çayı	c,e,g								
						Çoruhözü Deresi	e,g								
						Okun Deresi	c,e,g								
72	BATMAN			Gercüş-Kırkat Göleti	a,c,e	Dicle Nehri	a,c,e,g								
				Kozluk-Ceffan Göleti	a,c,e	Garzan Çayı	a,c,e,g								
						Batman Çayı	a,c,e,g								
						Sason Çayı	a,c,e,g								
						Serkan (Zori) Çayı	a,c,e,g								
73	ŞIRNAK			İdil-Dirsekli Göleti	a,d,e,h	Dicle Nehri	a,d,e,g,h								
						Kızılsu	a,d,e								
						Nerdüş Çayı (Çağlayan)	a,d,e								
						Hezil Çayı	a,d,e								
						Habur Çayı	a,d,e								
74	BARTIN	Bartın Limanı	e,f			Bartın Çayı	e,g								
		Amasra Limanı	e,f												
		Kurucaşile Limanı	e,f												
75	ARDAHAN			Çıldır Aktaş	a,e,h	Kura	a,b,c,e,h	Ardahan	a,b,c,e,h						
					a,e,h	Kür	a,c,e,h	Çıldır	a,c,e,h						
						Kayınlık	a,c,e,h	Göle	a,c,e,h						
						Türkmen	a,c,e,h	Posof	a,c,e,h						
						Posof	a,c,e,h								
76	İĞDIR					Aras Nehri	a,c,d,h	Aras Havzası	a,c,d,h						
						Orta Karasu Çayı	a,c,d,h								
						Aşağı Karasu	a,c,d,h								
77	YALOVA	Marmara Denizi	a,b,e,f,g,h												
78	KARABÜK					Filyos Çayı	a,b,e,g,h								
						Soğanlı Çayı	a,b,e,g,h								
79	KİLİS					Afrin Çayı	a,d,e								
						Sabun Suyu	a,e								
						Sinneh Suyu	a,d,e								
						Balık Suyu	a,e								

TABLO:II.9. DEVAMI

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
80	OSMANİYE					Hamis Çayı	c,d,e,h	Ceyhan Havzası	c,d,e,h					Savrun Çayı	c,d,h
						Sabun Çayı	c,d,e,h							Aslantaş Barajı	c,d,h
81	DÜZCE	Karadeniz (Akçakoca Sahili)	e,g	Efteli Gölü	e,g	Küçük Melen Çayı	e,g	Melen Havzası	e,g						
				Topuk Göleti	e	Büyük Melen Çayı	e,g								
				Kuru Göl		Asar Suyu	e,g								
						Aksu Deresi	e,g								
						Uğur Suyu	e,g								
						Karaca Deresi	e,g								

NOTLAR:

Kars'ta arıtma tesisleri proje ve yapım aşamasındadır.

Edirne ve Tunceli için yeraltı suları genel ifade edilmiştir.

Amasya için; akarsular, havzalar, yeraltı suları için isim belirtilmemiş genel ifade edilmiştir.

Antalya için; baraj, göletler, akarsular, havzalar, yeraltı suları için isim belirtilmemiş genel ifade edilmiştir.

Çanakkale için; deniz, göller, akarsular, havzalar, yeraltı suları, jeotermal kaynaklar ve diğer alıcı su ortamları genel ifade edilmiştir.

Bursa için; akarsular, havzalar, yeraltı suları, diğer alıcı su ortamları için isim belirtilmemiş genel ifade edilmiştir.

Denizli için; göller genel ifade edilmiştir.

Karaman için, göller, akarsular, havzalar, yeraltı suları, diğer alıcı su ortamları için isim belirtilmemiş genel ifade edilmiştir.

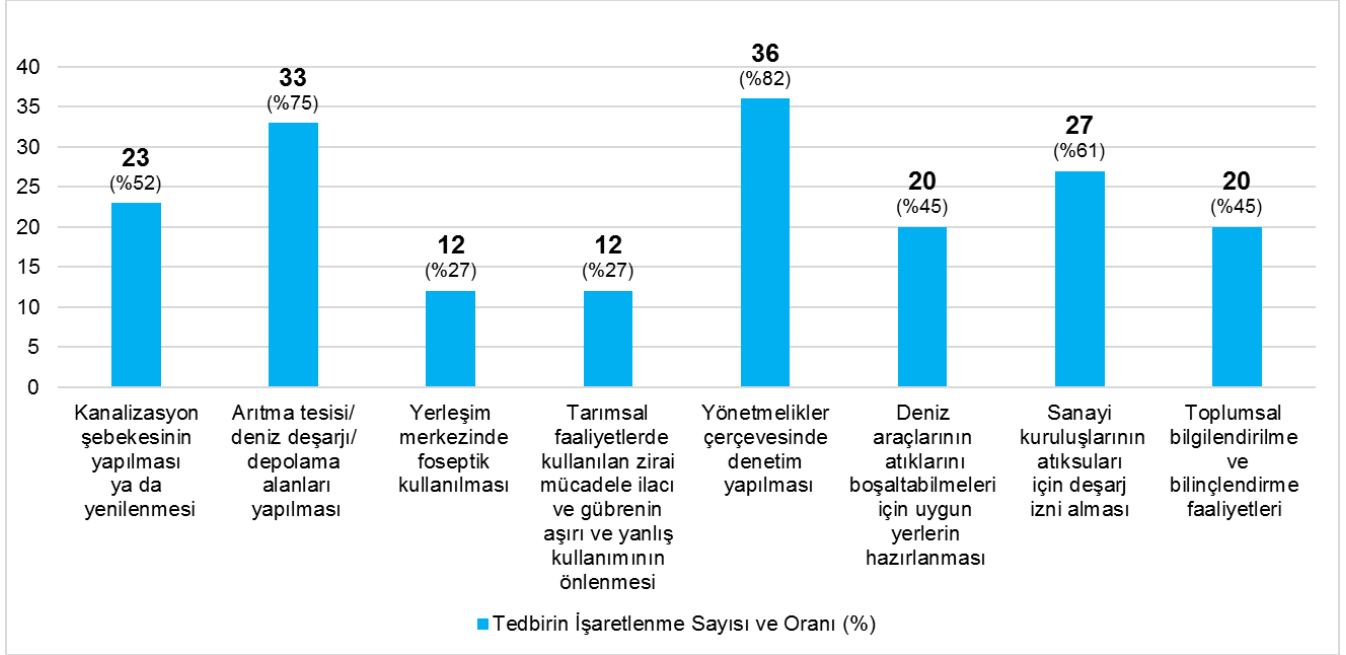
Kırklareli için; göller, akarsular, havzalar, yeraltı suları için isim belirtilmemiş genel ifade edilmiştir.

Kırşehir için yeraltı suları ve diğer alıcı su ortamları genel ifade edilmiştir.

Konya için jeotermal kaynaklar genel ifade edilmiştir.

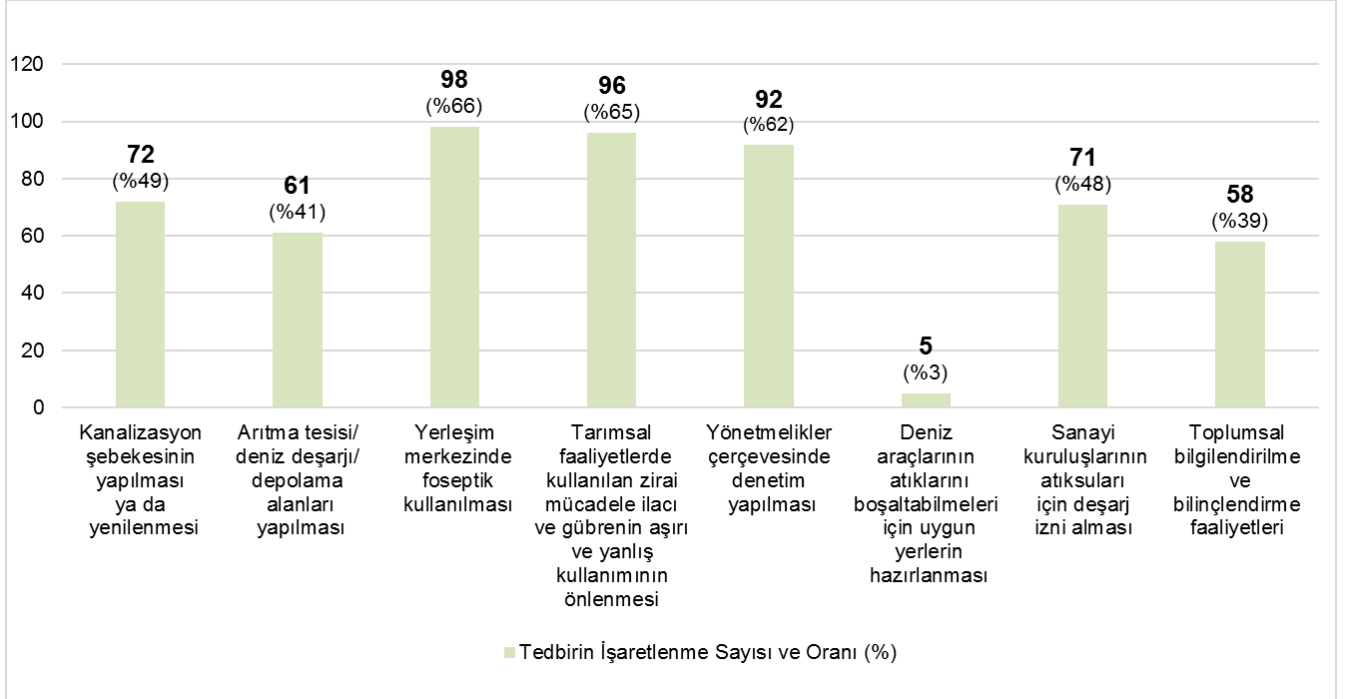
Trabzon için havzalar genel ifade edilmiştir.

GRAFİK:II.38. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK DENİZLER İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

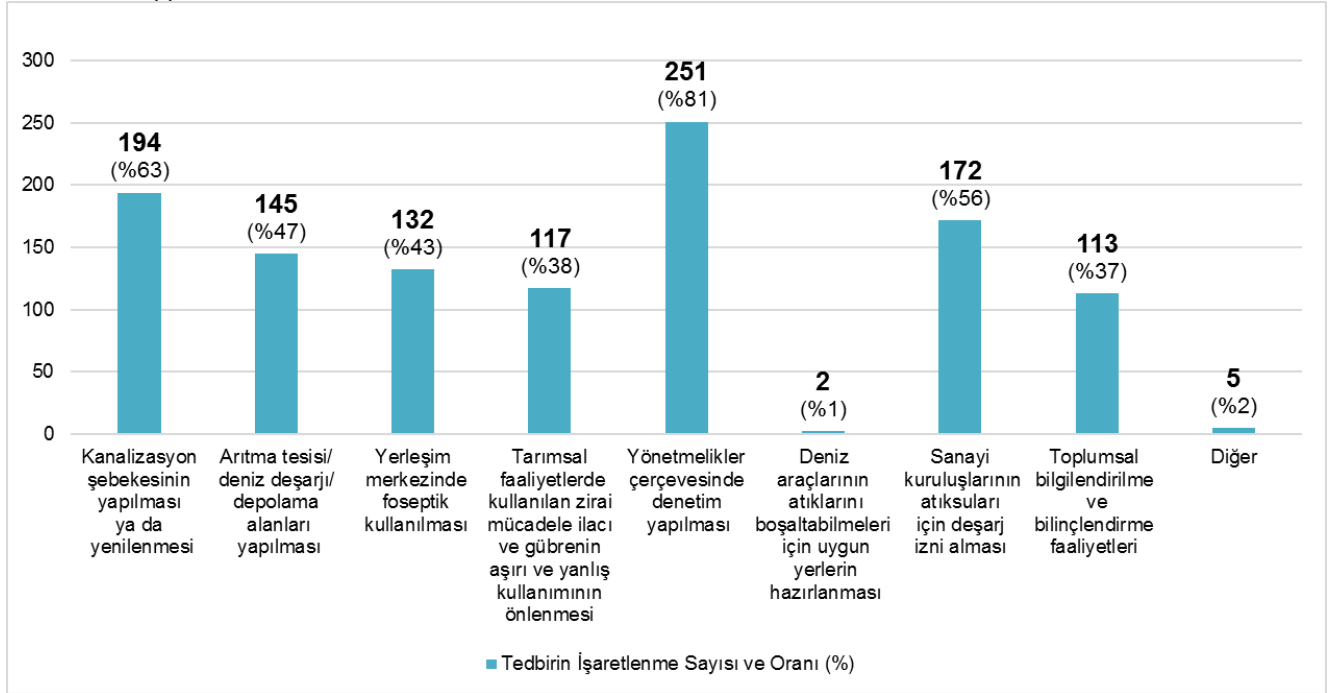
(*) Tablo:II.9.'da, 28 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi il sınırlarında alıcı su ortamı olarak toplam 44 deniz ortamı ve mevki için işaretleme yapılmıştır.

GRAFİK:II.39. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK GÖLLER İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

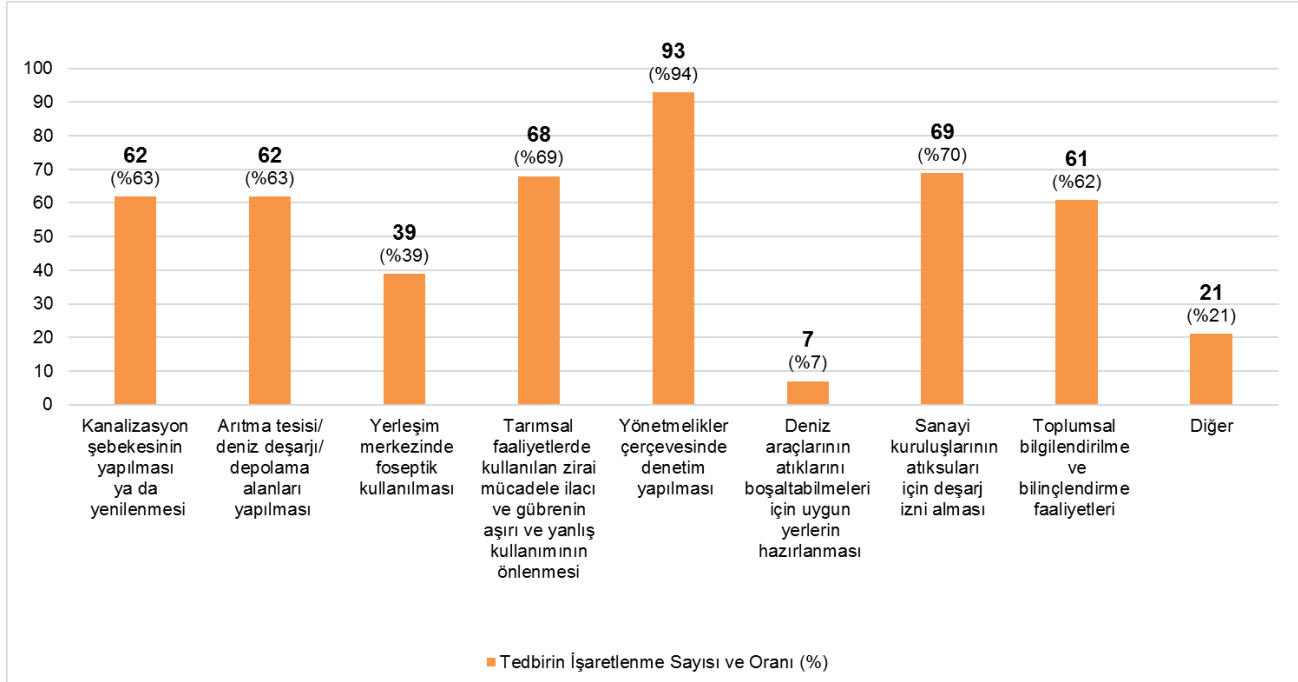
(*) Tablo:II.9.'da, 45 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki alıcı su ortamı olarak toplam 148 göl/gölet ve baraj için işaretleme yapılmıştır.

GRAFİK:II.40. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK AKARSULAR İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

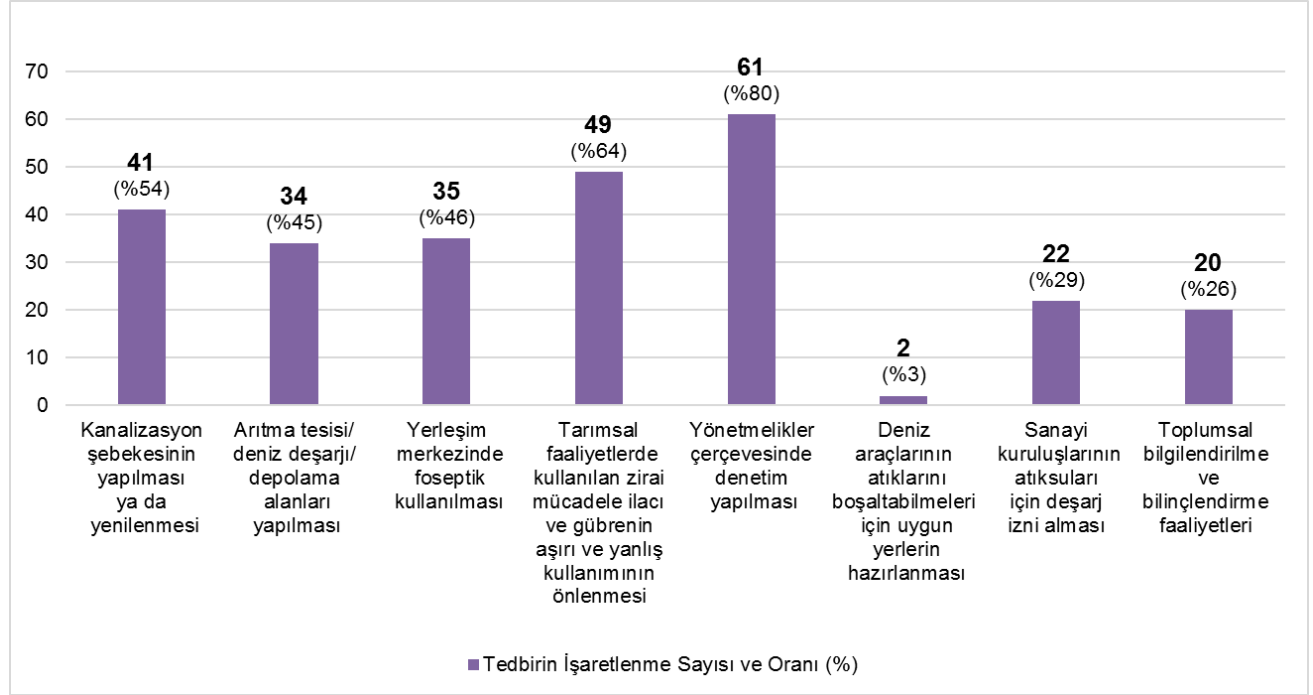
(*) Tablo:II.9.'da 66 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki alıcı su ortamı olarak toplam 309 akarsu için işaretleme yapılmıştır.

GRAFİK:II.41. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK HAVZALAR İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

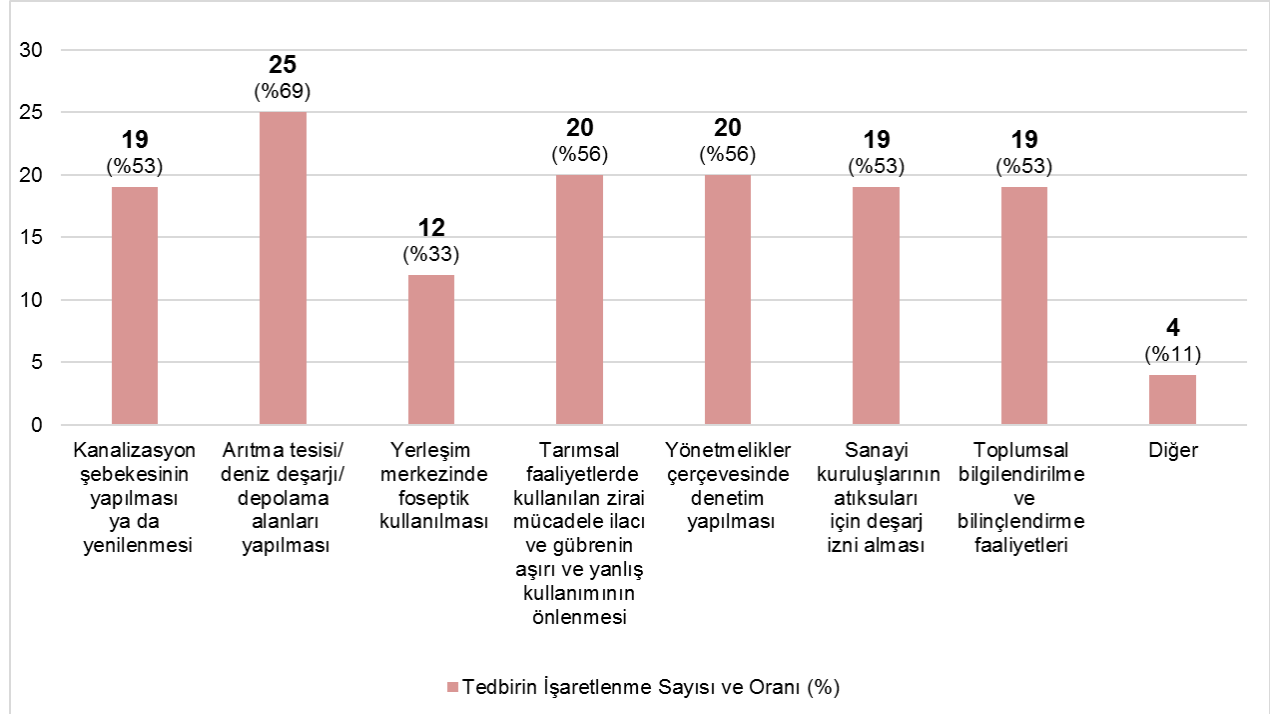
(*) Tablo:II.9.'da 46 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki havza alıcı su ortamı olarak toplam 99 ortam için işaretleme yapılmıştır.

GRAFİK:II.42. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK YERALTI SULARI İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

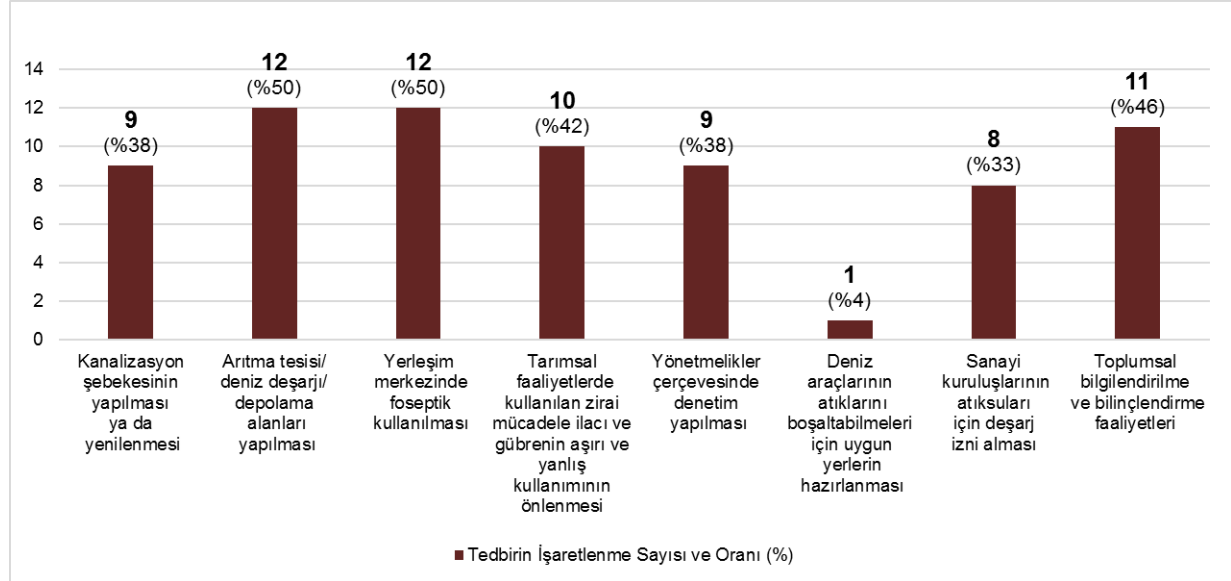
(*) Tablo:II.9.'da 25 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki yeraltı suyu alıcı su ortamı olarak toplam 76 ortam için işaretleme yapılmıştır.

GRAFİK:II.43. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK JEOTERMAL KAYNAKLAR İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

(*) Tablo:II.9.'da 15 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki alıcı su ortamı olarak toplam 36 jeotermal kaynak için işaretleme yapılmıştır.

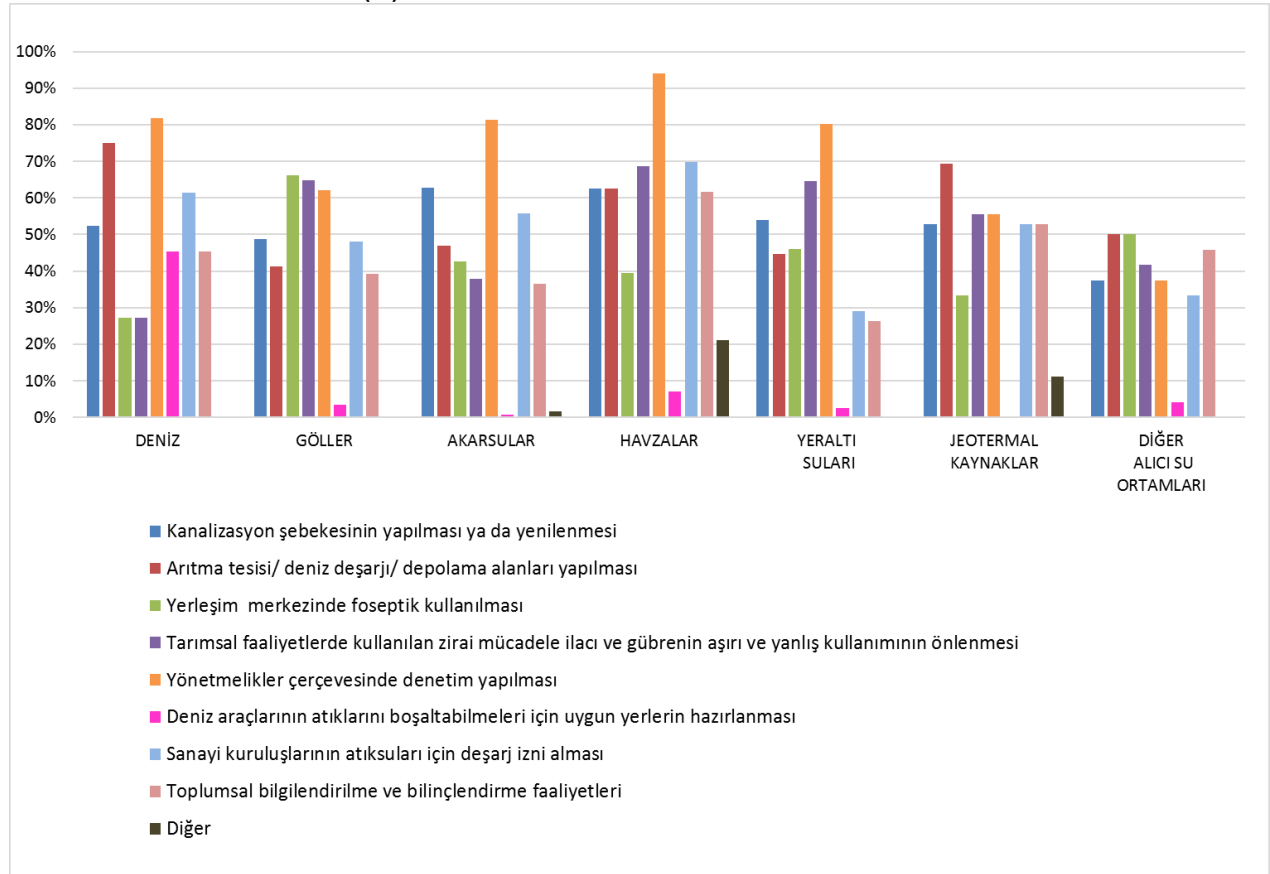
GRAFİK:II.44. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK TABLO:II.9.'DA DİĞER OLARAK BELİRTİLEN ALICI SU ORTAMLARI İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

(*) Tablo:II.9.'da 16 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne kendi il sınırları içerisindeki diğer alıcı su ortamı olarak nitelendirilen toplam 24 adet alıcı su ortamı için işaretleme yapılmıştır.

Grafik:II.45.'de, Grafik:II.38 ile II:44 arasındaki grafiklerden hareketle, İl sınırları içerisinde su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alıcı ortamlarda alınan tedbirlerin yüzde (%) olarak oransal dağılımı yan yana getirilmiştir. Grafiğe göre, yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılmasının oransal olarak başlıca alınan tedbir olduğu, bunu arıtma tesisi/deniz deşarjı/depolama alanları yapılmasının takip ettiği görülmektedir.

GRAFİK:II.45. İL SINIRLARI İÇERİSİNDE SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLERİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

II.3. TOPRAK KİRLİLİĞİ

Tablo:II.10.'da il sınırları içerisinde toprak kirliliğine neden olan kaynaklar önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4... şeklinde numaralandırılmıştır. Numaralandırma yapılırken bütün maddelerin numaralandırılması zorunlu tutulmayıp, sadece o il için geçerli olan kaynakların numaralandırılması istenmiştir.

TABLO:II.10. TOPRAK KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN KAYNAKLAR (Önem Sırasına Göre)

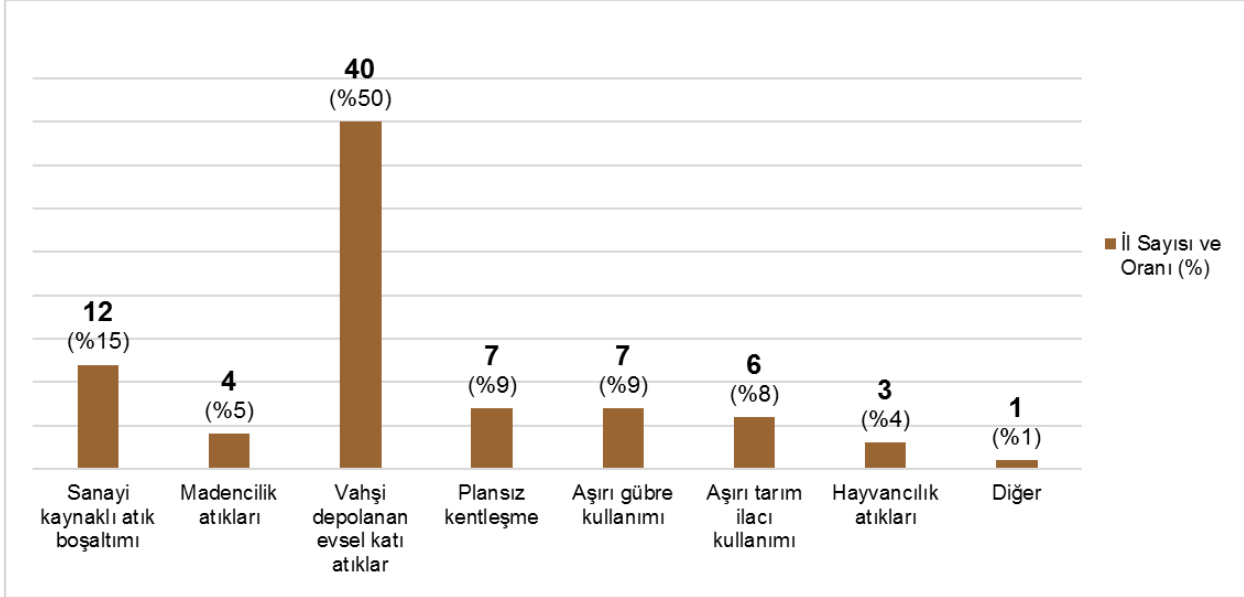
Sıra No	İLLER	Sanayi kaynaklı atık boşaltımı	Madencilik atıkları	Vahşi depolanan evsel katı atıklar	Vahşi depolanan tehlikeli atıklar	Plansız kentleşme	Aşırı gübre kullanımı	Aşırı tarım ilacı kullanımı	Hayvancılık atıkları	Diğer
1	ADANA	1	5	2	6	4	3			
2	ADIYAMAN	5	6	1		4	2	3	7	
3	A.KARAHİSAR		3	4		2			1	
4	AĞRI			1		2	3		4	
5	AMASYA	5	6	7		4	1	2	3	
6	ANKARA	8	7	1	2	3	4	5	6	
7	ANTALYA	3	2	1						
8	ARTVİN			1						
9	AYDIN	1	7	3	8	5	4	6	9	2 (Jeotermal Sular)
10	BALIKESİR	3	4	1	5	6	8	7	2	
11	BİLECİK	4	1	2		5			3	
12	BİNGÖL		2	1		6	4	5	3	
13	BİTLİS			2		1	4	5	3	
14	BOLU			2			1			
15	BURDUR	2	1	3	8	5	7	6	4	
16	BURSA	1	4	3		2		5	6	
17	ÇANAKKALE	1	5	3	7	2	4	6		
18	ÇANKIRI			4	5	6	1	2	3	
19	ÇORUM	7	6	5	8	4	2	3	1	
20	DENİZLİ	4	6	5	3	7	2	1	8	
21	DİYARBAKIR	3	7	1		6	4	2	5	
22	EDİRNE			1				2	3	
23	ELAZIĞ		4	1			3		2	
24	ERZİNCAN		3	1		2			4	
25	ERZURUM			4		1	3		2	
26	ESKİŞEHİR		3				1	2		
27	GAZİANTEP	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.								
28	GİRESUN			1		2	4	5	3	
29	GÜMÜŞHANE			1			2	3	4	
30	HAKKARİ		2	1			4	3		
31	HATAY	4	5	7	6	3	1	2	8	
32	ISPARTA	8	4	3	7	6	2	1	5	
33	MERSİN	1	7	3	4	5	6	2	8	
34	İSTANBUL	2		1	3	4	5	6		
35	İZMİR	1	4			2		5	3	
36	KARS	6	3	1		5	4		2	
37	KASTAMONU	6	5	1	8	7	3	4	2	
38	KAYSERİ	3	2	1	5				4	
39	KIRKLARELİ	6	7	3	8	5	4	2	1	
40	KIRŞEHİR						1	2	3	
41	KOCAELİ	1	7	2	6	3	4	5		
42	KONYA			1			3	4	2	
43	KÜTAHYA	1	2				3	4	5	
44	MALATYA					3	2	1		
45	MANİSA	4		2	3	1	5	6		
46	K.MARAŞ	3	7	4	5	2	6	1	8	
47	MARDİN			1	2		3	4		
48	MUĞLA		6	4		3	2	1	5	
49	MUŞ	2	4	1		3				
50	NEVŞEHİR	3		1			4	5	2	
51	NİĞDE			3		1	2			
52	ORDU	3	8	1	2	4	7	6	5	
53	RİZE			1			2			
54	SAKARYA	2	8	1	4	6	3	5	7	
55	SAMSUN	3	5	1	7	6	2	4	8	

TABLO:II.10. TOPRAK KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN KAYNAKLAR (Önem Sırasına Göre) DEVAMI

Sıra No	İLLER	Sanayi kaynaklı atık boşaltımı	Madencilik atıkları	Vahşi depolanan evsel katı atıklar	Vahşi depolanan tehlikeli atıklar	Plansız kentleşme	Aşırı gübre kullanımı	Aşırı tarım ilacı kullanımı	Hayvancılık atıkları	Diğer
56	SİİRT		3	1		2	4	5	6	
57	SINOP	5	4	6		1	2	3		
58	SİVAS	6	1	2	5	7	3	8	4	
59	TEKİRDAĞ	1	4	3	2	8	7	6	5	
60	TOKAT	5		1	6	2	4	3	7	
61	TRABZON	2	3			1				
62	TUNCELİ		2	1	3				4	
63	ŞANLIURFA	3		2			5	6	4	1 (Petrol kirliliği)
64	UŞAK	2	4	1	3	6	7	8	5	
65	VAN			1		2			3	
66	YOZGAT	1	2	3		5	6	7	4	
67	ZONGULDAK	5	2	4		1			3	
68	AKSARAY	1	2		4			3		
69	BAYBURT	3	1	2	7	8	5	6	4	
70	KARAMAN	3				4	2	1		
71	KIRIKKALE	1		4			3	2		
72	BATMAN		2	1		3	5	6	4	
73	ŞİRNAK			1		2	5	4	3	6 (Evsel atıksuların arıtılmadan deşarj edilmesi)
74	BARTIN			1			3	2		
75	ARDAHAN			1		3	2		4	
76	IGDIR			1		2	3		4	
77	YALOVA			1						
78	KARABÜK	3		1	6	5	4	2		
79	KİLİS			1						
80	OSMANİYE	4	5	3			1	2	6	
81	DÜZCE	4		1	3				2	

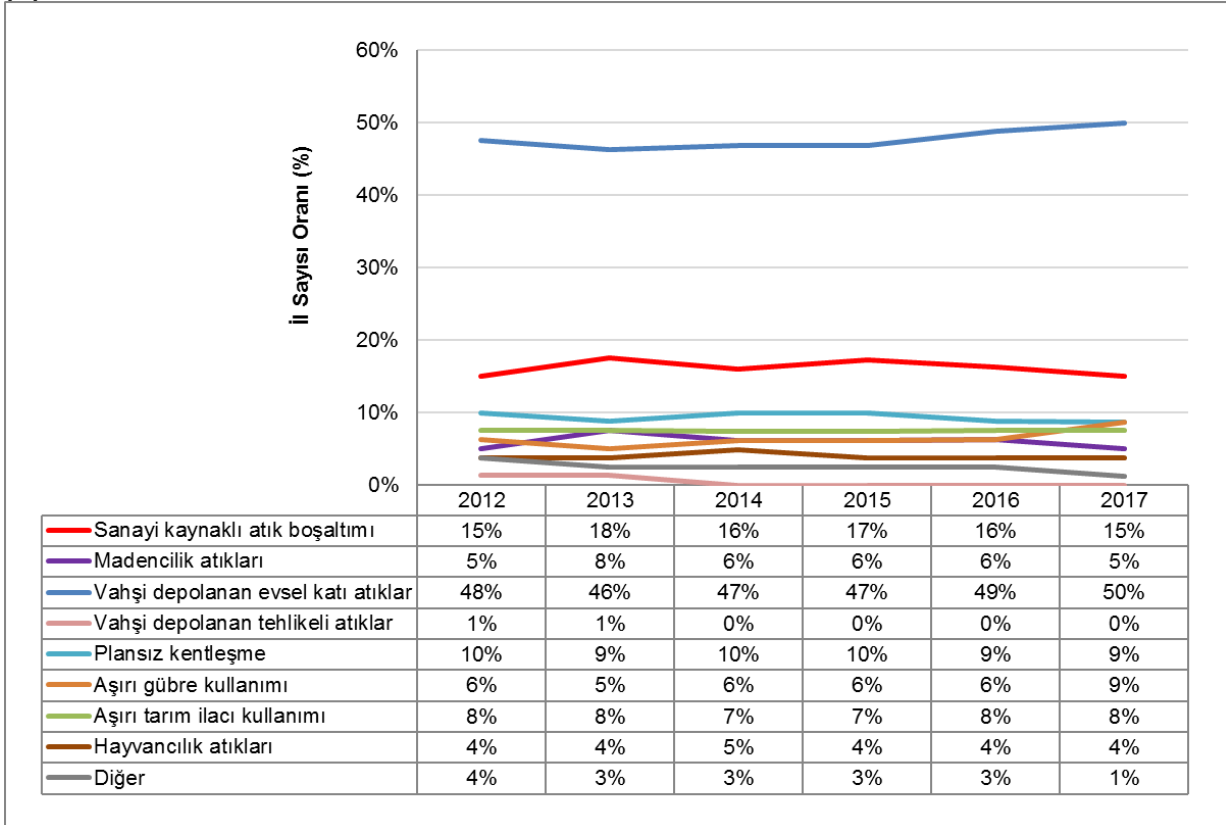
Grafik:II.46.'da, il sınırları içerisindeki toprak kirliliğine neden olan en önemli kaynaklar (Tablo:II.10'da 1 ile numaralandırılan) il sayısı ve oranı (%) olarak gösterilmektedir. **Harita:II.4.**'de il sınırları içerisindeki toprak kirliliğine neden olan en önemli kaynaklar gösterilmektedir. Vahşi depolanan tehlikeli atıklar hiçbir ilimizde birinci öncelikli kaynak olmazken, grafiğe göre, 40 ilimizde vahşi depolanan evsel katı atıklar, 12 ilimizde ise sanayi kaynaklı atık boşaltımı toprak kirliliğine neden olan en önemli kaynaklar olmuştur. **Grafik:II.47.**'de ise yıllar itibariyle toprak kirliliğine neden olan en önemli kaynaklar gösterilmektedir.

GRAFİK:II.46. İL SINIRLARI İÇERİSİNDE TOPRAK KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN EN ÖNEMLİ KAYNAKLAR (*)

Not: 1 ilimizden konu ile ilgili bilgi alınamadığından oranolama 80 il üzerinden yapılmıştır.

GRAFİK:II.47. YILLAR İTİBARIYLA TOPRAK KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN EN ÖNEMLİ KAYNAKLARIN YÜZDE (%) OLARAK PAYLARI

NOT: 2012 ve 2013 yılında Yalova İlinden, 2016 ve 2017 yılında Gaziantep İlinden konuyla ilgili bilgi alınamadığından oranolama 80 il üzerinden yapılmıştır.

HARİTA:II.4. İL SINIRLARI İÇERİSİNDE TOPRAK KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN EN ÖNEMLİ KAYNAKLAR

TOPRAK KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ KAYNAKLAR

- Sanayi kaynaklı atık boşaltımı
- Madencilik atıkları
- Vahşi depolanan evsel katı atıklar
- Plansız kentleşme
- Aşırı gübre kullanımı
- Aşırı tarım ilacı kullanımı
- Hayvancılık atıkları
- Diğer

Tablo:II.11.'de il sınırları içerisinde toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla alınan tedbirler önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4... şeklinde numaralandırılmıştır. Numaralandırma yapılırken bütün maddelerin numaralandırılması zorunlu tutulmayıp, sadece o ilde alınan tedbirlerin numaralandırılması istenmiştir.

TABLO:II.11. TOPRAK KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA İL SINIRLARI İÇERİSİNDE ALINAN TEDBİRLER (Önem Sırasına Göre)

Sıra No	İLLER	Sanayi/Madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması	Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi	Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması	Erozyon mücadele çalışmaları	Geri dönüşüm/ yeniden kullanım uygulamaları	Diğer
1	ADANA	1	4	3		2	
2	ADİYAMAN	1	2	3	4	5	
3	A.KARAHİSAR	1	4	3	5	2	
4	AĞRI			1	2		
5	AMASYA	1	3	4	5	2	
6	ANKARA	4	1	2	5	3	
7	ANTALYA	4	2	3		1	
8	ARTVİN		1		2	3	
9	AYDIN	1		2			3 (İzleme /denetim faaliyetleri)
10	BALIKESİR	1	4	3	5	2	
11	BİLECİK	1	4	3	5	2	
12	BİNGÖL	1		3		2	4
13	BİTLİS	3	1	2			
14	BOLU	4	1	5	3	2	
15	BURDUR	1	3	2	4	5	
16	BURSA	1	4	3	5	2	
17	ÇANAKKALE	1	4	3	5	2	
18	ÇANKIRI	4	2	1	3	5	
19	ÇORUM	2	3	4	5	1	
20	DENİZLİ	1	5	2	4	3	
21	DİYARBAKIR	2				1	
22	EDİRNE	1	2			3	
23	ELAZIĞ	1				2	
24	ERZİNCAN	4	1	3		2	
25	ERZURUM			2	1	3	
26	ESKİŞEHİR	1		2		3	
27	GAZİANTEP	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.					
28	GİRESUN	1		4	3	2	
29	GÜMÜŞHANE	1	2	4	3	5	
30	HAKKARİ	1	2	3			
31	HATAY	4	5	3	1	2	
32	ISPARTA	1	2	4		3	
33	MERSİN	1	3	5	4	2	
34	İSTANBUL	2	1	4	5	3	
35	İZMİR	1	2	3	4	5	
36	KARS	1	2		4	3	
37	KASTAMONU	1	3	4	5	2	
38	KAYSERİ	1	4	3	5	2	
39	KIRKLARELİ	2	3	1	5	4	
40	KIRŞEHİR			1	2	3	
41	KOCAELİ	1	4	2	5	3	
42	KONYA	1	4	3	5	2	
43	KÜTAHYA	1	2			3	
44	MALATYA		2	1			
45	MANİSA	2	1	5	3	4	
46	K.MARAŞ	1	5	4	2	3	
47	MARDİN	1	4	5	3	2	
48	MUĞLA	2	3	1	5	4	
49	MUŞ	1	2	3			
50	NEVŞEHİR	1		4	3	2	
51	NİĞDE	1				2	
52	ORDU	1	2	3	5	4	
53	RİZE	1					
54	SAKARYA	1	5	2	4	3	
55	SAMSUN	3	2	1	5	4	

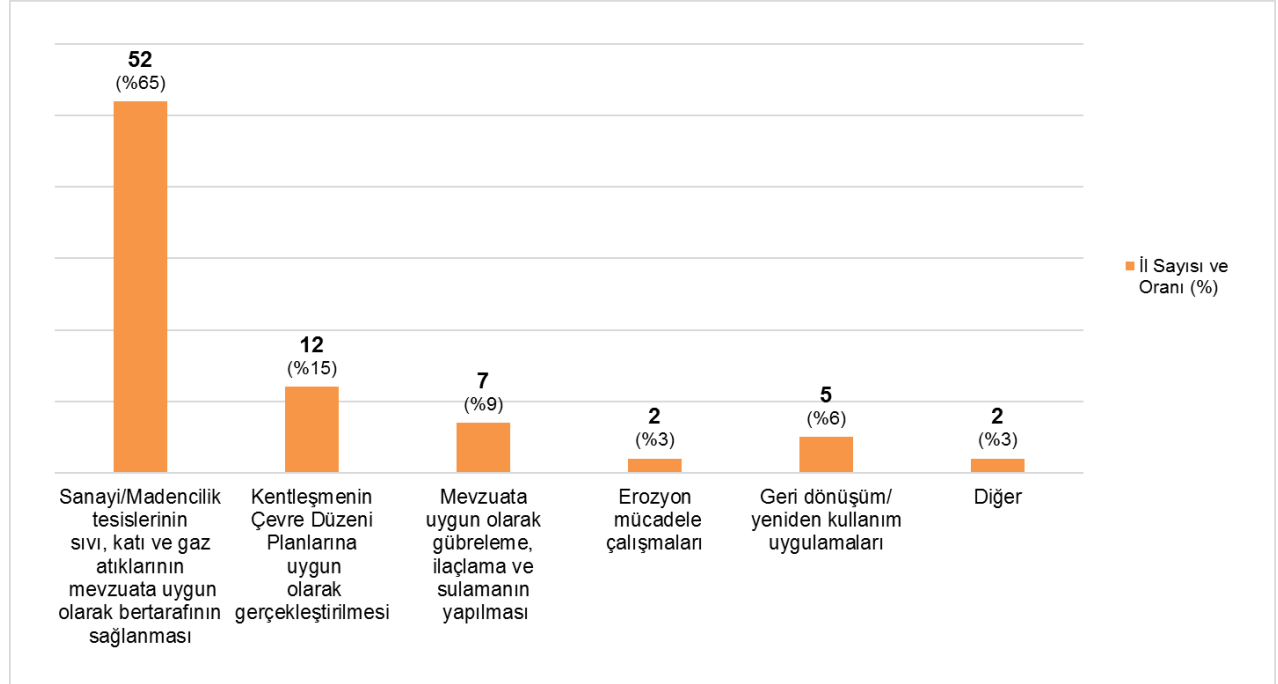
TABLO:II.11. TOPRAK KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA İL SINIRLARI İÇERİSİNDE ALINAN TEDBİRLER (Önem Sırasına Göre) DEVAMI

Sıra No	İLLER	Sanayi/Madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması	Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi	Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması	Erozyon mücadele çalışmaları	Geri dönüşüm/ yeniden kullanım uygulamaları	Diğer
56	SİİRT	1	2	3	4		
57	SİNOP	1	3	2			
58	SİVAS	1	4	3	5	2	
59	TEKİRDAĞ	1	2	4	5	3	
60	TOKAT	1	4	3	5	2	
61	TRABZON	3	4		2	1	
62	TUNCELİ	1	3			2	
63	ŞANLIURFA					2	1 (Petrol kirliliğinin önlenmesi)
64	UŞAK	1	2	4	5	3	
65	VAN	1	2				
66	YOZGAT	1	3	4	5	2	
67	ZONGULDAK	2	1	4	5		3 (Evsel atık düzenli depolama tesisi)
68	AKSARAY	1	2			3	
69	BAYBURT	1	3	2	4	5	
70	KARAMAN	1	4	3	5	2	
71	KIRIKKALE	1	4	2		3	
72	BATMAN	1	2	3	4	5	
73	ŞİRİNAK		3			2	1 (Evsel katı atıkların depolanması)
74	BARTIN	2	1				
75	ARDAHAN		1	2		3	
76	İĞDIR		1	2			
77	YALOVA	2				1	
78	KARABÜK	1	5	2	3	4	
79	KİLİS	1			3	2	
80	OSMANİYE	2	1	4	3		
81	DÜZCE	1	2				

Grafik:II.48.'de toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde alınan en önemli (Tablo:II.11.'de 1 ile numaralandırılan) tedbirler il sayısı ve oranı (%) olarak gösterilmektedir. **Harita:II.5.**'de ise, (Tablo:II.11.'de 1 ile numaralandırılan) tedbirler haritada gösterilmiştir. 52 ilde toprak kirliliğinin önlenmesinde sanayi/madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması alınan en önemli tedbir olurken, 12 ilde kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi en önemli tedbir olmuştur. Geri dönüşüm ve yeniden kullanım uygulamalarının ise çok ön planda olmadığı görülmektedir.

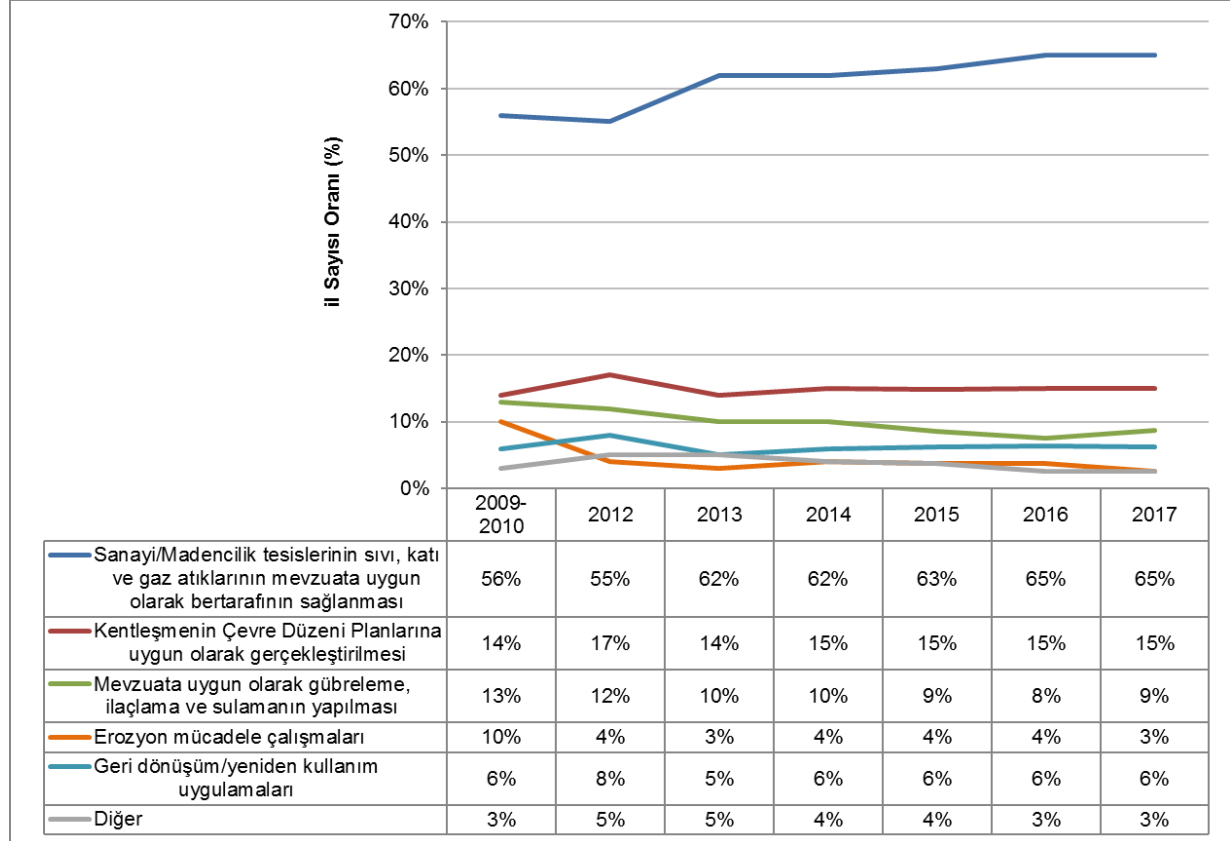
Grafik:II.49.'da ise yıllar itibarıyla toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde alınan en önemli tedbirler gösterilmektedir.

GRAFİK:II.48. TOPRAK KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA İL SINIRLARI İÇERİSİNDE ALINAN EN ÖNEMLİ TEDBİRLER

Not: 1 ilimizden konu ile ilgili bilgi alınamadığından oranlama 80 il üzerinden yapılmıştır.

GRAFİK:II.49. YILLAR İTİBARIYLA TOPRAK KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA İL SINIRLARI İÇERİSİNDE ALINAN EN ÖNEMLİ TEDBİRLERİN YÜZDE (%) OLARAK PAYLARI

Not:

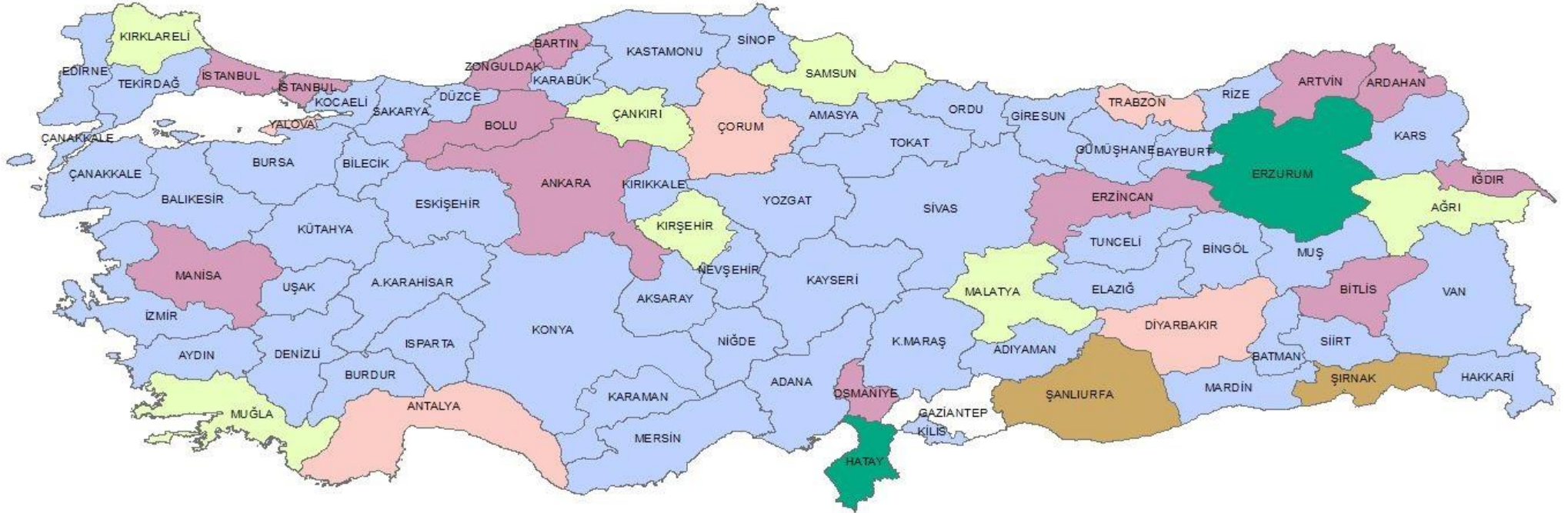
2009-2010 dönemi için; Adana, Balıkesir, Burdur, İzmir, Kars, Kırklareli, Samsun, Sinop ve Yalova illerinden konu ile ilgili bilgi edinilemediğinden değerlendirme 72 il üzerinden yapılmıştır.

2012 yılı için; Konya, Rize ve Yalova illerinden konuyla ilgili bilgi edinilemediğinden değerlendirme 78 il üzerinden

2013 yılı için; Afyonkarahisar, Kütahya, Rize ve Yalova illerinden konuyla ilgili bilgi edinilemediğinden değerlendirme 77 il üzerinden yapılmıştır.

2016 ve 2017 yılı için; Gaziantep ilinden konuyla ilgili bilgi alınamadığından oranlama 80 il üzerinden yapılmıştır.

HARİTA:II.5. TOPRAK KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA İL SINIRLARI İÇERİSİNDE ALINAN EN ÖNEMLİ TEDBİRLER

Toprak Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Birinci Öncelikli Tedbirler

	Sanayi/Madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması
	Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi
	Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması
	Erozyon mücadele çalışmaları
	Geri dönüşüm/yeniden kullanım uygulamaları
	Diğer